

Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02/1-03-041/25-40771/4

Podgorica, 02.12.2025. godine

Za: MINISTARSTVO FINANSIJA, DIREKTORAT ZA FINANSIJSKI SISTEM I KOORDINACIJU POLITIKA, Stanka Dragojevića br. 2, Podgorica

Predmet: Mišljenje na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama

Veza: Vaš akt br. 05/1-03-041/25-40771/3 od 24.11.2025. godine

Poštovani,

Povodom *Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Na tekst *Predloga zakona* i pripremljeni Izveštaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Razlog za donošenje ovog *Predloga zakona* jeste usklađivanje bankarske regulative sa relevantnom evropskom Direktivom 2013/36/EU o postupanju djelatnosti kreditnih institucija i dodatnom nadzoru nad kreditnim institucijama, na koji način su u crnogorski regulatorni okvir za kreditne institucije implementirani Bazelski standardi kapitala i likvidnost, koji su usmjereni na jačanje zahtjeva kapitala za kreditne institucije, kao i na uvođenje minimalnih standarda za upravljanje rizikom likvidnosti i minimalnih pokazatelja likvidnosti te dodatni zahtjevi za finansijske institucije od sistemskog značaja.

Uvidom u dostavljeni tekst i Izveštaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa, u dijelu procjene fiskalnog uticaja, utvrđeno je da za implementaciju ovog Zakona nijesu potrebna dodatna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore. Takođe, navedeno je da sprovođenjem Zakona ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

Shodno navedenom, sa aspekta državnog budžeta, nemamo primjedbi na *Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama*.

S poštovanjem,

MINISTAR
Novica Vuković

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA	
PREDLAGAČ PROPISA	MINISTARSTVO FINANSIJA
NAZIV PROPISA	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama
1. Definisanje problema - Koje probleme treba da riješi predloženi akt? - Koji su uzroci problema? - Koje su posljedice problema? - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri? - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?	
Važećim Zakonom o kreditnim institucijama („Službeni list CG“ br. 72/19, 8/21 i 24/25), koji je u pravnom sistemu Crne Gore u primjeni od 1. januara 2022. godine, uređuje se osnivanje, upravljanje, poslovanje i supervizija kreditnih institucija i druga pitanja od značaja za rad kreditnih institucija. Ovim Zakonom je izvršeno usklađivanje bankarske regulative sa relevantnom evropskom Direktivom 2013/36/EU o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i dodatnom nadzoru nad kreditnim institucijama (u tom trenutku aktuelni CRD 4/CRR zahtjevi), na koji način su u crnogorski regulatorni okvir za kreditne institucije implementirani Bazelski standardi kapitala i likvidnosti (tzv. Bazel III), koji su usmjereni na jačanje zahtjeva kapitala za kreditne institucije, kao i na uvođenje minimalnih standarda za upravljanje rizikom likvidnosti i minimalnih pokazatelja likvidnosti te dodatni zahtjevi za finansijske institucije od sistemskog značaja. Zakon je do sada mijenjan dva puta. Posljednje izmjene donesene su u februaru 2025. godine, kada je usvojen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama („Službeni list CG“ broj 24/25), kojim je izvršeno potpuno usklađivanje sa Direktivom (EU) 2019/878 o izmjeni Direktive 2013/36/EU u pogledu izuzetih subjekata, finansijskih holdinga, mješovitih finansijskih holdinga, primanja, nadzornih mjera i ovlašćenja kao i mjera za očuvanje kapitala (CRD V) i Regulativom (EU) 2019/876 o izmjeni Regulative (EU) br. 575/2013 u pogledu odnosa finansijskog leveridža, koeficijenta neto stabilnih izvora finansiranja, zahtjeva za regulatorni kapital i prihvatljive obaveze, kreditnog rizika druge ugovorne strane, tržišnog rizika, izloženosti prema centralnim drugim ugovornim stranama, izloženosti prema subjektima za zajednička ulaganja, velikih izloženosti, zahtjeva za izvještavanje i objavljivanje (CRR 2). Ovim propisima su u Evropskoj uniji u potpunosti implementirani Bazel III standardi, i njihovim prenošenjem u crnogorski zakonodavni okvir ispunjeno je prvo mjerilo iz pregovaračkog Poglavlja 9 - „Finansijske usluge“. Kako je u međuvremenu došlo do nove značajne izmjene regulatornog okvira EU u oblasti finansijskih usluga, a u cilju održavanja postignute dinamike usklađivanja crnogorskog regulatornog okvira sa EU standardima i ispunjenja obaveza preuzetih u postupku pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, vezanih za pregovaračko Poglavlje 9 - „Finansijske usluge“, pripremljen je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama. Ovim Predlogom zakona obuhvaćeni su neophodni zahtjevi iz oblasti digitalne operative otpornosti finansijskog tržišta (Direktiva 2022/2556 i Regulativa 2022/2554 – DORA paket), novog okvira u pogledu regulisanja kriptoomovine (Regulativa 2023/1114 - MiCA), novi tzv. finalni standardi	

u vezi sa zahtjevima za kapital za kreditne institucije (CRD VI/CRR III paket), uključujući i posljednje izmjene koje donosi reforma EMIR 3 (tržište derivata i CCP – a u vezi sa rizikom koncentracije), kao i Direktivu (EU) 2023/2864 o izmjeni određenih direktiva u vezi sa uspostavljanjem i funkcionisanjem jedinstvene evropske pristupne tačke.

Usvajanjem ovog zakona stvoriće se uslovi za primjenu novih zahtjeva odnosno jačanje postojećih zahtjeva, koji su propisani finalnim standardima CRD (CRD VI), kao i zahtjevima EU propisa koji se odnose na digitalnu operativnu otpornost za finansijski sektor (DORA), kriptoinovinu (MiCA) i rizik koncentracije, i time značajno unaprijediti regulatorni okvir za poslovanje kreditnih institucija, što će dodatno doprinijeti daljem prudentnom ponašanju i efikasnom poslovanju kreditnih institucija i na taj način imati pozitivan uticaj i na zdrav i stabilan bankarski sistem odnosno finansijski sistem u cjelini.

U opciji „status quo“, onemogućilo bi se dalje unaprjeđenje regulatornog okvira za kreditne institucije, što bi dovelo do neusklađenosti postojećeg nacionalnog regulatornog okvira sa najnovijim evropskim propisima što bi u krajnjem zaustavilo put Crne Gore u Evropsku uniju.

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**
- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

Usvajanje navedenog Predloga zakona predstavlja neophodan osnov za realizaciju sljedećih ciljeva:

- dodatno unaprjeđenje postojećeg regulatornog okvira iz oblasti poslovanja kreditnih institucija radi potpune harmonizacije nacionalne bankarske regulative sa najnovijim relevantnim EU standardima i propisima;
- razvojem regulatornog okvira kreira se snažan stimulans za jačanje bankarskog sistema i stabilnost finansijskog sistema u državi.

Usvajanje navedenog Predloga zakona predstavlja dodatni doprinos aktivnostima preduzetim u postupku pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, u okviru pregovaračkog Poglavlja 9 - „Finansijske usluge“.

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati „status quo“ opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Obrazložiti preferiranu opciju?**

Usvajanjem Predloga zakona vrši se potpuno usklađivanje crnogorskog bankarskog pravnog okvira sa finalnim EU standardima i propisima iz oblasti bankarstva, čime se potvrđuje uspješno ostvarivanje obaveza preuzetih u postupku pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, u vezi sa pregovaračkim Poglavljem 9 - „Finansijske usluge“

Opcija „status quo“ predstavljala bi prepreku potpunom usklađivanju domaćeg bankarskog okvira sa nedavno donesenim EU propisima relevantnim za bankarsko poslovanje.

Stoga, neželjena opcija "status quo" konkretno bi značila nemogućnost implementacije, između ostalog, sljedećih zahtjeva sadržanih u EU propisima koji se prenose ovim Predlogom zakona:

- za sve aktivnosti u vezi sa elektronskim novcem, kriptovalutama i tokenima vezanim za imovinu, omogućava se vršenje nadzora Centralne banke već od postupka licenciranja;
- odbijanje zahtjeva za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća ukoliko nijesu ispunjeni uslovi podobnosti predloženog sticaoca kvalifikovanog učešća u skladu sa propisima kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma;
- u vezi sa sticanjem ili prodajom značajnog materijalnog učešća, postavljen je zahtjev prema kreditnim institucijama, finansijskim holdinzima i mješovitim finansijskim holdinzima da obavijeste Centralnu banku o svakoj statusnoj promjeni, što podrazumijeva sticanje materijalnog učešća u subjektima finansijskog ili nefinansijskog sektora, odnosno prenos imovine i obaveza na te subjekte i postupke spajanja odnosno pripajanja i podjele u koje su uključeni, imajući u vidu da se navedene statusne promjene smatraju značajnim jer bi mogle pobuditi sumnju u aktivnosti pranja novca ili finansiranja terorizma;
- procjena primjerenosti svakog člana upravnog odbora, kojom će kreditne institucije morati da sprovedu početnu procjenu njihove primjerenosti i dodatno, procjena primjerenosti lica odgovornih za rad funkcija internih kontrola i glavnog finansijskog direktora u subjektu – ovaj zahtjev podrazumijeva da je Centralna banka dužna da procjenjuje da li lica odgovorna za rad funkcija internih kontrola i glavni finansijski direktor, prilikom izbora i za vrijeme vršenja te funkcije ispunjavaju uslove primjerenosti iz zakona;
- da subjekti iz trećih država, koji žele pružati osnovne bankarske usluge, moraju uspostaviti i registrovati filijalu i u tom smislu, Centralna banka ima ovlašćenje da zahtijeva od filijala iz trećih država da podnesu zahtjev za autorizaciju (gdje je to opravdano), naročito ako njihova aktivnost ima značajan uticaj izvan jedne države članice, ako predstavlja rizik za stabilnost;
- oduzimanje dozvole za rad kreditne institucije u slučaju da se utvrdi da institucija "propada ili će vjerovatno propasti", ako ne postoji realan plan da se situacija popravi, uz pažljivo razmatranje nacionalnih pravnih okvira likvidacije ili stečaja;
- uvode se odgovarajuće mjere za utvrđivanje, upravljanje i praćenje rizika koncentracije koji proizlazi iz izloženosti prema centralnim drugim ugovornim stranama;
- zahtjev za kreditne institucije da izrade adekvatne politike i planove za postupanje u nepredviđenim okolnostima i politike i planove kontinuiteta poslovanja, uključujući politike i planove za kontinuitet poslovanja u oblasti informaciono-komunikacione tehnologije (IKT) i planove za odgovor i oporavak u oblasti IKT;
- predloženim izmjenama i dopunama Zakona vrši se usklađivanje sa Direktivom 2013/36/EU kojom se propisuje izricanje administrativnih kazni, periodičnih kazni i drugih administrativnih mjera za određena kršenja odredbi Direktive 2013/36/EU. Tako se predloženim Zakonom utvrđuje koja kršenja odredbi Direktive 2013/36/EU koje su implementirane u ovaj Zakon predstavljaju kršenja i propisuje se ovlašćenje Centralne banke Crne Gore da kreditnim institucijama i odgovornim fizičkim licima u kreditnim institucijama za navedena kršenja izriče upozorenje, novčane kazne, periodične kazne i upravne mjere. Dalje, propisuju se maksimalni iznos novčane kazne i periodičnih kazni koje Centralna banka može izreći kreditnim institucijama i odgovornim fizičkim licima u kreditnim institucijama, kriterijumi koje Centralna banka uzima u obzir pri izricanju sankcija odnosno utvrđivanju okolnosti kršenja i zahtjevi za objavljivanje. Administrativne kazne i druge administrativne mjere treba da budu efikasne, proporcionalne i da imaju odvratajući efekat kako bi se u budućnosti spriječilo slično ili isto kršenje propisa;

- osim administrativnih novčanih kazni, u skladu sa navedenom Direktivom, Centralna banka će imati ovlaštenje za izricanje periodičnih kazni kreditnim institucijama i odgovornim fizičkim licima u kreditnoj instituciji za koje se utvrdi da su odgovorni za kršenje propisa. Periodične kazne se kao mjera izriču u slučaju kontinuiranog kršenja propisa. Imajući u vidu da je svrha periodičnih kazni da se okonča kršenje propisa koje je u toku, njihova primjena ne sprječava regulatora u izricanju drugih administrativnih kazni za isto kršenje. Navedene izmjene i dopune Zakona treba da omoguće izricanje periodičnih kazni na određeni datum i sa početkom primjene od kasnijeg datuma, te izračunavanje periodične kazne na dnevnoj osnovi;
- unapređenje regulatornog prudencijalnog okvira kojim se bolje integrišu ESG rizici, uvažavajući specifičnost ovih rizika koje naročito zahtijevaju upravljanje navedenim rizicima tokom dugoročnog perioda od najmanje deset godina.
- Predlogom zakona se propisuje da Centralna banka, prilikom obavljanja postupka supervizorske provjere i ocjene, procjenjuje upravljanje i izloženost kreditnih institucija različitim vrstama rizika, uključujući i ESG rizik. Takođe, Centralna banka procjenjuje obim u kojem je kreditna institucija uspostavila odgovarajuće politike i operativne mjere u vezi sa mjerljivim ciljevima i rokovima koji su utvrđeni u planovima koje je dužna da pripremi u cilju upravljanja rizicima koji proizilaze iz ESG faktora. Dalje, sklonost kreditnih institucija ka preuzimanju rizika u odnosu na ESG rizike je sastavni dio politika i praksi primanja;
- rokovi i dužnosti članova organa upravljanja u vezi sa uspostavljanjem i preispitivanjem strateških ciljeva, strategija i politika upravljanja rizicima. Naime, članovi organa upravljanja su dužni da posvete dovoljno vremena razmatranju pitanja rizika, da su aktivno uključeni, odnosno nadziru upravljanje značajnim rizicima, usvajaju i nadziru primjenu posebnih planova kreditnih institucija, mjerljivih ciljeva i procesa za praćenje i upravljanje finansijskim rizicima koji proizilaze iz kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih ESG faktora;
- obaveza kreditne institucije da sprovodi testiranje otpornosti na stres na dugoročne negativne efekte ESG faktora, kako u osnovnim, tako i u nepovoljnim scenarijima, počevši od klimatskih faktora, i u vremenskim intervalima koje odredi Centralna banka;
- polazeći od činjenice da su tržišta kriptovaluta posljednjih godina brzo rasla te da bi se pravovremeno odgovorilo na moguće rizike za kreditne institucije uzrokovane njihovom izloženosti kriptovaluti koja nije u dovoljnoj mjeri obuhvaćena postojećim prudencijalnim okvirom, a u skladu sa odredbama Direktive, Predlogom zakona se utvrđuje da su kreditne institucije dužne da u okviru aktivnosti upravljanja rizicima uzimaju u obzir rizike povezane s tehnologijom kriptovaluta, opšte rizike povezane s informacionom i komunikacionom tehnologijom (IKT), pravne rizike, rizike od pranja novca i finansiranja terorizma;
- zahtjev za kreditne institucije da pri izboru članova organa upravljanja obezbijede da ukupan sastav tih organa bude dovoljno raznovrstan i odražava adekvatan spektar iskustava, kao i da podstiče raznovrsnost i rodnu ravnotežu u tim organima i da u tu svrhu donese odgovarajuću politiku;
- kada postanu poznate nove činjenice ili druge okolnosti koje mogu da utiču na primjerenost članova organa upravljanja i nosilaca ključnih funkcija, subjekti propisani Zakonom bez odlaganja su dužni da obavijeste Centralnu banku i da preduzmu potrebne mjere ukoliko procijene da član ili potencijalni član organa upravljanja ne ispunjava zahtjeve u pogledu primjerenosti. Centralna banka ponovo procjenjuje primjerenost člana organa upravljanja ako su se promijenile relevantne informacije koje se odnose na njegovu primjerenost;

- u postupak supervizorskog procesa pregleda i ocjene (SREP) uvode se konkretni zahtjevi za kreditne institucije u vezi unutrašnje organizacije i procedura za upravljanje IKT rizicima;
- odgovarajuće mjere za utvrđivanje, upravljanje i praćenje rizika koncentracije koji proizilazi iz izloženosti prema centralnim drugim ugovornim stranama, sa ciljem da se kreditne institucije podstaknu da preduzmu potrebne korake u prilagođavanju svojih poslovnih modela i unaprijedile svoje prakse upravljanja rizicima, vodeći računa i o prirodi, obimu i složenosti svojih tržišnih aktivnosti.

Navedenim zahtjevima nastavlja se kontinuirano jačanje efikasnog i stabilnog poslovanja kreditnih institucija i vrši unaprjeđenje Ustavom i Zakonom regulisanih ovlaštenja i nadležnosti Centralne banke, kao Ustavom utvrđene samostalne organizacije, odgovorne za monetarnu i finansijsku stabilnost i funkcionisanje bankarskog sistema.

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.**
- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).**
- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.**
- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.**
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

Rješenja odnosno zahtjevi iz Predloga zakona će prvenstveno imati uticaja na poslovanje kreditnih institucija i drugih subjekata u skladu sa ovim zakonom, koji će biti obavezni da usklade svoje poslovanje sa njegovim odredbama u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu Predloga zakona, dok će podzakonski propisi biti usklađeni u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu Predloga zakona.

Navedeno prije svega uključuje prilagođavanje kreditnih institucija novim zahtjevima u pogledu situacije kada dođe do kršenja propisa koje može imati za posljedicu izricanje novčanih kazni i periodičnih kazni, novi pojačani zahtjevi u pogledu primjerenosti članova organa upravljanja, zatim obaveze kreditne institucije u pogledu upravljanja i izloženosti kreditnih institucija ESG rizicima, uspostavljanje odgovarajuće politike i operativne mjere u vezi sa mjerljivim ciljevima i rokovima koji su utvrđeni u planovima koje je kreditna institucija dužna da pripremi u cilju upravljanja rizicima koji proizilaze iz ESG faktora, kao i zahtjev da sklonost kreditnih institucija ka preuzimanju rizika u odnosu na ESG rizike bude sastavni dio politika i praksi primanja. U vezi sa tim, proširuju se i obaveze organa upravljanja kreditne institucije u vezi sa upravljanjem ESG rizicima što povlači za sobom i obavezu članova organa upravljanja da razumiju uticaje koje mogu imati ESG rizici u kratkom, srednjem i dugom roku. Dalje, uvode se nove obaveze u vezi sa upravljanjem i praćenjem rizika koncentracije koji proizilazi iz izloženosti prema centralnim drugim ugovornim stranama, obaveza izrade politike i planova za kontinuitet poslovanja u oblasti informaciono-komunikacione tehnologije (IKT) i planove za odgovor i oporavak u oblasti IKT, obaveze u pogledu sticanja i otuđenja materijalnog učešća i obavještanje o namjeravanim materijalnim prenosima imovine i obaveza.

Procjenjuje se da ne postoje troškovi koji bi proizilazili iz drugih regulatornih zahtjeva utvrđenih ovim zakonom koji bi u značajnoj mjeri opteretili kreditne institucije.

Propis ne podržava stvaranje novih privrednih subjekata, niti utiče na tržišnu konkurenciju.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama neće dovesti do stvaranja administrativnih opterećenja i biznis barijera niti stvoriti nove troškove za građane i privredu, odnosno neće biti negativnih efekata za korisnike bankarskih usluga kroz povećanje cijene usluga.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proistići finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

Za sprovođenje ovog zakona i propisa koji će biti donijeti na osnovu ovog zakona nije potrebno obezbijediti finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore.

Neće proizići međunarodne finansijske obaveze implementacijom Predloga zakona.

Implementacijom propisa neće se direktno ostvariti prihodi za budžet Crne Gore.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

Prilikom izrade Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama nije korišćena ekspertska podrška.

Nacrt zakona bio stavljen na javnu raspravu, nakon koje je utvrđen konačan tekst.

Javna rasprava trajala je u periodu od 14.10.2025. do 05.11.2025. godine.

Izveštaj sa javne rasprave dostupan je na linku <https://www.gov.me/clanak/izvjestaj-o-sprovedenoj-javnoj-raspravi-za-nacrt-zakona-o-izmjenama-i-dopunama-zakona-o-kreditnim-institucijama-2>.

U narednoj fazi razmatranja, Predlog zakona će biti dostavljen relevantnim ministarstvima/sektorima na međuresorno usaglašavanje.

7. Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

Potencijalne prepreke za implementaciju ovog zakona ne postoje.

Glavne indikatore za mjerenje ispunjenja ciljeva predloženog zakona predstavljaće usklađivanje kreditnih institucija sa zahtjevima utvrđenim navedenim Predlogom zakona kao i nalazi supervizija sprovedenih nad kreditnim institucijama.

Za sprovođenje monitoringa primjene ovog zakona biće zadužena Centralna banka Crne Gore kao Ustavom određena samostalna organizacija, odgovorna za monetarnu i finansijsku stabilnost i funkcionisanje bankarskog sistema koja u skladu sa svojim zakonom utvrđenim funkcijama uređuje poslovanje kreditnih institucija, izdaje dozvole i odobrenja za rad kreditnih institucija i vrši kontrolu kreditnih institucija, u skladu sa zakonom.

Datum i mjesto

25.11.2025.

Starješina

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O KREDITNIM INSTITUCIJAMA***

Član 1

U Zakonu o kreditnim institucijama („Službeni list CG”, br. 72/19, 8/21 i 24/25) u članu 2 stav 1 uvodna rečenica tačke 2 mijenja se i glasi:

„2) pružanje investicionih usluga i pomoćnih usluga u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, a nije trgovac robom i jedinicama emisije, subjekat za zajednička ulaganja, društvo za osiguranje ili investiciono društvo iz člana 66a ovog zakona, ako je ukupna aktiva tog društva sa sjedištem u Crnoj Gori, uključujući i sve filijale i zavisna društva sa sjedištem u trećoj zemlji.“

U alineji 1 riječ „najmanje“ zamjenjuje se riječima: „veća od“.

U alineji 2 poslije riječi „imaju“ dodaje se riječ „ukupnu“.

U stavu 2 riječi: „kreditne institucije“ zamjenjuju se riječju „subjekta“.

Poslije stava 4 dodaje se novi stav koji glasi:

„(5) U slučaju iz stava 1 tačka 2 alineja 3 ovog člana, Centralna banka Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka) može, ako je nadležna za superviziju na konsolidovanoj osnovi, od tog društva tražiti sve informacije potrebne za donošenje odluka u vezi sa tim društvom.“

Član 2

U članu 3 stav 1 tačka 1 riječi: „Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka)“ brišu se.

Član 3

U članu 5 stav 1 tačka 7 riječi: „lica i preduzetnika“ zamjenjuju se riječima: „i fizičkih lica, uključujući i preduzetnike“.

Na kraju tačke 9 tačka-zarez zamjenjuje se zarezom i dodaju riječi: „uključujući usluge čuvanja i administriranja hartija od vrijednosti;“.

U tački 10 riječi: „novčanom tržištu“ zamjenjuju se riječima: „tržištu novca“.

Na kraju tačke 15 veznik „i“ zamjenjuje se riječima: „uključujući tokene elektronskog novca utvrđene propisima kojima se uređuju pitanja u vezi kriptoomovine;“.

Poslije tačke 15 dodaju se dvije nove tačke koje glase:

„15a) izdavanje tokena povezanih sa imovinom (ART), u skladu sa propisima kojima se uređuju pitanja u vezi kriptoomovine;

15b) usluge povezane sa kriptoomovinom, u skladu sa propisima kojima se uređuju pitanja u vezi kriptoomovine; i“.

Član 4

U članu 16 stav 1 tačka 8 mijenja se i glasi:

„8) **više rukovodstvo** su lica koja obavljaju izvršne funkcije u kreditnoj instituciji, a koja su odgovorna za rukovođenje kreditnom institucijom na dnevnoj osnovi, i za to direktno odgovaraju nadzornom i upravnom odboru i nijesu članovi tih organa;“

Poslije tačke 8 dodaju se tri nove tačke koje glase:

„8a) **funkcije internih kontrola** su funkcije upravljanja rizicima, praćenja usklađenosti i interne revizije;

8b) **rukovodioci funkcija internih kontrola** su lica na najvišem hijerarhijskom nivou odgovorna za efikasno upravljanje funkcijama internih kontrola kreditne institucije na dnevnoj osnovi;

8c) **glavni finansijski direktor** je lice odgovorno za upravljanje finansijama, finansijsko planiranje i finansijsko izvještavanje u kreditnoj instituciji;“.

Tačka 10 mijenja se i glasi:

„10) **rizik modela** je rizik nastanka gubitka koji bi kreditna institucija mogla pretrpjeti zbog donošenja odluka koje se prvenstveno zasnivaju na rezultatima internih modela, i to zbog grešaka u kreiranju, razvoju, procjeni parametara, implementaciji, upotrebi ili praćenju tih modela, a naročito obuhvata:

- nepravilno kreiranje izabranog internog modela i njegovih karakteristika,
- neadekvatnu provjeru podobnosti izabranog internog modela za vrednovanje finansijskog instrumenta ili za određivanje cijene proizvoda ili njegove podobnosti u odnosu na tržišne uslove,
- greške u implementaciji izabranog internog modela,
- netačno vrednovanje po tržišnoj vrijednosti i mjerenje rizika kao posljedica greške prilikom knjiženja transakcije u sistemu trgovanja,
- upotrebu izabranog internog modela ili njegovih rezultata u svrhe za koje taj model nije bio namijenjen niti projektovan, uključujući manipulaciju parametrima modela,
- neblagovremeno ili neadekvatno praćenje ili validaciju funkcionalnosti modela, odnosno njegove sposobnosti predviđanja u cilju procjene da li izabrani interni model i dalje ispunjava svoju svrhu;“

Poslije tačke 12 dodaje se nova tačka koja glasi:

„12a) **filijala iz treće zemlje** je filijala koju je u Crnoj Gori osnovalo društvo iz treće zemlje koje pruža usluge iz člana 5 stav 1 tačka 1 ovog zakona ili kreditna institucija iz treće zemlje;“.

Tačka 14 mijenja se i glasi:

„14) **društvo za pomoćne usluge** je privredno društvo čija osnovna djelatnost, bez obzira da li se pruža subjektima unutar grupe ili klijentima van grupe, obuhvata neku od sljedećih djelatnosti:

- neposredno obavljanje poslova koji predstavljaju direktni produžetak bankarskih usluga,
- poslove lizinga, sticanje vlasništva ili upravljanje nepokretnostima, pružanje usluga obrade podataka ili drugih sličnih djelatnosti koje su pomoćne u odnosu na bankarske usluge,
- bilo koja druga djelatnost koju Centralna banka smatra sličnom djelatnostima iz al. 1 i 2 ove tačke,
- bilo koja druga djelatnost koju Evropski bankarski regulator smatra sličnom djelatnostima iz al. 1 i 2 ove tačke;“.

Poslije tačke 14 dodaje se nova tačka koja glasi:

„14a) **pomoćne usluge** su usluge podrške u poslovanju u odnosu na bankarske usluge ili osnovne i dodatne finansijske usluge za čije pružanje kreditna institucija ima odobrenje, a uključuju poslove obrade podataka, upravljanja imovinom, kao i druge pomoćne usluge povezane sa platnim uslugama u skladu sa zakonom kojim se uređuje platni promet;.

Tačka 16 mijenja se i glasi:

„16) **finansijski holding** je privredno društvo:

- koje je finansijska institucija,
- koje nije mješoviti finansijski holding,
- koje ima najmanje jedno zavisno društvo koje je institucija, i
- kod kojeg se više od 50% bilo kojeg od sljedećih pokazatelja trajno odnosi na zavisna društva koja su institucije ili finansijske institucije i djelatnosti koje to društvo obavlja, a koji se ne odnose na sticanje udjela ili vlasništvo udjela u zavisnim društvima, ukoliko su te djelatnosti iste prirode kao one koje obavljaju institucije ili finansijske institucije, a Centralna banka ne smatra da bilo koji od tih pokazatelja ne predstavlja fer i istinit prikaz glavnih djelatnosti i rizika grupe:
 - 1) kapital društva na konsolidovanoj osnovi,
 - 2) aktiva društva na konsolidovanoj osnovi,
 - 3) prihodi društva na konsolidovanoj osnovi,
 - 4) broj zaposlenih u društvu na konsolidovanoj osnovi,
 - 5) drugi pokazatelji koje Centralna banka smatra relevantnim;“.

Poslije tačke 16 dodaju se tri nove tačke koje glase:

„16a) **investicioni holding** je finansijska institucija čija su zavisna društva isključivo ili pretežno investiciona društva ili finansijske institucije, pri čemu je najmanje jedno od tih zavisnih društava investiciono društvo, i koja nije finansijski holding u smislu tačke 16 ovog člana;

16b) **čisti industrijski holding** je privredno društvo čija je osnovna djelatnost sticanje udjela ili vlasništvo udjela, a koje nije jedan od subjekata iz člana 175 stav 4 tačka 1 i tač. 3 do 9 ovog zakona, nije investiciono društvo, društvo za upravljanje imovinom ili pružalac platnih usluga, i koje nema značajno učešće u subjektima finansijskog sektora;

16c) **subjekat finansijskog sektora** je:

- institucija,
- finansijska institucija,
- društvo za osiguranje,
- društvo za osiguranje iz treće zemlje,
- društvo za reosiguranje,
- društvo za reosiguranje iz treće zemlje,
- osiguravajući holding,
- malo društvo za osiguranje, ili
- društvo iz treće zemlje čija je osnovna djelatnost uporediva sa bilo kojim od subjekata iz al. 1 do 8 ove tačke;“.

Tačka 19 mijenja se i glasi:

„19) **finansijska institucija** je privredno društvo koje:

- nije institucija, čisti industrijski holding, subjekat sekjuritizacije za posebnu namjenu, osiguravajući holding iz člana 175 stav 4 tačka 7 ovog zakona ili mješoviti osiguravajući holding utvrđen zakonom kojim se uređuje osiguranje, osim ako taj mješoviti osiguravajući holding ima zavisno društvo koje je institucija, i
- ispunjava jedan od sljedećih uslova:
 - 1) osnovna djelatnost društva je sticanje ili držanje udjela, ili obavljanje jedne ili više usluga iz člana 5 stav 1 tač. 2 do 6, tačka 8 i tač. 10 do 15b ovog zakona, ili pružanje jedne ili više usluga ili djelatnosti u vezi sa finansijskim instrumentima, utvrđenih zakonom kojim se uređuje tržište kapitala; ili

- 2) društvo je investiciono društvo, mješoviti finansijski holding, investicioni holding, pružalac platnih usluga, društvo za upravljanje imovinom ili društvo za pomoćne usluge;“.

Poslije tačke 28 dodaje se nova tačka koja glasi:

„28a) **samostalna kreditna institucija u EU** je kreditna institucija koja ne podliježe prudencijalnoj konsolidaciji u Evropskoj uniji u skladu sa dijelom prvim, glava II, poglavlje 2. Regulative (EU) br. 575/2013 i koja u EU nema matično društvo koje podliježe toj prudencijalnoj konsolidaciji;“.

Tačka 32 mijenja se i glasi:

„32) **značajno učešće** je:

- pravo u kapitalu drugog društva, bez obzira na to da li je ono u obliku potvrde, koje je na osnovu trajne povezanosti sa tim društvom stečeno sa namjerom da doprinese poslovanju društva koje posjeduje to pravo, ili
- direktno ili indirektno vlasništvo nad 20% i više glasačkih prava ili kapitala drugog društva;“.

Poslije tačke 32 dodaje se nova tačka koja glasi:

„32a) **materijalno učešće** je učešće u bilo kom subjektu od najmanje 15% priznatog kapitala sticaoca tog učešća.“.

U tački 62 al. 4, 5 i 6 mijenjaju se i glase:

- „ - čiji se poslovi iz knjige trgovanja klasifikuju kao mali u skladu sa propisom Centralne banke kojim se uređuje adekvatnost kapitala kreditnih institucija;
- čiji ukupan iznos pozicija u derivatima koje drži sa namjerom trgovanja ne prelazi 2% njene ukupne bilansne i vanbilansne aktive, a ukupan iznos njenih pozicija u derivatima ne prelazi 5%, izračunat u skladu sa propisom Centralne banke kojim se uređuje adekvatnost kapitala kreditnih institucija;
- konsolidovana ukupna aktiva ili konsolidovane ukupne obaveze koje se odnose na aktivnosti sa drugim ugovornim stranama sa sjedištem u Crnoj Gori ili Evropski ekonomski prostor, osim izloženosti u okviru grupe u Crnoj Gori ili Evropskom ekonomskom prostoru, iznose više od 75% konsolidovane ukupne aktive i konsolidovanih ukupnih obaveza kreditne institucije, izuzev ako je u oba slučaja riječ o izloženostima unutar grupe;“.

U alineji 7 riječ „izvještavanje“ zamjenjuje se riječju „objelodanjivanje“.

Poslije tačke 66 dodaje se nova tačka koja glasi:

„66a) **GSV subjekat** je subjekat koji ima pravnu sposobnost i koji je GSV kreditna institucija ili je dio GSV kreditne institucije ili GSV kreditne institucije izvan EU;“.

Na kraju tačke 69 tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaje devet novih tačaka koje glase:

„70) **periodična kazna** je periodična novčana mjera sa ciljem da se okonča tekuće kršenje ovog zakona ili propisa koji se donose na osnovu ovog zakona i podstiče fizičko ili pravno lice na postupanje u skladu sa ovim zakonom i propisima donijetim na osnovu ovog zakona;

71) **kriptoimovina** je kriptoimovina utvrđena propisima kojima se uređuju pitanja u vezi kriptoimovine, i koja nije digitalna valuta centralne banke;

72) **izloženost prema kriptoimovini** (eng. *crypto-asset exposure*) je aktiva ili vanbilansna stavka koja se odnosi na kriptoimovinu koja dovodi do kreditnog rizika, kreditnog rizika druge ugovorne strane, tržišnog rizika, operativnog rizika ili rizika likvidnosti;

73) **token povezan sa imovinom** (eng. *asset-referenced tokens* - ART) je vrsta kriptoimovine utvrđena propisima kojima se uređuju pitanja u vezi kriptoimovine;

74) **usluga povezana sa kriptoinovinom** (eng. *cripto-asset service*) je bilo koja od sljedećih usluga i aktivnosti koje se vezuju za bilo koju kriptoinovinu:

- kasting usluge i upravljanje kriptoinovinom u ime klijenata;
- upravljanje platformom za trgovanje kriptoinovinom;
- razmjena kriptoinovine za novčana sredstva;
- razmjena kriptoinovine za drugu kriptoinovinu;
- izvršavanje naloga vezano za kriptoinovinu u ime klijenata;
- plasiranje kriptoinovine;
- prijem i prenos naloga za kriptoinovinu u ime klijenata;
- savjetovanje o kriptoinovini;
- upravljanje portfoliom kriptoinovine;
- pružanje usluga prenosa kriptoinovine u ime klijenata;

75) **donja granica rizikom ponderisane aktive** je iznos rizikom ponderisane aktive koji, u skladu sa propisom Centralne banke kojim se uređuje adekvatnost kapitala kreditnih institucija, izračunava kreditna institucija koja primjenjuje IRB pristup za izračunavanje izloženosti riziku;

76) **rizici povezani sa životnom sredinom, društvom i upravljanjem** (u daljem tekstu: ESG rizici) su rizici negativnog finansijskog uticaja na instituciju koji proizilaze iz trenutnog ili budućeg uticaja ESG faktora na druge ugovorne strane ili investiranu imovinu te institucije, a koji se materijalizuju kroz tradicionalne kategorije finansijskih rizika;

77) **klimatska neutralnost** je cilj smanjenja emisije gasova sa efektom staklene bašte na minimum, u skladu sa nacionalnom strategijom održivog razvoja, ambicijama Zelenog sporazuma za Zapadni Balkan i obavezama iz Pariskog sporazuma, kroz razvoj niskougljenične ekonomije i mjere u energetici, industriji i upravljanju otpadom u Crnoj Gori;

78) **ukupni godišnji neto prihod** je zbir stavki, utvrđenih u skladu sa propisom iz člana 233 stav 2 ovog zakona, i to:

- 1) prihoda od kamata;
- 2) rashoda od kamata;
- 3) rashoda po osnovu akcijskog kapitala koji se plaća na zahtjev;
- 4) prihoda od dividendi;
- 5) prihoda od naknada i provizija;
- 6) rashoda za naknade i provizije;
- 7) neto dobitaka ili gubitaka po finansijskoj imovini i finansijskim obavezama koje se drže radi trgovanja;
- 8) neto dobitaka ili gubitaka po finansijskoj imovini i finansijskim obavezama po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha;
- 9) neto dobitaka ili gubitaka od računovodstva zaštite od rizika;
- 10) neto kursnih razlika (dobitak ili gubitak);
- 11) drugih operativnih prihoda; i
- 12) drugih operativnih rashoda.“

Član 5

U članu 19 stav 1, članu 51 stav 8, članu 73, članu 86 stav 1, članu 91 stav 2, članu 92 stav 1, članu 93 stav 6, članu 96 stav 5, članu 227 stav 2, članu 235 stav 1 tačka 1, članu 293 st. 6 i 7, članu 297 stav 2 i članu 368 stav 1 riječi: „Centralni registar

privrednih subjekata“ u različitom padežu zamjenjuju se riječima: „Centralni registar privrednih i drugih subjekata“ u odgovarajućem padežu.

Član 6

U članu 27 st. 1 i 5 riječi: „dva radna“ zamjenjuju se riječima: „deset radnih“.

Član 7

U članu 31 stav 1 u uvodnoj rečenici poslije riječi: „predloženog sticanja“ dodaju se riječi: „kvalifikovanog učešća“.

Poslije stava 5 dodaje se novi stav koji glasi:

„(6) Za potrebe ocjene ispunjenosti uslova iz stava 1 tačka 5 ovog člana, Centralna banka uzima u obzir podatke koje pribavi od organa uprave nadležnog za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, odnosno drugog nadležnog nadzornog organa kreditnih institucija u skladu sa propisima kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma.“.

Član 8

U članu 32 stav 1 poslije riječi „sticanja“ dodaju se riječi: „kvalifikovanog učešća“.

Poslije stava 1 dodaju se dva nova stava koja glase:

„(2) Prilikom ocjene ispunjenosti uslova iz člana 31 stav 1 tačka 5 ovog zakona, Centralna banka uzima u obzir podatke koje pribavi od organa iz člana 31 stav 6 ovog zakona, a koje je primila u roku od 30 radnih dana od dana podnošenja zahtjeva za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća.

(3) Centralna banka može odbiti predloženo sticanje kvalifikovanog učešća ako potencijalni sticalac ima sjedište u trećoj državi koja je označena kao treća zemlja visokog rizika koja ima strateške nedostatke u sistemu sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma u skladu sa propisima kojima se uređuje sprečavanje novca i finansiranje terorizma ili u trećoj zemlji koja podliježe mjerama ograničenja Evropske unije, ako ocijeni da te okolnosti utiču na sposobnost predloženog sticaoca kvalifikovanog učešća da uspostavi i sprovodi praksu i postupke u skladu sa zahtjevima iz oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma.“.

Član 9

U članu 36 stav 1 tačka 2 poslije riječi: „predloženog sticanja“ dodaju se riječi: „kvalifikovanog učešća“.

Član 10

Poslije člana 39 dodaju se dva nova potpoglavlja i sedam novih članova koji glase:

„2a. Sticanje ili otuđenje materijalnog učešća Obavještenje o sticanju materijalnog učešća

Član 39a

(1) Kreditna institucija, kao i finansijski holding ili mješoviti finansijski holding iz člana 73a st. 1 i 2 ovog zakona, koja namjerava da, direktno ili indirektno, stekne materijalno učešće (u daljem tekstu: predloženi sticalac materijalnog učešća), dužna je da pisanim putem obavijesti Centralnu banku o obimu namjeravanog sticanja i dostavi informacije iz člana 39c stav 5 ovog zakona.

(2) Ako je predloženi sticalac materijalnog učešća kreditna institucija, prag iz člana 16 stav 1 tačka 32a ovog zakona primjenjuje se i na pojedinačnoj i konsolidovanoj osnovi, i to na način da ako je prag premašen:

- 1) samo na pojedinačnoj osnovi, predloženi sticalac materijalnog učešća sa sjedištem u Crnoj Gori dužan je da o tome obavijesti Centralnu banku, koja vrši procjenu namjeravanog sticanja;
- 2) samo na pojedinačnoj osnovi, predloženi sticalac materijalnog učešća sa sjedištem u drugoj državi članici dužan je da obavijesti nadležni organ u toj državi članici, koji vrši procjenu namjeravanog sticanja;
- 3) na pojedinačnoj i na konsolidovanoj osnovi, predloženi sticalac materijalnog učešća je dužan da obavijesti organe nadležne za superviziju na potkonsolidovanoj i konsolidovanoj osnovi, radi procjene namjeravanog sticanja.

(3) Ako je predloženi sticalac materijalnog učešća finansijski holding ili mješoviti finansijski holding iz člana 73a st. 1 i 2 ovog zakona, prag iz člana 16 stav 1 tačka 32a ovog zakona primjenjuje se na konsolidovanoj osnovi i organ nadležan za superviziju na konsolidovanoj osnovi dužan je da izvrši procjenu sticanja materijalnog učešća.

(4) Centralna banka izdaje potvrdu o prijemu obavještenja iz stava 1 ovog člana, informacija iz člana 39c stav 5 ovog zakona, odnosno prijemu svake dodatne informacije koja je dostavljena u skladu sa članom 39b stav 5 ovog zakona, bez odlaganja, a najkasnije u roku od deset radnih dana od prijema obavještenja, odnosno informacija.

(5) Potvrda iz stava 4 ovog člana mora da sadrži i datum isteka perioda procjene iz člana 39b stav 1 ovog zakona.

Period procjene sticanja materijalnog učešća

Član 39b

(1) Centralna banka je dužna da u roku od 60 radnih dana od dana izdavanja potvrde iz člana 39a stav 4 ovog zakona, izvrši procjenu sticanja materijalnog učešća iz člana 39c stav 1 ovog zakona (u daljem tekstu: period procjene).

(2) Ako se sticanje materijalnog učešća odnosi na kvalifikovano učešće u kreditnoj instituciji, na predloženog sticaoca materijalnog učešća primjenjuje se i odredba člana 23 ovog zakona.

(3) U slučaju iz stava 2 ovog člana, rok u kojem je Centralna banka dužna da izvrši procjene iz stava 1 ovog člana i člana 23 ovog zakona ističe nakon isteka posljednjeg roka.

(4) Centralna banka nije dužna da sprovede procjenu iz člana 39c stav 1 ovog zakona ako se sticanje materijalnog učešća sprovodi između subjekata iste grupe na koje se odnosi izuzetak od primjene zahtjeva za obračun rizikom ponderisanih iznosa izloženosti u skladu sa opštim aktom Centralne banke iz člana 134 stav 9 ovog zakona.

(5) Centralna banka može za vrijeme trajanja roka za procjenu, a najkasnije 50. radnog dana procjene, pisanim putem od predloženog sticaoca materijalnog učešća tražiti dostavljanje dodatnih informacija koje smatra potrebnim za procjenu.

(6) Predloženi sticalac materijalnog učešća dužan je da dodatne informacije iz stava 5 ovog člana dostavi u roku koji odredi Centralna banka, a koji ne može biti duži od 20 radnih dana od dana dostavljanja zahtjeva iz stava 5 ovog člana, za koje vrijeme ne teče rok iz stava 1 ovog člana.

(7) Centralna banka može produžiti rok iz stava 6 ovog člana do najviše 30 radnih dana ako:

- 1) se subjekat u kojem se stiče materijalno učešće nalazi u trećoj zemlji ili primjenjuje regulatorni okvir treće zemlje;
- 2) je radi sprovođenja procjene iz člana 39c stav 1 ovog zakona neophodna razmjena informacija sa organima nadležnim za nadzor nad predloženim sticaocima materijalnog učešća u skladu sa propisima kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

(8) Kada u postupku odlučivanja po zahtjevu za izdavanje odobrenja za rad finansijskom holdingu ili mješovitom finansijskom holdingu iz člana 73a st. 1 i 2 ovog zakona vrši i procjenu iz člana 39c stav 1 ovog zakona, Centralna banka sarađuje sa drugim nadležnim organima tih holdinga, kada je to primjereno, pri čemu rok iz stava 1 ovog člana ne teče do okončanja postupka iz člana 73a ovog zakona.

(9) Centralna banka na osnovu sprovedene procjene iz člana 39c stav 1 ovog zakona, obavještava predloženog sticaoca materijalnog učešća o rezultatima procjene u roku od dva radna dana od završetka procjene, a prije isteka perioda procjene, sa obrazloženjem rezultata procjene.

(10) Ako Centralna banka ne dostavi obavještenje iz stava 9 ovog člana, istekom roka iz stava 1 ovog člana smatraće se da je predloženo sticanje materijalnog učešća odobreno.

(11) Za potrebe utvrđivanja visine indirektnog materijalnog učešća iz ovog člana primjenjuju se pravila o utvrđivanju visine učešća indirektnog sticaoca u skladu sa propisom iz člana 31 stav 5 ovog zakona.

Kriterijumi za procjenu sticanja materijalnog učešća

Član 39c

(1) Po prijemu obavještenja iz člana 39a stav 1 ovog zakona i dodatnih informacija iz člana 39b stav 5 ovog zakona, Centralna banka sprovedi procjenu mogućnosti dobrog i odgovornog upravljanja predloženog sticaoca materijalnog učešća, a naročito rizike kojima je izložen ili bi mogao biti izložen nakon sticanja, u skladu sa sljedećim kriterijumima:

- 1) sposobnost predloženog sticaoca materijalnog učešća da poštuje i nastavi da ispunjava prudencijalne zahtjeve utvrđene ovim zakonom i propisom kojim se uređuje adekvatnost kapitala kreditnih institucija, kao i drugih relevantnih propisa;
- 2) postojanja opravdanih razloga za sumnju, u skladu sa propisima o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, da se u vezi sa predloženim sticanjem materijalnog učešća sprovodi, da je sprovedeno ili da se pokušava sprovesti pranje novca ili finansiranje terorizma ili da predloženo sticanje materijalnog učešća može povećati rizik od sprovođenja pranja novca ili finansiranja terorizma.

(2) U sprovođenju procjene kriterijuma iz stava 1 tačka 2 ovog člana, Centralna banka pribavlja mišljenje nadležnog organa za nadzor nad predloženim sticaocima materijalnog učešća u skladu sa propisima kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

(3) Centralna banka može donijeti odluku da ne odobri sticanje materijalnog učešća ako na osnovu kriterijuma iz stava 1 ovog člana, ocijeni da predloženi sticalac materijalnog učešća neće biti u mogućnosti dobrog i odgovornog upravljanja ili ako su informacije koje je dostavio predloženi sticalac materijalnog učešća nepotpune i pored toga što je zahtjev za dodatne informacije upućen u skladu sa članom 39b stav 5 ovog zakona.

(4) Pri donošenju odluke iz stava 3 ovog člana Centralna banka uzima u obzir i negativno mišljenje nadležnog organa iz stava 2 ovog člana, a koje je zaprimljeno u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva za mišljenje.

(5) Centralna banka ne može da zahtijeva prethodne uslove u vezi sa visinom materijalnog učešća koje potencijalni sticalac materijalnog učešća namjerava da stekne, niti može da procjenjuje osnovanost sticanja materijalnog učešća polazeći od ekonomskih potreba tržišta.

(6) Centralna banka utvrđuje i na svojoj internet stranici objavljuje spisak informacija koje smatra neophodnim za sprovođenje procjene iz stava 1 ovog člana, a koje je predloženi sticalac materijalnog učešća dužan da dostavi uz obavještenje iz člana 39a stav 1 ovog zakona.

(7) Informacije iz stava 5 ovog člana moraju biti proporcionalne i primjerene prirodi predloženog sticanja, i relevantne za procjenu iz stava 1 ovog člana.

(8) Ako istovremeno dobije dva ili više obavještenja na procjenu sticanja materijalnog učešća u istom subjektu, Centralna banka je dužna da prema svim predloženim sticaocima materijalnog učešća postupa na nediskriminatorski način.

(9) Način dostavljanja obavještenja iz člana 39a stav 1 ovog zakona, informacije i dokumentaciju koja se prilaže uz to obavještenje, kao i metodologiju za procjenu kriterijuma iz stava 1 ovog člana propisuje Centralna banka.

Saradnja sa nadležnim organima za procjenu prekograničnog materijalnog sticanja

Član 39d

(1) Centralna banka se u toku sprovođenja procjene iz člana 39c stav 1 ovog zakona savjetuje sa tijelima i organima nadležnim za nadzor ili superviziju drugih subjekata finansijskog sektora ako se sticanje materijalnog učešća odnosi na neki od sljedećih subjekata:

1) kreditnu instituciju, društvo za osiguranje, društvo za reosiguranje, investiciono društvo ili društvo za upravljanje imovinom koji su dozvolu, odnosno odobrenje za rad dobili u drugoj državi ili u sektoru različitom od onog u kojem posluje predloženi sticalac materijalnog učešća;

2) matično društvo subjekata iz tačke 1 ovog stava;

3) pravno lice koje kontroliše subjekta iz tačke 1 ovog stava.

(2) Ako je predloženi sticalac materijalnog učešća kreditna institucija koja je dio grupe za čiju superviziju na konsolidovanoj osnovi nije nadležna Centralna banka, i ako je prag iz člana 16 stav 1 tačka 32a ovog zakona premašen samo na pojedinačnoj osnovi, Centralna banka, kada je nadležna za sprovođenje procjene iz člana 39c stav 1 ovog zakona, obavještava tijelo nadležno za superviziju na konsolidovanoj osnovi o predloženom sticanju materijalnog učešća u roku od deset radnih dana od dana prijema obavještenja od predloženog sticaoca materijalnog učešća.

(3) Ako je predloženi sticalac materijalnog učešća finansijski holding ili mješoviti finansijski holding iz člana 73a st. 1 i 2 ovog zakona, Centralna banka, kada je nadležna za superviziju na konsolidovanoj osnovi i procjenu predloženog sticanja materijalnog učešća, obavještava nadležni organ u državi članici u kojoj predloženi sticalac materijalnog učešća ima sjedište o predloženom sticanju materijalnog učešća u roku od deset radnih dana od dana prijema obavještenja od predloženog sticaoca materijalnog učešća.

(4) Centralna banka nadležnom organu iz st. 2 i 3 ovog člana dostavlja i procjenu iz člana 39c stav 1 ovog zakona.

(5) Ako je predloženi sticalac materijalnog učešća kreditna institucija, i ako je prag iz člana 16 stav 1 tačka 32a ovog zakona premašen na pojedinačnoj i na konsolidovanoj osnovi, Centralna banka sarađivaće i sa drugim nadzornim organom pri sprovođenju procjene iz stava 1 ovog člana i sa tim organom koordinirati savjetovanje sa relevantnim tijelima iz stava 1 ovog člana.

(6) Ako je nadležna za superviziju na konsolidovanoj osnovi, a nije organ nadležan za sprovođenje procjene sticanja materijalnog učešća u skladu sa članom 39a stav 2 ovog zakona, Centralna banka je dužna da sarađuje i savjetuje sa nadležnim organom iz države članice u kojoj predloženi sticalac ima sjedište, kao i da pripremi procjenu sticanja materijalnog učešća i proslijedi je tom organu.

(7) Centralna banka i nadležni organ iz stava 6 ovog člana su dužni da donesu zajedničku odluku o sticanju materijalnog učešća koja mora biti dokumentovana i obrazložena, u roku od dva mjeseca od prijema procjene Centralne banke.

(8) Ako je Centralna banka nadležna za superviziju na konsolidovanoj osnovi dužna je da obavijesti predloženog sticaoca materijalnog učešća o zajedničkoj odluci iz stava 7 ovog člana.

(9) U slučaju da zajednička odluka nije donesena u roku iz stava 7 ovog člana, Centralna banka odlaže donošenje odluke.

(10) U slučaju iz stava 9 ovog člana, Centralna banka i nadležni organ iz stava 6 ovog člana dužni su da upute predmet Evropskom bankarskom regulatoru, i u skladu sa odlukom Evropskog bankarskog regulatora donesu zajedničku odluku.

(11) Centralna banka, na zahtjev ili samoinicijativno, dostavlja drugim nadležnim organima koji učestvuju u donošenju zajedničke odluke iz stava 7 ovog člana sve informacije koje su neophodne za procjenu, kao i druge informacije za koje procijeni da mogu biti relevantne.

(12) Centralna banka prilikom donošenja zajedničke odluke iz stava 7 ovog člana koordinira svoje procjene i obezbjeđuje dosljednost svojih odluka, a zajednička odluka mora sadržati stavove svih relevantnih nadležnih organa.

Obavještenje o otuđenju materijalnog učešća

Član 39e

Kreditna institucija, kao i finansijski holding ili mješoviti finansijski holding iz člana 73a st. 1 i 2 ovog zakona, koja namjerava da, direktno ili indirektno, otuđi materijalno učešće iz člana 16 stav 1 tačka 32a ovog zakona, dužna je da pisanim putem obavijesti Centralnu banku o obimu materijalnog učešća koje namjerava da otuđi.

Pravne posljedice sticanja materijalnog učešća bez odobrenja Centralne banke i obaveza informisanja

Član 39f

(1) Ako predloženi sticalac materijalnog učešća ne obavijesti Centralnu banku o namjeravanom sticanju materijalnog učešća u skladu sa članom 39a stav 1 ovog zakona, ili ako stekne materijalno učešće uprkos negativnom mišljenju Centralne banke iz člana 39b stav 10 ovog zakona, Centralna banka preduzima odgovarajuće mjere.

(2) Ako je materijalno učešće stečeno uprkos negativnom mišljenju Centralne banke, bez obzira na moguće izricanje drugih mjera, Centralna banka može suspendovati glasačka prava sticaoca tog materijalnog učešća.

(3) Kreditna institucija je dužna da obavijesti Centralnu banku o svakoj promjeni djelatnosti subjekta u kojem ima većinsko učešće u kapitalu ili većinsko

pravo odlučivanja prije upisa te djelatnosti u Centralni registar privrednih i drugih subjekata.

2b. Materijalni prenosi aktive i obaveza

Obavješćavanje o materijalnim prenosima aktive i obaveza

Član 39g

(1) Kreditna institucija, kao i finansijski holding ili mješoviti finansijski holding iz člana 73a st. 1 i 2 ovog zakona, dužna je da pisanim putem obavijesti Centralnu banku o svakoj namjeri da izvrši materijalni prenos aktive ili obaveza koji sprovodi putem prodaje ili bilo kojim drugim pravnim poslom (u daljem tekstu: namjeravani prenos), nezavisno od toga da li se namjeravani prenos vrši između subjekata iste grupe.

(2) Obaveza iz stava 1 ovog člana odnosi se na sve subjekte pojedinačno koji učestvuju u namjeravanom prenosu.

(3) U smislu ovog zakona, materijalni prenos aktive ili obaveza iz stava 1 ovog člana smatra se prenos najmanje 10% ukupne aktive ili obaveza subjekta koji učestvuje u namjeravanom prenosu, odnosno najmanje 15% ako se namjeravani prenos sprovodi između subjekata iste grupe.

(4) Ako u namjeravanom prenosu učestvuje matični finansijski holding ili matični mješoviti finansijski holding iz stava 1 ovog člana, procenti iz stava 3 ovog člana izračunavaju se na konsolidovanoj osnovi.

(5) Za izračunavanje procenata iz stava 3 ovog člana ne uzimaju se u obzir:

- 1) prenosi nekvalitetne aktive;
- 2) prenosi aktive u svrhu uključivanja u skup za pokriće u skladu sa propisom kojim se uređuje izdavanje i nadzor pokrivenih obveznica;
- 3) prenos aktive radi sekjuritizacije;
- 4) prenos aktive ili obaveza u okviru primjene instrumenata, ovlašćenja i mehanizama sanacije u skladu sa zakonom kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija.

(6) Centralna banka izdaje potvrdu o prijemu obavješćenja iz stava 1 ovog člana, najkasnije u roku od 10 radnih dana od dana prijema tog obavješćenja.

(7) Centralna banka preduzima odgovarajuće mjere ako subjekti iz stava 1 ovog člana ne obavijeste Centralnu banku o namjeravanom prenosu.

(8) Postupak dostavljanja obavješćenja o namjeravanom prenosu, informacije i dokumentacija koja se prilaže uz obavješćenje o namjeravanom prenosu propisuje Centralna banka.“.

Član 11

U članu 42 stav 1 riječi: „nad poslovanjem kreditne institucije“ zamjenjuju se riječima: „i prati način odlučivanja u vezi sa upravljanjem kreditnom institucijom“.

Na kraju stava 2 tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „uključujući i uticaje koji se mogu javiti u kratkom, srednjem i dugom roku, uzimajući u obzir faktore povezane sa životnom sredinom, društvom i upravljanjem (u daljem tekstu: ESG faktori).“.

Na kraju stava 3 tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „uključujući i uticaje koji se mogu javiti u kratkom, srednjem i dugom roku, uzimajući u obzir ESG faktore.“

U stavu 5 riječi: „stav 3“ zamjenjuje se riječima: „stav 2“.

Poslije stava 6 dodaje se novi stav koji glasi:

„(7) Kreditna institucija je dužna da pri izboru članova organa upravljanja obezbijedi da cjelokupan sastav tih organa bude dovoljno raznovrstan i obuhvati odgovarajuće iskustvo, kao i da podstiče raznovrsnost i rodni balans u tim organima i da u tu svrhu donese odgovarajuću strategiju.“.

Član 12

U članu 43 stav 1 tačka 2 riječi: „uključujući i preispitivanje odluka“ zamjenjuju se riječima: „kako bi mogao da efikasno ocijeni i, kada je to potrebno, preispita odluke nadzornog odbora, i da na odgovarajući način nadzire i prati proces odlučivanja;“.

U stavu 2 riječ „uređeno“ zamjenjuje se riječju „regulisano“.

Poslije stava 6 dodaju se dva nova stava koja glase:

„(7) Centralna banka je dužna da kontinuirano procjenjuje da li članovi nadzornog odbora kreditne institucije ispunjavaju uslove iz stava 1 ovog člana, naročito ako postoje opravdani razlozi za sumnju, u skladu sa propisima o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, da se u kreditnoj instituciji sprovodi ili pokušava sprovesti pranje novca ili finansiranje terorizma ili da se može povećati rizik od sprovođenja pranja novca ili finansiranja terorizma.“

(8) Za potrebe sprovođenja procjene iz stava 7 ovog člana, Centralna banka može da od:

- 1) kreditne institucije zahtijeva dostavljanje dodatnih informacija ili dokumentacije, uključujući i sprovođenje intervjua ili saslušanja;
- 2) organa nadležnog za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, u skladu sa zakonom kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, zatraži da u okviru svojih provjera i na osnovu procjene rizika, ukoliko smatra za potrebnim, pregleda relevantne informacije o članovima nadzornog odbora kreditne institucije i zatraži pristup centralnoj bazi podataka tog organa.“.

Član 13

U članu 46 stav 1 tačka 1 alineja 4 poslije riječi: „internog kapitala“ dodaju se riječi: „i likvidnosti“.

Na kraju alineje 9 tačka-zarez zamjenjuje se zarezom i dodaje nova alineja koja glasi:

„- strateške ciljeve, strategije i opšte politike upravljanja rizicima;“.

U tački 2 na kraju alineje 5 tačka-zarez zamjenjuje se zarezom i dodaje nova alineja koja glasi:

„- sprovođenje posebnih planova iz člana 55 stav 7 ovog zakona;“.

Član 14

U članu 48 stav 2 riječi: „stav 3“ zamjenjuju se riječima: „stav 2“.

Član 15

U članu 49 stav 1 tačka 3 riječ „rizik“ zamjenjuje se riječima: „rizike, uključujući i one koji su posljedica efekata ESG faktora,“.

Član 16

U članu 52 stav 1 tačka 2 poslije riječi „nadležnosti“ zarez se briše, a riječi: „uključujući i preispitivanje odluka“ zamjenjuju se riječima: „kako bi mogao da

efikasno ocijeni i, kada je to potrebno, preispita odluke upravnog odbora, i da na odgovarajući način nadzire i prati proces odlučivanja“.

Poslije stava 3 dodaju se dva nova stava koja glase:

„(4) Centralna banka je dužna da kontinuirano procjenjuje da li članovi upravnog odbora kreditne institucije ispunjavaju uslove iz stava 1 ovog člana, naročito ako postoje opravdani razlozi za sumnju, u skladu sa propisima o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, da se u kreditnoj instituciji sprovodi ili pokušava sprovesti pranje novca ili finansiranje terorizma ili da se može povećati rizik od sprovođenja pranja novca ili finansiranja terorizma.

(5) Za potrebe sprovođenja procjene iz stava 4 ovog člana, Centralna banka može da od:

- 1) kreditne institucije zahtijevati dostavljanje dodatnih informacija ili dokumentacije, uključujući i sprovođenje intervjua ili saslušanja;
- 2) organa nadležnog za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, u skladu sa zakonom kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, zatraži da u okviru svojih provjera i na osnovu procjene rizika, ukoliko smatra za potrebnim, pregleda relevantne informacije o članovima upravnog odbora kreditne institucije, i zatraži pristup centralnoj bazi podataka tog organa.“.

Član 17

U članu 55 stav 4 tačka 3 mijenja se i glasi:

„3) usvaja i redovno, a najmanje jednom u dvije godine, preispituje strateške ciljeve, strategije i politike upravljanja rizicima, uključujući i upravljanje rizicima koji proizilaze iz makroekonomskog okruženja u kojem kreditna institucija posluje, uzimajući u obzir stanje poslovnog ciklusa kreditne institucije, rizike koji proizilaze iz aktuelnih kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih efekata ESG faktora, kao i posebne planove i mjerljive ciljeve radi praćenja i otklanjanja rizika koncentracije koji proizilazi iz izloženosti prema centralnim drugim ugovornim stranama koje nude usluge od sistemskog značaja za Crnu Goru;“.

U stavu 6 riječi: „kontrolnih funkcija“ zamjenjuju se riječima: „funkcija internih kontrola“.

Poslije stava 6 dodaje se novi stav koji glasi:

„(7) Upravni odbor kreditne institucije je dužan da razvije i prati sprovođenje posebnih planova koji sadrže mjerljive ciljeve i postupke za praćenje i upravljanje kratkoročnim, srednjoročnim i dugoročnim finansijskim rizicima koji proizilaze iz ESG faktora, naročito u procesu usklađivanja regulatornih ciljeva, odnosno propisa u vezi sa ESG faktorima, a posebno cilja postizanja klimatske neutralnosti, kao i, kada je to primjenjivo, za kreditne institucije sa međunarodnim aktivnostima, regulatorne ciljeve, odnosno propise trećih zemalja.“.

Član 18

U članu 59 stav 2 poslije riječi „odbora“ dodaju se zarez i riječi: „uključujući i lica odgovorna za rad pojedine funkcije interne kontrole i glavnog finansijskog direktora, ako nijesu članovi organa upravljanja u kreditnoj instituciji“.

U stavu 3 poslije riječi: „u kreditnoj instituciji“ dodaju se riječi: „i obezbijedi da su informacije o primjerenosti tih lica ažurirane“.

Poslije stava 3 dodaju se dva nova stava koja glase:

„(4) Kreditna institucija je dužna da obezbijedi da nosioci ključnih funkcija, prilikom izbora i za vrijeme vršenja funkcije, ispunjavaju uslove primjerenosti iz stava

3 ovog člana, i da sprovodi redovnu procjenu primjerenosti na način utvrđen propisom iz stava 7 ovog člana.

(5) Kreditna institucija dužna je da preduzme sve neophodne mjere radi obezbjeđivanja urednog izvršavanja dužnosti nosilaca ključnih funkcija, uključujući i njihovu zamjenu u slučaju kada prestanu da ispunjavaju propisane uslove primjerenosti.“.

Stav 4 mijenja se i glasi:

„(6) Ako kreditna institucija, na osnovu procjena iz stava 4 ovog člana, utvrdi da nosilac ključne funkcije ne ispunjava uslove primjerenosti, dužna je da:

- 1) obezbijedi da to lice ne bude imenovano na funkciju nosioca ključne funkcije, ako je procjena izvršena prije imenovanja na tu funkciju,
- 2) pravovremeno razriješi to lice sa funkcije, ili
- 3) pravovremeno preduzme dodatne mjere kojima se obezbjeđuje ispunjenost uslova primjerenosti nosilaca ključnih funkcija.“.

Dosadašnji st. 4 i 5 postaju st. 6 i 7.

Član 19

U članu 60 stav 1 poslije riječi: „sa sjedištem u Crnoj Gori“ dodaju se riječi: „iz člana 73a st. 1 i 2 ovog zakona“, a riječi: „odredbe čl. 43, 45, 52 i 58“ zamjenjuju se riječima: „odredbe čl. 42, 43, 45, 52, 58 i 59“.

Poslije stava 4 dodaje se novi stav koji glasi:

„(5) Odredbe st. 1 do 4 ovog člana, primjenjuju se i na finansijski holding i mješoviti finansijski holding sa sjedištem u Crnoj Gori koji nijesu subjekti iz člana 73a st. 1 i 2 ovog zakona.“.

Član 20

Poslije člana 60 dodaje se novi član koji glasi:

„Procjena primjerenosti lica odgovornih za rad funkcija internih kontrola i glavnog finansijskog direktora u subjektu

Član 60a

(1) Centralna banka je dužna da procjenjuje da li lica odgovorna za rad funkcija internih kontrola i glavni finansijski direktor, prilikom izbora i za vrijeme vršenja te funkcije ispunjavaju uslove primjerenosti iz ovog zakona, ako se ta lica imenuju na određenu funkciju u nekom od sljedećih subjekata, a na osnovu procjene koju su ti subjekti dužni da dostave:

- 1) matičnoj kreditnoj instituciji iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori koja je velika kreditna institucija;
- 2) matičnoj kreditnoj instituciji u državi članici koja je velika institucija;
- 3) samostalnoj kreditnoj instituciji u EU sa sjedištem u Crnoj Gori koja je velika kreditna institucija;
- 4) velikom zavisnom društvu;
- 5) matičnom finansijskom holdingu u Crnoj Gori, matičnom mješovitom finansijskom holdingu u Crnoj Gori, matičnom finansijskom holdingu iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori, matičnom mješovitom finansijskom holdingu iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori, koji unutar svoje grupe imaju veliku kreditnu instituciju, osim finansijskog holdinga i mješovitog finansijskog holdinga kojima je odobren izuzetak u skladu sa članom 73a stav 6 ovog zakona.

(2) Ako na osnovu procjene iz stava 1 ovog člana, utvrdi da lica odgovorna za rad funkcija internih kontrola i glavni finansijski direktor kreditne institucije ne ispunjavaju

uslove primjerenosti u skladu sa ovim zakonom, Centralna banka može da naloži subjektu iz stava 1 ovog člana:

- 1) da razriješi sa dužnosti to lice;
- 2) da preduzme dodatne mjere kako bi se obezbijedila ispunjenost uslova primjerenosti za ova lica.

(3) Subjekat iz stava 1 ovog člana, dužan je da bez odlaganja izvrši ponovnu procjenu ispunjenosti uslova primjerenosti za lica odgovorna za rad funkcija internih kontrola i glavnog finansijskog direktora čim dođe do promjene okolnosti koje mogu uticati na primjerenost tih lica i o tome obavijesti Centralnu banku.

(4) Kada utvrdi da su okolnosti u pogledu primjerenosti lica odgovornih za rad funkcija internih kontrola i glavnog finansijskog direktora subjekta iz stava 1 ovog člana promijenjene, i da bi te promjene mogle uticati na primjerenost tih lica, Centralna banka je dužna da izvrši ponovnu procjenu primjerenosti.

(5) Za potrebe vršenja procjena iz st. 1 i 4 ovog člana, Centralna banka može u skladu sa zakonom kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma da zatraži od organa nadležnog za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma da, u okviru svojih provjera i na osnovu procjene rizika pregleda relevantne informacije o licima odgovornim za rad funkcija internih kontrola i glavnog finansijskog direktora kreditne institucije i zatraži pristup centralnoj bazi podataka tog organa.“.

Član 21

U članu 66a stav 1 tačka 2 mijenja se i glasi:

„2) je prosjek ukupne mjesečne aktive izračunat za period od 12 uzastopnih mjeseci tog društva manji od 30 milijardi eura, a društvo je dio grupe u kojoj ukupna vrijednost aktive na konsolidovanoj osnovi svih društava u toj grupi sa sjedištem u Crnoj Gori, uključujući i njihove filijale i zavisna društva sa sjedištem u trećoj zemlji, koja pojedinačno imaju ukupnu aktivu manju od 30 milijardi eura i obavljaju djelatnosti pružanja usluga trgovanja za svoj račun ili usluga sprovođenja ponude, odnosno prodaje finansijskih instrumenata sa obavezom otkupa, iznosi najmanje 30 milijardi eura, pri čemu se oba iznosa izračunavaju kao prosjek za period od 12 uzastopnih mjeseci.“.

Poslije stava 2 dodaje se šest novih stavova koji glase:

„(3) Centralna banka može na zahtjev privrednog društva iz stava 1 ovog člana i obavještenja organa nadležnog za tržište kapitala, ako je primjenjivo, izuzeti to društvo od obaveze dobijanja dozvole za rad kao kreditna institucija, uzimajući u obzir, najmanje sljedeće:

- 1) ako je društvo dio grupe, organizacionu strukturu grupe, praksu knjiženja koja preovlađuje u grupi i raspodjelu aktive u grupi;
- 2) prirodu, obim i složenost aktivnosti koje to društvo obavlja u Crnoj Gori;
- 3) značaj i sistemski rizik koje aktivnosti tog društva predstavljaju za Crnu Goru.

(4) Prilikom razmatranja zahtjeva društva iz stava 3 ovog člana, Centralna banka je dužna da o tome obavijesti Evropskog bankarskog regulatora, koji u roku od mjesec dana od prijema tog obavještenja izdaje mišljenje.

(5) Centralna banka je dužna da pri donošenju odluke iz stava 3 ovog člana, uzme u obzir mišljenje iz stava 4 ovog člana, kao i da obrazloži svako odstupanje od tog mišljenja i o konačnoj odluci obavijesti Evropskog bankarskog regulatora.

(6) O izuzimanju od obaveze dobijanja dozvole za rad kao kreditna institucija, Centralna banka obavještava podnosioca zahtjeva iz stava 3 ovog člana.

(7) Centralna banka preispituje odluku kojom odobrava izuzeće iz stava 3 ovog člana, svake treće godine.

(8) Centralna banka može bliže propisati elemente koji se uzimaju u obzir prilikom odlučivanja o zahtjevu za izuzeće iz stava 3 ovog člana.“.

Član 22

U članu 73 stav 1 na kraju tačke 7 riječ „ili“ briše se.

Na kraju tačke 8 tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaju riječ „ili“ i nova tačka koja glasi:

„9) u ostvarivanju funkcije organa za sanaciju kreditnih institucija, utvrdi da su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

- kreditna institucija propada ili će vjerovatno propasti;
- mjere podrške finansijskih institucija i drugih privrednih subjekata, supervizorske mjere uključujući i mjere rane intervencije ili smanjenje vrijednosti ili konverzija relevantnih instrumenata kapitala i kvalifikovanih obaveza, ne bi u razumnom vremenskom periodu otklonile razloge zbog kojih kreditna institucija ne može da nastavi poslovanje;
- sanacija kreditne institucije nije u javnom interesu.“.

Član 23

U članu 73a na kraju stava 2 tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „ili koji je određen da bude odgovoran za usklađenost grupe sa prudencijalnim zahtjevima na konsolidovanoj osnovi u skladu sa stavom 6 tačka 3 ovog člana.“.

U stavu 3 tačka 2 riječ „uslova“ zamjenjuju se riječima: „kriterijuma i uslova primjerenosti članova organa upravljanja“.

U stavu 4 riječi: „zahtjev iz stava 3 ovog člana podnosi“ zamjenjuje se riječima: „zahtjevi iz st. 3 i 6 ovog člana podnose“, poslije riječi „ovog zakona,“ dodaju se riječi: „zahtjevom iz člana 39a ovog zakona ili zahtjevom za izdavanje dozvole za rad iz člana 66 ovog zakona“.

Stav 5 mijenja se i glasi:

„(5) U slučaju iz stava 4 ovog člana, Centralna banka može produžiti rok iz člana 27 stav 8 ili člana 39b stav 1 ovog zakona do okončanja postupka izdavanja odobrenja iz st. 1 i 2 ovog člana.“ .

U stavu 6 tačka 3 mijenja se i glasi:

„3) su zavisna kreditna institucija ili zavisni finansijski holding ili mješoviti finansijski holding, koji su dobili odobrenje u skladu sa ovim članom, određeni su da budu odgovorni za usklađenost grupe sa prudencijalnim zahtjevima na konsolidovanoj osnovi i na raspolaganju su im sva potrebna sredstva i zakonska ovlašćenja za djelotvorno ispunjavanje tih obaveza;“.

Poslije stava 7 dodaje se novi stav koji glasi:

„(8) Izuzetno od stava 7 ovog člana, Centralna banka može, na pojedinačnoj osnovi, dozvoliti isključenje finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga iz obima supervizije na konsolidovanoj osnovi, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) isključenje ne utiče na efikasnost supervizije nad zavisnom kreditnom institucijom ili grupom;
- 2) finansijski holding ili mješoviti finansijski holding nema izloženosti vlasničkog kapitala osim izloženosti u zavisnoj kreditnoj instituciji ili u posrednom matičnom finansijskom holdingu ili mješovitom finansijskom holdingu koji kontroliše zavisnu kreditnu instituciju; i

- 3) finansijski holding ili mješoviti finansijski holding ne koristi finansijski leveridž u velikoj mjeri i nema izloženosti koje nisu povezane sa njenim vlasništvom u zavisnoj kreditnoj instituciji ili u posrednom matičnom finansijskom holdingu ili mješovitom finansijskom holdingu koji kontroliše zavisnu kreditnu instituciju.“. Dosadašnji st. 8, 9 i 10 postaju st. 9, 10 i 11.

Član 24

U članu 73b stav 1 u uvodnoj rečenici riječi: „stav 3“ zamjenjuju se riječima: „stav 1“.

U tački 3 poslije riječi „uslovi“ dodaju se riječi: „i kriterijumi“.

U stavu 2 riječi: „stav 4“ zamjenjuju se riječima: „stav 6“.

Poslije stava 2 dodaju se tri nova stava koja glase:

„(3) Centralna banka je dužna da redovno, a najmanje jednom godišnje, provjerava matično društvo kreditne institucije kako bi potvrdila da li su ta kreditna institucija, subjekat koji podnosi zahtjev za odobrenje za rad u skladu sa članom 66 ovog zakona ili subjekat koji je određen da bude odgovoran za usklađenost grupe sa prudencijalnim zahtjevima na konsolidovanoj osnovi iz člana 73a stav 6 tačka 3 ovog zakona, ispravno identifikovali svako društvo koje ispunjava kriterijume prema kojim bi se ono smatralo matičnim finansijskim holdingom u državi članici, matičnim mješovitim finansijskim holdingom u državi članici, matičnim finansijskim holdingom iz EU ili matičnim mješovitim finansijskim holdingom iz EU.

(4) Ako se matično društvo iz stava 3 ovog člana nalazi u državi članici koja nije država članica u kojoj kreditna institucija, subjekat koji podnosi zahtjev za odobrenje za rad u skladu sa članom 66 ovog zakona ili subjekat koji je određen da bude odgovoran za usklađenost grupe sa prudencijalnim zahtjevima na konsolidovanoj osnovi iz člana 73a stav 6 tačka 3 ovog zakona imaju sjedište, Centralna banka sarađuje sa nadležnim organom iz te države članice u cilju sprovođenja provjere iz stava 3 ovog člana.

(5) Centralna banka svake godine na svojoj internet stranici objavljuje ažurirani spisak finansijskih holdinga i mješovitih finansijskih holdinga kojima je izdato odobrenje za rad iz člana 73a st. 1 i 2 ovog zakona, odnosno kojima je odobrena primjena izuzeća iz člana 73a stav 6 ovog zakona, pri čemu se navodi i subjekat koji je određen da bude odgovoran za usklađenost grupe sa prudencijalnim zahtjevima na konsolidovanoj osnovi.“.

Član 25

U članu 73d st. 1, 2 i 3 mijenjaju se i glase:

„(1) Kada je Centralna banka nadležni organ za superviziju na konsolidovanoj osnovi, sarađuje i konsultuje se sa nadležnim organom iz druge države članice u kojoj finansijski holding ili mješoviti finansijski holding ima sjedište, radi donošenja odluke o zahtjevu za izdavanje odobrenja za rad iz člana 73a stav 3 ovog zakona, odnosno odobrenja za izuzeće iz člana 73a stav 6 ovog zakona, kao i isključenja finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga iz obima supervizije na konsolidovanoj osnovi u skladu sa članom 73a stav 8 ovog zakona i nalažanja supevizorskih mjera iz člana 73c stav 6 ovog zakona.

(2) Centralna banka, kao nadležni organ za superviziju na konsolidovanoj osnovi, dužna je da pripremi procjenu o ispunjenosti uslova za donošenje odluka iz stava 1 ovog člana, koju dostavlja nadležnom tijelu iz druge države članice u kojoj finansijski holding ili mješoviti finansijski holding ima sjedište.

(3) Centralna banka preduzima mjere iz svoje nadležnosti radi donošenja zajedničke odluke iz stava 1 ovog člana u roku od dva mjeseca od dana kada je nadležno tijelo države članice u kojoj finansijski holding ili mješoviti finansijski holding ima sjedište primilo procjenu Centralne banke iz stava 2 ovog člana, a zajednička odluka se sprovodi ili se primjenjuje neposredno i u toj državi članici, ako je to dozvoljeno propisima te države članice.“.

Poslije stava 9 dodaje se novi stav koji glasi:

„(10) Ako se zajedničkom odlukom zahtjev za izdavanje odobrenja za rad iz člana 73a stav 3 ovog zakona, odnosno odobrenja za izuzeće iz člana 73a stav 6 ovog zakona odbije, Centralna banka kao nadležni organ za superviziju na konsolidovanoj osnovi dužna je da obavijesti podnosioca zahtjeva o toj odluci i razlozima za odbijanje, u roku od četiri mjeseca od prijema urednog zahtjeva.“.

Član 26

U članu 73e st. 1 i 2 mijenjaju se i glase:

„(1) Kada finansijski holding ili mješoviti finansijski holding ima sjedište u Crnoj Gori, a Centralna banka nije nadležni organ za superviziju na konsolidovanoj osnovi, Centralna banka sarađuje i konsultuje se sa organom nadležnim za superviziju na konsolidovanoj osnovi u cilju donošenja zajedničke odluke o zahtjevu za izdavanje odobrenja za rad iz člana 73a stav 3 ovog zakona, odnosno odobrenja za izuzeća iz člana 73a stav 6 ovog zakona, kao i isključenja finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga iz obima supervizije na konsolidovanoj osnovi u skladu sa članom 73a stav 8 ovog zakona i izricanju supevizorskih mjera iz člana 73c stav 6 ovog zakona.

(2) Centralna banka preduzima mjere iz svoje nadležnosti radi donošenja zajedničke odluke iz stava 1 ovog člana u roku od dva mjeseca od dana kada je nadležni organ za superviziju na konsolidovanoj osnovi dostavio procjenu o ispunjenosti uslova za donošenje odluka iz stava 1 ovog člana Centralnoj banci, a zajednička odluka se sprovodi i u Crnoj Gori.“.

Član 27

U članu 89 poslije stava 6 dodaju se pet novih stavova koji glase:

„(7) Odredba stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na kreditnu instituciju iz treće zemlje koja pruža usluge ili obavlja djelatnosti u Crnoj Gori za klijenta ili drugu ugovornu stranu koja ima sjedište ili se nalazi u EU, pod uslovom da je taj klijent, odnosno druga ugovorna strana:

1) mali investitor, kvalifikovana druga ugovorna strana ili profesionalni investitor u smislu zakona kojim se reguliše tržište kapitala, koji ima sjedište ili se nalazi u EU, ako taj klijent ili druga ugovorna strana isključivo na sopstvenu inicijativu pristupi kreditnoj instituciji iz treće zemlje u cilju pružanja usluge ili djelatnosti iz člana 5 stav 1 tačka 1 ovog zakona;

2) kreditna institucija; ili

3) društvo koje je član iste grupe kao i kreditna institucija iz treće zemlje.

(8) U smislu stava 7 tačka 1 ovog člana, smatra se da pružanje usluga nije isključivo na sopstvenu inicijativu klijenta ili druge ugovorne strane ili potencijalnog klijenta ili druge ugovorne strane, ako kreditna institucija iz treće zemlje iz stava 1 ovog člana traži klijenta ili drugu ugovornu stranu, ili potencijalnog klijenta ili drugu ugovornu stranu, posredstvom subjekta koji djeluje u svoje ime ili je usko povezano sa tom kreditnom institucijom iz treće zemlje ili preko bilo kog drugog lica koje djeluje u ime te kreditne institucije iz stava 1 ovog člana.

(9) Kreditna institucija i filijala sa sjedištem u Crnoj Gori dužne su da dostave Centralnoj banci informacije o uslugama koje pružaju isključivo na inicijativu klijenta ili druge ugovorne strane koji ima sjedište ili se nalazi Crnoj Gori, ako takve usluge pružaju društva sa sjedištem u trećoj zemlji koja su članovi iste grupe.

(10) Kreditna institucija iz treće zemlje kojoj je upućena inicijativa klijenta ili druge ugovorne strane iz stava 7 ovog člana ne može da nudi tom klijentu ili drugoj ugovornoj strani druge kategorije proizvoda, djelatnosti ili usluga koje taj klijent ili druga ugovorna strana nijesu zatražili, osim preko filijale koja ima sjedište u Crnoj Gori.

(11) Kreditna institucija iz treće zemlje nije dužna da podnese zahtjev za izdavanje odobrenja za rad filijale iz stava 1 ovog člana, za pružanje usluge, djelatnosti ili proizvoda koji su potrebni ili usko povezani sa pružanjem usluge, proizvoda ili djelatnosti koje je klijent ili druga ugovorna strana izvorno zatražio, kao i u slučaju kada se te usko povezane usluge, djelatnosti ili proizvodi pružaju naknadno uz one koji su prvobitno zatraženi.“.

Član 28

U nazivu člana 93 poslije riječi „Prestanak“ dodaje se riječ „rada“.

U stavu 6 riječi: „Centralnog registra privrednih subjekata“ zamjenjuju se riječima: „Centralnog registra privrednih i drugih subjekata“.

Član 29

U članu 94 stav 1 tačka 2 riječ „poslovanju“ zamjenjuje se riječima: „sistemu upravljanja“.

Poslije tačke 4 dodaje se nova tačka koja glasi:
„4a) upravljanju rizicima i zahtjevima za likvidnost;“.

U tački 14 riječ „prudencijalnim“ zamjenjuje se riječima: „drugim prudencijalnim“.

Član 30

Poslije člana 95 dodaje se novi član koji glasi:

„Primjena odredbi ovog zakona na filijalu društva iz treće zemlje

Član 95a

(1) Odredbe čl. 89 do 95 ovog zakona shodno se primjenjuju i na filijalu društva iz treće zemlje koje obavlja finansijske usluge iz člana 5 stav 1 tačka 1 ovog zakona, pod uslovom da za te usluge ima odobrenje nadležnog organa iz treće zemlje

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, odredbe čl. 89 do 95 ovog zakona ne primjenjuju se na društvo iz treće zemlje koje pruža investicione usluge i sa njima povezane pomoćne usluge utvrđene zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.“

Član 31

Poslije člana 102 dodaje se novi član koji glasi:

„Primjena odredbi na finansijske holdinge i mješovite finansijske holdinge

Član 102a

Odredbe čl. 97 do 102 ovog zakona primjenjuju se na finansijski holding i mješoviti finansijski holding koji ima odobrenje iz člana 73a ovog zakona.“.

Član 32

U članu 104 stav 1 mijenja se i glasi:

„(1) Kreditna institucija je dužna da uspostavi i sprovodi efikasan i pouzdan sistem upravljanja koji obuhvata:

- 1) jasnu organizacionu strukturu koja ima precizno definisana, transparentna i dosljedna ovlašćenja i odgovornosti;
- 2) efikasne procese za identifikovanje, procjenu, kontrolisanje, praćenje i izvještavanje o rizicima kojima je kreditna institucija izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju, uključujući rizike povezane sa životnom sredinom, društvom i upravljanjem (u daljem tekstu: ESG rizici) na kratki, srednji i dugi rok, kao i rizik koncentracije koji proizilazi iz izloženosti prema centralnim drugim ugovornim stranama, uzimajući u obzir uslove u vezi sa ugovorima o derivatima i otvaranjem aktivnog računa utvrđenim propisima kojim se uređuju vanberzanski (OTC) ugovori o derivatima, kao i zahtjevi za obavljanje aktivnosti centralnih ugovornih strana i trgovinskih repozitorija;
- 3) efikasne mehanizme internih kontrola, koji uključuju i pouzdane administrativne i računovodstvene procedure;
- 4) mrežne i informacione sisteme koji se uspostavljaju i kojima se upravlja u skladu sa propisom kojim se uređuje digitalna operativna otpornost za kreditne institucije;
- 5) rodno neutralne politike i prakse primanja koje su dosljedne i kojima se promoviše adekvatno i efikasno upravljanje rizicima, uključujući i apetit kreditne institucije u pogledu ESG rizika;
- 6) plan oporavka kreditne institucije.“

U stavu 2 riječ „vrjednovanje“ zamjenjuje se riječju „vrednovanje“.

Član 33

U članu 105 stav 2 poslije tačke 6 dodaje se nova tačka koja glasi:
„6a) ESG rizik;“.

Član 34

U članu 106 poslije stava 9 dodaje se novi stav koji glasi:

„(10) Kreditna institucija je dužna da, prije preuzimanja bilo koje izloženosti prema kriptoomovini, sprovede prethodnu procjenu te izloženosti, kao i procjenu adekvatnosti postojećih procesa i procedura za upravljanje rizikom druge ugovorne strane, i da o tim procjenama izvještava Centralnu banku.“.

Član 35

U članu 108 poslije stava 2 dodaju se dva nova stava koja glase:

„(3) Za kriptoomovinu koja nema identifikovanog izdavaoca, rizik koncentracije procjenjuje u odnosu na izloženost prema kriptoomovini sa sličnim karakteristikama.

(4) Centralna banka procjenjuje i prati razvoj prakse kreditne institucije u vezi sa upravljanjem rizikom koncentracije koji proizilazi iz izloženosti prema centralnim ugovornim stranama, što uključuje i planove izrađene u skladu sa članom 55 stav 4 tačka 3 ovog zakona, kao i napredak koji je kreditna institucija postigla u pogledu prilagođavanja svojih poslovnih modela zahtjevima u vezi sa ugovorima o derivatima i otvaranjem aktivnog računa utvrđenim propisima kojim se uređuju vanberzanski (OTC) ugovori o derivatima, kao i zahtjevima za obavljanje aktivnosti centralnih ugovornih strana i trgovinskih repozitorija.“.

Član 36

U članu 111 poslije stava 8 dodaje se novi stav koji glasi:

„(9) Kreditna institucija je dužna da, prije preuzimanja svake izloženosti prema kriptoomovini, sprovede prethodnu procjenu te izloženosti, uključujući procjenu adekvatnosti postojećih procesa i procedura za upravljanje tržišnim rizicima koji su povezani sa tim izloženostima, i da o tim procjenama bez odlaganja izvještava Centralnu banku.“.

Član 37

Poslije člana 111 dodaje se novi član koji glasi:

„ESG rizici

Član 111a

(1) Kreditna institucija je dužna da uspostavi i sprovodi adekvatne strategije, politike, procese i sisteme za utvrđivanje, mjerenje, odnosno procjenjivanje i praćenje ESG rizika na kratak, srednji i dugi rok, a koje moraju biti proporcionalne obimu, vrsti i složenosti ESG rizika poslovnog modela i obima djelatnosti kreditne institucije, uzimajući u obzir kratkoročni, srednjoročni i dugoročni rok od najmanje deset godina.

(2) Kreditna institucija je dužna da sprovodi testiranje otpornosti na dugoročne negativne efekte ESG faktora, u osnovnim i nepovoljnim scenarijima, počev od klimatskih faktora i u vremenskim intervalima koje odredi Centralna banka.

(3) Kreditna institucija je dužna da u testiranje otpornosti iz stava 2 ovog člana uključi niz ESG scenarija, koji su vjerodostojni i zasnovani na scenarijima koje su razvile međunarodne organizacije, a koji odražavaju potencijalne uticaje promjena u vezi sa životnom sredinom i društvom, kao i javnim politikama koje su sa tim promjenama povezane, na dugoročne uslove poslovanja.

(4) Centralna banka procjenjuje i prati razvoj praksi kreditnih institucija u pogledu ESG strategija i upravljanja ESG rizicima, uključujući planove koji sadrže mjerljive ciljeve i postupke za praćenje tih ciljeva i mjere za upravljanje ESG rizicima koji nastaju u kratkom, srednjem i dugom roku.

(5) Procjenom Centralne banke iz stava 4 ovog člana naročito se uzimaju u obzir proizvodi kreditne institucije koji su povezani sa održivim razvojem, politike finansiranja tranzicije, politike odobravanja kredita, kao i ESG ciljevi i ograničenja.

(6) Centralna banka procjenjuje dosljednost planova u okviru postupka supervizorskog pregleda i procjene kreditnih institucija, i može, kada procijeni da je to potrebno, da sarađuje sa nadležnim organima ili javnim tijelima koja su nadležna za superviziju u oblasti klimatskih promjena i zaštite životne sredine, u cilju pribavljanja podataka i mišljenja relevantnih za procjenu iz stava 4 ovog člana.“

Član 38

U članu 112 stav 1 poslije riječi „procesa“ zarez i riječi: „ljudi i sistema ili spoljnih događaja, uključujući pravni rizik.“ zamjenjuju se riječima: „ili propusta, ljudskih grešaka i grešaka sistema ili spoljnih događaja, uključujući, ali neograničavajući se na pravni rizik ili rizik informaciono-komunikacione tehnologije (u daljem tekstu: IKT), isključujući strateški i reputacioni rizik.“.

U stavu 2 riječi: „modela i rizike koji proizilaze iz eksternalizacije,“ zamjenjuju se riječima: „koji proizilazi iz eksternalizacije, kao i direktnih i indirektnih izloženosti kriptoomovini ili pružaocima usluga povezanih sa kriptoomovinom,“

Stav 4 mijenja se i glasi:

„(4) Kreditna institucija je dužna da izradi adekvatne politike i planove za postupanje u nepredviđenim okolnostima i politike i planove kontinuiteta poslovanja, uključujući IKT politike i planove kontinuiteta poslovanja i planove za odgovor i oporavak u IKT oblasti.“

Poslije stava 4 dodaju se tri nova stava koja glase:

„(5) IKT planovi iz stava 4 ovog člana moraju biti izrađeni, testirani i njima se mora upravljati u skladu sa propisom kojim se uređuje digitalna operativna otpornost za kreditne institucije, kako bi kreditna institucija mogla da nastavi sa poslovanjem u slučaju ozbiljnog poremećaja u poslovanju i kako bi se ograničili gubici nastali kao posljedica takvog poremećaja.

(6) Pravni rizik u smislu stava 1 ovog člana je rizik gubitka, uključujući rashode, novčane kazne, penale ili odštete, koje kreditna institucija može da pretrpi kao posledicu događaja koji kao rezultat imaju sudske postupke, uključujući:

- 1) supervizorske mjere i privatna poravnanja;
- 2) nepostupanja u skladu sa propisanim obavezama;
- 3) postupanje u cilju izbjegavanja propisane obaveze;
- 4) povrede dužnosti, nastale namjerom ili nepažnjom, uključujući neprimjereno pružanje finansijskih usluga ili davanje neodgovarajućih ili obmanjujućih informacija o finansijskim rizicima proizvoda koje nudi kreditna institucija;
- 5) nepoštovanje zahtjeva iz zakona ili ugovora uključujući međunarodne ugovore;
- 6) nepoštovanje zahtjeva utvrđenih internim pravilima i kodeksom ponašanja utvrđenih u skladu sa zakonom ili međunarodnim pravilima i praksama;
- 7) nepoštovanje pravila etike.

(7) Pravni rizik, u smislu stava 6 tačka 1 ovog člana, ne obuhvata isplate trećim licima ili zaposlenima i dospjela plaćanja za nematerijalne vrijednosti (eng. goodwill) koje proizilaze iz poslovnih prilika, pod uslovom da nije došlo do kršenja bilo kojeg pravila ili etičkog ponašanja i ako je kreditna institucija blagovremeno ispunila svoje obaveze, i ne obuhvata pravne troškove prema trećim stranama kada događaj koji je doveo do tih spoljnih troškova nije operativni rizik.“

Član 39

U članu 119 stav 2 tačka 3 riječi: „kontrolnih funkcija“ zamjenjuju se riječima: „funkcija internih kontrola“.

Član 40

Naziv člana 120 mijenja se i glasi: „Funkcije internih kontrola“.

U st. 1, 2 i 3 riječi: „kontrolne funkcije“ u različitom padežu zamjenjuju se riječima: „funkcije internih kontrola“ u odgovarajućem padežu.

Član 41

Naziv člana 121 mijenja se i glasi: „Organizaciona struktura funkcija internih kontrola“.

U stavu 1 riječi: „kontrolne funkcije“ zamjenjuju se riječima: „funkcije internih kontrola“, a poslije riječi: „nezavisna od“ dodaju se riječi: „operativnih funkcija, odnosno“.

U stavu 2 riječi: „kontrolna funkcija“ u različitom padežu zamjenjuju se riječima: „funkcija internih kontrola“ u odgovarajućem padežu.

Na kraju stava 3 tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „i pod uslovom da ne postoji sukob interesa i da lice odgovorno za funkciju upravljanja rizicima i funkciju praćenja usklađenosti:

- 1) ispunjava kriterijume primjerenosti i zahtjeve u vezi sa znanjem, vještinama i iskustvima koji su potrebni za relevantne oblasti; i

2) ima dovoljno vremena da obavlja obje kontrolne funkcije u skladu sa propisima.“.

Stav 4 mijenja se i glasi:

„(4) Kreditna institucija je dužna da organizuje funkcije internih kontrola na način da pokrije sve materijalne rizike kojima je ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju, odnosno na način da obezbijedi da su ti rizici na adekvatan način utvrđeni, mjereni i da se o njima izvještava.“

Poslije stava 4 dodaju se dva nova stava koja glase:

„(5) Kreditna institucija je dužna da obezbijedi da funkcija upravljanja rizicima ima kontrolu nad efikasnom implementacijom strategije upravljanja rizicima, da funkcija interne revizije vrši nezavisan pregled efikasnosti te implementacije, odnosno da funkcija praćenja usklađenosti procjenjuje i ublažava rizik usklađenosti i da obezbijedi da strategija upravljanja rizicima kreditne institucije obuhvata i rizik usklađenosti koji treba da se uzme u obzir prilikom donošenja svih materijalno značajnih odluka u vezi sa upravljanjem rizicima.

(6) Kreditna institucija je dužna da obezbijedi da su funkcije internih kontrola nezavisne od članova upravnog odbora i višeg rukovodstva, i da imaju direktnu komunikaciju i da izvještavaju nadzorni odbor kreditne institucije, odnosno da budu u mogućnosti da ukažu na određene zabrinutosti o razvoju pojedinih rizika koji bi mogli uticati na kreditnu instituciju, ne dovodeći u pitanje odgovornost upravnog odbora.“.

U stavu 6 riječi: „kontrolne funkcije“ u različitom padežu zamjenjuju se riječima: „funkcije internih kontrola“ u odgovarajućem padežu.

Dosadašnji st. 5 i 6 postaju st. 7 i 8.

Član 42

U nazivu člana 122 i st. 1 i 2 riječi: „kontrolnih funkcija“ u različitom padežu zamjenjuju se riječima: „funkcije internih kontrola“ u odgovarajućem padežu.

U stavu 3 riječi: „kontrolne funkcije“ zamjenjuju se riječima: „funkcije internih kontrola“, a riječi: „lice odgovorno za rad kontrolne funkcije“ zamjenjuju se riječima: „rukovodioca pojedine funkcije internih kontrola“.

U stavu 4 riječi: „lice koje je odgovorno za rad pojedine kontrolne funkcije“ zamjenjuju se riječima: „rukovodioca pojedine funkcije internih kontrola“.

U stavu 5 riječi: „lica koja su odgovorna za rad svake kontrolne funkcije“ zamjenjuju se riječima: „rukovodilaca pojedinih funkcija internih kontrola“, a poslije riječi: „tih lica i o“ dodaje se riječ „detaljnim“.

Poslije stava 5 dodaje se novi stav koji glasi:

„(6) Centralna banka može tražiti informacije o razlozima za smjenu iz stava 5 ovog člana i direktno od lica koje je smijenjeno.“.

U stavu 6 riječi: „Lice odgovorno za rad pojedine kontrolne funkcije je dužno“ zamjenjuju se riječima: „Rukovodilac pojedine funkcije internih kontrola je dužan“.

Dosadašnji stav 6 postaje stav 7.

Član 43

U članu 123 stav 1 riječi: „Lice odgovorno za rad pojedine kontrolne funkcije“ zamjenjuju se riječima: „Rukovodilac pojedine funkcije internih kontrola“.

Član 44

U članu 124 stav 2 tačka 2 riječi: „kontrolnih funkcija“ zamjenjuju se riječima: „funkcija internih kontrola“.

U stavu 6 riječi: „stav 3“ zamjenjuju se riječima: „stav 2“.

Član 45

U članu 125 stav 2 tačka 16 riječ „infrastrukturu“ zamjenjuje se riječju „mrežne“, a riječi: „finansijskog sektora“ zamjenjuju se riječima: „za kreditne institucije“.

Član 46

U članu 135 stav 1 na kraju tačke 6 tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaje nova tačka koja glasi:

„7) sprovodi druge aktivnosti u vezi sa instrumentima regulatornog kapitala za koje se propisom iz člana 134 stav 9 ovog zakona zahtijeva prethodno odobrenje Centralne banke.“

U stavu 2 tačka 3 mijenja se i glasi:

„3) alternativni pristup internih modela za obračun zahtjeva za regulatorni kapital za tržišne rizike;“.

Tačka 4 briše se.

U tački 5 riječ „vrijednosti“ zamjenjuje se riječju „iznosa“.

Tačka 6 briše se.

Dosadašnje tač. 5 i 7 postaju tač. 4 i 5.

Član 47

U članu 136 stav 2 poslije riječi „poslovanju“ dodaju se zarez i riječi: „pri čemu naročito uzima u obzir kratkoročne, srednjoročne i dugoročne vremenske okvire u pogledu pokrića ESG rizika“.

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„(3) Internom likvidnošću, u smislu ovog zakona, smatra se iznos finansijskih resursa kreditne institucije koji, prema internoj procjeni, služi za pokriće rizika i očekivanih odliva koji proizilaze iz tih rizika kojima je kreditna institucija izložena u svom poslovanju, kao i za održavanje kontinuiteta poslovanja kreditne institucije.“.

U stavu 4 poslije riječi: „izračunavanje internog kapitala“ dodaju se riječi: „i interne likvidnosti“.

Dosadašnji st. 3 i 4 postaju st. 4 i 5.

Član 48

U članu 137 stav 1 riječi: „zahtjeva za kapital“ zamjenjuju se riječima „zahtjeva za regulatorni kapital“.

U stavu 2 riječi: „specifičnih rizika i za razvijanje i korišćenje internih modela za izračunavanje kapitalnog zahtjeva za specifični rizik dužničkih instrumenata u knjizi trgovanja, zajedno sa internim modelima za izračunavanje zahtjeva za kapital za rizik nastanka statusa neispunjavanja obaveza i rizik migracije za izloženosti koje su značajne u apsolutnom iznosu i ako imaju velik broj značajnih pozicija u dužničkim instrumentima različitih emitenata“, zamjenjuju se riječima: „tržišnih rizika i za razvijanje i korišćenje internih modela za izračunavanje zahtjeva za regulatorni kapital za portfolija pozicija iz knjige trgovanja, zajedno sa internim modelima za izračunavanje zahtjeva za regulatorni kapital za rizik nastanka statusa neizmirenja obaveza, ako su izloženosti riziku neizmirenja obaveza značajne u apsolutnom iznosu i ako imaju velik broj značajnih pozicija u dužničkim ili vlasničkim instrumentima različitih emitenata“.

Član 49

U članu 150 stav 1 riječi: „sprečavanja ili“ zamjenjuju se riječima: „sprečavanja i“.

U stavu 2 poslije riječi: „dugoročnog karaktera,“ dodaju se riječi: „uključujući makropudencijalni ili sistemski rizik koji proizilazi iz klimatskih promjena,“.

U stavu 3 poslije riječi „zakona“ dodaju se riječi: „i rizika koji su u potpunosti pokriveni izračunom ukupnog iznosa izloženosti riziku (TREA) utvrđenog propisom iz člana 134 stav 9 ovog zakona“.

U stavu 4 tačka 2 alineja 1 riječi: „stanovništvu (retail)“ zamjenjuje se riječju „ritejlu“.

Stav 5 mijenja se i glasi:

„(5) Propisom Centralne banke bliže se uređuju način izračunavanja bafera za strukturni sistemski rizik iz stava 1 ovog člana i način primjene bafera za strukturni sistemski rizik iz člana 151 ovog zakona.“.

Poslije stava 5 dodaje se novi stav koji glasi:

„(6) Ako se bafer za strukturni sistemski rizik primjenjuje na ukupni iznos izloženosti riziku kreditne institucije, i ako je kreditna institucija dužna da primjenjuje donju granicu rizikom ponderisane aktive utvrđenu u skladu sa propisom iz člana 134 stav 9 ovog zakona, Centralna banka preispituje opravdanost zahtjeva za bafer za strukturni sistemski rizik za tu kreditnu instituciju, najkasnije do datuma preispitivanja iz člana 151 stav 5 ovog zakona.“.

Član 50

U članu 153 stav 7 riječi: „Centralna banka“ brišu se, a riječi: „postupiće u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana pod uslovom da je prethodno obavijestila Evropsku komisiju i od nje dobila pozitivno mišljenje u skladu sa članom 153 ovog zakona“ zamjenjuju se riječima: „Centralna banka će u obavještenju iz st. 1 i 2 ovog člana tražiti mišljenje Evropske komisije i Evropskog odbora za sistemske rizike.“.

U stavu 8 poslije riječi: „Evropske komisije“ dodaju se riječi: „i Evropskog odbora za sistemske rizike“.

Poslije stava 11 dodaje se novi stav koji glasi:

„(12) Priznavanje stope bafera za strukturni sistemski rizik koju je utvrdila druga država članica u skladu sa članom 157 ovog zakona ne računa se u pragove iz st. 7 i 9 ovog člana.“.

Član 51

U članu 154 stav 1 mijenja se i glasi:

„(1) Ako se primjena jedne ili više stopa bafera za strukturni sistemski rizik odnosi na jednu ili više kreditnih institucija iz Crne Gore koja je zavisno društvo i čije matično društvo ima sjedište u državi članici, primjerenost tih bafera je predmet razmatranja Evropske komisije i Evropskog odbora za sistemske rizike, koju ova tijela konstatuju u svojim mišljenjima.“.

U stavu 2 riječi: „predloženim baferom, odnosno baferima“ zamjenjuju se riječima: „predloženom stopom bafera, odnosno predloženim stopama bafera“, a riječi: „negativnu preporuku“ zamjenjuju se riječima: „negativno mišljenje“.

Član 52

U članu 163 poslije stava 6 dodaje se novi stav koji glasi:

„(7) Ako je OSV kreditna institucija dužna da primjenjuje donju granicu rizikom ponderisane aktive u skladu sa propisom iz člana 134 stav 9 ovog zakona, Centralna

banka može da preispita opravdanost zahtjeva za bafer za OSV kreditnu instituciju, najkasnije do datuma preispitivanja iz stava 6 ovog člana.“.

Član 53

U članu 165 stav 3 riječi: „st. 5 do 9“ zamjenjuju se riječima: „st. 5 do 12“, a riječi: „te stope bafera samo ako je prethodno dobila odobrenje Evropske komisije“ zamjenjuju se riječima: „stope bafera iz člana 163 stav 2 ovog zakona uz prethodno odobrenje Evropske komisije, osim u slučaju kada Centralna banka prilikom utvrđivanja bafera za strukturni sistemski rizik, bafera za OSV kreditnu instituciju ili bafera za globalnu sistemski važnu kreditnu instituciju smanji ili ne promijeni ranije utvrđenu stopu bafera“.

Član 54

U članu 170 stav 3 tačka 3 poslije riječi: „kombinovani bafer“ dodaju se riječi: „ili ako je to primjenjivo, bafer za koeficijent finansijskog leveridža“.

U stavu 4 poslije riječi: „zahtjeva za kombinovani bafer“ dodaju se zarez i riječi: „ili zahtjeva za bafer za koeficijent finansijskog leveridža, ako je to primjenjivo,“.

Član 55

Poslije člana 171 dodaje se novo poglavlje i novi član koji glase:

„Va. MAKROPRUDENCIJALNE MJERE

Mjere i instrumenti za povećanje otpornosti i očuvanje stabilnosti finansijskog sistema u cjelini

Član 171a

Centralna banka kada ocijeni potrebnim zbog očuvanja stabilnosti finansijskog sistema u cjelini, jačanja otpornosti finansijskog sistema kao i izbjegavanja i smanjivanja sistemskih rizika, propisuje odgovarajuće mjere i instrumente koji uključuju:

- 1) najveći dozvoljeni odnos vrijednosti odobrenog iznosa kredita i instrumenta osiguranja;
- 2) najveći dozvoljeni odnos iznosa kredita i dohotka koji ostvaruje korisnik kredita;
- 3) najveći dozvoljeni odnos iznosa otplate anuiteta ili rate kredita i dohotka koji ostvaruje korisnik kredita;
- 4) najduže dozvoljeno dospijeće kredita;
- 5) zahtjeve vezane za metode obračuna otplate kredita; ili
- 6) druge mjere i zahtjeve radi očuvanja stabilnosti finansijskog sistema u cjelini, kao i izbjegavanja i smanjivanja sistemskih rizika.“

Član 56

U članu 172 st. 3 i 4 riječi: „stava 10“ zamjenjuju se riječima: „stava 12“.

Poslije stava 8 dodaju se dva nova stava koja glase:

„(9) Izuzetno od stava 2 ovog člana, kreditna institucija može iz obračuna izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica da isključi izloženosti iz knjige trgovanja, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) izloženost prema tom licu ili grupi povezanih lica iz knjige pozicija kojima se ne trguje ne prelazi limit iz st. 3 i 4 ovog člana;

- 2) izloženost iz knjige trgovanja prema tom licu ili grupi povezanih lica ne prelazi 500% osnovnog kapitala kreditne institucije, a ta izloženost traje deset dana ili manje;
- 3) zbir svih izloženosti u knjizi trgovanja koje traju duže od deset dana ne prelazi 600% osnovnog kapitala kreditne institucije; i
- 4) za izloženosti iz tač. 2 i 3 ovog stava, kreditna institucija ispunjava dodatni zahtjev za regulatorni kapital za prekoračenje velikih izloženosti koji se izračunava u skladu sa odredbama opšteg akta Centralne banke iz člana 134 stav 9 ovog zakona.

(10) Kreditna institucija je dužna da za sve izloženosti iz knjige trgovanja koje su u skladu sa stavom 9 ovog člana isključene iz obračuna velikih izloženosti bez odlaganja obavijesti Centralnu banku.“.

U stavu 9 riječi: „stava 10“ zamjenjuju se riječima: „stava 12“.

Dosadašnji st. 9 i 10 postaju st. 11 i 12.

Član 57

U članu 175 stav 4 tačka 3 briše se.

U tački 10 riječi: „al. 1 do 9 ove tačke“ zamjenjuju se riječima: „tač. 1 do 8 ovog stava“.

Dosadašnje tač. 4 do 10 postaju tač. 3 do 9.

Poslije stava 5 dodaje se novi stav koji glasi:

„(6) Priznati kapital, u smislu ovog člana, predstavlja zbir osnovnog kapitala kreditne institucije, bez primjene odbitaka po osnovu izloženosti prema kvalifikovanom učešću van finansijskog sektora i dopunskog kapitala u iznosu od najviše jedne trećine osnovnog kapitala kreditne institucije.“.

Član 58

U članu 187 stav 7, članu 191 stav 2 i članu 193 stav 4 riječi: „stav 5“ zamjenjuju se riječima: „stav 4“.

Član 59

U članu 222 st. 3 i 4 mijenjaju se i glase:

„(3) Centralna banka može, od spoljnog revizora, odnosno društva za reviziju zahtijevati da sprovede dodatnu reviziju pojedinih oblasti poslovanja kreditne institucije u skladu sa članom 231 ovog zakona.

(4) Reviziju iz st. 1 i 3 ovog člana vrši isti spoljni revizor, odnosno društvo za reviziju, osim u slučaju iz člana 231 stav 4 tačka 2 ovog zakona.“

Član 60

U članu 225 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„(3) Spoljni revizor ne može da vrši reviziju finansijskih iskaza više od četiri kreditne institucije za finansijsku godinu koja je predmet revizije.“

Član 61

U članu 229 stav 1 riječi: „stav 3 tačka 1“ zamjenjuju se riječima: „stav 1“.

Član 62

U nazivu člana 231 riječi: „za potrebe“ zamjenjuju se riječima: „na zahtjev“.

U stavu 1 riječi: „za potrebe Centralne banke iz člana 222 stav 3 tačka 2“ zamjenjuju se riječima: „na zahtjev Centralne banke iz člana 222 stav 3“.

Tačka 3 mijenja se i glasi:
„3) adekvatnosti uspostavljanja i upravljanja mrežnim i informacionim sistemima, i“.

Član 63

U članu 237 stav 2 briše se.
Dosadašnji stav 3 postaje stav 2.

Član 64

U članu 238 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:
„(3) Matična kreditna institucija je dužna da jednom godišnje, u cjelosti ili upućivanjem na ekvivalentne informacije, javno objavi informacije iz stava 1 ovog člana na nivou grupe.“.

Član 65

U članu 244 stav 2 poslije tačke 4 dodaje se nova tačka koja glasi:
„4a) trećih lica koja pripadaju subjektima iz tač. 1 do 4 ovog stava;“.
Tačka 5 mijenja se i glasi:
„5) pružaoca usluge kojem je lice iz tač. 1 do 4 ovog stava povjerilo obavljanje poslova ili aktivnosti, uključujući treće strane – pružaoce IKT usluga koje te usluge pružaju u skladu sa propisom kojim se uređuje digitalna operativna otpornost za kreditne institucije.“.

Član 66

U članu 245 stav 1 u uvodnoj rečenici poslije riječi: „sa ovim zakonom“ dodaju se riječi: „i propisom kojim se uređuje adekvatnost kapitala kreditnih institucija,“.
Na kraju tačke 2 tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaje nova tačka koja glasi:

„3) rizike koji se identifikuju testiranjem digitalne operativne otpornosti u skladu sa propisom kojim se uređuje digitalna operativna otpornost za kreditne institucije.“.

U stavu 3 poslije riječi: „tačka 3 ovog zakona“ dodaju se zarez i riječi: „i provjerava da li su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

- 1) kreditna institucija nije GSV kreditna institucija, GSV kreditna institucija izvan EU ili GSV subjekt;
- 2) kreditna institucija nije OSV kreditna institucija;
- 3) kreditna institucija je dio grupe u kojoj su matična kreditna institucija i većina zavisnih kreditnih institucija povezane odnosom kontrole;
- 4) zavisne kreditne institucije iz tačke 3 ovog stava, sve ili većina, se u skladu sa propisima države članice smatraju uzajamnim društvima, zadrugama ili štednim institucijama, a ti propisi utvrđuju gornju granicu ili ograničenje maksimalnog nivoa raspodjele, i na pojedinačnoj ili potkonsolidovanoj osnovi njihova ukupna imovina manja je od 30 milijardi eura“.

U stavu 5 poslije riječi „stres“ dodaju se zarez i riječi: „pri čemu su kreditne institucije i treća lica koja su savjetnici kreditnih institucija prilikom sprovođenja tih testiranja dužni da se uzdrže od aktivnosti koje mogu narušiti ta testiranja, uključujući međusobno upoređivanje rezultata (eng. benchmarking), razmjenu informacija, zaključivanje sporazuma o zajedničkom postupanju ili optimizaciju rezultata njihovih testiranja, a Centralna banka ima sva ovlašćenja za prikupljanje informacija i sprovođenje supervizorskih aktivnosti u cilju otkrivanja tih aktivnosti.“.

Član 67

U članu 246 stav 1 na kraju tačke 9 tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaje nova tačka koja glasi:

„10) obim u kojem je kreditna institucija uspostavila odgovarajuće politike i operativne mjere u vezi sa mjerljivim ciljevima i rokovima koji su utvrđeni u planovima koje je dužna da pripremi u cilju upravljanja rizicima koji proizilaze iz ESG faktora u skladu sa članom 55 stav 7 ovog zakona“.

U stavu 5 na kraju tačke 3 tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaju dvije nove tačke koje glase:

„4) procjenu sistema upravljanja i procesa upravljanja rizicima u kreditnoj instituciji koji proizilaze iz ESG rizika, uključujući i izloženost kreditne institucije ovim rizicima, pri čemu je dužna da uzme u obzir poslovni model kreditne institucije i stepen usklađenosti njenih politika i operativnih mjera sa ciljevima i rokovima koji su definisani u planu koji je dužna da pripremi u cilju upravljanja ESG rizicima u skladu sa članom 55 stav 7 ovog zakona;

5) procjenu sistema upravljanja i procesa upravljanja rizicima koji proizilaze iz izloženosti kreditne institucije kriptoomovini i pružanjem usluga u vezi sa kriptoomovinom, pri čemu Centralna banka analizira politike i procedure kreditne institucije za identifikaciju i upravljanje ovim rizicima, kao i adekvatnost rezultata procjena koje je kreditna institucija dužna da sprovede u skladu sa članom 106 stav 10 i članom 111 stav 9 ovog zakona.“.

Član 68

U članu 247 stav 4 mijenja se i glasi:

„(4) Ako rezultati reatroaktivnog testiranja (eng. back-testing) ili testiranja raspodjele dobiti i gubitaka za organizacionu jedinicu nadležnu za trgovanje kreditne institucije koja koristi interni model za tržišni rizik ukazuju da model više nije dovoljno precizan, Centralna banka preispituje uslove pod kojim je odobreno korišćenje internog modela ili nalaže odgovarajuće supervizorske mjere za poboljšanje modela u što kraćem roku.“.

Član 69

Član 248 mijenja se i glasi:

„Supervizorska ocjena pristupa za izračunavanje zahtjeva za regulatorni kapital u odnosu na referentne vrijednosti

Član 248

(1) Kreditna institucija koja ima odobrenje za korišćenje internog pristupa za izračunavanje iznosa izloženosti ponderisanih rizikom ili zahtjeva za regulatorni kapital, dužna je da na zahtjev Centralne banke dostavi izvještaj o rezultatima izračuna za izloženosti ili pozicije koje su uključene u referentne portfolije.

(2) Kreditna institucija koja ima odobrenje za korišćenje alternativnog standardizovanog pristupa za tržišni rizik, a čiji bilansni i vanbilansni poslovi izloženi tržišnom riziku, u skladu sa uslovima utvrđenim propisom kojim se uređuje adekvatnost kapitala kreditne institucije, iznose najmanje 500 miliona eura, dužna je da na zahtjev Centralne banke dostavi izvještaj o rezultatima izračuna za izloženosti ili pozicije uključene u referentne portfolije.

(3) Kreditna institucija koja ima odobrenje za korišćenje internog pristupa za kreditni rizik, kao i kreditna institucija koja primjenjuje standardizovani pristup, dužna je da na zahtjev Centralne banke dostavi izvještaj o rezultatima izračuna pristupa koji

koristi za potrebe određivanja iznosa očekivanih kreditnih gubitaka za izloženosti ili pozicije obuhvaćene referentnim portfolijima.

(4) Kreditna institucija dostavlja izvještaje iz st. 1 do 3 ovog člana najmanje jednom godišnje, sa obrazloženjem metodologija koje je koristila prilikom izračunavanja, kao i svim kvantitativnim informacijama, u skladu sa zahtjevom Centralne banke i Evropskog bankarskog regulatora od značaja za objašnjenje uticaja tih izračuna na zahtjev za regulatorni kapital.

(5) Centralna banka, na osnovu informacija koje su joj kreditne institucije dostavile u skladu sa ovim članom, po potrebi, prati i analizira raspon iznosa izloženosti ponderisanih rizikom ili zahtjeva za regulatorni kapital, za izloženosti ili transakcije u referentnom portfoliju koji proizilaze iz pristupa koje primjenjuju te kreditne institucije.

(6) Centralna banka, najmanje jednom godišnje, provjerava kvalitet pristupa iz st. 1 do 3 ovog člana, naročito:

- 1) koji pokazuju značajne razlike u zahtjevima za regulatorni kapital za istu izloženost;
- 2) kod kojih postoji naročito visoka ili niska varijabilnost, i kod kojih postoji značajno i sistemsko potcjenjivanje zahtjeva za regulatorni kapital.

(7) Ako se rezultati izračuna pojedinih kreditnih institucija značajno razlikuju od rezultata većine uporedivih kreditnih institucija, ili ako pristupi pružaju veći broj različitih rezultata, Centralna banka je dužna da ispita razloge tih razlika.

(8) Kada utvrdi da interni modeli koje primjenjuje kreditna institucija potcjenjuju zahtjeve za regulatorni kapital, a to ne proizilazi iz razlika u odnosnim rizicima izloženosti ili pozicija, Centralna banka je dužna da preduzme korektivne mjere.

(9) Korektivne mjere iz stava 8 ovog člana moraju biti u skladu sa ciljevima pristupa iz ovog člana, i ne smiju da:

- 1) dovode do standardizacije internih pristupa ili korišćenja preferiranih metoda;
- 2) stvaraju pogrešne podsticaje, ili
- 3) prouzrokuju da sve kreditne institucije neosnovano preduzimaju iste aktivnosti.

(10) Centralna banka može propisom bliže urediti sadržaj, način i rokove za dostavljanje rezultata iz stava 1 ovog člana i utvrditi specifična portfolija za koje je potrebno izračunati zahtjeve za regulatorni kapital.“

Član 70

U članu 250 poslije stava 4 dodaje se sedam novih stavova koji glase:

„(5) Zaposleni iz st. 1 i 4 ovog člana koji su obavljali poslove neposredne ili posredne kontrole u periodu od prethodnih 12 mjeseci, kao i zaposleni Centralne banke koji su prethodnih 12 mjeseci učestvovali u predlaganju odluka u vezi sa neposrednom i posrednom kontrolom kreditne institucije, ne mogu u roku od 12 mjeseci od dana prestanka radnog odnosa u Centralnoj banci zasnovati radni odnos, niti na bilo koji drugi način ostvariti profesionalni angažman u kreditnoj instituciji, kao ni u licu povezanom sa kreditnom institucijom, njenom matičnom ili zavisnom društvu, niti u licu koje pruža konsultantske i druge usluge ovim subjektima, uključujući i lobiranje i zastupanje.

(6) Lice iz stava 5 ovog člana, ima pravo da, nakon prestanka radnog odnosa u Centralnoj banci, 12 mjeseci prima naknadu u visini zarade koju je primao u posljednjem mjesecu prije prestanka radnog odnosa u Centralnoj banci, osim u slučaju prestanka radnog odnosa krivicom zaposlenog.

(7) Naknada iz stava 6 ovog člana ostvaruje se na lični zahtjev lica iz stava 5 ovog člana, koji se podnosi najkasnije 30 dana od dana prestanka radnog odnosa u Centralnoj banci.

(8) Pravo iz stava 6 ovog člana prestaje prije utvrđenog roka, ako korisnik tog prava:

- 1) zasnuje radni odnos;
- 2) ostvari pravo na penziju;
- 3) to zatraži.

(9) Kreditna institucija dužna je da obavijesti Centralnu banku o zasnivanju radnog odnosa sa licem iz stava 5 ovog člana, ukoliko od dana raskida radnog odnosa u Centralnoj banci nije prošlo 12 mjeseci.

(10) Zaposleni iz stava 5 ovog člana ne može direktno trgovati, niti biti vlasnik akcija ili udjela kreditne institucije, kao ni lica povezanog sa kreditnom institucijom, njenog matičnog ili zavisnog društva, niti lica koje pruža konsultantske i druge usluge ovim subjektima, uključujući i lobiranje i zastupanje.

(11) Zaposleni koji po bilo kom osnovu stekne akcije ili udjele u subjektima iz stava 10 ovog člana, dužan je da o tome pisanim putem obavijesti Centralnu banku, kao i da te akcije ili udjele proda ili na drugi način otuđi u roku od 30 dana od dana saznanja o sticanju.“

Član 71

U poglavlju XI. u nazivu potpoglavlja 5. i nazivu člana 268 riječi: „kreditnih institucija“ brišu se.

Stav 1 mijenja se i glasi:

„Centralna banka vrši superviziju filijala kreditnih institucija iz treće zemlje iz člana 89 stav 1 ovog zakona i filijala društava iz trećih zemalja iz člana 94a ovog zakona, koje pružaju usluge u Crnoj Gori na način i u obimu u kojem vrši superviziju kreditnih institucija sa sjedištem u Crnoj Gori.“.

Član 72

U članu 272 poslije stava 3 dodaju se dva nova stava koja glase:

„(4) Prilikom odlučivanja o vrsti supervizorske mjere iz stava 2 ovog člana, Centralna banka uzima u obzir:

- 1) težinu i trajanje kršenja, odnosno ponavljanje ili učestalost kršenja;
- 2) stepen odgovornosti kreditne institucije, odnosno fizičkog lica odgovornog za kršenje;
- 3) uticaj kršenja na prudencijalne zahtjeve kreditne institucije;
- 4) finansijsku sposobnost kreditne institucije, odnosno fizičkog lica odgovornog za kršenje;
- 5) iznos stečene dobiti ili izbjegnutog gubitka kreditne institucije, odnosno fizičkog lica odgovornog za kršenje, ako se taj iznos može utvrditi;
- 6) gubitke trećih lica nastale kršenjem, ako se mogu utvrditi;
- 7) saradnju kreditne institucije, odnosno fizičkog lica odgovornog za kršenje, sa Centralnom bankom i njihovo postupanje nakon kršenja, uključujući i priznanje da je počinjeno kršenje;
- 8) prethodna kršenja i izrečene mjere kreditnoj instituciji, odnosno fizičkom licu odgovornom za kršenje; i
- 9) posljedice kršenja na finansijsku stabilnost i potrošače, uključujući i moguće sistemske posljedice kršenja.

(5) Izuzetno od stava 4 ovog člana, prilikom utvrđivanja iznosa periodičnih kazni u skladu sa članom 276 stav 3 tačka 3 ovog zakona, Centralna banka uzima u obzir samo okolnosti iz stava 4 tač. 4 i 5 ovog člana.“

Član 73

U članu 276 stav 1 na kraju tačke 2 zarez i veznik „ili“ zamjenjuju se tačka-zarezom.

Na kraju tačke 3 tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaje riječ „ili“.

Poslije tačke 3 dodaje se nova tačka koja glasi:

„4) je sveobuhvatna supervizorska procjena pokazala da je, u cilju očuvanja stabilnosti finansijskog sistema, neophodno preduzeti mjeru iz člana 281 stav 1 tačka 1 ovog zakona.“

U stavu 2 u uvodnoj rečenici poslije riječi: „stava 1“ dodaju se riječi: „tač. 1 do 3“.

Stav 3 mijenja se i glasi:

„(3) Rješenjem iz stava 2 ovog člana može se utvrditi i:

- 1) iznos sredstava koji je odgovorno lice iz nadzornog odbora, upravnog odbora ili drugo odgovorno lice u kreditnoj instituciji, dužno da uplati Centralnoj banci, s tim što taj iznos može biti utvrđen u visini do 5 miliona eura;
- 2) iznos sredstava koji je kreditna institucija dužna da uplati Centralnoj banci u slučaju ako je kršenjem kreditna institucija ostvarila dobit, odnosno izbjegla gubitak, i to najviše do dvostrukog iznosa dobiti ostvarene kršenjem, odnosno gubitka izbjegnuto kršenjem, ukoliko je moguće utvrditi ostvarenu dobit ili izbjegnute gubitke; i/ili
- 3) ako je primjenljivo, iznos periodičnih kazni za kršenje propisa koja se ponavljaju i koja su u toku, utvrđen na način iz člana 276a ovog zakona.“

Poslije stava 3 dodaju se tri nova stava koja glase:

„(4) Rješenjem kojim se utvrđuje iznos sredstava ili iznos periodičnih kazni iz stava 3 ovog člana, utvrđuje se način i rok uplate tih sredstava koji ne može biti kraći od 30 dana ni duži od šest mjeseci od dana dostavljanja rješenja.

(5) Kada Centralna banka kreditnoj instituciji ili odgovornom licu izriče mjere iz stava 2 tačka 4 i stava 3 ovog člana, konačni iznos sredstava koje je potrebno uplatiti čini zbir tih pojedinačnih iznosa.

(6) Izuzetno od stava 2 tačka 4 ovog člana, ako na osnovu okolnosti iz člana 272 stav 4 ovog člana, utvrdi da je stepen kršenja manjeg značaja, Centralna banka nije u obavezi da rješenjem utvrdi iznos sredstava koji je kreditna institucija dužna da uplati.“

Dosadašnji st. 4 i 5 postaju st. 7 i 8.

Član 74

Poslije člana 276 dodaje se novi član koji glasi:

„Utvrđivanje iznosa periodičnih kazni

Član 276a

(1) Kada se rješenjem utvrđuje iznos periodičnih kazni za kršenje iz člana 276 stav 3 tačka 3 ovog zakona, Centralna banka određuje iznos tih kazni za svaki dan, odnosno nedjelju ili mjesec trajanja kršenja i utvrđuje datum od kojeg počinju da teku periodične kazne i rok u kom je kreditna institucija dužna da uskladi svoje poslovanje sa odredbama propisa koje krši, odnosno u kojem je odgovorno lice dužno da uspostavi usklađenost sa propisima koje krši, a koji ne može biti duži od šest mjeseci.

(2) Iznos periodične kazne po danu kršenja ne može biti veći od 5% prosječnog neto dnevnog prihoda kreditne institucije utvrđenog u skladu sa st. 3 do 8 ovog člana, ni veći od 50.000 eura odgovornom licu u kreditnoj instituciji.

(3) Prosječan neto dnevni prihod iz stava 2 ovog člana izračunava se tako što se ukupni neto prihod ostvaren u godini koja prethodi godini u kojoj je kršenje nastalo podijeli sa 365.

(4) Kreditna institucija je dužna da kao osnov za izračun prosječnog neto dnevnog prihoda iz stava 3 ovog člana koristi posljednje godišnje finansijske podatke koji se dostavljaju za potrebe supervizije, u kojima je rezultat obračuna veći od nule.

(5) Kreditna institucija je dužna da na zahtjev Centralne banke dostavi podatke potrebne za izračun prosječnog neto dnevnog prihoda iz stava 3 ovog člana.

(6) Ako kreditna institucija, odnosno odgovorno lice, postupi u skladu sa rješenjem Centralne banke kojim je utvrđen iznos periodičnih kazni i uskladi poslovanje, odnosno postupanje sa odredbama koje krši, Centralna banka posebnim rješenjem izriče ukupan iznos periodičnih kazni za dane, odnosno nedjelje ili mjesece koji su protekli od dana kad su periodične kazne počele da teku do dana kada je kreditna institucija, odnosno odgovorno lice uskladilo svoje poslovanje, odnosno postupanje sa odredbama koje krši, i određuje rok u kojem je potrebno platiti taj iznos.

(7) Kada kreditna institucija, odnosno odgovorno lice, ne postupi po rješenju Centralne banke kojim je utvrđen iznos periodičnih kazni i ne uskladi svoje poslovanje, odnosno postupanje sa odredbama koje krši, Centralna banka posebnim rješenjem utvrđuje da nije otklonjeno kršenje, utvrđuje ukupan iznos periodičnih kazni za period koji je utvrđen prvobitnim rješenjem, određuje rok za plaćanje i preduzima dalje neophodne mjere za otklanjanje kršenja.“

Član 75

U članu 278 poslije stava 5 dodaje se novi stav koji glasi:

„(6) Pored mjera iz stava 5 ovog člana, u slučaju postupanja suprotno odredbama člana 23 st. 1 i 3, člana 38 stav 1, člana 39a stav 1, člana 39e, člana 39g, člana 62 stav 1, člana 66a stav 1, člana 73a stav 3, i čl. 98 do 102 ovog zakona, Centralna banka će dati javno saopštenje u kojem se navodi naziv kreditne institucije, odnosno fizičkog lica odgovornog za nepravilnosti i prirodu tih nepravilnosti.“.

Član 76

U članu 279 stav 1 tačka 2 poslije riječi: „internog kapitala“ dodaju se riječi: „i interne likvidnosti“.

Poslije tačke 26b dodaju se tri nove tačke koje glase:

„26c) smanji rizike koji proizilaze iz ESG faktora na kratak, srednji i dugi rok, uključujući i rizike koji proizilaze iz procesa prilagođavanja i tranzicionih trendova u okviru ciljeva postavljenih propisima Crne Gore, država članica, EU ili trećih zemalja, i to kroz prilagođavanje poslovne strategije, sistem upravljanja i upravljanje rizicima, pri čemu može zahtijevati i jačanje ciljeva, mjera i aktivnosti sadržanih u planovima koje je dužna da pripremi u skladu sa članom 55 stav 7 ovog zakona;

26d) sprovede testiranje otpornosti na stres ili analizu scenarija u cilju procjene rizika koji proizilaze iz izloženosti prema kriptoomovini i pružanja usluga povezanih sa kriptoomovinom;

26e) smanji izloženosti prema centralnoj drugoj ugovornoj strani ako Centralna banka smatra da postoji prekomjerni rizik koncentracije koji proizilazi iz izloženosti kreditne institucije prema toj centralnoj drugoj ugovornoj strani, ili da uskladi izloženosti na svim svojim računima za poravnanje u skladu sa odredbama

propisa kojim se uređuju zahtjevi za kliring i bilateralno upravljanje rizikom za vanberzanske (OTC) ugovore o derivatima, zahtjevi za izvještavanje za ugovore o derivatima i jedinstveni zahtjevi za obavljanje aktivnosti centralnih drugih ugovornih strana i trgovinskih repozitorijuma;“.

U stavu 2 poslije riječi: „kreditnoj instituciji“ dodaju se zarez i riječi: „odnosno licu odgovornom za takvo postupanje,“.

Stav 3 mijenja se i glasi:

„(3) Pored mjera iz stava 1 ovog člana, Centralna banka može posebnim rješenjem, privremeno a najduže šest mjeseci:

- 1) suspendovati pravo glasa licu koje ima kvalifikovano učešće u kreditnoj instituciji, ako postoji vjerovatnoća da će to lice koristiti svoj uticaj suprotno pravilima dobrog i razumnog upravljanja kreditnom institucijom, ili da neće postupati sa pažnjom dobrog privrednika;
- 2) suspendovati pravo glasa akcionaru koji je odgovoran za protivpravno postupanje;
- 3) članu organa upravljanja kreditne institucije ili drugom fizičkom licu iz kreditne institucije odgovornom za protivpravno postupanje izreći privremenu zabranu obavljanja funkcije, odnosno poslova u kreditnoj instituciji.“.

U stavu 4 poslije riječi: „stava 3“ dodaju se riječi: „tač. 1 i 2“.

Član 77

U članu 281 poslije stava 6 dodaje se novi stav koji glasi:

„(7) Kada je kreditna institucija dužna da primjenjuje donju granicu rizikom ponderisane aktive utvrđenu propisom iz člana 134 stav 9 ovog zakona, i za vrijeme trajanja te obaveze, Centralna banka ne može da naloži mjeru dodatnog zahtjeva za kapital u skladu sa ovim članom, ako bi se tom mjerom rizici koji su u potpunosti pokriveni primjenom te donje granice dvostruko uzimali u obzir.“

Član 78

U članu 281a stav 2 riječi: „st. 3 do 6“ zamjenjuju se riječima: „st. 3 do 5“.

Poslije stava 9 dodaju se dva nova stava koja glase:

„(10) Kada je kreditna institucija dužna da primjenjuje donju granicu rizikom ponderisane aktive iz člana 281 stav 7 ovog zakona, primjenjuju se sljedeća pravila:

- 1) iznos dodatnog kapitala koji Centralna banka zahtijeva od kreditne institucije za pokriće rizika, osim rizika prekomjernog finansijskog leveridža, ne može se povećati isključivo zbog toga što je kreditna institucija obavezna da primjenjuje donju granicu rizikom ponderisane aktive;
- 2) Centralna banka će, bez odlaganja, a najkasnije do završetka sljedećeg procesa supervizorskog pregleda i procjene, preispitati zahtjev za dodatni kapital koji je naložila kreditnoj instituciji, uzimajući u obzir da zahtjevi ne dovode do dvostrukog obračunavanja rizika koji su u potpunosti pokriveni primjenom donje granice rizikom ponderisane aktive;
- 3) nakon preispitivanja iz tačke 2 ovog stava, ograničenje iz tačke 1 ovog člana se ne primjenjuje.

(11) Centralna banka može bliže propisati način sprovođenja zahtjeva iz stava 10 ovog člana.“

Član 79

U članu 281b poslije stava 7 dodaje se novi stav koji glasi:

„(8) Kada je kreditna institucija dužna da primjenjuje donju granicu rizikom ponderisane aktive utvrđenu propisom iz člana 134 stav 9 ovog zakona, Centralna banka može da preispita opravdanost indikatora dodatnog internog kapitala utvrđenog u skladu sa stavom 2 ovog člana.“

Član 80

U članu 309 stav 1 tačka 2 poslije riječi: „internog kapitala“ dodaju se riječi: „i interne likvidnosti“.

Član 81

U članu 310 stav 1 tačka 2 poslije riječi: „internog kapitala“ dodaju se riječi: „i interne likvidnosti“.

Stav 4 briše se.

U st. 6 i 8 riječi: „stava 5“ zamjenjuju se riječima: „stava 4“.

U stavu 10 riječi: „stava 9“ zamjenjuju se riječima: „stava 8“.

Dosadašnji st. 5 do 10 postaju st. 4 do 9.

Član 82

U članu 327 stav 6 tačka 1 riječi: „stav 6“ zamjenjuju se riječima: „stav 5“.

Član 83

U nazivu člana 328 riječ „kontrolu“ zamjenjuje se riječju „superviziju“.

U stavu 4 riječ „nadlažnim“ zamjenjuje se riječju „nadležnim“.

Član 84

U članu 332 poslije stava 2 dodaju se tri nova stava koja glase:

„(3) Ako nije nadležna za superviziju na konsolidovanoj osnovi i nije određena kao koordinator u skladu sa zakonom kojim se uređuje dodatna supervizija finansijskih konglomerata, Centralna banka je dužna da sarađuje sa koordinatorom za matični mješoviti finansijski holding kako bi se obezbijedila primjena ovog zakona i propisa kojim se uređuje adekvatnost kapitala kreditnih institucija, na konsolidovanoj osnovi.

(4) Za potrebe saradnje iz stava 3 ovoga člana, Centralna banka je dužna da zaključi pisani sporazum o saradnji sa koordinatorom.

(5) Ako je Centralna banka nadležna za superviziju na konsolidovanoj osnovi, dužna je da sačini listu finansijskih holdinga i mješovitih finansijskih holdinga koji su predmet konsolidacije i dostavi je nadležnim organima drugih država članica, Evropskom bankarskom regulatoru i Evropskoj komisiji.“.

Član 85

U članu 335 poslije stava 3 dodaje novi stav koji glasi:

„(4) Centralna banka preuzima ulogu koordinatora finansijskog konglomerata u odnosu na manje značajan subjekat nadzora, u skladu sa kriterijumima iz zakona kojim se uređuje dodatna supervizija finansijskih konglomerata.“.

Član 86

Poslije člana 338 dodaje se novi član koji glasi:

„Primjena na grupu investicionih društava

Član 338a

Odredbe čl. 311 do 338 ovog zakona primjenjuju se na grupu investicionih društava, utvrđenu zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, u kojoj je najmanje jedno investiciono društvo privredno društvo iz člana 2 stav 1 tačka 2 ovog zakona.“.

Član 87

U članu 344 stav 2 poslije riječi „odnose“ dodaju se zarez i riječi: „osim ako nije drugačije propisano zakonom kojim se propisuju krivična djela ili zakonom kojim se uređuje poreska administracija.“.

Član 88

U članu 346 stav 1 na kraju tačke 6 tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaje nova tačka koja glasi:

„7) poreskom organu u skladu sa zakonom.“.

Član 89

U članu 347 stav 1 poslije tačke 6b dodaje se nova tačka koja glasi:

„6c) poreskim organima iz države članice, pod uslovom da povjerljiva informacija potiče iz te države članice i samo uz izričitu saglasnost organa koji je informaciju dostavio;“.

Član 90

U članu 352 stav 2 tač. 1 i 2 mijenjaju se i glase:

„1) svakom odobrenju za rad filijale izdatom kreditnoj instituciji sa sjedištem u trećoj zemlji, odnosno društvu sa sjedištem u trećoj zemlji iz člana 95a stav 1 ovog zakona, i o svakoj naknadnoj izmjeni tih odobrenja za rad;

2) ukupnoj aktivni i obavezama filijale kreditne institucije sa odobrenjem za rad koja ima sjedište u trećoj zemlji, odnosno filijale društva sa odobrenjem za rad koje ima sjedište u trećoj zemlji iz člana 95a stav 1 ovog zakona, o kojima je filijala dužna da izvještava Centralnu banku periodično;“.

U stavu 6 riječi: „st. 5, 6 i 7“ zamjenjuju se riječima: „st. 4, 5 i 6“.

Član 91

U nazivu člana 354 poslije riječi: „podataka o“ dodaju se riječi: „izrečenim iznosima sredstava i periodičnim kaznama i“.

U stavu 1 poslije riječi: „podatke o“ dodaju se riječi: „izrečenim iznosima sredstava i periodičnim kaznama utvrđenih pravosnažnim rješenjem iz člana 276 ovog zakona i“.

Poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„(2) Podaci iz stava 1 ovog člana sadrže i informacije o vrsti i prirodi kršenja, naziv kreditne institucije i ime i prezime odgovornih lica u kreditnoj instituciji kojoj je utvrđen iznos sredstava i periodičnih kazni, odnosno izrečena prekršajna kazna.“

U stavu 2 u uvodnoj rečenici riječi: „stava 1 ovog člana, odluke o“ zamjenjuju se riječima: „st. 1 i 2 ovog člana, podatke o iznosima sredstava i periodičnih kazni, kao i o“.

Stav 3 mijenja se i glasi:

„(4) Izuzetno od stava 3 ovog člana, ako ocjeni da će se u razumnom periodu steći uslovi za objavljivanje podataka na način iz st. 1 i 2 ovog člana, Centralna banka može odložiti objavljivanje do sticanja tih uslova.“

U stavu 4 riječi: „st. 1 i 3“ zamjenjuju se riječima: „st. 1, 2 i 3“, a riječ „ostaju“ zamjenjuju se riječima: „moraju biti dostupni“.

U stavu 5 riječi: „st. 1 i 2“ zamjenjuju se riječima: „st. 1, 2 i 3“.
Dosadašnji st. 2 do 5 postaju st. 3 do 6.

Član 92

Poslije člana 355 dodaje se novi član koji glasi:

„Dostavljanje informacija Jedinствenoj evropskoj pristupnoj tački

Član 355a

(1) Centralna banka je imenovano tijelo za dostavljanje informacija Jedinствenoj evropskoj pristupnoj tački (u daljem tekstu: ESAP), uspostavljenoj u skladu sa Regulativom (EU) 2023/2859, i to:

- 1) podataka o izrečenim iznosima sredstava i periodičnih kazni i prekršajima kreditnih institucija i odgovornih lica u kreditnim institucijama, u skladu sa odredbama člana 354 ovog zakona;
- 2) mjerama izrečenim u fazi rane intervencije za grupu kreditnih institucija kada je Centralna banka nadležni organ za konsolidaciju, u skladu sa odredbama člana 302 ovog zakona;
- 3) informacije o pružanju finansijske podrške u skladu sa odredbama člana 193 ovog zakona.

(2) Centralna banka je dužna da osigura da podaci iz stava 1 tačka 1 ovog člana ispunjavaju sljedeće zahtjeve:

- 1) dostavljaju se u formatu iz kojeg se mogu izdvojiti podaci na način utvrđen članom 2 tački 3 Regulative (EU) 2023/2859;
- 2) priloženi su im sljedeći metapodaci:
 - sva imena, odnosno nazivi fizičkog ili pravnog lica, odnosno kreditne institucije na koju se podaci odnose;
 - identifikacioni broj kreditne institucije, utvrđen u skladu sa članom 7 stavom 4 tačke b Regulative (EU) 2023/2859;
 - vrsta podataka koja je klasifikovana u skladu sa članom 7 stav 4 tačkom c Regulative (EU) 2023/2859;
 - naznaka da li ti podaci sadrže lične podatke.

(3) Centralna banka je dužna da osigura da podaci i informacije iz stava 1 tačk. 2 i 3 ovog člana ispunjavaju sljedeće zahtjeve:

- 1) dostavljaju se u formatu iz kojeg se mogu izdvojiti podaci na način utvrđen članom 2 tačka 3 Regulative (EU) 2023/2859;
- 2) priloženi su im sljedeći metapodaci:
 - svi nazivi relevantne institucije na koju se informacije o mjerama odnose;
 - ako postoji, identifikaciona oznaka pravnog lica relevantne institucije na način utvrđen u skladu sa članom 7 stav 4 tačka b Regulative (EU) 2023/2859;
 - vrsta informacija klasifikovana u skladu sa članom 7 stav 4 tačka c Regulative (EU) 2023/2859;
 - naznaka da li te informacije sadrže lične podatke.“

Član 93

U članu 373 stav 1 poslije tačke 1 dodaju se četiri nove tačke koje glase:

„1a) kao predloženi sticalac materijalnog učešća namjerava da, direktno ili indirektno, stekne materijalno učešće, a pisanim putem ne obavijesti Centralnu banku o obimu namjeravanog sticanja i ne dostavi informacije iz člana 39c stav 5 ovog zakona (član 39a stav 1);

1b) namjerava da, direktno ili indirektno, otuđi materijalno učešće iz člana 16 stav 1 tačka 32a ovog zakona, a pisanim putem ne obavijesti Centralnu banku o obimu materijalnog učešća koje namjerava da otuđi (član 39e);

1c) ne obavijesti Centralnu banku da je sprovela materijalni prenos aktive ili obaveza (član 39g);

1d) je subjekat iz člana 60a stav 1 ovog zakona i bez odlaganja ne izvrši ponovnu procjenu ispunjenosti uslova primjerenosti za lica odgovorna za rad funkcija internih kontrola i glavnog finansijskog direktora, čim dođe do promjene okolnosti koje mogu uticati na primjerenost tih lica, i o tome ne obavijesti Centralnu banku (član 60a stav 3);“.

Tačka 2 mijenja se i glasi:

„2) ne uspostavi i ne sprovodi efikasan i pouzdan sistem upravljanja u skladu sa članom 104 stav 1 ovog zakona“. p;“.

Poslije tačke 4 dodaje se nova tačka koja glasi:

„4a) ne održava pokazatelj neto stabilnih izvora finansiranja od najmanje 100% (član 114 stav 9);“.

U tački 20 riječi: „stav 3“ zamjenjuju se riječima: „stav 2“.

Član 94

U članu 374 stav 1 poslije tačke 4 dodaju se dvije nove tačke koje glase:

„4a) ne obezbijedi da nosioci ključnih funkcija, prilikom izbora i za vrijeme vršenja funkcije, ispunjavaju uslove primjerenosti iz člana 59 stava 3 ovog zakona, ili u tom cilju ne sprovodi redovnu internu procjenu primjerenosti na način utvrđen propisom iz člana 59 stava 7 ovog zakona (član 59 stav 4);

4b) na osnovu internih procjena iz člana 59 stav 4 ovog zakona, utvrdi da nosilac ključne funkcije u kreditnoj instituciji ne ispunjava uslove primjerenosti i imenuje to lice za funkciju nosioca ključne funkcije, a procjena je izvršena prije imenovanja na tu funkciju, ili pravovremeno ne razriješi to lice ili pravovremeno ne preduzme dodatne mjere kojima se obezbjeđuje ispunjenost uslova primjerenosti nosilaca ključnih funkcija (član 59 stav 6);“.

U tački 5 riječi: „kontrolne funkcije“ zamjenjuju se riječima: „funkcije internih kontrola“.

Poslije tačke 25 dodaje se nova tačka koja glasi:

„25a) na zahtjev i u roku koji utvrdi Centralna banka ne dostavi izvještaje, informacije i podatke o svim pitanjima koja su od značaja za sprovođenje supervizije ili za izvršavanje ostalih zadataka iz nadležnosti Centralne banke (član 234);“.

Član 95

U članu 375 stav 1 poslije tačke 5 dodaju se četiri nove tačke koje glase:

„5a) je finansijski holding ili mješoviti finansijski holding iz člana 73a st. 1 i 2 ovog zakona koji kao predloženi sticalac materijalnog učešća namjerava da, direktno ili indirektno, stekne materijalno učešće, a pisanim putem ne obavijesti Centralnu banku o obimu namjeravanog sticanja (član 39a stav 1);

5b) je finansijski holding ili mješoviti finansijski holding iz člana 73a st. 1 i 2 ovog zakona koji namjerava da, direktno ili indirektno, otuđi materijalno učešće iz člana 16 stav 1 tačka 32a ovog zakona, a pisanim putem ne obavijesti Centralnu banku o obimu materijalnog učešća koje namjerava da otuđi (član 39e);

5c) je finansijski holding ili mješoviti finansijski holding iz člana 73a st. 1 i 2 ovog zakona koji pisanim putem ne obavijesti Centralnu banku da je sproveo materijalni prenos aktive ili obaveza (član 39g);

5d) je subjekat iz člana 60a stav 1 ovog zakona koji bez odlaganja ne izvrši ponovnu procjenu ispunjenosti uslova primjerenosti za lica odgovorna za rad funkcija internih kontrola i glavnog finansijskog direktora čim dođe do promjene okolnosti koje mogu uticati na primjerenost tih lica, i o tome ne obavijesti Centralnu banku (član 60a stav 3);“.

Član 96

Poslije člana 377a dodaje novi član koji glasi:

“Rok za usklađivanje propisa

Član 377b

Propisi donijeti na osnovu Zakona o kreditnim institucijama („Službeni list CG“, br. 72/19, 8/21 i 24/25) uskladiće se sa odredbama ovog zakona u roku od devet mjeseci od stupanja na snagu ovog zakona.

Do usklađivanja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi donijeti na osnovu Zakona o kreditnim institucijama („Službeni list CG“, br. 72/19, 8/21 i 24/25).“

Član 97

Poslije člana 379b dodaje se novi član koji glasi:

“Započeti postupci

Član 379c

Postupci započeti u skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama ("Službeni list CG", br. 72/19, 8/21 i 24/25) okončaće se po tom zakonu.“

Član 98

Poslije člana 381a dodaje se novi član koji glasi:

"Usklađivanje poslovanja

Član 381b

Kreditne institucije su dužne da usklade svoja akta i poslovanje sa odredbama ovog zakona u roku od petnaest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.“

Član 99

Član 391 mijenja se i glasi:

„Odredbe čl. 6, 7 i 8, člana 26 st. 3 i 4, člana 28 stav 5 tačka 3, člana 30, član 39a stav 2 tačka 2, član 39d st. 6 do 12, član 42 stav 6, člana 43 stav 3 tačka 2, člana 44 stav 7, člana 53 stav 11, člana 60 st. 2 i 3, član 60a stav 1 tačka 2, člana 62 tačka 2, člana 63 stav 2 tač. 2 i 5, člana 66 stav 5, član 66a st. 4 i 5, člana 69 st. 3 i 4, člana 73a st. 4 i 5, član 73b st. 3 i 4, člana 73d, člana 73e, čl. 73g do 80, čl. 84 do 88, člana 124 stav 7, člana 125 stav 1 tač. 3 i 4, člana 126 stav 8, člana 127 stav 3, čl. 130 do 133, člana 134a, člana 144 st. 2 i 3, člana 149 stav 2, člana 150 stav 4 tač. 3 i 4, člana 151 st. 3 i 4, čl. 153 i 154, čl. 157 do 160, člana 161 stav 2 tačka 2, člana 162 stav 1 i stav 3 tačka 2, člana 163 st. 2 i 3 i stav 4 tačka 2 alineja 2, člana 164 st. 1 i 2, člana 167a, član 168 stav 2, čl. 182 do 194, člana 242 stav 1 tač. 2 i 3, člana 246 stav 2, člana 248, člana 249 stav 4, čl. 255 do 267, člana 279 stav 8, čl. 302 do 305, člana 311 stav 3, člana 312 stav 1 tač. 2, 4 i 6, stav 3 tačka 2 i st. 4 i 5, člana 316, člana 317 st. 7 i 9, člana 318 stav 1 tačka 3 i st. 2, 3 i 4, člana 320 st. 1 do 4, čl. 321 do 328, člana 329 stav 4, član 331, član 332 stav 5, član 333, čl. 335 i 355a, člana 336 stav 3, člana 337, čl. 340 do 343, člana 344 stav 3 tač. 5 i 6 i stav 4, člana 345 tač. 7 i 8, člana 347, člana 348 st. 7 i 8, čl. 349 i 352, člana 353 stav 3 i čl. 355 do 371 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.“

Član 100

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

*U ovaj zakon prelijete su odredbe EU propisa kojima se mijenja DIREKTIVA 2013/36/EU, odnosno: DIREKTIVA (EU) 2022/2556 EVROPSKOG PARLAMENTA I SAVJETA od 14. decembra 2022. o izmjeni direktiva 2009/65/EZ, 2009/138/EZ, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU, 2014/65/EU, (EU) 2015/2366 i (EU) 2016/2341 u pogledu digitalne operativne otpornosti za finansijski sektor, REGULATIVA (EU) 2023/1114 EVROPSKOG PARLAMENTA I SAVJETA od 31. maja 2023. o tržištima kriptovaluta i izmjeni regulativa (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 1095/2010 i direktiva 2013/36/EU i (EU) 2019/1937, DIREKTIVA (EU) 2024/1619 EVROPSKOG PARLAMENTA I SAVJETA od 31. maja 2024. o izmjeni Direktive 2013/36/EU u pogledu nadzornih ovlaštenja, sankcija, filijala iz trećih zemalja i ekoloških, socijalnih i upravljačkih rizika, DIREKTIVA (EU) 2023/2864 EVROPSKOG PARLAMENTA I SAVJETA od 13. decembra 2023. o izmjeni određenih direktiva u vezi sa uspostavljanjem i funkcionisanjem jedinstvene evropske pristupne tačke, DIREKTIVA (EU) 2024/2994 EVROPSKOG PARLAMENTA I SAVJETA od 27. novembra 2024. o izmjeni direktiva 2009/65/EZ, 2013/36/EU i (EU) 2019/2034 u pogledu tretmana rizika koncentracije koji proizilazi iz izloženosti prema centralnim ugovornim stranama kao i rizika druge ugovorne strane za transakcije derivatima čije poravnanje obavlja centralna ugovorna strana.

OBRAZLOŽENJE

I. Ustavni osnov za donošenje zakona

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama sadržan je u odredbama člana 16 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuju druga pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. Razlozi za donošenje zakona

Zakonom o kreditnim institucijama („Službeni list CG“ br. 72/19, 8/21 i 24/25), koji je u pravnom sistemu Crne Gore u primjeni od 1. januara 2022. godine, uređuje se osnivanje, upravljanje, poslovanje i supervizija kreditnih institucija i druga pitanja od značaja za rad kreditnih institucija. Njime je izvršeno usklađivanje bankarske regulative sa relevantnom evropskom Direktivom 2013/36/EU o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i dodatnom nadzoru nad kreditnim institucijama (u tom trenutku aktuelni CRD IV/CRR zahtjevi), na koji način su u crnogorski regulatorni okvir za kreditne institucije implementirani Bazelski standardi kapitala i likvidnosti (tzv. Basel III), koji su usmjereni na jačanje zahtjeva kapitala za kreditne institucije, kao i na uvođenje minimalnih standarda za upravljanje rizikom likvidnosti i minimalnih pokazatelja likvidnosti te dodatni zahtjevi za finansijske institucije od sistemskog značaja.

Zakon je do sada mijenjan dva puta. Posljednje izmjene donesene su u februaru 2025. godine, kada je usvojen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama („Službeni list CG“ broj 24/25), kojim je izvršeno potpuno usklađivanje sa Direktivom (EU) 2019/878 o izmjeni Direktive 2013/36/EU u pogledu izuzetih subjekata, finansijskih holdinga, mješovitih finansijskih holdinga, primanja, nadzornih mjera i ovlašćenja kao i mjera za očuvanje kapitala (CRD V) i Regulativom (EU) 2019/876 o izmjeni Regulative (EU) br. 575/2013 u pogledu odnosa finansijskog leveridža, koeficijenta neto stabilnih izvora finansiranja, zahtjeva za regulatorni kapital i prihvatljive obaveze, kreditnog rizika druge ugovorne strane, tržišnog rizika, izloženosti prema centralnim drugim ugovornim stranama, izloženosti prema subjektima za zajednička ulaganja, velikih izloženosti, zahtjeva za izvještavanje i objavljivanje (CRR 2). Ovim propisima su u Evropskoj uniji u potpunosti implementirani Basel III standardi, i njihovim prenošenjem u crnogorski zakonodavni okvir ispunjeno je prvo mjerilo iz pregovaračkog Poglavlja 9 - „Finansijske usluge“.

Kako je u međuvremenu došlo do ponovne, značajne izmjene regulatornog okvira EU u oblasti finansijskih usluga, a u cilju održavanja postignute dinamike usklađivanja crnogorskog regulatornog okvira sa EU standardima, pripremljen je Predlog Zakona

o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama (u daljem tekstu: Predlog zakona). Ovim predlogom obuhvaćeni su neophodni zahtjevi iz oblasti digitalne operativne otpornosti finansijskog tržišta (Direktiva 2022/2556 i Regulativa 2022/2554 – DORA paket), novog okvira u pogledu regulisanja kryptoimovine (Regulativa 2023/1114 - MiCA), nove tzv. finalne standarde u vezi sa zahtjevima za kapital za kreditne institucije (CRD VI/CRR III paket), i uključuje i posljednje izmjene koje donosi reforma EMIR 3 (tržište derivata i CCP – a u vezi sa rizikom koncentracije).

Pored postizanja cilja usklađenosti sa finalnim standardima, uvođenjem prudencijalnih pravila propisanih CRR III u zakonodavni okvir osigurava se veća otpornost kreditnih institucija na ekonomske i finansijske šokove, a obzirom na strože standarde za upravljačke strukture kreditnih institucija, uključujući pravila o nezavisnosti članova upravnih i nadzornih odbora, transparentnosti odlučivanja i upravljanju sukobom interesa unapređuje se kultura korporativnog upravljanja.

Takođe, Predlog zakona propisuje dodatne obaveze za kreditne institucije u pogledu transparentnosti poslovanja, uključujući objavljivanje ključnih informacija o finansijskom stanju i rizicima, čime se jača povjerenje klijenata i investitora u sistem. S obzirom na globalne izazove, uključujući klimatske promjene, digitalizaciju i ESG rizike (rizike povezane sa životnom sredinom, društvom i upravljanje) proširuje se i sistem upravljanja rizicima. Jača se supervizorski okvir kroz jačanje sistema prudencijalnog nadzora, uključujući saradnju sa nadležnim organima Evropske unije, čime se osigurava buduća usklađenost sa standardima Jedinstvenog nadzornog mehanizma (SSM) i drugim međunarodnim obavezama.

Dodatno, Predlogom zakona se vrši usklađivanje i u dijelu odredbi koje se odnose na izricanje sankcija, uvodeći dodatne novčane kazne za kršenje ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega, a koje moraju biti djelotvorne, proporcionalne i odvraćajuće. U tom smislu se utvrđuju minimalna ovlašćenja povjerena Centralnoj banci za izricanje ovih kazni, kao i kriterijumi koji se uzimaju u obzir pri njihovom utvrđivanju. Pri određivanju vrste novčanih kazni i njihovog iznosa uzimaju se u obzir sve prethodne sankcije izrečene za isto kršenje fizičkom ili pravnom licu koje je odgovorno za to kršenje, čime se obezbjeđuje da se težina svih novčanih i drugih kazni i mjera izrečenih u svrhu kažnjavanja u slučaju njihove kumulacije, a koje su posljedica istog protivpravnog postupanja, ograniči na ono što je neophodno s obzirom na težinu kršenja.

III. Usaglašenost sa pravnom tekovinom Evropske Unije i potvrđenim međunarodnim konvencijama

Predloženim zakonom izvršeno je potpuno usklađivanje sa evropskim propisima kojima je izvršena izmjena Direktive 2013/36/EU:

- Direktivom (EU) 2022/2556 Evropskog parlamenta i Savjeta od 14. decembra 2022. o izmjeni direktiva 2009/65/EZ, 2009/138/EZ, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU, 2014/65/EU, (EU) 2015/2366 i (EU) 2016/2341 o digitalnoj operativnoj otpornosti za finansijski sektor;

- Regulativom (EU) 2023/1114 Evropskog parlamenta i Savjeta od 31. maja 2023. o tržištima kriptoinovine i izmjeni regulativa (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 1095/2010 i direktiva 2013/36/EU i (EU) 2019/1937;
- Direktiva (EU) 2024/1619 Evropskog parlamenta i Savjeta od 31. maja 2024. o izmjeni Direktive 2013/36/EU u pogledu nadzornih ovlaštenja, sankcija, filijala iz trećih zemalja i rizicima povezanim sa životnom sredinom, društvom i upravljanjem rizika (CRD VI);
- Direktivom (EU) 2023/2864 Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. decembra 2023. o izmjeni određenih direktiva u vezi sa uspostavljanjem i funkcionisanjem jedinstvene evropske pristupne tačke;
- Direktivom (EU) 2024/2994 Evropskog parlamenta i Savjeta od 27. novembra 2024. o izmjeni direktiva 2009/65/EZ, 2013/36/EU i (EU) 2019/2034 u pogledu tretmana rizika koncentracije koji proizilazi iz izloženosti prema centralnim ugovornim stranama kao i rizika druge ugovorne strane za transakcije derivatima čije poravnanje obavlja centralna ugovorna strana.

IV. Objašnjenje osnovnih pravnih instituta

Članom 1 Predloga zakona predlaže se izmjena definicije kreditne institucije iz člana 2 Zakona, u skladu sa izmjenama relevantnog evropskog propisa, te se novim rješenjem predlaže da navedena definicija podrazumijeva da je kreditna institucija privredno društvo čija je djelatnost primanje depozita ili drugih povratnih sredstava od javnosti i odobravanje kredita za svoj račun, pružanje investicionih usluga i pomoćnih usluga u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, osiguranje ili investiciono društvo iz člana 66a, ako je ukupna aktiva tog društva sa sjedištem u Crnoj Gori, uključujući i sve filijale i zavisna društva sa sjedištem u trećoj zemlji, kao i da je na konsolidovanoj osnovi djelatnost veća od 30 milijardi eura. Osim terminoloških korekcija u ovom članu dodaje se i novi stav 5 gdje se definiše da Centralna banka može, kada je nadležna za superviziju na konsolidovanoj osnovi, od tog privrednog društva tražiti sve informacije relevantne za donošenje odluke.

Članom 2 Predloga zakona predlaže se pravno-tehnička korekcija u skladu sa izmjenama iz prethodnog člana.

Članom 3 Predloga zakona predlaže se izmjena člana 5 stav 1 tačka 7 Zakona, kojim se propisuju osnovne i dodatne finansijske usluge, a koje se dopunjavaju sa uslugama izdavanja tokena elektronskog novca (digitalne tokene), tokena povezane sa imovinom (ART) i uslugama u vezi sa kriptoinovinom.

Članom 4 Predloga zakona predlaže se izmjena člana 16 Zakona kojim se utvrđuju značenja izraza koji se upotrebljavaju u Zakonu, te se pored terminološkog prilagođavanja teksta, predlaže dodavanje novih tačaka, odnosno izraza u skladu za zahtjevima EU propisa sa kojima se ovim Predlogom zakona vrši usklađivanje.

Članom 5 Predloga zakona predlaže se terminološko usklađivanje sa izmijenjenim nazivom „Centralnog registra privrednih subjekata“, koji će u skladu sa novim Zakonom o privrednim društvima („Službeni list CG“, broj 90/25) nakon početka njegove primjene (1. januar 2026. godine) nositi naziv „Centralni registar privrednih i drugih subjekata“.

Čl. 6 do 9 Predloga zakona vrše se izmjene čl. 27, 31, 32 i 36, postojećeg Zakona koje se odnose na postupak odlučivanja po zahtjevu za izdavanje odobrenja za

sticanje kvalifikovanog učešća, u dijelu rokova za izdavanje pisane potvrde o prijemu zahtjeva (sa dva se povećava na deset radnih dana) i saradnje sa organima uprave nadležnim za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

Članom 10 Predloga zakona dodaju se dva nova potpoglavlja sa sedam novih članova, kojima se prenosi zahtjev CRD VI u pogledu sticanja i otuđenja materijalnog učešća, i u vezi sa tim saradnja nadležnih organa, pri čemu se definiše da je materijalno učešće, učešće u bilo kom subjektu od najmanje 15% priznatog kapitala sticaoca tog učešća. Takođe, prenosi se i zahtjev u pogledu obaveze obavješćavanja o materijalnim prenosima aktive i obaveza, odnosno o svakoj statusnoj promjeni, kao i o sticanju ili otuđenju materijalnog učešća ako je veći od 10% ukupne aktive ili obaveza subjekta, osim ako se namjeravani prenos sprovodi između subjekata iste grupe, u kom slučaju se smatra da je materijalno učešće veće od 15% ukupne aktive ili obaveza.

U čl. 11 do 20 Predloga zakona se predlažu izmjene odredbi čl. 42, 43, 46, 48, 49, 50, 52, 55, 59 i 60 Zakona koje se odnose na upravljanje kreditnom institucijom. Naime, proširuju se zahtjevi, odnosno uslovi nadležnih organa u pogledu razumijevanje uticaja ESG rizika i faktora, uvodi obaveza za kreditne institucije da pri izboru članova organa upravljanja vode računa o raznovrsnosti i rodnoj ravnoteži, i da donese odgovarajuće strategije u to svrhu. Predlaže se i dodavanje odredbi kojima se nalaže Centralnoj banci da kontinuirano procjenjuje ispunjenost uslova za članove nadzornog odbora (član 12 Predloga zakona) ali i članove upravnog odbora (član 16 Predloga zakona), vodeći pri tom računa o usklađenosti sa propisima o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, dok se isti takav zahtjev odnosi i na članove upravnog odbora. Takođe, predlaže se dopuna člana 55 Zakona (član 17 Predloga zakona), kojom se uvodi obaveza za upravni odbor kreditne institucije da najmanje jednom u dvije godine preispituje politike i rizike koji proizilaze iz aktuelnih kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih efekata ESG faktora, kao i posebne planove i mjerljive ciljeve u cilju praćenja i otklanjanja rizika koncentracije koji proizilazi iz izloženosti prema centralnim drugim ugovornim stranama koje nude usluge od znatne systemske važnosti za Crnu Goru.

U pogledu nosilaca ključnih funkcija u kreditnoj instituciji, uvodi se zahtjev da kreditne institucije moraju osigurati da ova lica ispunjavaju uslove primjerenosti prilikom izbora i za vrijeme vršenja funkcije, kao i obaveza vršenja redovnih procjena. Takođe, članom 20 Predloga zakona se predlaže dodavanje novog člana nakon člana 60 Zakona, kojim se utvrđuje obaveza Centralne banke da vrši procjenu primjerenosti lica odgovornih za rad funkcija internih kontrola i glavnog finansijskog direktora u pojedinim subjektima, kao i ovlašćenja i postupanje Centralne banke u slučaju da lica odgovorna za rad funkcija interne kontrole i glavni finansijski direktor kreditne institucije ne ispunjavaju uslove primjerenosti.

Članom 21 Predloga zakona se u članu 66a Zakona dopunjavaju specifični zahtjevi za izdavanje dozvole za rad kreditne institucije u skladu sa odredbama CRD VI. Ovim članom je definisano i postupanje Centralne banke u slučaju primanja zahtjeva za izuzeće ovih društava za dobijanje dozvole za rad. U slučaju da je donesena odluka o izuzeću za dobijanje dozvole za rad, Centralna banka je dužna svake tri godine da preispituje tu odluku.

Članom 22 Predloga zakona se u članu 73 Zakona, koji propisuje razloge za oduzimanje dozvole za rad kreditne institucije, predlaže dopuna člana za slučaj kada

Centralna banka u ostvarivanju funkcije organa za sanaciju kreditnih institucija utvrđuje neophodne uslove za sanaciju kreditnih institucija, od rješenja o pokretanju postupka sanacije do trenutka donošenja rješenja o okončanju postupka sanacije.

Čl. 23 do 26 Predloga zakona se vrše izmjene članova 73a, 73b, 73d i 73e Zakona u pogledu izdavanja odobrenja za rad finansijskom ili mješovitom holdingu, kao i zahtjeva u pogledu donošenja zajedničke odluke o ispunjenosti uslova za ove subjekte, odnosno saradnja sa nadležnim tijelima, kada je Centralna banka organ nadležan za superviziju na konsolidovanoj osnovi i u slučaju kada to nije. Unijete su novine i uslovi za izuzeće od odobrenja finansijskim holdinzima i mješovitim finansijskim holdinzima, uslovi za isključenje iz obima supervizije na konsolidovanoj osnovi, a predviđena je i obaveza za Centralnu banku da redovno, a najmanje jednom godišnje, provjerava i identifikuje matična društva iz EU.

Članom 27 Predloga zakona se u članu 89 Zakona, koji propisuje zahtjev za osnivanje filijale i pružanje bankarskih usluga od strane subjekata iz treće zemlje, dodaju nove odredbe kojima se propisuje izuzetak za izdavanje odobrenja za rad filijale kreditne institucije iz treće zemlje kada je klijent ili ugovorna strana: mali investitor, kvalifikovana druga ugovorna strana ili profesionalni investitor u smislu zakona kojim se reguliše tržište kapitala, koji ima sjedište u EU, kreditna institucija ili društvo koje je član iste grupe kao i kreditna institucija iz treće zemlje. Takođe, precizira se obaveza informisanja Centralne banke o uslugama koje se pružaju na inicijativu klijenta ili druge ugovorne strane koja ima sjedište ili se nalazi u Crnoj Gori, kao i izuzeci za slučaj kada kreditna institucija nije u obavezi da podnosi zahtjev za izdavanje odobrenja za rad filijale.

Čl. 28 i 29 Predloga zakona vrše se terminološka usklađivanja članova 93 i 94 Zakona.

Članom 30 Predloga zakona se nakon člana 95 dodaje novi član 95a kojim se propisuje shodna primjena odredbi članova 89 do 95 Zakona na filijalu društva iz treće zemlje.

Članom 31 Predloga zakona se nakon člana 102 dodaje novi član 102a kojim se propisuje shodna primjena odredbi članova 97 do 102 ovog Zakona na finansijski holding i mješoviti finansijski holding.

Čl. 32 do 38 Predloga zakona vrši se usklađivanje odredbi čl. 104, 105, 106, 108, 111 i 112 Zakona sa zahtjevima CRD VI i DORA u pogledu zahtjeva za uspostavljanje efikasnog i pouzdanog sistema upravljanja rizicima. Naime, predlaže se proširivanje ovog zahtjeva tako da obuhvata i mrežne i informacione sisteme koji su uspostavljeni i kojima se upravlja u skladu sa propisom kojim se uređuje digitalna operativna otpornost za kreditne institucije i ESG rizike, kao i obavezu kreditnih institucija da uspostave adekvatne strategije, politike i prakse kao i ESG strategija i scenarija. Takođe, dopunjavaju se zahtjevi u pogledu rizika koncentracije tako da uključuju i rizike koji proizilaze iz izloženosti kriptovalutama, dok se u upravljanje operativnim rizikom uvodi obaveza izrade IKT planova u skladu sa propisima kojima je uređena digitalna operativna otpornost za kreditne institucije.

Čl. 39 do 45 Predloga zakona, osim terminološkog usklađivanja pojedinih članova Zakona uslovljenog izmijenjenom terminologijom CRD VI, vrši se dopuna odredbi člana 121 Zakona kojom se dodatno uređuje organizaciona struktura funkcija internih kontrola, praćenje usklađenosti i strategija upravljanja rizicima kreditne institucije u vezi sa internim kontrolama kao i nezavisnost funkcije internih kontrola.

Članom 46 Predloga zakona predlažu se dopuna člana 135 Zakona u pogledu odobrenja za ispunjavanje zahtjeva za regulatorni kapital, a kojom se obuhvataju i svi zahtjevi iz propisa kojim se reguliše adekvatnost kapitala kreditnih institucija, kao i usklađivanje terminologije u odredbi koja se odnosi na interne pristupe za izračunavanje zahtjeva za regulatorni kapital.

Članom 47 Predloga zakona predlaže se dopuna člana 136 stav 2 Zakona u dijelu koji se odnosi na kratkoročne, srednjoročne i dugoročne vremenske okvire u pogledu pokrića ESG rizika u skladu sa relevantnim evropskim propisom. Predlaže se dodavanje novog stava, kojim se interna likvidnost kreditne institucije definiše kao iznos finansijskih resursa koji, u skladu sa internom procjenom, služi za pokriće rizika i očekivanih odliva proisteklih iz poslovanja, osiguravajući kontinuitet rada na stalnoj osnovi.

U članu 48 Predloga zakona predlaže se izmjena odredbi člana 137 Zakona, kojim se uređuju interni pristupi za izračunavanje zahtjeva za kapital, čime se obezbjeđuje jasniji regulatorni kontekst u skladu sa zahtjevima CRD VI.

Čl. 49 do 54 Predloga zakona predlažu se usklađivanja čl. 150, 153, 154, 163 i 165 Zakona sa novim zahtjevima CRD VI u pogledu zahtjeva za održavanje i obavještanje o baferu za strukturni sistemski rizik, zahtjeva za održavanje bafera za ostalu sistemski važnu kreditnu instituciju, kao i zahtjeva u pogledu međuodnosa bafera (zahtjev za kombinovani bafer). Naime, dopunjuje se definicija strukturnog sistemskog rizika tako da uključuje i makropudencijalni ili sistemski rizik koji proizilazi iz klimatskih promjena. Takođe se utvrđuje da stopa za strukturni sistemski rizik ne može da se odredi za tretiranje rizika koji su u potpunosti pokriveni izračunom ukupnog iznosa izloženosti riziku (TREA) utvrđenom posebnim propisom Centralne banke. Takođe se utvrđuje obaveza za Centralnu banku da preispituje opravdanost zahtjeva za bafer za strukturni sistemski rizik za kreditnu instituciju u slučaju da se bafer za strukturni sistemski rizik primjenjuje na ukupni iznos izloženosti riziku te kreditne institucije, a ta kreditna institucija je dužna da primjenjuje donju granicu rizikom ponderisane aktive utvrđenu u skladu sa posebnim propisom Centralne banke. Dodatno se uređuje i saradnja sa nadležnim organima i tijelima EU po pitanju utvrđivanja i priznavanja stopa bafera.

U pogledu zahtjeva za bafer za ostale sistemski važne kreditne institucije, predlaže se dodavanje odredbe kojom se omogućava Centralnoj banci da preispita opravdanost zahtjeva za taj bafer za kreditne institucije koje primjenjuju donju granicu pondera rizika, a čime se osigurava fleksibilnost i usklađenost sa promjenama u rizicima i regulatornim okvirom, uz poštovanje roka propisanog zakonom.

Takođe se predlaže izmjena načina utvrđivanja zahtjeva za kombinovani bafer u skladu sa zahtjevima CRD VI.

Članom 55 Predloga zakona dodaje se novo poglavlje sa makroprudencijalnim mjerama kojima se predlažu mjere i instrumenti za povećanje otpornosti i očuvanje stabilnosti finansijskog sistema u cjelini.

Članom 56 Predloga zakona predlaže se izmjena člana 172 Zakona, odnosno dodaje mogućnost kreditnim institucijama da iz obračuna izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica isključi izloženosti iz knjige trgovanja ako su ispunjeni određeni uslovi vezani za propisane pragove.

Članom 57 Predloga zakona vrši se izmjena u pogledu vrste društava koja se smatraju subjektima finansijskog sektora, u skladu sa EU propisom, i za potrebe tog člana unosi se definicija priznatog kapitala.

Članom 58 predlaže se pravno-tehnička izmjena u čl. 187, 194 i 193 Zakona.

U čl. 59 do 62 predlažu se izmjene pojedinih odredbi kojima se propisuje obaveza vršenja spoljne revizije. Naime, predlaže se propisivanje mogućnosti da Centralna banka od spoljnog revizora, odnosno društva za reviziju zahtijeva sprovođenje dodatne revizije za pojedine oblasti poslovanja kreditne institucije, kao i ograničenje za spoljnog revizora da istovremeno vrši reviziju više od četiri kreditne institucije istovremeno, čime se osigurava kvalitet revizije, nezavisnost revizora i smanjuje rizik od sukoba interesa.

U pogledu zahtjeva za javno objavljivanje informacija, **čl. 63 i 64 Predloga zakona** predlaže se brisanje stava 2 člana 237 Zakona i prenumeracija postojećih stavova tog člana, kao i propisivanje obaveze u članu 238 Zakona za matičnu kreditnu instituciju da jednom godišnje, u cjelosti ili upućivanjem na ekvivalentne informacije, javno objavi informacije iz tog člana na nivou grupe.

U čl. 65 do 71 Predloga zakona vrši se usklađivanje odredbi članova 244 do 249 Zakona kojim se uređuje supervizija kreditnih institucija. Proširuje se opseg subjekata od kojih Centralna banka može da, za potrebe izvršavanja svojih ovlašćenja u pogledu supervizije, zahtijeva dostavljanje potrebnih informacija iz člana 244 Zakona, i to na treća lica koja pripadaju kreditnim institucijama, finansijskim holdinzima, odnosno mješovitim finansijskim holdinzima i mješovitim holdinzima sa sjedištem u Crnoj Gori. Dodatno, predlaže se izmjena tačke koja se odnosi na pružaoce eksternalizacije, kojom se obuhvataju i pružaoци IKT usluga koje te usluge pružaju u skladu sa propisom kojim se uređuje digitalna operativna otpornost za kreditne institucije. U pogledu obuhvata supervizije, predlaže se izmjena člana 245 Zakona, u koji se uključuju i rizici koji se identifikuju testiranjem digitalne operativne otpornosti u skladu sa propisom kojim se uređuje digitalna operativna otpornost za kreditne institucije. Dodatno, predlaže se dopuna koja obuhvata proces supervizorskog pregleda i procjene kreditnih institucija u skladu sa zahtjevima CRD VI, kao i proširenje zahtjeva u pogledu sprovođenja testiranja otpornosti na stres.

Predlaže se dopuna člana 246 kojim se propisuju tehnički kriterijumi za superviziju, dodavanjem kriterijuma koji se odnosi na provjeru obima u kojem je kreditna institucija uspostavila politika i planova u cilju upravljanja rizicima koji proizilaze iz ESG faktora, kao i dopuna obuhvata supervizije na procjenu upravljanja ESG rizicima i procjenu sistema upravljanja rizicima koji proizilaze iz izloženosti kreditne institucije kriptoomovini. Kod odobrenja za korišćenje internih pristupa iz člana 247 Zakona, prelaže se izmjena odredbe u pogledu rezultata retroaktivnog testiranja ili testiranja raspodjele dobiti i gubitaka za trgovanje kreditnu instituciju koja koristi interni model za tržišni rizik i koji ukazuju da taj model više nije dovoljno tačan, u kom slučaju Centralna banka preispituje uslove pod kojim je odobreno korišćenje internog modela.

U skladu sa zahtjevima CRD VI, predlaže se izmjena člana 248 Zakona koji se odnosi na supervizorsku ocjenu pristupa za izračunavanje zahtjeva za regulatorni kapital u odnosu na referentne vrijednosti.

Dodatno se, u skladu sa zahtjevima CRD VI, predlaže dopuna člana 250 Zakona kojim se propisuju zahtjevi u pogledu lica koja su ovlašćena za kontrolu. Naime,

predlaže se da zaposleni koji direktno učestvuju u sprovođenju neposredne i posredne kontrole, kao i zaposleni Centralne banke koji su učestvovali u predlaganju odluka u vezi sa neposrednom i posrednom kontrolom kreditne institucije, ne mogu u roku od 12 mjeseci od dana prestanka radnog odnosa u Centralnoj banci zasnovati radni odnos, niti na bilo koji drugi način ostvariti profesionalni angažman u kreditnoj instituciji, kao ni u licu povezanom sa kreditnom institucijom, njenom matičnom ili zavisnom društvu, niti u licu koje pruža konsultantske usluge ovim subjektima. Ovim licima se, sa druge strane obezbjeđuje pravo na naknadu u toku trajanja ove zabrane, u visini zarade koju je primao u posljednjem mjesecu prije prestanka radnog odnosa u Centralnoj banci.

Takođe se predlaže izmjena člana 268 Zakona, kojom se utvrđuje da Centralna banka vrši superviziju filijala kreditnih institucija iz treće zemlje i filijala društava iz trećih zemalja iz ovog zakona, a koje pružaju usluge u Crnoj Gori na način i u obimu u kojem vrši superviziju kreditnih institucija sa sjedištem u Crnoj Gori.

Čl. 72 do 74 Predloga zakona predlaže se izmjena čl. 272 i 276 Zakona po uzoru na zahtjeve i rješenja iz CRD VI, koji se odnosi na zahtjeve u pogledu ciljeva i načina utvrđivanja mjera koje izriče Centralna banka i rješenje o izricanju mjera. Dodaje se set kriterijuma, odnosno okolnosti koje prilikom odlučivanja o vrsti supervizorske mjere Centralna banka mora uzeti u obzir, kao i izuzetak od primjene ove odredbe u slučaju kada se radi o utvrđivanju iznosa periodičnih kazni u skladu sa ovim zakonom.

U pogledu rješenja o izricanju mjera koje izdaje Centralna banka, predlaže se dodavanje mogućnosti utvrđivanja iznosa sredstava koji je odgovorno lice iz nadzornog odbora, upravnog odbora ili drugo odgovorno lice u kreditnoj instituciji, dužno da uplati Centralnoj banci, u iznosu do najviše 5 miliona eura, iznosa sredstava koji je kreditna institucija dužna da uplati Centralnoj banci u slučaju ako je kršenjem ostvarila dobit, odnosno izbjegla gubitak, i to najviše do dvostrukog iznosa dobiti ostvarene kršenjem, odnosno gubitka izbjegnuto kršenjem, ukoliko je moguće utvrditi ostvarenu dobit ili izbjegnute gubitke, kao i iznosa periodičnih kazni za kršenje propisa koja se ponavljaju i koja su u toku, na način kako se predlaže Predlogom zakona. Takođe se za potrebe primjene ovih odredbi detaljno propisuje način utvrđivanja iznosa periodičnih kazni (novi član 276a).

U članu 75 Predloga zakona predlaže se da se u članu 278 poslije stava 5 dodaje novi stav koji predviđa da Centralna banka može dati javnu izjavu u kojoj se navodi naziv kreditne institucije, odnosno fizičkog lica odgovornog za nepravilnosti i prirodu tih nepravilnosti..

U članu 76 Predloga zakona predlaže se dopunjavanje člana 279 Zakona, kojim se propisuju vrste mjera prema kreditnim institucijama, sa tri nove mjere koje se odnose na smanjenje rizika koji proizilaze iz ESG faktora, sprovođenje testiranja otpornosti na stres ili analize scenarija u cilju procjene rizika koji proizilaze iz izloženosti prema kryptoimovini i pružanja usluga povezanih sa kryptoimovinom, kao i smanjenje izloženosti prema centralnoj drugoj ugovornoj strani ako Centralna banka smatra da postoji prekomjerni rizik koncentracije koji proizilazi iz izloženosti kreditne institucije prema toj centralnoj drugoj ugovornoj strani.

Takođe se mijenjaju st. 2 i 3 pa se predviđa mogućnost da se može naložiti kreditnoj instituciji, odnosno fizičkom licu odgovornom za protivpravno postupanje, da prekine sa tim postupanjem i da više ne ponavlja postupanje, kao i da, Centralna banka može posebnim rješenjem, privremeno a ne duže od šest mjeseci suspendovati pravo glasa licu koje ima kvalifikovano učešće u kreditnoj instituciji, ako postoji vjerovatnoća da će to lice koristiti svoj uticaj suprotno pravilima dobrog i razumnog upravljanja kreditnom institucijom, ili da neće postupati sa pažnjom dobrog privrednika; suspendovati pravo glasa akcionaru koji je odgovoran za protivpravno postupanje; članu organa upravljanja kreditne institucije ili drugom fizičkom licu iz kreditne institucije odgovornom za protivpravno postupanje izreći privremenu zabranu obavljanja funkcije, odnosno poslova u kreditnoj instituciji.

Čl. 77 do 79 Predloga zakona predlaže se dopuna čl. 281, 281a i 281b Zakona odredbama kojima se daju dodatna ovlašćenja Centralnoj banci u pogledu utvrđivanja zahtjeva za dodatni kapital u skladu sa pomenutim članovima Zakona u slučaju kada je kreditna institucija dužna da primjenjuje donju granicu rizikom ponderisane aktive u skladu sa posebnim propisom, kao i pravni osnov za bliže uređenje ovog zahtjeva.

Čl. 80 do 83 Predloga zakona predlažu se pravno-tehničke izmjene u skladu sa prethodnim izmjenama predloženim Predlogom zakona.

Članom 81 Predloga zakona predlaže se dopuna člana 332 Zakona sa tri nova stava koji se odnose na saradnju nadzornih organa u slučaju kada je jedno od zavisnih društava društvo za osiguranje ili investiciono društvo.

U članu 82 predlaže se dopuna člana 335 Zakona sa novim stavom kojim se propisuje kada Centralna banka preuzima zadatke koordinatora finansijskog konglomerata u skladu sa zakonom kojim se uređuje dodatna supervizija, odnosno nadzor nad finansijskim konglomeratima.

Članom 83 Predloga zakona predlaže se dodavanje novog člana nakon člana 338 Zakona, kojim se propisuje shodna primjena odredbi čl. 311 do 338 Zakona na grupu investicionih društava, utvrđenu zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, u kojoj je najmanje jedno investiciono društvo privredno društvo iz člana 2 stav 1 tačka 2 Zakona.

Članom 84 Predloga zakona predlaže se dopuna člana 344 Zakona koji se odnosi na obavezu čuvanja i korišćenja povjerljivih informacija, na način da se takvi podaci mogu dostavljati i na način kako je propisano zakonom kojim se propisuju krivična djela ili zakonom kojim se uređuje poreska administracija.

Čl. 85 i 86 Predloga zakona se predlažu se dopune čl. 346 i 347 Zakona, odnosno dodavanje poreskih organa u opseg subjekata iz Crne Gore, kao i u opseg subjekata iz drugih država članica sa kojima Centralna banka može da razmjenjuje povjerljive informacije, u skladu sa zakonom.

Članom 87 Predloga zakona predlaže se izmjena člana 352 kojim se reguliše obaveza obavješćavanja organa Evropske unije, a u skladu sa izmjenama koje se predlažu ovim zakonom.

Članom 88 Predloga zakona predlaže se izmjena člana 354 Zakona kojim se propisuje javno objavljivanje podataka o prekršajima, na način da se, u skladu sa dopunama predloženim Predlogom zakona u pogledu mogućnosti Centralne banke

da rješenjem o izricanju supervizorskih mjera utvrđuje iznose sredstava i periodične kazne, propisuje obaveza javnog objavljivanja i tih podataka.

Čl. 89 Predloga zakona predlaže se dodavanje novog člana kojim se vrši usaglašavanje sa Direktivom (EU) 2023/2864 u vezi sa uspostavljanjem i funkcionisanjem jedinstvene evropske pristupne tačke. Kako bi se javnosti EU pružio jednostavan centralizirani pristup informacijama o subjektima i njihovim proizvodima koje su od važnosti za finansijske usluge, tržište kapitala i održivost, a koje tijela i subjekti iz EU moraju da objavljuju u skladu sa zakonodavnim aktima u tim državama, na osnovu Regulative (EU) 2023/2859 Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. decembra 2023. o uspostavljanju jedinstvene evropske pristupne tačke za centralizovani pristup javno dostupnim informacijama koje su od važnosti za finansijske usluge, tržišta kapitala i održivost, u EU je uspostavljena jedinstvena evropska pristupna tačka (u daljnjem tekstu: ESAP). Kako bi se omogućilo funkcionisanje ESAP-a donesena je ESAP direktiva, koja je izmijenila i CRD IV. Za potrebe funkcionisanja ESAP-a potrebno je imenovati tijelo za prikupljanje informacija koje će od kreditnih institucija prikupljati informacije od važnosti za finansijske usluge, tržišta kapitala i održivost. Predlaže se da ove odredbe imaju odloženu primjenu, od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Za potrebe usklađivanja sa ESAP direktivom, ovim Predlogom zakona predlaže se da Centralna banka bude imenovano tijelo za prikupljanje podataka za potrebe ESAP-a.

Čl- 90 i 92 predlažu se dopune čl. 373, 347 i 375 novim prekršajima u skladu sa izmjenama i dopunama koje se predlažu Predlogom zakona.

Čl. 93 do 95 predlaže se dodavanje pojedinih prelaznih odredbi, kojima se uređuje rok za usklađivanje propisa od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, uključujući i primjenu propisa do donošenja novih u skladu sa ovim zakonom, postupanje u slučaju započetih postupaka i rok za usklađivanje poslovanja sa odredbama ovog zakona od petnaest mjeseci od dana stupanja na snagu Predloga zakona.

Članom 96 predlaže se izmjena člana 391 koji se odnosi na odloženu primjena za određene članove zakona, a u cilju obuhvatanja pojedinih odredbi čije se unošenje predlaže ovim Predlogom.

Članom 97 predlaže se da ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

V. Procjena finansijskih sredstava za sprovođenje zakona

Za sprovođenje ovog zakona nijesu potrebna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore.

VI. Razlozi za donošenje zakona po hitnom postupku

Ovaj zakon je potrebno donijeti po hitnom postupku, obzirom na prioritet i napore koji su koji su uloženi za ubrzavanje procesa privremenog zatvaranja Pregovaračkog poglavlja 9 – Finansijske usluge, a sve u interesu Crne Gore.

VII. Tekst odredaba Zakona o kreditnim institucijama („Službeni list CG“, br. 72/19, 8/21 i 24/25) čije izmjene i dopune se predlažu

Kreditna institucija

Član 2

(1) Kreditna institucija je privredno društvo čija je djelatnost:

1) primanje depozita ili drugih povratnih sredstava od javnosti i odobravanje kredita za svoj račun;

2) pružanje investicionih usluga i pomoćnih usluga propisanih zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, a nije trgovac robom i jedinicama emisije, subjekat za zajednička ulaganja ni društvo za osiguranje, ako je ukupna aktiva tog društva:

- na konsolidovanoj osnovi najmanje 30 milijardi eura;

- manja od 30 milijardi eura, a društvo je dio grupe u kojoj ukupna aktiva svih društava na konsolidovanoj osnovi u toj grupi koja pojedinačno imaju aktivu manju od 30 milijardi eura i koja obavljaju usluge trgovanja za svoj račun ili usluge sprovođenja ponude, odnosno prodaje finansijskih instrumenata sa obavezom otkupa je najmanje 30 milijardi eura; ili

- manja od 30 milijardi eura, a društvo je dio grupe u kojoj je ukupna aktiva svih društava u grupi na konsolidovanoj osnovi, koja obavljaju usluge trgovanja za svoj račun ili usluge sprovođenja ponude, odnosno prodaje finansijskih instrumenata sa obavezom otkupa, najmanje 30 milijardi eura, ako tijelo nadležno za konsolidaciju uz savjetovanje sa kolegijumom supervizora tako odluči kako bi odgovorilo na potencijalne rizike izbjegavanja primjene pravila i potencijalne rizike za finansijsku stabilnost Crne Gore.

(2) Kao kreditna institucija, pod uslovima utvrđenim ovim zakonom, može se osnovati banka sa sjedištem u Crnoj Gori ili filijala kreditne institucije sa sjedištem u državi članici Evropske unije ili trećoj zemlji koja obavlja poslove na teritoriji Crne Gore.

(3) Pojam "kreditna institucija" kada se u ovom zakonu koristi bez dodatka "iz države članice", "iz treće zemlje" ili "u grupi", odnosi se na banku sa sjedištem u Crnoj Gori.

(4) U slučaju iz stava 1 tačka 2 al. 2 i 3 ovog člana, ako je društvo dio grupe iz treće zemlje, ukupna aktiva svake filijale te grupe koja je dobila dozvolu za rad u Crnoj Gori uključena je u kombinovanu ukupnu vrijednost aktive svih društava u grupi.

Korišćenje riječi "kreditna institucija" i "banka"

Član 3

(1) Riječi "kreditna institucija", "banka" ili izvedenice iz tih riječi, može da koristi u svom nazivu ili u pravnom prometu samo:

1) pravno lice koje je od Centralne banke Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka) dobilo dozvolu za rad kao banka;

2) kreditna institucija iz države članice koja neposredno pruža usluge u Crnoj Gori i filijala kreditne institucije iz države članice i treće zemlje koja pruža usluge u Crnoj Gori;

3) član grupe kreditnih institucija;

4) predstavništvo kreditne institucije iz druge države koje obavlja poslove na teritoriji Crne Gore, i

5) drugo pravno lice u skladu sa zakonom.

(2) Kreditna institucija ne smije u svom nazivu da koristi riječi ili izvedenice koje mogu da dovedu u zabludu klijente kreditnih institucija i druga lica o statusu i/ili konkurentskoj poziciji te kreditne institucije, ili se njima povrjeđuju prava drugih lica, a naročito riječi ili izvedenice koje mogu da dovedu u zabludu o:

1) predmetu poslovanja kreditne institucije;

- 2) identitetu kreditne institucije, odnosno njenih osnivača;
 - 3) povezanosti kreditne institucije sa drugim pravnim licima;
 - 4) konkurentskoj prednosti te kreditne institucije u odnosima prema klijentima.
- (3) Kreditna institucija iz druge države koja posluje u Crnoj Gori može da koristi naziv koji koristi u toj državi, s tim što, ako u Crnoj Gori već posluje kreditna institucija sa istim ili sličnim nazivom, Centralna banka može da naloži da kreditna institucija izmijeni svoj naziv na način kojim se otklanjanja mogućnost dovođenja u zabludu.

Osnovne i dodatne finansijske usluge

Član 5

(1) Osnovnim finansijskim uslugama, u smislu ovog zakona, smatraju se:

- 1) primanje depozita ili drugih povratnih sredstava;
 - 2) odobravanje kredita, uključujući potrošačke kredite, hipotekarne kredite i zajmove za finansiranje komercijalnih poslova, otkup potraživanja, faktoring sa ili bez regresa, uključujući izвозno finansiranje na bazi otkupa sa diskontom i bez regresa dugoročnih nedospjelih potraživanja obezbjeđenih finansijskim instrumentima (forfeting);
 - 3) finansijski lizing;
 - 4) pružanje platnih usluga u skladu sa posebnim zakonom;
 - 5) izdavanje garancija ili drugih jemstava;
 - 6) trgovanje za svoj račun ili za račun klijenta:
 - instrumentima tržišta novca (čekovima, mjenicama, certifikatima o depozitu),
 - prenosivim hartijama od vrijednosti,
 - stranim sredstvima plaćanja, uključujući mjenjačke poslove,
 - finansijskim fjučersima i opcijama,
 - valutnim i kamatnim instrumentima;
 - 7) usluge neposredno povezane sa poslovima kreditiranja, kao što su: prikupljanje podataka, izrada analiza i davanje informacija o kreditnoj sposobnosti pravnih lica i preduzetnika;
 - 8) izdavanje drugih instrumenata plaćanja i upravljanje tim instrumentima, ako se pružanje tih usluga ne smatra pružanjem usluga iz tačke 6 ovog stava, a u skladu sa zakonom;
 - 9) iznajmljivanje sefova;
 - 10) posredovanje pri zaključivanju poslova na novčanom tržištu;
 - 11) učestvovanje u emitovanju finansijskih instrumenata i pružanje usluga vezanih za emitovanje finansijskih instrumenata, u skladu sa propisima kojima se uređuje tržište kapitala;
 - 12) upravljanje imovinom klijenata i savjetovanje u vezi sa upravljanjem tom imovinom;
 - 13) kastodi usluge, u skladu sa propisima kojima se uređuje tržište kapitala;
 - 14) savjetovanje pravnih lica u vezi sa strukturom kapitala, poslovnom strategijom i sličnim pitanjima i pružanje usluga koje se odnose na statusne promjene, sticanje akcija i udjela u drugim društvima;
 - 15) izdavanje elektronskog novca, i
 - 16) investicione i pomoćne usluge i aktivnosti u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, a koje ne predstavljaju usluge iz tač. 1 do 15 ovog stava.
- (2) Dodatne finansijske usluge, u smislu ovog zakona, su:
- 1) poslovi zastupanja i posredovanja u osiguranju, u skladu sa zakonom kojim se uređuje osiguranje;

- 2) pružanje usluga upravljanja platnim sistemima, u skladu sa zakonom kojim se uređuje platni promet;
 - 3) druge usluge koje kreditna institucija može da pruža u skladu sa odredbama zakona;
 - 4) trgovanje zlatom;
 - 5) usluge dostavljanja podataka u skladu sa propisima kojima se uređuje tržište kapitala;
 - 6) druge usluge ili poslovi utvrđeni statutom kreditne institucije, koji s obzirom na način pružanja i rizik kome je kreditna institucija izložena, imaju slične karakteristike kao i osnovne finansijske usluge iz stava 1 ovog člana.
- (3) Pravna lica koja pružaju finansijske usluge u skladu sa drugim zakonom, smatraju se finansijskim institucijama iz člana 76 i čl. 311 do 338 ovog zakona.

Značenje izraza

Član 16

Izrazi koji se upotrebljavaju u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) institucija je kreditna institucija ili investiciono društvo;
- 2) kreditna institucija iz države članice je kreditna institucija sa sjedištem u državi članici Evropske unije;
- 3) kreditna institucija iz treće zemlje je kreditna institucija sa sjedištem u državi koja nije članica Evropske unije, kao i kreditna institucija iz države članice EU do pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji;
- 4) investiciono društvo je pravno lice čija je redovna djelatnost ili poslovanje pružanje jedne ili više investicionih usluga drugim licima i/ili obavljanje investicionih aktivnosti na profesionalnoj osnovi;
- 5) društvo za osiguranje je društvo za direktno životno ili neživotno osiguranje koje je dobilo dozvolu regulatornog organa za obavljanje djelatnosti osiguranja u skladu sa propisima kojim se uređuje osiguranje;
- 6) društvo za reosiguranje je društvo koje je dobilo dozvolu regulatornog organa za obavljanje djelatnosti reosiguranja, u skladu sa propisima kojim se uređuje osiguranje;
- 7) organ upravljanja je organ, ili više organa kreditne institucije, koji su ovlašćeni da utvrđuju strategiju, ciljeve i opšte smjernice kreditne institucije, i koji vrše nadzor i prate odlučivanje u vezi sa upravljanjem i uključuje lica koja stvarno upravljaju poslovanjem kreditne institucije, a za kreditne institucije u Crnoj Gori su to nadzorni odbor i upravni odbor;
- 8) više rukovodstvo su lica koja obavljaju izvršne funkcije u kreditnoj instituciji, a koja su odgovorna za rukovođenje kreditnom institucijom na dnevnoj osnovi, i za to odgovaraju nadzornom i upravnom odboru;
- 9) sistemski rizik je rizik poremećaja u finansijskom sistemu koji bi mogao imati ozbiljne negativne posljedice za finansijski sistem i realnu ekonomiju;
- 10) rizik modela je rizik nastanka gubitka koji bi kreditna institucija mogla pretrpjeti zbog odluka koje se prvenstveno zasnivaju na rezultatima internih modela, i to zbog grešaka u kreiranju, primjeni ili korišćenju tih modela;
- 11) ublažavanje kreditnog rizika je tehnika koju koristi kreditna institucija za smanjivanje kreditnog rizika povezanog sa izloženošću ili izloženostima koje ta kreditna institucija još ima;
- 12) filijala je organizacioni dio kreditne institucije, koja nema svojstvo pravnog lica i koji obavlja sve ili samo dio poslova iz djelatnosti kreditne institucije;

13) predstavništvo kreditne institucije je pravno zavisni dio kreditne institucije, koji obavlja samo poslove istraživanja tržišta, predstavljanja, reklamiranja i informisanja o kreditnoj instituciji koja ga je osnovala;

14) društvo za pomoćne usluge je privredno društvo čiju osnovnu djelatnost čini sticanje vlasništva ili upravljanje imovinom, upravljanje uslugama obrade podataka ili slična djelatnost koja je pomoćna u odnosu na osnovnu djelatnost jedne ili više kreditnih institucija;

15) društvo za upravljanje imovinom je društvo koje pribavlja kapital od različitih investitora sa ciljem investiranja u skladu sa definisanom politikom investiranja u korist tih investitora, uključujući i njegove djelove koji se bave investiranjem, ili menadžer alternativnog investicionog fonda iz države članice Evropske unije, uključujući, osim ako nije drugačije određeno, i subjekte iz država koje nijesu članice Evropske unije a koji obavljaju iste ili slične djelatnosti i na koje se primjenjuju supervizorski i regulatorni zahtjevi koji su ekvivalentni zahtjevima koji se primjenjuju u Evropskoj uniji;

16) finansijski holding je finansijska institucija, čija su zavisna društva isključivo ili pretežno institucije ili finansijske institucije, pri čemu je najmanje jedno od tih društava institucija, i koja nije mješoviti finansijski holding;

17) mješoviti finansijski holding je matično društvo u finansijskom konglomeratu koje nije kreditna institucija, društvo za osiguranje ili investiciono društvo, a koje zajedno sa svojim zavisnim društvima, od kojih je najmanje jedno kreditna institucija, društvo za osiguranje ili investiciono društvo i sa drugim subjektima čini finansijski konglomerat;

18) mješoviti holding je matično društvo, koje nije finansijski holding, institucija ili mješoviti finansijski holding, ako je najmanje jedno njegovo zavisno društvo institucija;

19) finansijska institucija je pravno lice, koje nije institucija, a čija je isključiva ili pretežna djelatnost sticanje učešća u kapitalu ili obavljanje jedne ili više osnovnih finansijskih usluga utvrđenih ovim zakonom, uključujući finansijski holding, mješoviti finansijski holding, platnu instituciju, društvo za upravljanje imovinom, a isključujući osiguravajuće holdinge i mješovite osiguravajuće holdinge;

20) matična kreditna institucija je kreditna institucija sa sjedištem u određenoj državi koja ima kao zavisno društvo kreditnu instituciju ili finansijsku instituciju, odnosno koja ima značajno učešće u takvoj kreditnoj ili finansijskoj instituciji, a koja sama nije zavisno društvo druge kreditne institucije koja je dobila dozvolu za rad u istoj državi, odnosno finansijskom holdingu ili mješovitom finansijskom holdingu koji je osnovan u toj državi;

21) matična kreditna institucija iz EU je matična kreditna institucija u državi članici koja nije zavisno društvo druge kreditne institucije koja je dozvolu za rad dobila u bilo kojoj državi članici ili finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga koji je osnovan u bilo kojoj državi članici;

22) matična kreditna institucija iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori je matična kreditna institucija sa sjedištem u Crnoj Gori koja nije zavisno društvo druge kreditne institucije koja je odobrenje za rad dobila u bilo kojoj državi članici ili finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga koji je osnovan u bilo kojoj državi članici;

23) matični finansijski holding je finansijski holding sa sjedištem u Crnoj Gori koji nije zavisno društvo institucije koja je odobrenje za rad dobila u Crnoj Gori ili finansijskom holdingu ili mješovitom finansijskom holdingu koji je osnovan u u Crnoj Gori;

24) matični finansijski holding iz EU je matični finansijski holding u državi članici koji nije zavisno društvo institucije koja je odobrenje za rad dobila u bilo kojoj državi članici ili drugog finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga koji je osnovan u bilo kojoj državi članici, a ne uključuje matični finansijski holding u Crnoj Gori;

25) matični finansijski holding iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori je matični finansijski holding sa sjedištem u Crnoj Gori koji nije zavisno društvo institucije koja je odobrenje za rad dobila u bilo kojoj državi članici ili drugog finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga koji je osnovan u bilo kojoj državi članici;

26) matični mješoviti finansijski holding je mješoviti finansijski holding sa sjedištem u Crnoj Gori koji nije zavisno društvo institucije koja je odobrenje za rad dobila u Crnoj Gori ili finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga koji je osnovan u Crnoj Gori;

27) matični mješoviti finansijski holding iz EU je matični mješoviti finansijski holding u državi članici koji nije zavisno društvo institucije koja je odobrenje za rad dobila u bilo kojoj državi članici ili drugog finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga koji je osnovan u bilo kojoj državi članici, a ne uključuje matični mješoviti finansijski holding u Crnoj Gori;

28) matični mješoviti finansijski holding iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori je matični mješoviti finansijski holding sa sjedištem u Crnoj Gori koji nije zavisno društvo institucije koja je odobrenje za rad dobila u bilo kojoj državi članici ili drugog finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga koji je osnovan u bilo kojoj državi članici;

29) sistemski važna kreditna institucija je matična kreditna institucija iz EU, matični finansijski holding iz EU, matični mješoviti finansijski holding iz EU ili kreditna institucija kod koje poremećaj u poslovanju ili prestanak poslovanja mogu dovesti do sistemskog rizika;

30) centralna ugovorna strana je pravno lice koje posreduje između ugovornih strana kod ugovora na osnovu kojih se trguje na jednom ili više finansijskih tržišta i postaje kupac svakom prodavcu i prodavac svakom kupcu;

31) kvalifikovano učešće je direktno ili indirektno ulaganje u privredno društvo koje predstavlja 10% ili više kapitala ili glasačkih prava, ili koje omogućava ostvarivanje značajnog uticaja na upravljanje tim društvom;

32) značajno učešće je učešće u kapitalu drugog privrednog društva od 20% i više, ili mogućnost efektivnog vršenja značajnog uticaja na upravljanje ili poslovnu politiku tog društva;

33) bliska povezanost je odnos u kome su dva ili više fizičkih ili pravnih lica povezana po osnovu:

- učešća u obliku vlasništva, direktnog ili putem kontrole, od 20% ili više glasačkih prava ili kapitala društva;
- odnosa kontrole;
- činjenice da su oba ili sva lica stalno povezana sa istim trećim licem odnosom kontrole;

34) nadležni organ je državni ili drugi organ koji je u skladu sa propisima određene države službeno priznat i ovlašćen za superviziju kreditnih institucija u okviru sistema supervizije koji je na snazi u toj državi, a u Crnoj Gori nadležni organ je Centralna banka;

35) imenovani organ je organ koji je ovlašćen za određivanje stope kontracikličnog bafera kapitala, stope bafera za strukturni sistemski rizik i izloženosti i podskupova institucija na koje se on primjenjuje, ili bafera za globalno sistemski važne kreditne

institucije i ostale sistemski važne kreditne institucije, a u Crnoj Gori imenovani organ je Centralna banka;

36) nadležni organ za konsolidaciju je nadležni organ odgovoran za sprovođenje supervizije na konsolidovanoj osnovi matičnih kreditnih institucija i kreditnih institucija koje kontrolišu matični finansijski holdinzi ili matični mješoviti finansijski holdinzi;

37) odobrenje za rad je dozvola ili bilo koji drugi akt koji izdaju nadležni organi, a na osnovu kojih se stiče pravo na obavljanje djelatnosti;

38) država članica je država članica Evropske unije i država potpisnica Ugovora o Evropskom ekonomskom prostoru;

39) treća zemlja je strana država koja nije država članica i država članica do pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji;

40) matična država je država u kojoj je kreditna institucija dobila dozvolu za rad;

41) država članica domaćin je država članica koja nije država u kojoj je kreditna institucija dobila dozvolu za rad, a u kojoj kreditna institucija ima filijalu ili u kojoj pruža usluge;

42) centralne banke ESCB-a su centralne banke članice Evropskog sistema centralnih banaka (ESCB) i Evropska centralna banka (ECB);

43) centralne banke su centralne banke ESCB-a i centralne banke trećih zemalja;

44) regulatorni kapital je zbir osnovnog kapitala i dopunskog kapitala kreditne institucije;

45) instrumenti regulatornog kapitala su instrumenti kapitala koje emituje kreditna institucija i koji ispunjavaju uslove za instrumente redovnog osnovnog kapitala, instrumente dodatnog osnovnog kapitala ili instrumente dopunskog kapitala;

46) priznati kapital je zbir iznosa osnovnog kapitala i dopunskog kapitala u iznosu od najviše jedne trećine osnovnog kapitala kreditne institucije;

47) knjiga trgovanja su sve pozicije u finansijskim instrumentima i robi koje kreditna institucija ima sa namjerom trgovanja, ili da bi se zaštitile pozicije koje ima sa namjerom trgovanja;

48) regulisano tržište je multilateralni sistem kojim upravlja organizator tržišta, koji obezbjeđuje uslove za spajanje višestrukih interesa trećih lica za zaključivanje ugovora o kupoprodaji finansijskih instrumenata uključenih u trgovanje po pravilima tog sistema i koji ima odobrenje za rad i posluje kontinuirano u skladu sa propisima kojim se uređuje tržište kapitala;

49) diskrecione penzijske pogodnosti su dodatne penzijske pogodnosti koje kreditna institucija daje zaposlenom na diskrecionoj osnovi, kao dio paketa varijabilnih primanja tog zaposlenog, a koje ne uključuju obračunate doprinose koje kreditna institucija dodjeljuje zaposlenom u okviru penzijskog plana;

50) indirektno sticanje je ulaganje u kapital ili sticanje glasačkih prava pravnog lica posredstvom trećeg lica (direktnog sticalaca), tako da je indirektni sticalac lice:

- za čiji je račun drugo lice (direktni sticalac) steklo akcije, poslovne udjele ili druga prava u pravnom licu,

- koje je sa direktnim sticaocem povezano na način iz člana 22 ovog zakona, kao i članovi uže porodice tog lica, ili

- koje je član uže porodice direktnog sticalaca;

51) grupa kreditnih institucija je grupa koju čine kreditne institucije, investiciona društva i finansijske institucije, od kojih najmanje jedan član ima položaj:

- matične kreditne institucije,

- kreditne institucije koja je sa drugom kreditnom ili finansijskom institucijom (drugim pravnom licem iz grupe) povezana zajedničkim upravljanjem u skladu sa članom 11 stav 1 tač. 1 ili 3 ovog zakona,

- matičnog finansijskog holdinga kome je najmanje jedno zavisno društvo kreditna institucija, ili

- matičnog mješovitog finansijskog holdinga kome je najmanje jedno zavisno društvo kreditna institucija;

52) bafer za očuvanje kapitala je regulatorni kapital koji je kreditna institucija dužna da održava u skladu sa članom 138 ovog zakona;

53) kontraciklični bafer kapitala specifičan za kreditnu instituciju je regulatorni kapital koji je kreditna institucija dužna da održava u skladu sa članom 139 ovog zakona;

54) bafer za strukturni sistemski rizik je regulatorni kapital koji se zahtijeva ili se može zahtijevati da kreditne institucije održavaju u skladu sa članom 152 ovog zakona;

55) bafer za GSV kreditnu instituciju je regulatorni kapital koji je GSV kreditna institucija dužna da održava u skladu sa članom 160 stav 1 ovog zakona;

56) bafer za OSV kreditnu instituciju je regulatorni kapital koji je OSV kreditna institucija dužna da održava u skladu sa članom 163 ovog zakona;

57) zahtjev za kombinovani bafer je redovni osnovni kapital koji je potreban za ispunjavanje zahtjeva iz člana 165 ovog zakona;

58) raspodjela je isplata dividendi ili kamata u bilo kojem obliku;

59) grupa je grupa društava od kojih je najmanje jedno institucija i koja se sastoji od matičnog društva i njegovih zavisnih društava ili društava koja su povezana odnosom kontrole;

60) grupa iz treće zemlje je grupa čije matično društvo ima sjedište u trećoj zemlji;

61) povezana lica su:

- bračni supružnik, vanbračni supružnik, dijete ili roditelj, odnosno usvojenik ili usvojitelj člana organa upravljanja;

- privredno društvo u kojem član organa upravljanja ili član njegove porodice iz alineje 1 ove tačke ima kvalifikovano učešće od 10% ili više u kapitalu ili u glasačkim pravima u tom društvu ili u kojem ta lica mogu imati značajan uticaj ili u kojem su ta lica na poziciji višeg rukovodstva ili su članovi organa upravljanja;

62) mala i jednostavna kreditna institucija je kreditna institucija:

- koja nije velika kreditna institucija u smislu tačke 63 ovog stava;

- čiji je ukupan iznos aktive na pojedinačnoj osnovi ili, ako je to primjenjivo, na konsolidovanoj osnovi u prosjeku manji ili jednak pragu od 200.000.000 eura u periodu od četiri godine koji neposredno prethodi tekućem godišnjem izvještajnom periodu;

- koja primjenjuje planove oporavka utvrđene u manjem obimu u skladu sa ovim zakonom, odnosno za koju Centralna banka donosi pojednostavljeni plan sanacije u skladu sa zakonom kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija;

- čiji se poslovi iz knjige trgovanja klasifikuju u skladu sa opštim aktom Centralne banke iz člana 134 stav 9 ovog zakona;

- čiji ukupan iznos pozicija u derivatima koje drži sa namjerom trgovanja ne prelazi 2% njene ukupne bilansne i vanbilansne aktive, a ukupan iznos njenih pozicija u derivatima ne prelazi 5%, utvrđen u skladu sa opštim aktom Centralne banke iz člana 134 stav 9 ovog zakona;

- koja ima više od 75% konsolidovane ukupne aktive i konsolidovanih ukupnih obaveza, osim izloženosti u okviru grupe u oba slučaja, koja se odnosi na poslove sa drugim ugovornim stranama sa sjedištem u Crnoj Gori ili Evropskoj ekonomskoj zoni;

- koja ne primjenjuje interne modele kako bi ispunila prudencijalne zahtjeve u skladu sa ovim zakonom, osim za zavisna društva koja primjenjuju interne modele

razvijene na nivou grupe, pod uslovom da grupa podliježe zahtjevima za izvještavanje na konsolidovanom nivou;

- koja Centralnoj banci nije osporila određivanje kao male i jednostavne kreditne institucije od strane Centralne banke;

- za koju Centralna banka nije odredila da se na osnovu analize veličine, povezanosti, složenosti i rizičnog profila ne može smatrati malom i jednostavnom kreditnom institucijom;

63) velika kreditna institucija je kreditna institucija koja:

- je klasifikovana kao globalno sistemski važna kreditna institucije (GSV kreditna institucija) u skladu sa ovim zakonom;

- se smatra ostalom sistemski važnom institucijom (OSV kreditna institucija) u skladu sa ovim zakonom;

- prema ukupnoj vrijednosti aktive, predstavlja jednu od tri najveće kreditne institucije u Crnoj Gori; i/ili

- ima iznos aktive na pojedinačnoj osnovi ili, ako je to primjenjivo, na osnovu konsolidovanog položaja, 500.000.000 eura ili više;

64) globalna sistemski važna kreditna institucija (GSV kreditna institucija) je kreditna institucija utvrđena u skladu sa članom 158 ovog zakona;

65) ostala sistemski važna kreditna institucija (OSV kreditna institucija) je kreditna institucija utvrđena u skladu sa članom 161 ovog zakona;

66) globalna sistemski važna kreditna institucija izvan EU (GSV kreditna institucija izvan EU) je globalna sistemski važna grupa kreditnih institucija ili kreditna institucija (GSV banka) koja nije GSV kreditna institucija i na spisku je GSV banaka koji objavljuje i redovno ažurira Odbor za finansijsku stabilnost Evropske unije;

67) rodno neutralna politika primanja je politika primanja koja se zasniva na principu jednakog plaćanja za jednak rad ili rad iste vrijednosti za zaposlene muškarce i žene;

68) organ nadležan za sanaciju kreditnih institucija je organ koji je ovlašten da primjenjuje instrumente sanacije i izvršava sanaciona ovlašćenja utvrđena zakonom kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija, a organ nadležan za sanaciju kreditnih institucija u Crnoj Gori je Centralna banka;

69) indikator dodatnog internog kapitala je regulatorni kapital koji Centralna banka smatra odgovarajućim u skladu sa članom 281b stav 2 ovog zakona, a koji prelazi iznos regulatornog kapitala zahtijevanog u skladu sa članom 115a, članom 134 stav 2 tačka 1, članom 137a, članom 172 i članom 281 stav 1 ovog zakona.

Akcije kreditne institucije

Član 19

(1) Za kreditnu instituciju koja se osniva, akcionarski kapital u visini inicijalnog kapitala iz člana 18 stav 1 ovog zakona mora biti u potpunosti uplaćen u novcu prije registracije u Centralni registar privrednih subjekata.

(2) Odredba stava 1 ovog člana ne odnosi se na kreditnu instituciju koja se osniva u postupku sprovođenja restrukturiranja koje se vrši spajanjem uz osnivanje nove kreditne institucije ili podjelom kreditne institucije, kao i na kreditnu instituciju čiji se osnovni kapital povećao pretvaranjem instrumenta kapitala, odnosno druge novčane obaveze kreditne institucije u osnovni kapital u skladu sa ovim zakonom i propisima donijetim na osnovu ovog zakona ili zakonom kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija.

(3) Akcionari kreditne institucije su dužni da prilikom ostvarivanja akcionarskih prava djeluju u interesu kreditne institucije.

(4) Ako se akcije kreditne institucije vode na kastodi računu, taj račun mora da glasi na ime.

Postupak odlučivanja po zahtjevu za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća

Član 27

(1) Centralna banka, u roku od dva radna dana od dana prijema zahtjeva za izdavanje odobrenja za sticanje ili povećanje kvalifikovanog učešća, podnosiocu zahtjeva izdaje pisanu potvrdu o prijemu zahtjeva.

(2) U potvrdi iz stava 1 ovog člana konstatuje se da li je zahtjev za izdavanje odobrenja uredan.

(3) Centralna banka pri izdavanju potvrde o prijemu urednog zahtjeva obavještava podnosioca zahtjeva o danu isteka roka za odlučivanje po zahtjevu za izdavanje odobrenja.

(4) Ako zahtjev iz stava 1 ovog člana nije uredan, Centralna banka će pozvati podnosioca zahtjeva da zahtjev dopuni u primjerenom roku.

(5) Centralna banka će u roku od dva radna dana od dana prijema dopunjenog zahtjeva izdati pisanu potvrdu kojom će utvrditi da je zahtjev uredan i obavijestiti podnosioca zahtjeva o danu isteka roka za odlučivanje po zahtjevu za izdavanje odobrenja.

(6) Urednim zahtjevom iz stava 1 ovog člana smatra se zahtjev uz koji je priložena dokumentacija iz člana 31 stav 5 ovog zakona.

(7) Izuzetno, ako Centralna banka nakon izdavanja potvrde o prijemu urednog zahtjeva detaljnom analizom sadržaja priložene dokumentacije utvrdi nedostatke u dokumentaciji zbog kojih je zahtjev neuredan, može u roku iz stava 8 ovog člana da odbaci zahtjev iz stava 1 ovog člana.

(8) Centralna banka će u roku od 60 radnih dana od dana podnošenja urednog zahtjeva sprovesti postupak odlučivanja po zahtjevu za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća (u daljem tekstu: postupak odlučivanja).

(9) Centralna banka će u roku od dva radna dana od dana donošenja rješenja po zahtjevu za izdavanje odobrenja za sticanje ili povećanje kvalifikovanog učešća, a u okviru roka iz stava 5 ovog člana, podnosiocu zahtjeva uputiti to rješenje.

(10) Centralna banka će na zahtjev podnosioca zahtjeva za izdavanje odobrenja za sticanje ili povećanje kvalifikovanog učešća, a čiji je zahtjev za sticanje ili povećanje kvalifikovanog učešća odbila, objaviti odgovarajuće saopštenje i navesti razloge odbijanja.

(11) Ako Centralna banka o zahtjevu iz stava 1 ovog člana ne odluči u roku iz stava 5 ovog člana, smatra se da je izdala odobrenje za sticanje, odnosno povećanje kvalifikovanog učešća.

(12) Ako je Centralna banka primila dva ili više zahtjeva za sticanje kvalifikovanog učešća u istoj kreditnoj instituciji, prema svim potencijalnim sticaocima će se odnositi na nediskriminatorski način.

Odlučivanje po zahtjevu za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća

Član 31

(1) Prilikom odlučivanja po zahtjevu za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća Centralna banka cijeni da li su ispunjeni uslovi podobnosti potencijalnog sticaoca i finansijskog stanja predloženog sticanja na osnovu:

1) ugleda podnosioca zahtjeva, pri čemu se cijeni i ugled svih njegovih akcionara i indirektnih sticalaca kvalifikovanog učešća, kao i njihov uticaj na potencijalnog sticaoca;

2) ugleda, stručnih znanja, sposobnosti i iskustva lica koja će biti predložena za članove organa upravljanja kreditne institucije koji će voditi poslove kreditne institucije;

3) finansijskog stanja potencijalnog sticaoca, pri čemu cijeni i finansijsko stanje njegovih akcionara, kao i indirektnih sticalaca kvalifikovanog učešća i njihov finansijski uticaj na potencijalnog sticaoca, naročito u odnosu na vrstu poslova koje obavlja kreditna institucija u kojoj se stiče kvalifikovano učešće;

4) mogućnosti kreditne institucije da nakon sticanja nastavi da posluje u skladu sa ovim zakonom i ostalim propisima kojima se uređuje poslovanje kreditnih institucija, propisima kojima se uređuje poslovanje finansijskih konglomerata i propisima kojima se uređuje poslovanje institucija za elektronski novac, kao i mogućnosti sprovođenja efektivne supervizije, efektivne razmjene informacija između nadležnih organa za nadzor i razgraničenja nadležnosti između nadležnih organa za nadzor u slučaju kada kreditna institucija postaje članica grupe; i

5) toga da li postoje opravdani razlozi za sumnju, u skladu sa propisima o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, da se u vezi sa predmetnim sticanjem sprovodi ili pokušava sprovesti pranje novca ili finansiranje terorizma ili da predmetno sticanje može povećati rizik od sprovođenja pranja novca ili finansiranja terorizma.

(2) Centralna banka neće zahtijevati prethodne uslove u vezi sa visinom učešća koje potencijalni sticalac namjerava da stekne niti će procjenjivati osnovanost zahtjeva za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća polazeći od ekonomskih potreba tržišta.

(3) Ako indirektni sticalac kvalifikovanog učešća podnese zahtjev za direktno sticanje kvalifikovanog učešća, Centralna banka može prilikom procjene podobnosti i finansijskog stanja tog lica procjenjivati samo promjene u odnosu na prethodnu procjenu koja je izvršena prilikom sticanja indirektnog učešća.

(4) Ako je za neko od lica koja zajednički djeluju ranije vršena procjena podobnosti i finansijskog stanja, Centralna banka može za to lice da procjenjuje samo promjene u odnosu na prethodnu procjenu podobnosti i finansijskog stanja koja je izvršena pri sticanju kvalifikovanog učešća.

(5) Bliže kriterijume za procjenu podobnosti i finansijskog stanja potencijalnog sticaoca, okolnosti na osnovu kojih se utvrđuje zajedničko djelovanje, okolnosti na osnovu kojih se procjenjuje postojanje značajnog uticaja, način utvrđivanja visine učešća potencijalnog indirektnog sticaoca, način podnošenja zahtjeva za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća i dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća, propisuje Centralna banka.

Odbijanje zahtjeva za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća

Član 32

Centralna banka će odbiti zahtjev za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća ako na osnovu kriterijuma iz člana 31 ovog zakona ocijeni da nijesu ispunjeni uslovi podobnosti predloženog sticaoca ili finansijskog stanja predloženog sticanja.

Oduzimanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća

Član 36

(1) Centralna banka će oduzeti izdato odobrenje za sticanje kvalifikovanog učešća ako:

1) je odobrenje izdato na osnovu neistinitih i netačnih podataka lica koje je steklo kvalifikovano učešće;

2) više nijesu ispunjeni uslovi podobnosti sticaoca kvalifikovanog učešća i finansijskog stanja predloženog sticanja iz člana 31 stav 1 ovog zakona;

3) lice koje je steklo kvalifikovano učešće koristi svoj uticaj na način koji je suprotan dobrom i principijelnom upravljanju kreditnom institucijom ili ne postupi savjesno i sa pažnjom dobrog privrednika, ili

4) lice koje je steklo kvalifikovano učešće ne ispunjava svoje obaveze iz ovog zakona koje se odnose na superviziju na konsolidovanoj osnovi, odnosno ako ne postupi u skladu sa rješenjem Centralne banke ili organa druge države članice nadležnog za superviziju na konsolidovanoj osnovi kojim se tom licu nalaže otklanjanje utvrđenih nepravilnosti.

(2) Na lice kome je u skladu sa stavom 1 ovog člana oduzeto odobrenje za sticanje kvalifikovanog učešća primjenjuju se odredbe člana 34 ovog zakona.

Prestanak važenja odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća

Član 39

(1) Ako lice kojem je izdato odobrenje za sticanje kvalifikovanog učešća u roku iz člana 23 st. 5 i 7 ovog zakona ne stekne akcije kreditne institucije na osnovu kojih dostiže najmanje 10% učešća u kapitalu odnosno glasačkim pravima kreditne institucije, ili ako ne ostvari značajan uticaj, odobrenje prestaje da važi u cjelosti.

(2) Ako lice koje je steklo kvalifikovano učešće u roku iz člana 23 st. 5 i 7 ovog zakona stekne najmanje 10% učešća u kapitalu odnosno glasačkim pravima u kreditnoj instituciji, a ne stekne u cjelosti učešće za koje je izdato odobrenje, odobrenje važi samo za dio do procenta iz člana 23 stav 3 ovog zakona koji je lice sa kvalifikovanim učešćem ostvarilo, a u preostalom dijelu odobrenje prestaje da važi.

(3) Ako je lice koje je steklo kvalifikovano učešće u roku iz člana 38 stav 2 ovog zakona smanjilo učešće ispod nivoa za koje je dobilo odobrenje, na snazi ostaje odobrenje u dijelu koji prelazi procenat iz člana 23 stav 3 ovog zakona koji lice koje je steklo kvalifikovano učešće ima na dan isteka tog roka.

(4) Ako je lice koje je steklo kvalifikovano učešće nakon isteka roka iz člana 23 st. 5 i 7 ovog zakona smanjilo učešće ispod nivoa za koji je dobilo odobrenje, na snazi ostaje odobrenje u dijelu koji prelazi procenat iz člana 23 stav 3 ovog zakona koji lice koje je steklo kvalifikovano učešće ima.

Organi upravljanja

Član 42

(1) Organi upravljanja kreditnom institucijom su nadzorni odbor, koji obavlja funkciju nadzora nad poslovanjem kreditne institucije i upravni odbor koji obavlja izvršnu funkciju i odgovoran je za upravljanje kreditnom institucijom na dnevnoj osnovi i njeno zastupanje.

(2) Članovi nadzornog odbora moraju zajedno imati stručna znanja, sposobnosti i iskustvo potrebno za nezavisno i samostalno nadziranje poslova kreditne institucije, a naročito za razumijevanje poslova i značajnih rizika kreditne institucije.

(3) Članovi upravnog odbora moraju zajedno imati stručna znanja, sposobnosti i iskustvo potrebno za nezavisno i samostalno vođenje poslova kreditne institucije, a naročito za razumijevanje poslova i značajnih rizika kreditne institucije.

(4) Kreditna institucija je dužna da bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri radna dana, obavijesti Centralnu banku o prestanku mandata člana nadzornog ili upravnog odbora, kao i da navede razloge za prestanak mandata.

(5) Centralna banka prikuplja informacije koje kreditne institucije javno objavljuju u skladu sa propisom iz člana 237 stav 3 ovog zakona, a koje se odnose na politike raznovrsnosti pri izboru članova nadzornog i upravnog odbora, ciljeve uspostavljene tim politikama, kao i obim u kojem su ti ciljevi postignuti i koristi te podatke pri utvrđivanju referentnih trendova i praksi kreditnih institucija u vezi sa raznovrsnošću u sastavu nadzornog i upravnog odbora.

(6) Informacije iz stava 5 ovog člana Centralna banka dostavlja Evropskom bankarskom regulatoru.

Članovi nadzornog odbora

Član 43

(1) Član nadzornog odbora kreditne institucije može biti samo lice koje prilikom izbora i za vrijeme dok vrši funkciju člana nadzornog odbora:

1) ima dobru reputaciju;

2) može u kreditnoj instituciji djelovati savjesno i pošteno i iskazivati nezavisno mišljenje, odnosno ima sposobnost da samostalno formira objektivne i nezavisne stavove pri odlučivanju i ispunjavanju drugih obaveza iz svoje nadležnosti, uključujući i preispitivanje odluka upravnog odbora, ako je potrebno;

3) ima odgovarajuća stručna znanja, vještine i iskustvo potrebno za ispunjavanje njegovih obaveza iz djelokruga rada nadzornog odbora, i koje zajedno sa ostalim članovima nadzornog odbora ispunjava uslove iz člana 42 stav 2 ovog zakona;

4) može da posveti dovoljno vremena ispunjavanju obaveza iz svoje nadležnosti, i

5) ispunjava uslove za člana nadzornog odbora iz zakona kojim se uređuje poslovanje privrednih društava.

(2) Nadzorni odbor kreditne institucije koja je značajna zbog veličine, unutrašnje organizacije i vrste, obima i složenosti poslova koje obavlja, kao i nadzorni odbor kreditne institucije čije su hartije od vrijednosti uključene na uređeno tržište u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, mora imati dovoljan broj nezavisnih članova.

(3) Nadzorni odbor kreditne institucije koja nije značajna u smislu stava 2 ovog člana mora imati najmanje jednog nezavisnog člana, osim u slučaju kada je kreditna institucija zavisno društvo:

1) druge kreditne institucije iz Crne Gore, ili

2) kreditne institucije iz države članice.

(4) Zaposleni u kreditnoj instituciji ne mogu biti članovi nadzornog odbora te kreditne institucije.

(5) Članovi nadzornog odbora se imenuju na period utvrđen statutom, koji ne može biti duži od četiri godine, s tim da član kome istekne mandat može biti ponovo imenovan.

(6) Propisom Centralne banke bliže se uređuju:

1) uslovi iz stava 1 ovog člana za članstvo u nadzornom odboru kreditne institucije;

2) kriterijumi za određivanje nezavisnosti članova nadzornog odbora;

3) sadržaj politike iz člana 41 tačka 5 ovog zakona;

4) dinamika procjene ispunjenosti uslova za članove nadzornog odbora kreditne institucije;

5) kriterijumi za utvrđivanje značajnosti kreditnih institucija u smislu stava 3 ovog člana; i

6) postupak za izdavanje odobrenja i dokumentacija koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje odobrenja za imenovanje člana nadzornog odbora.

Nadležnosti i odgovornosti nadzornog odbora

Član 46

(1) Nadzorni odbor:

1) daje saglasnost upravnom odboru na:

- ciljeve i opštu strategiju kreditne institucije,
- poslovnu politiku kreditne institucije,
- finansijski plan kreditne institucije,
- strategije i postupke procjenjivanja adekvatnosti internog kapitala kreditne institucije,
- politike i procedure za izbor i procjenu ispunjenosti uslova primjerenosti za članove upravnog odbora i druga lica odgovorna za vođenje poslova u okviru pojedinih područja poslovanja kreditne institucije,
- politiku primanja u kreditnoj instituciji, osim ako statutom nije uređeno da tu saglasnost daje skupština akcionara,
- akt o internoj reviziji i godišnji plan rada interne revizije,
- plan oporavka,
- odluke o poslovanju sa licima povezanim sa kreditnom institucijom;

2) nadzire:

- postupak sprovođenja i efikasnost i efektivnost sistema upravljanja kreditnom institucijom,
- sprovođenje poslovne politike kreditne institucije, strateških ciljeva i strategije i politike preuzimanja rizika,
- sprovođenje politike primanja u kreditnoj instituciji,
- proces objelodanjivanja i komunikacija,
- adekvatnost postupaka i efikasnosti interne revizije;

3) predlaže spoljnog revizora;

4) usvaja polugodišnje izvještaje interne revizije;

5) donosi i periodično provjerava opšta načela politike primanja u kreditnoj instituciji;

6) saziva sjednice skupštine akcionara, utvrđuje predlog dnevnog reda i predloge odluka za skupštinu akcionara i kontroliše njihovo sprovođenje;

7) bira i razrješava predsjednika nadzornog odbora;

8) imenuje i razrješava članove upravnog odbora uključujući i predsjednika;

9) imenuje i razrješava članove revizorskog odbora;

10) razmatra godišnji izvještaj o radu revizorskog odbora;

11) imenuje i razrješava članove odbora za primanja, odbora za rizike, odbora za imenovanja i druge odbore osnovane u cilju pružanja stručne pomoći u vršenju nadzora poslovanja kreditne institucije;

12) razmatra i zauzima stavove o nalazima iz izvještaja Centralne banke i izvještaja drugih nadzornih organa o izvršenoj kontroli, u roku od 30 dana od dana dostavljanja izvještaja o kontroli;

13) obavlja i druge poslove utvrđene zakonom, propisima donijetim na osnovu ovog zakona i statuta kreditne institucije.

(2) Izuzetno od stava 1 tačka 1 alineja 9 ovog člana, nadzorni odbor može svojom poslovnom politikom da definiše iznos transakcije sa licima povezanim sa kreditnom institucijom za koju saglasnost nije potrebna, pri čemu ukupan iznos izloženosti kreditne institucije prema jednom povezanom licu po osnovu tih transakcija ne smije biti veći od 1% osnovnog kapitala kreditne institucije.

(3) O transakcijama iz stava 2 ovog člana upravni odbor najmanje jednom kvartalno izvještava nadzorni odbor.

(4) Sjednice odbora se održavaju po potrebi, a najmanje jednom u tri mjeseca.

(5) Član nadzornog odbora je dužan da odmah obavijesti Centralnu banku o:

1) njegovom izboru ili prestanku funkcije u organima upravljanja u drugom pravnom licu, i

2) pravnim poslovima na osnovu kojih je taj član nadzornog odbora ili neko od članova njegove uže porodice direktno ili indirektno stekao akcije u pravnom licu, na osnovu kojih je samostalno ili zajedno sa članovima svoje uže porodice stekao kvalifikovano učešće u tom drugom pravnom licu, ili na osnovu kojih je njihovo učešće smanjeno ispod granice kvalifikovanog učešća.

Odbor za imenovanja

Član 48

Odbor za imenovanja:

1) određuje i predlaže kandidate za izbor članova nadzornog i upravnog odbora kreditne institucije, ocjenjuje ravnotežu između znanja, vještina, raznovrsnosti u sastavu i iskustva organa upravljanja, priprema opis ovlašćenja i potrebnih kvalifikacija za određenu funkciju i ocjenjuje očekivano potrebno vrijeme za obavljanje te funkcije;

2) utvrđuje ciljanu zastupljenost pola koji nije dovoljno zastupljen u nadzornom ili upravnom odboru i priprema politiku o načinu povećavanja broja manje zastupljenog pola u tim organima, kako bi se postigla ciljana zastupljenost;

3) redovno, a najmanje jednom godišnje, procjenjuje i po potrebi predlaže nadzornom i upravnom odboru kreditne institucije promjene u strukturi, veličini, sastavu i djelovanju tih organa;

4) redovno, a najmanje jednom godišnje, procjenjuje znanje, sposobnosti i iskustvo pojedinih članova nadzornog i upravnog odbora, kao i tih organa kao cjeline, i o toj procjeni obavještava organe i lica na koje se ta procjena odnosi;

5) redovno preispituje politike za izbor i imenovanje višeg rukovodstva i po potrebi daje preporuke upravnom odboru za unaprjeđenje tih politika;

6) kontinuirano, u mjeri u kojoj je to moguće, vodi računa o izbjegavanju postojanja dominantnog uticaja pojedinaca ili male grupe pojedinaca pri odlučivanju upravnog i nadzornog odbora, u cilju zaštite interesa kreditne institucije u cjelini, i

7) obavlja druge poslove određene propisima donesenim u skladu sa ovim zakonom.

(2) Kreditna institucija je dužna da ciljanu zastupljenost iz stava 1 tačka 2 ovog člana, kao i politiku iz stava 1 tačka 2 ovog člana i njeno sprovođenje, javno objavljuje na način iz člana 237 stav 3 ovog zakona.

(3) Odbor za imenovanja može da za ostvarivanje svojih dužnosti koristi sve resurse koje smatra adekvatnim, uključujući i korišćenje stručne pomoći lica van kreditne institucije na teret kreditne institucije.

Odbor za rizike

Član 49

(1) Odbor za rizike:

1) savjetuje i pruža podršku nadzornom odboru u pogledu praćenja cjelokupne trenutne i buduće strategije upravljanja rizicima i sklonosti kreditne institucije ka preuzimanju rizika, uzimajući u obzir sve vrste rizika radi obezbjeđivanja usklađenosti sa poslovnom politikom, strategijom, ciljevima, korporativnom kulturom i vrijednostima kreditne institucije;

2) preispituje da li su pri određivanju cijena potraživanja i obaveza prema klijentima uzimani u obzir model poslovanja kreditne institucije i strategija rizika i ako ta cijena ne odražava rizik preuzet u odnosu na model poslovanja i strategiju rizika, predlaže upravnom odboru plan za otklanjanje nedostataka;

3) nezavisno od poslova odbora za primanja, sa ciljem uspostavljanja i sprovođenja odgovarajućih politika primanja, preispituje da li su pri određivanju podsticaja predviđenih sistemom primanja uzeti u obzir rizik, kapital, likvidnost i vjerovatnoća i očekivani period ostvarivanja dobiti, i

4) obavlja druge poslove određene propisima donesenim u skladu sa ovim zakonom.

(2) Članovi odbora za rizike moraju imati odgovarajuće znanje, vještine i stručnost kako bi u potpunosti mogli da razumiju i prate realizaciju strategije rizika i sklonost kreditne institucije ka preuzimanju rizika.

(3) Kreditna institucija koja nije značajna s obzirom na veličinu, unutrašnju organizaciju, vrstu, obim i složenost poslova koje obavlja može da osnuje kombinovani odbor za rizike i reviziju.

(4) Članovi odbora za rizike i reviziju iz stava 3 ovog člana moraju imati odgovarajuće znanje, vještine i stručnost koji se zahtijevaju za članove oba odbora.

(5) Kreditna institucija je dužna da obezbijedi da članovi odbora za rizike, ili odbora za rizike i reviziju, imaju odgovarajući pristup informacijama o rizičnom profilu kreditne institucije i, ako je to potrebno i primjereno, pristup funkciji upravljanja rizicima i savjetima eksternih stručnjaka.

(6) Odbor za rizike, ili odbor za rizike i reviziju, određuje vrstu, količinu, oblik i učestalost informacija o riziku koje će primati od organizacionih jedinica ili funkcija u okviru kreditne institucije.

Upravni odbor kreditne institucije

Član 51

(1) Upravni odbor kreditne institucije mora imati najmanje tri člana koji se imenuju na period utvrđen statutom, koji ne može biti duži od četiri godine, s tim da član kome istekne mandat može biti ponovo imenovan.

(2) Jedan od članova upravnog odbora mora biti imenovan za predsjednika upravnog odbora.

(3) Članovi upravnog odbora moraju biti u radnom odnosu u kreditnoj instituciji, sa punim radnim vremenom, i moraju voditi poslove kreditne institucije sa teritorije Crne Gore.

(4) Članovi upravnog odbora vode poslove i zastupaju kreditnu instituciju zajedno, ako statutom kreditne institucije nije drugačije određeno.

(5) Najmanje jedan član upravnog odbora mora poznavati službeni jezik u Crnoj Gori.

(6) Upravni odbor kreditne institucije može da ovlasti jednog ili više prokurista za zastupanje kreditne institucije, odnosno zaključivanje ugovora i preduzimanje pravnih radnji u ime i za račun kreditne institucije koje proizilaze iz usluga za koje je kreditna institucija dobila odobrenje Centralne banke, ali samo zajedno sa još najmanje jednim članom upravnog odbora kreditne institucije.

(7) Statutom kreditne institucije uređuju se uslovi koje treba da ispunjava lice kojem se daje prokura, vrsta i način davanja prokure, obim ovlašćenja iz prokure, uključujući i ograničenja u preduzimanju određenih radnji od strane prokuriste.

(8) Upravni odbor kreditne institucije dužan je da pri upisu prokurista u Centralni registar privrednih subjekata upiše i ograničenje prokure.

(9) Uslovi koje treba da ispunjava lice kojem se daje prokura, vrsta i način davanje prokure, obim ovlašćenja iz prokure, uključujući i ograničenja u preduzimanju određenih radnji od strane prokuriste, utvrđuju se statutom kreditne institucije.

Uslovi za članstvo u upravnom odboru kreditne institucije

Član 52

(1) Član upravnog odbora kreditne institucije može biti samo lice koje prilikom izbora i za vrijeme dok vrši funkciju člana upravnog odbora:

- 1) ima dobru reputaciju;
- 2) može u kreditnoj instituciji djelovati savjesno i pošteno i iskazivati nezavisno mišljenje, odnosno ima sposobnost da samostalno formira objektivne i nezavisne stavove pri odlučivanju i ispunjavanju drugih obaveza iz svoje nadležnosti, uključujući i preispitivanje odluka višeg rukovodstva, ako je potrebno;
- 3) ima odgovarajuća stručna znanja, vještine i iskustvo potrebno za vođenje poslova kreditne institucije, i koje zajedno sa ostalim članovima upravnog odbora ispunjava uslove iz člana 42 stav 3 ovog zakona;
- 4) može da posveti dovoljno vremena ispunjavanju obaveza iz svoje nadležnosti;
- 5) ispunjava uslove za člana upravnog odbora iz zakona kojim se uređuje poslovanje privrednih društava.

(2) Upravni odbor kreditne institucije je dužan da, uz prethodnu saglasnost nadzornog odbora, donese primjerenu politiku za izbor i procjenu ispunjenosti uslova primjerenosti za svakog pojedinačnog člana upravnog odbora kreditne institucije, kao i za članove upravnog odbora zajedno, koju je kreditna institucija dužna da sprovodi.

(3) Bliže uslove za izbor članova upravnog odbora kreditne institucije, dokumentacija koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje odobrenja za izbor predsjednika, odnosno člana upravnog odbora kreditne institucije, postupak za izdavanje odobrenja i sadržaj politike iz stava 2 ovog člana propisuje Centralna banka.

Dužnosti i odgovornosti upravnog odbora

Član 55

(1) Upravni odbor vodi poslove kreditne institucije.

(2) Upravni odbor kreditne institucije dužan je da obezbijedi da kreditna institucija posluje u skladu sa propisima kojima se uređuje poslovanje kreditne institucije.

(3) Upravni odbor kreditne institucije dužan je da uspostavi i sprovodi pouzdan sistem upravljanja kreditnom institucijom u skladu sa ovim zakonom.

(4) U cilju uspostavljanja i sprovođenja efikasnog i pouzdanog sistema upravljanja, upravni odbor kreditne institucije:

- 1) utvrđuje ciljeve i opštu strategiju kreditne institucije;
- 2) usvaja poslovnu politiku i plan oporavka kreditne institucije;
- 3) usvaja i redovno preispituje strateške ciljeve, strategije i politike upravljanja rizicima, uključujući i upravljanje rizicima koji proizilaze iz makroekonomskog okruženja u kojem kreditna institucija posluje, kao i stanje poslovnog ciklusa kreditne institucije;
- 4) uspostavlja osnove za funkcionisanje sistema interne kontrole, adekvatne veličini kreditne institucije, složenosti poslova i nivou preuzetog rizika;
- 5) usvaja politiku primanja u kreditnoj instituciji i politike i procedure za imenovanje i procjenu ispunjenosti uslova primjerenosti za članove upravnog odbora i nosioce ključnih funkcija;
- 6) obezbjeđuje integritet računovodstvenog sistema i sistema finansijskog izvještavanja i finansijske i operativne kontrole;

7) obezbjeđuje nadzor višeg rukovodstva i uspostavlja tačno utvrđene, jasne i dosljedne interne odnose u vezi sa odgovornošću, koji obezbjeđuju jasno razgraničavanje ovlašćenja i odgovornosti i sprečavaju nastanak sukoba interesa;

8) utvrđuje unutrašnju organizaciju kreditne institucije, uz saglasnost nadzornog odbora;

9) donosi opšte akte kreditne institucije, osim akata koje donose drugi organi kreditne institucije;

10) bira i razrješava više rukovodstvo kreditne institucije i druga lica u skladu sa ovim zakonom i statutom kreditne institucije i određuje im zaradu;

11) donosi etičke standarde ponašanja zaposlenih u kreditnoj instituciji;

12) odobrava uvođenje novih proizvoda i usluga u poslovanje kreditne institucije;

13) obavlja i druge poslove utvrđene ovim i drugim zakonom, propisima donijetim na osnovu ovog zakona i statutom kreditne institucije.

(5) Upravni odbor kreditne institucije dužan je da obezbijedi realizaciju supervizorskih mjera Centralne banke.

(6) Upravni odbor kreditne institucije dužan je da periodično, a najmanje jednom godišnje, preispituje efikasnost sistema upravljanja kreditnom institucijom, uključujući primjerenost postupaka i efikasnost kontrolnih funkcija, i da o zaključcima obavještava nadzorni odbor, kao i da preduzima adekvatne mjere za otklanjanje utvrđenih nedostataka.

Nosioci ključnih funkcija u kreditnoj instituciji

Član 59

(1) Kreditna institucija je dužna da identifikuje sve ključne funkcije u toj kreditnoj instituciji.

(2) Nosioci ključnih funkcija u kreditnoj instituciji su lica koja obavljaju funkcije u kreditnoj instituciji koje im omogućavaju značajan uticaj na upravljanje kreditnom institucijom, a koja nijesu članovi upravnog ili nadzornog odbora.

(3) Upravni odbor kreditne institucije dužan je da usvoji i sprovodi adekvatne politike za izbor i procjenu primjerenosti nosilaca ključnih funkcija u kreditnoj instituciji.

(4) Ako kreditna institucija procijeni da nosilac ključne funkcije u kreditnoj instituciji ne ispunjava uslov primjerenosti, dužna je da preduzme odgovarajuće mjere kojima se obezbjeđuje primjerenost nosilaca ključnih funkcija.

(5) Bliži sadržaj politike iz stava 3 ovog člana, uslovi koje kreditna institucija razmatra prilikom procjene primjerenosti nosilaca ključnih funkcija u kreditnoj instituciji i dinamiku procjene ispunjenosti uslova za nosioce ključnih funkcija u kreditnoj instituciji, propisuje Centralna banka.

Uslovi za članstvo u organima upravljanja finansijskog holdinga i mješovitog finansijskog holdinga u Crnoj Gori

Član 60

(1) Na članove upravnog i nadzornog odbora, odnosno drugog organa upravljanja finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga sa sjedištem u Crnoj Gori shodno se primjenjuju odredbe čl. 43, 45, 52 i 58 ovog zakona.

(2) U postupku odlučivanja o zahtjevu za izdavanje odobrenja licima iz stava 1 ovog člana, Centralna banka može pribaviti podatke i od Evropskog sistema kaznenih evidencija.

(3) U postupku odlučivanja po zahtjevu za izdavanje odobrenja licima iz stava 1 ovog člana, Centralna banka, kada je primjenljivo, provjerava podatke o izrečenim sankcijama tim licima u evidenciji Evropskog bankarskog regulatora.

(4) Finansijski holding i mješoviti finansijski holding iz stava 1 ovog člana, dužni su da obavijeste Centralnu banku o svakoj promjeni članova organa upravljanja, i to u roku od osam dana od dana nastanka promjene.

Specifični zahtjevi za izdavanje dozvole za rad kreditne institucije

Član 66a

(1) Privredno društvo iz člana 2 stav 1 tačka 2 ovog zakona, koje ima dozvolu za rad u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, dužno je da podnese Centralnoj banci zahtjev za izdavanje dozvole za rad u skladu sa članom 66 ovog zakona, najkasnije na dan kada:

1) prosjek mjesečne ukupne aktive izračunat za period od 12 uzastopnih mjeseci tog društva iznosi najmanje 30 milijardi eura, ili

2) je prosjek mjesečne ukupne aktive izračunat za period od 12 uzastopnih mjeseci tog društva manji od 30 milijardi eura, a društvo je dio grupe u kojoj sva društva članovi grupe pojedinačno imaju ukupnu aktivu u prosjeku za 12 uzastopnih mjeseci manju od 30 milijardi eura i obavljaju djelatnost pružanja usluga trgovanja za svoj račun ili usluga sprovođenja ponude, odnosno prodaje finansijskih instrumenata sa obavezom otkupa, a ukupna vrijednost aktive na konsolidovanoj osnovi svih društava u toj grupi u prosjeku za 12 uzastopnih mjeseci iznosi najmanje 30 milijardi eura.

(2) Do dobijanja dozvole za rad u skladu sa ovim zakonom, privredno društvo iz stava 1 ovog člana može da nastavi sa obavljanjem djelatnosti za koje je dobilo dozvolu za rad na osnovu zakona kojim se uređuje tržište kapitala.

Razlozi za oduzimanje dozvole za rad

Član 73

(1) Centralna banka će oduzeti dozvolu za rad kreditne institucije, ako:

1) prijava za registraciju kreditne institucije u Centralni registar privrednih subjekata nije podnesena u propisanom roku;

2) kreditna institucija nije počela sa obavljanjem poslova u roku od 12 mjeseci od dana, dobijanja dozvole za rad;

3) kreditna institucija u pisanoj formi obavijesti Centralnu banku da odbija da prihvati izdatu dozvolu za rad, ili da ne namjerava da otpočne sa obavljanjem poslova za koje je izdata dozvola za rad;

4) do isteka roka na koji je uvedena privremena uprava u kreditnoj instituciji nijesu otklonjeni razlozi zbog kojih je privremena uprava uvedena, a Centralna banka ocijeni da nijesu ispunjeni uslovi za pokretanje postupka sanacije u skladu sa zakonom kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija;

5) je, nakon pokretanja postupka sanacije kreditne institucije, u skladu sa zakonom kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija, Centralna banka utvrdila da se ne mogu ostvariti ciljevi sanacije;

6) je Centralna banka, u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje zaštita depozita, donijela rješenje o nedostupnosti depozita kreditne institucije;

6a) kreditna institucija koristi dozvolu za rad isključivo za obavljanje aktivnosti iz člana 2 stav 1 tačka 2 ovog zakona i u periodu od pet uzastopnih godina ima prosjek ukupne aktive ispod minimuma utvrđenih u tom članu;

6b) su obaveze kreditne institucije veće od njene imovine ili postoje objektivne okolnosti na osnovu kojih Centralna banka može da utvrdi da će obaveze kreditne institucije u neposrednoj budućnosti biti veće od njene imovine;

7) kreditna institucija duže od šest mjeseci ne obavlja poslove primanja depozita ili odobravanja kredita, osim ako je to naložila Centralna banka; ili

8) je nadležni organ kreditne institucije donio odluku o prestanku rada kreditne institucije.

(2) Centralna banka može oduzeti dozvolu za rad kreditnoj instituciji, ako:

1) je dozvola za rad kreditne institucije izdata na osnovu neistinitih ili netačnih podataka koji su od značaja za poslovanje kreditne institucije;

2) kreditna institucija više ne ispunjava uslove na osnovu kojih joj je izdata dozvola za rad ili postoje objektivne okolnosti koje upućuju da će nastupiti razlozi za oduzimanje dozvole za rad, uključujući i okolnosti koje upućuju na to da je kreditna institucija ostvarila ili će vjerovatno ostvariti gubitke koji prelaze značajan dio ili cijeli iznos regulatornog kapitala kreditne institucije;

3) kreditna institucija:

- više ne ispunjava prudencijalne zahtjeve iz ovog zakona koji se odnose na zahtjeve za kapital, izloženost prenesenom kreditnom riziku ili velike izloženosti;

- ne ispunjava zahtjeve u vezi sa visinom regulatornog kapitala koje je rješenjem naložila Centralna banka u skladu sa čl. 279 i 281 ovog zakona, ili

- posebne zahtjeve u vezi sa likvidnošću u skladu sa čl. 279 i 280 ovog zakona;

4) se, po procjeni Centralne banke, može očekivati da kreditna institucija neće moći da nastavi da ispunjava svoje obaveze prema povjeriocima, a naročito ako više ne postoji sigurnost za sredstva koja su joj povjerili deponenti;

5) kreditna institucija nije postupila u skladu sa članom 235 stav 1 tačka 5 ovog zakona;

6) kreditna institucija nema uspostavljene sisteme upravljanja na način uređen članom 104 ovog zakona;

7) kreditna institucija ne dostavlja, ili dostavlja nepotpune ili netačne izvještaje utvrđene propisom iz člana 233 ovog zakona, koji se odnose na:

- zahtjeve za kapital iz člana 134 ovog zakona,

- velike izloženosti iz člana 172 ovog zakona,

- finansijski leveridž iz člana 115 ovog zakona;

8) kreditna institucija ne dostavlja, ili dostavlja nepotpune ili netačne izvještaje iz člana 114 ovog zakona;

9) kreditna institucija više puta ili kontinuirano ne ispunjava zahtjeve koji se odnose na likvidnu aktivu iz člana 114 ovog zakona;

10) kreditna institucija postupa suprotno ograničenju izloženosti iz člana 172 ovog zakona;

11) je kreditna institucija izložena kreditnom riziku po osnovu sekjuritizovanih pozicija, a ne ispunjava uslove pod kojim može biti izložena tom riziku utvrđene propisom iz člana 134 stav 9 ovog zakona;

12) kreditna institucija javno ne objavljuje, ili objavljuje nepotpune ili netačne, podatke koje je u skladu sa članom 237 ovog zakona kreditna institucija dužna da javno objavljuje, uključujući i podatke o koeficijentu finansijskog leveridža i upravljanju rizikom prekomjernog finansijskog leveridža;

13) kreditna institucija ne ispunjava obaveze koje se odnose na zaštitu depozita;

14) su aktivnosti kreditne institucije povezane sa pranjem novca i/ili finansiranjem terorizma, ili sa vršenjem drugih kažnjivih djela;

15) kreditna institucija isplaćuje sredstva imaocima instrumenata koji su uključeni u izračun regulatornog kapitala suprotno čl. 166 i 167 ovog zakona ili ako propisom iz člana 134 stav 9 ovog zakona nije dozvoljena takva isplata;

16) kreditna institucija ne sprovodi mjere koje je naložila Centralna banka;

17) je Centralna banka naložila kreditnoj instituciji da razriješi člana nadzornog ili upravnog odbora i zabranila tim licima obavljanje funkcije do okončanja postupka po nalogu za razrješenje, a kreditna institucija nije sprovela izrečenu mjeru u utvrđenom roku;

17a) je kreditnoj instituciji potrebna vanredna javna finansijska pomoć u skladu sa zakonom kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija;

18) kreditna institucija više puta ne dostavi blagovremeno ili dostavi netačne izvještaje Centralnoj banci, ili

19) kreditna institucija onemogućujući Centralnoj banci vršenje kontrole.

(3) Prilikom ocjene ispunjenosti uslova za oduzimanje dozvole za rad kreditnoj instituciji iz stava 2 ovog člana, Centralna banka polazi od:

1) ocjene uticaja utvrđenih nepravilnosti na:

- trenutnu i buduću finansijsku poziciju kreditne institucije,
- izloženost kreditne institucije pojedinim vrstama rizika;

2) broja i težine utvrđenih nepravilnosti, kao i broja, učestalosti i trajanja nepravilnosti u ranijem poslovanju kreditne institucije;

3) ocjene spremnosti i sposobnosti organa upravljanja i višeg rukovodstva kreditne institucije da otklone utvrđene nepravilnosti, zasnovane na procjeni:

- sposobnosti organa upravljanja i višeg rukovodstva kreditne institucije da upravljaju rizicima u poslovanju kreditne institucije,
- efikasnosti sistema interne kontrole u kreditnoj instituciji,
- efikasnosti organa upravljanja i višeg rukovodstva kreditne institucije u otklanjanju ranije utvrđenih nepravilnosti u poslovanju,

4) ocjene stepena uticaja utvrđenih nepravilnosti na finansijsku disciplinu, sigurnost i stabilnost funkcionisanja bankarskog sistema.

(4) Danom dostavljanja rješenja za oduzimanje dozvole za rad kreditnoj instituciji prestaju da važe i odobrenja izdata za obavljanje drugih poslova.

(5) Ako Centralna banka oduzme dozvolu za rad kreditnoj instituciji, istovremeno donosi i rješenje o otvaranju stečajnog postupka nad kreditnom institucijom ili rješenje o likvidaciji kreditne institucije.

(6) Rješenje o otvaranju stečajnog postupka nad kreditnom institucijom Centralna banka donosi ako su obaveze kreditne institucije veće od njene imovine, a rješenje o likvidaciji kreditne institucije donosi ako nijesu ispunjeni uslovi za sprovođenje stečajnog postupka.

(7) Centralna banka objavljuje dispozitiv rješenja iz stava 5 ovog člana u "Službenom listu Crne Gore" i u najmanje dva dnevna štampana medija koja se distribuiraju na teritoriji Crne Gore i dostavlja Centralnom registru privrednih subjekata i Fondu za zaštitu depozita.

(8) Centralna banka ne može oduzeti dozvolu za rad kreditne institucije od trenutka kada je donijeto rješenje o pokretanju postupka sanacije do trenutka donošenja rješenja o okončanju postupka sanacije.

Zahtjev za izdavanje odobrenja finansijskom holdingu ili mješovitom finansijskom holdingu

Član 73a

(1) Centralna banka izdaje odobrenje za rad matičnom finansijskom holdingu, matičnom finansijskom holdingu iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori, matičnom mješovitom finansijskom holdingu, matičnom mješovitom finansijskom holdingu iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori, koji su članovi grupe kreditnih institucija iz Crne Gore iz člana 312 stav 1 ovog zakona (u daljem tekstu: finansijski holding ili mješoviti finansijski holding), kada je nadležna za superviziju grupe kreditnih institucija na konsolidovanoj osnovi.

(2) Centralna banka izdaje odobrenje za rad i finansijskom holdingu ili mješovitom finansijskom holdingu koji je dužan da primjenjuje odredbe ovog zakona na potkonsolidovanoj osnovi.

(3) Finansijski holding ili mješoviti finansijski holding iz st. 1 i 2 ovog člana dužan je da podnese Centralnoj banci zahtjev za izdavanje odobrenja za rad uz koji se prilaže:

1) informacija o organizacionoj strukturi grupe kojoj pripadaju, u kojoj su jasno naznačeni matično društvo i zavisna društva u grupi, kao i mjesto i vrsta usluga koje pruža svaki član unutar grupe;

2) informacija o imenovanju najmanje dva lica koja stvarno upravljaju tim finansijskim holdingom ili mješovitim finansijskim holdingom, kao i o ispunjenosti uslova iz člana 60 ovog zakona;

3) informacija o ispunjenosti uslova iz člana 31 ovog zakona ako je kreditna institucija zavisno društvo tom finansijskom holdingu ili mješovitom finansijskom holdingu;

4) informacija o unutrašnjoj organizaciji i raspodjeli zadataka unutar grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori kojoj pripada;

5) druga dokumentacija propisana opštim aktom iz stava 10 ovog člana.

(4) Ako se zahtjev iz stava 3 ovog člana podnosi zajedno sa zahtjevom za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća iz člana 23 stav 1 ovog zakona, Centralna banka se prije odlučivanja po zahtjevu, kao nadležno tijelo za superviziju grupe kreditnih institucija na konsolidovanoj osnovi, savjetuje sa nadležnim tijelom države članice u kojoj finansijski holding ili mješoviti finansijski holding imaju sjedište.

(5) U slučaju iz stava 4 ovog člana, Centralna banka može produžiti rok iz člana 28 stav 2 ovog zakona za dostavljanje dodatne dokumentacije do okončanja postupka izdavanja odobrenja iz st. 1 i 2 ovog člana, pri čemu u tom periodu ne teče rok iz člana 27 stav 8 ovog zakona.

(6) Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana, finansijski holding ili mješoviti finansijski holding nije dužan da podnese zahtjev za izdavanje odobrenja za rad ako obrazloženim zahtjevom dokaže Centralnoj banci da su ispunjeni svi sljedeći uslovi, i to da:

1) je osnovna djelatnost finansijskog holdinga sticanje učešća u zavisnim društvima, a u slučaju mješovitog finansijskog holdinga, njegova osnovna djelatnost u odnosu na institucije ili finansijske institucije je sticanje učešća u zavisnim društvima;

2) u skladu sa sanacionom strategijom koju je odredio organ nadležan za sanaciju na osnovu zakona kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija i investicionih društava, finansijski holding ili mješoviti finansijski holding nije imenovan kao institucija koja je subjekat sanacije ni u jednoj grupi u planu sanacije grupe koju je odredio organ nadležan za sanaciju;

3) je zavisna kreditna institucija i finansijska institucija određena da bude odgovorna za usklađenost grupe sa prudencijalnim zahtjevima na konsolidovanoj osnovi i na raspolaganju su joj sva potrebna sredstva i zakonska ovlašćenja za djelotvorno ispunjavanje tih obaveza;

4) finansijski holding ili mješoviti finansijski holding ne učestvuje u donošenju upravljačkih, operativnih ili finansijskih odluka kojim se utiče na grupu ili njena zavisna društva koja su institucije ili finansijske institucije;

5) ne postoje prepreke za djelotvornu superviziju grupe na konsolidovanoj osnovi od strane Centralne banke.

(7) Finansijski holding ili mješoviti finansijski holding za koji je Centralna banka donijela odluku da ispunjava uslove iz stava 6 ovog člana, ne može biti isključen iz obima supervizije na konsolidovanoj osnovi.

(8) Ako Centralna banka utvrdi da uslovi iz stava 6 ovog člana nijesu više ispunjeni, finansijski holding ili mješoviti finansijski holding je dužan da podnese zahtjev za odobrenje iz st. 1 ili 2 ovog člana.

(9) Centralna banka je dužna da o zahtjevu iz stava 3 ovog člana odluči u roku od četiri mjeseca od prijema urednog zahtjeva, a najkasnije u roku od šest mjeseci od prijema zahtjeva.

(10) Centralna banka može bliže propisati dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjev iz st. 3 i 6 ovog člana.

Izdavanje odobrenja finansijskom holdingu ili mješovitom finansijskom holdingu

Član 73b

(1) Centralna banka izdaje odobrenje finansijskom holdingu ili mješovitom finansijskom holdingu iz člana 73a stav 3 ovog zakona ako:

1) su interne procedure i raspodjela zadataka u okviru grupe usklađene sa zahtjevima propisanim ovim zakonom i propisima donijetim na osnovu ovog zakona, na konsolidovanoj ili potkonsolidovanoj osnovi, a naročito su pogodni za:

- koordiniranje svih zavisnih društava finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga, uključujući, ukoliko je potrebno, odgovarajućom raspodjelom zadataka između zavisnih institucija;

- sprečavanje sukoba unutar grupe ili upravljanje njima, i
- izvršavanje politika koje je na nivou grupe uspostavio matični finansijski holding ili matični mješoviti finansijski holding;

2) organizaciona struktura grupe kojoj finansijski holding ili mješoviti finansijski holding pripada ne ometa ili na drugi način ne sprečava efikasnu superviziju zavisnih ili matičnih institucija u pogledu zahtjeva koje moraju ispunjavati na pojedinačnoj, konsolidovanoj i potkonsolidovanoj osnovi, pri čemu se naročito uzima u obzir:

- položaj finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga u višeslojnoj grupi;

- vlasnička struktura, i

- uloga finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga u grupi;

3) su ispunjeni uslovi iz čl. 31 i 60 ovog zakona.

(2) Ako Centralna banka odbije zahtjev iz člana 73a stav 3 ovog zakona, može finansijskom holdingu ili mješovitom finansijskom holdingu naložiti mjeru iz člana 73c stav 4 ovog zakona.

Zajednička odluka o ispunjenosti uslova finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga kada je Centralna banka nadležni organ za superviziju na konsolidovanoj osnovi

Član 73d

(1) Kada je Centralna banka nadležni organ za superviziju na konsolidovanoj osnovi, razmjenjuje informacije sa nadležnim organom iz druge države članice u kojoj finansijski holding ili mješoviti finansijski holding ima sjedište, o svakom od tih holdinga u cilju donošenja zajedničke odluke o ispunjenosti uslova i nalaganju mjera iz čl. 73a do 73c ovog zakona.

(2) Kada Centralna banka, kao nadležni organ za superviziju na konsolidovanoj osnovi, procjenjuje ispunjenost uslova iz člana 73b ovog zakona, o rezultatima procjene obavještava nadležno tijelo iz druge države članice u kojoj finansijski holding ili mješoviti finansijski holding ima sjedište.

(3) Zajednička odluka iz stava 1 ovog člana donosi se u roku od dva mjeseca od dana kada je nadležno tijelo države članice u kojoj finansijski holding ili mješoviti finansijski holding ima sjedište primilo procjenu Centralne banke iz stava 2 ovog člana, i ta odluka mora biti u pisanom obliku i obrazložena, a Centralna banka kao nadležni organ za superviziju na konsolidovanoj osnovi dostavlja tu odluku finansijskom holdingu ili mješovitom finansijskom holdingu.

(4) Ako Centralna banka i nadležno tijelo iz druge države članice imaju različita mišljenja u vezi sa donošenjem zajedničke odluke iz stava 1 ovog člana, Centralna banka neće donijeti odluku i zatražiti posredovanje Evropskog bankarskog regulatora u skladu sa članom 19 Regulative (EU) br. 1093/2010.

(5) Ako Evropski bankarski regulator donese odluku u roku od mjesec dana od prijema zahtjeva za posredovanje, zajednička odluka donosi se u skladu sa tom odlukom, a ako Evropski bankarski regulator ne donese odluku u tom roku, Centralna banka je dužna da samostalno donese odluku.

(6) Posredovanje Evropskog bankarskog regulatora iz stava 5 ovog člana ne može se tražiti nakon isteka roka od dva mjeseca od dana kada je nadležno tijelo države članice u kojoj finansijski holding ili mješoviti finansijski holding ima sjedište primilo procjenu Centralne banke iz stava 2 ovog člana ili nakon donošenja zajedničke odluke.

(7) U slučaju mješovitog finansijskog holdinga, ako Centralna banka nije određena kao koordinator u skladu sa propisima kojima se uređuju finansijski konglomerati, Centralna banka će prije donošenja zajedničke odluke iz stava 1 ovog člana zatražiti saglasnost koordinatora.

(8) Ako u slučaju iz stava 7 ovog člana koordinator ne da saglasnost na predlog zajedničke odluke, Centralna banka može zatražiti posredovanje Evropskog bankarskog regulatora ili Evropskog nadzornog tijela za osiguranje i profesionalno penzijsko osiguranje (EIOPA).

(9) Zajednička odluka donijeta u skladu sa st. 1 do 8 ovog člana ne utiče na obaveze koje proizilaze iz propisa kojim se uređuju finansijski konglomerati i propisa kojim se uređuje poslovanje osiguravajućih društava.

Zajednička odluka o ispunjenosti uslova finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga kada Centralna banka nije nadležni organ za superviziju na konsolidovanoj osnovi

Član 73e

(1) Kada finansijski holding ili mješoviti finansijski holding ima sjedište u Crnoj Gori, a Centralna banka nije nadležni organ za superviziju na konsolidovanoj osnovi, Centralna banka razmjenjuje informacije u vezi sa tim holdingom i sarađuje sa organom nadležnim za superviziju na konsolidovanoj osnovi u cilju donošenja zajedničke odluke o ispunjavanju uslova i nalažanja mjera iz čl. 73a do 73c ovog zakona.

(2) Zajednička odluka iz stava 1 ovog člana donosi se u roku od dva mjeseca od dana prijema procjene koju je izradio organ nadležan za superviziju na konsolidovanoj osnovi.

(3) Na osnovu zajedničke odluke iz stava 2 ovog člana Centralna banka je dužna da donese rješenje i dostavi ga finansijskom holdingu ili mješovitom finansijskom holdingu koji ima sjedište u Crnoj Gori.

(4) Ako postoje različita mišljenja u vezi sa donošenjem zajedničke odluke iz stava 2 ovog člana, Centralna banka neće donijeti odluku i zatražiti posredovanje Evropskog bankarskog regulatora.

(5) Ako Evropski bankarski regulator donese odluku u roku od mjesec dana od prijema zahtjeva za posredovanje, zajednička odluka se donosi u skladu sa tom odlukom, a ako Evropski bankarski regulator ne donese odluku u tom roku, Centralna banka je dužna da samostalno donese odluku.

(6) Centralna banka ne može zatražiti posredovanje Evropskog bankarskog regulatora iz stava 5 ovog člana nakon isteka perioda od dva mjeseca od prijema

procjene organa nadležnog za superviziju na konsolidovanoj osnovi ili nakon donošenja zajedničke odluke.

Pružanje usluga posredstvom filijale u Crnoj Gori

Član 86

(1) Kreditna institucija iz druge države članice ili finansijska institucija iz člana 85 ovog zakona koja namjerava da osnuje filijalu na teritoriji Crne Gore može da podnese zahtjev za upis filijale u Centralni registar privrednih subjekata i počne sa pružanjem usluga nakon isteka dva mjeseca od dana kada je Centralna banka od nadležnog organa primila obavještenje sa sadržajem utvrđenim Delegiranom regulativom Komisije (EU) br. 1151/2014 i na način propisan Sprovedbenom regulativom Komisije (EU) br. 926/2014.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, kreditna institucija iz druge države članice ili finansijska institucija iz člana 85 ovog zakona može da podnese zahtjev za upis filijale i prije isteka roka iz stava 1 ovog člana ako je od Centralne banke dobila obavještenje o uslovima koje je dužna da poštuje tokom pružanja usluga na teritoriji Crne Gore radi zaštite opšteg dobra.

(3) Kada kreditna institucija iz stava 1 ovog člana osnuje više poslovnih jedinica na teritoriji Crne Gore, te poslovne jedinice smatraju se jedinom filijalom.

(4) Ako kreditna institucija ili finansijska institucija iz stava 1 ovog člana namjerava da naknadno promijeni neki od podataka iz člana 75 stav 2 ovog zakona koji su dostavljeni nadležnom organu matične države članice, dužna je da najkasnije mjesec dana prije izvršenja te promjene dostavi Centralnoj banci, u pisanoj formi, obavještenje sa sadržajem i na način utvrđen propisima iz stava 1 ovog člana.

(5) Ako nadležni organ matične države članice obavijesti Centralnu banku da finansijska institucija ne ispunjava neki od uslova iz člana 85 stav 1 ovog zakona, na poslovanje te finansijske institucije primjenjivaće se propisi koji regulišu poslovanje finansijskih institucija u Crnoj Gori.

Odobrenje za rad filijale kreditne institucije iz treće zemlje

Član 89

(1) Kreditna institucija iz treće zemlje može da posluje u Crnoj Gori posredstvom filijale samo uz prethodno odobrenje za rad filijale izdato od Centralne banke.

(2) Odobrenjem iz stava 1 ovog člana određuju se poslovi koje filijala kreditne institucije iz treće zemlje može da obavlja u Crnoj Gori, s tim da se odobrenje može dati za obavljanje svih ili dijela poslova za koje kreditna institucija ima odobrenje nadležnog organa treće zemlje.

(3) Ako kreditna institucija nakon dobijanja odobrenja iz stava 1 ovog člana namjerava da posredstvom filijale počne da u Crnoj Gori pruža usluge koje nijesu sadržane u odobrenju za osnivanje filijale kreditne institucije, dužna je da za obavljanje tih poslova dobije odobrenje Centralne banke.

(4) Za odobrenje iz stava 1 ovog člana kreditna institucija - osnivač filijale je dužna da dostavi dokumentaciju iz člana 90 stav 2 ovog zakona.

(5) Na odlučivanje o zahtjevu za izdavanje odobrenja iz stava 1 ovog člana primjenjuju se odredba člana 91 ovog zakona.

(6) Kada kreditna institucija iz stava 1 ovog člana osnuje više poslovnih jedinica na teritoriji Crne Gore, te poslovne jedinice smatraju se jednom filijalom.

Odluka o zahtjevu za izdavanje odobrenja za osnivanje filijale kreditne institucije iz treće zemlje

Član 91

(1) Centralna banka će odbiti zahtjev za izdavanje odobrenja za osnivanje filijale kreditne institucije iz treće zemlje ako:

1) na osnovu podataka kojima raspolaže i dokumentacije priložene uz zahtjev za izdavanje odobrenja utvrdi da kreditna institucija - osnivač filijale nema zadovoljavajuće finansijsko stanje ili odgovarajuću organizacionu, tehničku i kadrovsku strukturu koje omogućava filijali koju namjerava da osnuje poslovanje u skladu sa zakonom;

2) je, uzimajući u obzir propise države sjedišta kreditne institucije - osnivača filijale, ili prakse vezane za sprovođenje tih propisa, vjerovatno da će obavljanje supervizije u skladu sa odredbama ovog zakona biti otežano ili onemogućeno;

3) ocijeni da lica odgovorna za vođenje poslova filijale kreditne institucije - osnivača filijale ne ispunjavaju uslove za članove nadzornog i upravnog odbora kreditne institucije propisane ovim zakonom;

4) u trećoj zemlji u kojoj je sjedište kreditne institucije ne postoje propisi o sprečavanju pranja novca i/ili ako ti propisi ne omogućavaju efikasan nadzor nad sprečavanjem pranja novca, ili ako su kreditna institucija - osnivač filijale iz treće zemlje ili lica iz člana 90 stav 2 tačka 7 ovog zakona na bilo koji način povezana sa pranjem novca ili finansiranjem terorizma ili postoje indicije za to;

5) Centralna banka nema zaključen sporazum o saradnji u oblasti supervizije sa nadležnim nadzornim organom iz treće zemlje u kojoj se nalazi sjedište kreditne institucije- osnivača filijale, ili

6) kreditnim institucijama sa sjedištem u Crnoj Gori nije omogućeno osnivanje filijale u državi u kojoj je sjedište kreditne institucije-osnivača filijale, najmanje pod istim uslovima pod kojima je to u Crnoj Gori omogućeno kreditnoj instituciji osnivaču filijale.

(2) Centralna banka će izdati odobrenje za osnivanje filijale ako su ispunjeni uslovi za izdavanje takvog odobrenja i ako kreditna institucija - osnivač filijale položi na račun kod neke kreditne institucije sa sjedištem u Crnoj Gori novčani iznos koji ne može biti manji od 7.500.000 eura, koji će na tom računu držati do upisa filijale u Centralni registar privrednih subjekata, nakon čega se prenose na račun filijale koji se vodi kod Centralne banke.

(3) Sredstva iz stava 2 ovog člana smatraće se regulatornim kapitalom filijale u smislu ovog zakona.

(4) Kreditna institucija - osnivač filijale može povećavati iznos regulatornog kapitala iz stava 3 ovog člana samo uplatom novčanih sredstava na račun filijale otvoren kod Centralne banke.

Registracija filijale kreditne institucije iz treće zemlje

Član 92

(1) Odobrenje za rad filijale kreditne institucije iz treće zemlje je uslov za registraciju filijale u Centralni registar privrednih subjekata.

(2) Filijala je dužna da se registruje u roku od 60 dana od dana prijema rješenja o izdavanju odobrenja za rad.

(3) Filijala je dužna da otpočne sa radom u roku od šest mjeseci od dana dobijanja odobrenja iz stava 1 ovog člana.

Prestanak filijale kreditne institucije iz treće zemlje

Član 93

(1) Odobrenje za osnivanje filijale kreditne institucije iz treće zemlje prestaje da važi ako:

1) je nadležni nadzorni organ iz treće zemlje oduzeo kreditnoj instituciji - osnivaču filijale odobrenje za rad, i to danom oduzimanja odobrenja;

2) ako kreditna institucija - osnivač filijale prestane da postoji u državi u kojoj ima sjedište ili je po propisima te države izgubila poslovnu sposobnost, odnosno ako

nadležni registarski sud ili drugo nadležno tijelo izbriše tu kreditnu instituciju iz odgovarajućeg registra, ili je izgubila pravo raspolaganja imovinom, i to danom nastupanja jednog od tih razloga;

3) ako kreditna institucija - osnivač filijale donese odluku o prestanku poslovanja filijale;

4) ako je nadležni sud, ili drugi organ donio odluku o otvaranju stečaja nad filijalom kreditne institucije iz treće zemlje.

(2) Centralna banka će kreditnoj instituciji iz treće zemlje oduzeti odobrenje za osnivanje filijale u Crnoj Gori ako:

1) je kreditna institucija dobila odobrenje na osnovu neistinitih ili netačnih podataka, a koji su bili od značaja za izdavanje odobrenja za osnivanje filijale;

2) nastupe uslovi za odbijanje zahtjeva za izdavanje odobrenja iz člana 91 stav 1 ovog zakona;

3) filijala ne ispunjava obaveze zaštite depozita u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita depozita;

4) filijala ne počne poslovanje u roku od šest mjeseci od dana izdavanja odobrenja;

5) filijala ne posluje duže od šest mjeseci;

6) filijala ne posluje u skladu sa važećim propisima u Crnoj Gori, ili

7) filijala ne ispunjava svoje finansijske obaveze u Crnoj Gori.

(3) Ako nadležni nadzorni organ kreditnoj instituciji - osnivaču filijale oduzme odobrenje za pružanje određene finansijske usluge, ta kreditna institucija je dužna da o tome bez odlaganja obavijesti Centralnu banku.

(4) Centralna banka će na osnovu obavještenja iz stava 3 ovog člana oduzeti odobrenje za pružanje te usluge filijali kreditne institucije iz treće zemlje u Crnoj Gori.

(5) Centralna banka može da naloži filijali kreditne institucije iz treće zemlje, čija aktiva i potencijalne obaveze iskazane u njenim revidiranim godišnjim finansijskim izvještajima prelaze 5% ukupne aktive i potencijalnih obaveza svih kreditnih institucija u Crnoj Gori, da svoje poslovanje u Crnoj Gori nastavi kao kreditna institucija.

(6) Kreditna institucija - osnivač filijale može da podnese zahtjev za brisanje filijale iz Centralnog registra privrednih subjekata tek nakon izmirenja svih obaveza nastalih poslovanjem te filijale.

Primjena drugih odredbi ovog zakona na filijalu kreditne institucije iz treće zemlje

Član 94

Na filijalu kreditne institucije iz treće zemlje shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o:

- 1) upravnom odboru kreditne institucije;
- 2) poslovanju kreditne institucije;
- 3) zahtjevima za kapitalom;
- 4) baferima i mjerama za očuvanje kapitala;
- 5) ograničenjima i zabranama;
- 6) bankarskoj tajni;
- 7) zaštiti potrošača;
- 8) računovodstvu i reviziji;
- 9) izvještavanju Centralne banke;
- 10) javnom objavljivanju informacija;
- 11) superviziji kreditnih institucija;
- 12) supervizorskim mjerama;
- 13) mjerama reorganizacije, i
- 14) prudencijalnim zahtjevima za kreditne institucije.

Predstavništvo kreditne institucije iz treće zemlje

Član 96

(1) Za osnivanje predstavništva u Crnoj Gori kreditna institucija iz treće zemlje (u daljem tekstu: kreditna institucija - osnivač predstavništva) dužna je da prethodno dobije odobrenje od Centralne banke.

(2) Uz zahtjev za izdavanje odobrenja iz stava 1 ovog člana prilažu se:

1) izvod iz odgovarajućeg registra države u kojoj se nalazi sjedište kreditne institucije - osnivača predstavništva, ne stariji od 60 dana, koji sadrži podatke o pravnom obliku i vremenu upisa kreditne institucije - osnivača predstavništva u registar i podatke o licima ovlašćenim za zastupanje i obim njihovih ovlašćenja, ili vjerodostojne isprave o osnivanju koje su javno ovjerene po propisima države u kojoj kreditna institucija ima registrovano sjedište, koje sadrže te podatke;

2) ovjereni akt o osnivanju kreditne institucije - osnivača predstavništva;

3) revizorski izvještaj, uključujući revidirane finansijske izvještaje kreditne institucije - osnivača predstavništva za posljednje tri poslovne godine;

4) odluku kreditne institucije - osnivača predstavništva o osnivanju predstavništva;

5) podatke o sjedištu, adresi i poslovnom prostoru predstavništva;

6) odobrenje nadležnog organa kreditne institucije - osnivača predstavništva za osnivanje predstavništva u Crnoj Gori, ili potvrdu da takvo odobrenje nije potrebno;

7) ovjerenu izjavu kreditne institucije - osnivača predstavništva da će izmiriti sve obaveze koje nastanu u Crnoj Gori u vezi sa radom predstavništva;

8) podaci o odgovornim licima za rad predstavništva;

9) dokaz o izvršenoj uplati naknade u skladu sa opštim aktom Centralne banke kojim se utvrđuje visina naknade za ostvarivanje kontrolne funkcije Centralne banke.

(3) Centralna banka odlučuje o zahtjevu za izdavanje odobrenja iz stava 1 ovog člana u roku od 60 dana od dana prijema urednog zahtjeva.

(4) Centralna banka će odbiti zahtjev za izdavanje odobrenja za osnivanje predstavništva iz stava 1 ovog člana ako utvrdi da:

1) ne postoji mogućnost ostvarivanja saradnje između nadležnog organa kreditne institucije iz treće zemlje i Centralne banke, ili

2) postoji opravdana sumnja da je ta kreditna institucija iz treće zemlje na bilo koji način povezana sa pranjem novca ili finansiranjem terorizma.

(5) Odobrenje iz stava 1 ovog člana je preduslov za upis predstavništva kreditne institucije iz treće zemlje u Centralni registar privrednih subjekata.

(6) Centralna banka može da oduzme odobrenje za osnivanje predstavništva kreditne institucije iz treće zemlje, ako predstavništvo kreditne institucije iz treće zemlje postupa suprotno propisima Crne Gore.

Sistem upravljanja

Član 104

(1) Kreditna institucija je dužna da uspostavi i sprovodi efikasan i pouzdan sistem upravljanja koji obuhvata:

1) organizacionu strukturu koja ima precizno definisana, transparentna i dosljedna ovlašćenja i odgovornosti, koja je uspostavljena tako da se izbjegne sukob interesa;

2) efikasne procese za identifikovanje, procjenu, kontrolisanje, praćenje i izvještavanje o rizicima kojima je kreditna institucija izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju;

3) robusne mehanizme internih kontrola, koji uključuju i robusne administrativne i računovodstvene procedure;

4) rodno neutralne politike i prakse primanja koje su dosljedne i kojima se promoviše adekvatno i efikasno upravljanje rizicima;

- 5) plan oporavka kreditne institucije.
- (2) Sistem upravljanja iz stava 1 ovog člana mora biti sveobuhvatan i proporcionalan vrsti, obimu i složenosti poslova koje kreditna institucija obavlja, kao i rizicima koji su svojstveni modelu poslovanja i aktivnostima kreditne institucije, uzimajući u obzir odredbe ovog zakona kojima se regulišu: upravljanje rizicima, interni pristupi za izračunavanje zahtjeva za kapital, supervizorsko vrjednovanje internih pristupa za izračunavanje regulatornih zahtjeva, sve vrste specifičnog rizika, objelodanjivanje povraćaja na aktivu, zahtjevi koji se odnose na organe upravljanja, zahtjeve za izvještavanje, interno upravljanje u kreditnoj instituciji i politiku primanja.
- (3) Kreditna institucija je dužna da uspostavi adekvatnu i transparentnu organizacionu i operativnu strukturu u skladu sa stavom 1 tačka 1 ovog člana, tako da ta struktura:
- 1) omogućava efikasnu komunikaciju i saradnju na svim organizacionim nivoima, uključujući odgovarajući tok informacija u kreditnoj instituciji;
 - 2) ograničava i sprečava sukob interesa, i
 - 3) uspostavlja jasan i dokumentovan proces donošenja odluka.
- (4) Kreditna institucija je dužna da blagovremeno utvrđuje područja poslovanja u kojima postoji mogući sukob interesa i da obezbijedi da se na odgovarajući način spriječi sukob interesa u bilo kojem obliku.
- (5) Sistem upravljanja u kreditnoj instituciji iz stava 1 ovog člana bliže propisuje Centralna banka.

2. Upravljanje rizicima

Obaveza upravljanja rizicima

Član 105

- (1) Upravljanje rizicima, u smislu ovog zakona, je skup postupaka i metoda za utvrđivanje, mjerenje, odnosno procjenjivanje, praćenje i kontrolisanje rizika, uključujući i izvještavanje o rizicima kojima je kreditna institucija izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju.
- (2) Kreditna institucija je dužna da upravljanjem rizicima iz stava 1 ovog člana obuhvati sve rizike kojima je izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju, uključujući i rizike povezane sa makroekonomskim okruženjem u kojem kreditna institucija posluje s obzirom na stanje poslovnog ciklusa, a naročito:
- 1) kreditni rizik;
 - 2) rizik druge ugovorne strane;
 - 3) rezidualni rizik;
 - 4) rizik koncentracije;
 - 5) rizik sekjuritizacije;
 - 6) tržišni rizik;
 - 7) rizik kamatne stope koji proizilazi iz knjige pozicija kojima se ne trguje;
 - 8) operativni rizik;
 - 9) rizik likvidnosti;
 - 10) rizik prekomjernog finansijskog leveridža.
- (3) Kreditna institucija je dužna da obezbijedi adekvatne resurse za upravljanje svim značajnim rizicima, uključujući i odgovarajući broj zaposlenih sa potrebnim stručnim znanjem i iskustvom u upravljanju rizicima, kao i za poslove vrednovanja imovine, korišćenja eksternih kreditnih rejtinga i internih modela za te rizike.
- (4) Kreditna institucija je dužna da, u cilju dosljedne primjene strategija i politika upravljanja rizicima, utvrdi i dosljedno primjenjuje odgovarajuće administrativne, računovodstvene i druge postupke za efikasan sistem unutrašnjih kontrola, a naročito za:

- 1) izračunavanje i preispitivanje iznosa zahtjeva za kapital za te rizike, i
- 2) utvrđivanje i praćenje velikih izloženosti, promjena u velikim izloženostima i provjeravanje usklađenosti velikih izloženosti sa politikama kreditne institucije u odnosu na tu vrstu izloženosti.
- (5) Kreditna institucija je dužna da uspostavi odgovarajući sistem izvještavanja o rizicima prema upravnom i nadzornom odboru, koji obuhvata sve značajne rizike i politike upravljanja rizicima kao i njihove promjene.

Kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane

Član 106

- (1) Kreditni rizik, u smislu ovog zakona, je rizik ostvarivanja gubitaka u poslovanju kreditne institucije zbog dužnikovog neizmirenja obaveza prema kreditnoj instituciji.
- (2) Rizik druge ugovorne strane, u smislu ovog zakona, je rizik stupanja druge ugovorne strane u transakciju u status neizmirenja obaveza prije konačnog namirenja novčanih tokova transakcije.
- (3) Kreditna institucija je dužna da uspostavi dobre i jasne kriterijume za odobravanje kredita i jasno utvrdi procese odobravanja, izmjene, obnavljanja i refinansiranja kredita.
- (4) Kreditna institucija je dužna da razvije interne metodologije za procjenu kreditnog rizika, izloženosti prema pojedinim dužnicima, hartijama od vrijednosti ili sekjuritizovanim pozicijama, kao i za procjenu kreditnog rizika na nivou portfolija.
- (5) Sekjuritizovanom pozicijom iz stava 4 ovog člana smatra se izloženost po osnovu sekjuritizacije.
- (6) Interne metodologije iz stava 4 ovog člana ne smiju da se isključivo ili mehanički oslanjaju na kreditne rejtinge eksternih institucija za procjenu kreditnog rizika, a u slučaju da se zahtjevi za kapital kreditne institucije zasnivaju na rejtingu priznate eksterne institucije za procjenu kreditnog rizika ili na činjenici da za izloženost ne postoji rejting, kreditna institucija mora uzeti u obzir i ostale relevantne informacije pri raspodjeljivanju internog kapitala.
- (7) Priznata eksterna institucija za procjenu kreditnog rizika iz stava 6 ovog člana je agencija za procjenu kreditnog rizika koja je registrovana ili sertifikovana u skladu sa propisima Evropske unije kojima se uređuju agencije za kreditni rejting, ili centralna banka koja ispunjava uslove iz tih propisa.
- (8) Kreditna institucija je dužna da uspostavi efikasne sisteme za kontinuirano upravljanje i praćenje različitih portfolija osjetljivih na kreditni rizik i izloženosti koje kreditna institucija ima, uključujući identifikovanje i upravljanje problematičnim kreditima i utvrđivanje adekvatnih ispravki vrijednosti i rezervacija.
- (9) Kreditna institucija mora da vodi računa o usklađenosti diversifikacije kreditnih portfolija sa ciljnim tržištem i opštom strategijom kreditne institucije.

Rizik koncentracije

Član 108

- (1) Rizik koncentracije, u smislu ovog zakona, je rizik nastanka negativnih posljedica za kreditnu instituciju zbog postojanja pojedinačne, direktne i indirektno, izloženosti prema jednom licu, grupi povezanih lica odnosno centralnoj ugovornoj strani ili postojanja skupa izloženosti povezanih zajedničkim faktorima rizika.
- (2) Kreditna institucija je dužna da usvoji i sprovodi adekvatne politike i procedure za upravljanje rizikom koncentracije koji proizilazi iz izloženosti prema svakoj drugoj ugovornoj strani, uključujući centralne ugovorne strane, grupe povezanih drugih ugovornih strana i druge ugovorne strane iz istog ekonomskog sektora, istog geografskog regiona, iste djelatnosti ili povezane sa istom robom, kao i primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika, uključujući naročito rizike povezane sa velikim

indirektnim kreditnim izloženostima kao što je indirektna izloženost prema jednom davaocu kolaterala.

Tržišni rizici

Član 111

(1) Tržišni rizik, u smislu ovog zakona, je rizik ostvarivanja gubitaka po finansijskim instrumentima evidentiranim u bilansu i vanbilansu kreditne institucije, uzrokovanih negativnim kretanjima tržišnih cijena.

(2) Tržišni rizici obuhvataju:

1) pozicijski rizik, pod kojim se podrazumijeva rizik gubitka koji proizilazi iz promjene cijene finansijskog instrumenta ili, kod derivatnog finansijskog instrumenta, promjene cijene odnosne varijable;

2) devizni rizik, pod kojim se podrazumijeva rizik gubitka koji proizilazi iz promjene kursa valute i/ili promjene cijene zlata; i

3) robni rizik, pod kojim se podrazumijeva rizik gubitka koji proizilazi iz promjene cijene robe.

(3) Finansijskim instrumentima, u smislu ovog zakona, smatraju se:

1) ugovor iz kojeg proizilaze finansijska sredstva za jednu ugovornu stranu i finansijska obaveza ili vlasnički instrument za drugu ugovornu stranu;

2) bilo koji finansijski instrument utvrđen zakonom kojim se uređuje tržište kapitala;

3) derivatni finansijski instrument;

4) osnovni finansijski instrument, i

5) gotovinski instrument.

(4) Instrumenti iz stava 3 tač. 1, 2 i 3 ovog člana smatraju se finansijskim instrumentima samo ako je njihova vrijednost izvedena iz cijene referentnog finansijskog instrumenta ili neke druge referentne stavke, stope ili indeksa.

(5) Kreditna institucija je dužna da upravlja svim tržišnim rizicima kojima je izložena u svom poslovanju i da obezbijedi sprovođenje politika i procesa za utvrđivanje i mjerenje svih značajnih izvora i efekata tržišnih rizika i upravljanje tim rizicima.

(6) Kreditna institucija je dužna da:

1) preduzme mjere za zaštitu od rizika nedostatka likvidnosti kada kratka pozicija dospijeva prije duge pozicije;

2) obezbijedi adekvatan interni kapital za značajne tržišne rizike na koje se ne primjenjuju zahtjevi za kapital;

3) ima odgovarajući interni kapital, ako ima suprotne pozicije u fjučersima na akcijski indeks koje nijesu identične, imajući u vidu njihovo dospijeće i/ili njihov sastav.

(7) Kreditna institucija koja je pri obračunu zahtjeva za kapital za pozicijski rizik netirala svoje pozicije u jednom ili više vlasničkih instrumenata koji čine akcijski indeks sa jednom ili više pozicija u fjučersu na akcijski indeks ili u nekom drugom proizvodu koji se zasniva na akcijskom indeksu, mora imati odgovarajući interni kapital za pokriće gubitka po baznom riziku, zbog toga što se vrijednost fjučersa ili drugog proizvoda ne kreće u potpunosti u skladu sa vrijednošću sastavnih vlasničkih instrumenata.

(8) Kada kreditna institucija sprovodi postupak ponude odnosno prodaje finansijskih instrumenata uz obavezu otkupa, dužna je da obezbijedi dovoljno internog kapitala za rizik gubitka koji postoji u periodu od preuzimanja obaveze do sljedećeg radnog dana.

Upravljanje operativnim rizikom

Član 112

(1) Operativni rizik, u smislu ovog zakona, je rizik ostvarivanja gubitaka za kreditnu instituciju koji proizilazi iz neadekvatnih ili neuspjelih internih procesa, ljudi i sistema ili spoljnih događaja, uključujući pravni rizik.

(2) Kreditna institucija je dužna da sprovodi politike i procedure za procjenu izloženosti operativnom riziku i upravljanje tom izloženosti, uključujući rizik modela i rizike koji proizilaze iz eksternalizacije, kao i za pokriće događaja male učestalosti sa velikim gubicima.

(3) Na osnovu politika i procesa iz stava 2 ovog člana, kreditna institucija utvrđuje izvore operativnog rizika za tu kreditnu instituciju.

(4) Kreditna institucija je dužna da izradi plan za postupanje u nepredviđenim okolnostima i plan kontinuiteta poslovanja, koji obezbjeđuju kontinuitet poslovanja i ograničavanje gubitaka u slučaju ozbiljnog poremećaja poslovanja.

Uspostavljanje sistema internih kontrola

Član 119

(1) Sistem internih kontrola predstavlja skup procesa i postupaka koji su uspostavljeni za adekvatnu kontrolu rizika, praćenje efikasnosti i efektivnosti poslovanja kreditne institucije, pouzdanosti njenih finansijskih i ostalih informacija, kao i usklađenosti sa propisima, internim aktima, standardima i kodeksima, u cilju obezbjeđivanja stabilnosti poslovanja kreditne institucije.

(2) Kreditna institucija je dužna da uspostavi, održava i unaprjeđuje efikasan sistem internih kontrola, koji odgovara veličini kreditne institucije i stepenu složenosti njenog poslovanja i koji, kao minimum, obuhvata:

- 1) odgovarajuću organizacionu strukturu;
- 2) organizacionu kulturu;
- 3) uspostavljanje kontrolnih funkcija;
- 4) adekvatne kontrolne aktivnosti i podjelu dužnosti;
- 5) adekvatne interne kontrole koje su integrisane u poslovne procese i aktivnosti kreditne institucije, i
- 6) adekvatne administrativne i računovodstvene postupke.

Kontrolne funkcije

Član 120

(1) Kreditna institucija je dužna da uspostavi sljedeće kontrolne funkcije:

- 1) funkciju upravljanja rizicima;
- 2) funkciju praćenja usklađenosti, i
- 3) funkciju interne revizije.

(2) Upravni odbor kreditne institucije je dužan da, uz prethodnu saglasnost nadzornog odbora, donese interni akt za svaku kontrolnu funkciju iz stava 1 ovog člana.

(3) Sadržaj internih akata za svaku kontrolnu funkciju, uslovi koje moraju ispunjavati lica koja obavljaju poslove kontrolnih funkcija, sadržaj i dinamika izvještavanja kontrolnih funkcija, lica kojima se dostavljaju izvještaji kao i obim i način obavljanja poslova svake funkcije iz stava 1 ovog člana, uključujući i način preispitivanja primjerenosti i efikasnosti kontrolnih funkcija, propisuje Centralna banka.

Lica koja obavljaju poslove kontrolnih funkcija

Član 122

(1) Kreditna institucija je dužna da, srazmjerno veličini, vrsti, obimu i složenosti poslova, za obavljanje poslova svake kontrolne funkcije obezbijedi adekvatan broj lica sa odgovarajućim stručnim znanjem i iskustvom.

(2) Kreditna institucija je dužna da obezbijedi redovno stručno usavršavanje lica koje obavljaju poslove kontrolnih funkcija.

(3) Ako je obavljanje poslova pojedine kontrolne funkcije povjereno većem broju lica, kreditna institucija mora da imenuje lice odgovorno za rad kontrolne funkcije kao cjeline.

(4) Upravni odbor, uz saglasnost nadzornog odbora, imenuje i razrješava lice koje je odgovorno za rad pojedine kontrolne funkcije, kao i njegovog zamjenika.

(5) Kreditna institucija je dužna da bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri radna dana, obavijesti Centralnu banku o imenovanju lica koja su odgovorna za rad svake kontrolne funkcije, a u slučaju smjene tih lica i o razlozima smjenjivanja.

(6) Lice odgovorno za rad pojedine kontrolne funkcije je dužno da direktno izvještava nadzorni i upravni odbor, revizorski odbor i/ili drugi odgovarajući odbor koji je osnovan od strane nadzornog odbora, i mora mu biti omogućeno da najmanje jednom godišnje učestvuje u radu sjednica ovih organa i tijela kada se raspravlja o izvještaju tog lica.

Obavješćavanje organa upravljanja kreditne institucije i Centralne banke o kršenjima propisa

Član 123

(1) Lice odgovorno za rad pojedine kontrolne funkcije koje tokom obavljanja svojih poslova utvrdi nezakonitost u poslovanju ili kršenje pravila o upravljanju rizicima, odnosno razvoj rizika kojim se ugrožava likvidnost, solventnost ili sigurnost poslovanja kreditne institucije, dužno je da o tome bez odlaganja obavijesti upravni i nadzorni odbor i Centralnu banku.

(2) Kreditne institucije su obavezne da uspostave odgovarajuće interne procedure u skladu sa kojima njihovi zaposleni mogu preko posebnog, nezavisnog i autonomnog kanala interno prijaviti potencijalno ili stvarno kršenje odredbi ovog zakona.

(3) Kreditna institucija je dužna da:

1) obezbijedi odgovarajuću zaštitu za zaposlene u kreditnim institucijama koji prijave kršenje u slučaju eventualne osвете, diskriminacije ili drugih vrsta nepravednog postupanja;

2) obezbijedi zaštitu ličnih podataka koji se odnose na lica koja prijave kršenje i na lica koja su navodno odgovorna za kršenje, u skladu sa zakonom kojim se reguliše zaštita podataka;

3) utvrdi jasna pravila kojima se u svim slučajevima obezbjeđuje povjerljivost u odnosu na lice koje prijavljuje kršenja počinjena u kreditnoj instituciji, osim ako je objavljivanje neophodno u cilju sprovođenja daljih istraga ili naknadnih sudskih postupaka u skladu sa zakonom.

(4) Centralna banka, u cilju podsticanja obavješćavanja Centralne banke od strane zaposlenih u kreditnim institucijama o potencijalnim ili stvarnim kršenjima odredbi ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona, uspostavlja odgovarajuće mehanizme koji podrazumijevaju:

1) usvajanje posebne procedure za prijem obavješćenja o kršenjima;

2) zaštitu zaposlenih koja odgovara zaštiti iz stava 3 ovog člana.

Sadržaj politika primanja

Član 124

(1) Kreditna institucija je dužna da u skladu sa svojom veličinom, unutrašnjom organizacijom i vrstom, obimom i složenosti poslova koje obavlja utvrdi i primjenjuje politiku ukupnih primanja koja mora biti rodno neutralna.

(2) Politike primanja iz stava 1 ovog člana obuhvataju sva primanja, fiksna i varijabilna, uključujući zarade i diskrecione penzijske pogodnosti, i primjenjuju se na kategorije lica koja izvršavanjem radnih zadataka i aktivnosti u okviru svojih nadležnosti mogu značajno da utiču na rizični profil kreditne institucije, a naročito na:

- 1) nadzorni i upravni odbor kreditne institucije, kao i više rukovodstvo;
- 2) zaposlene koji su odgovorni za rad kontrolnih funkcija i značajnih poslovnih jedinica u kreditnoj instituciji;
- 3) zaposlene koji, u okviru svojih nadležnosti, mogu zaključivati poslove koji utiču na rizični profil kreditne institucije, i
- 4) zaposlene koji ostvaruju pravo na značajna primanja iz prethodne finansijske godine, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:
 - primanja iznose 500.000 eura ili više, i jednaka su ili veća od prosječnih primanja članova nadzornog odbora, upravnog odbora kreditne institucije ili višeg rukovodstva iz tačke 1 ovog stava;
 - zaposleni izvršava radne zadatke i aktivnosti u značajnoj poslovnoj jedinici, pri čemu ti zadaci i aktivnosti imaju značajan uticaj na rizični profil relevantne poslovne jedinice.
- (3) Nadzorni odbor kreditne institucije je dužan da usvoji i redovno preispituje opšte principe politika i praksi primanja i da najmanje jednom godišnje obezbijedi sveobuhvatno i nezavisno preispitivanje usklađenosti stvarnih primanja sa tom politikom i praksom.
- (4) Kreditna institucija je dužna da dostavlja Centralnoj banci informacije i podatke o primanjima.
- (5) Osnovne principe za definisanje politika primanja, pravila, procedura i kriterijuma u vezi sa politikama primanja u kreditnim institucijama, uključujući i kriterijume za utvrđivanje značajne poslovne jedinice i kriterijume i kategorije zaposlenih koji imaju značajan uticaj na rizični profil kreditne institucije i način izvještavanja Centralne banke propisuje Centralna banka.
- (6) Centralna banka prikuplja kvantitativne informacije o naknadama u kreditnim institucijama, podijeljene prema oblasti poslovanja, kvantitativne informacije o naknadama podijeljene na više rukovodstvo i zaposlene koji imaju značajan uticaj na rizični profil kreditne institucije, informacije o razlikama u zaradama između lica različitog pola i broju lica koja primaju najveće naknade u kreditnoj instituciji, koje kreditne institucije objelodanjuju u skladu sa propisom iz člana 237 stav 3 ovog zakona i koristi te podatke prilikom utvrđivanja referentnih trendova i praksi kreditnih institucija vezanih za primanja u kreditnoj instituciji.
- (7) Podatke prikupljene u skladu sa stavom 1 ovog člana, koji se odnose na broj fizičkih lica čija primanja u finansijskoj godini iznose 1.000.000 eura ili više, uključujući podatke o njihovoj poslovnoj odgovornosti, relevantnom poslovnom području i glavnim elementima zarade, bonusa i dugoročnih nagrada i doprinosa za penzijsko osiguranje, Centralna banka dostavlja Evropskom bankarskom regulatoru.

Obaveza pripreme plana oporavka

Član 125

- (1) Plan oporavka, u kojem su utvrđene mjere za poboljšanje finansijskog stanja u slučaju nastanka znatnog pogoršanja, dužni su da usvoje i dostave Centralnoj banci:
 - 1) kreditna institucija koja nije dio grupe kreditnih institucija i kreditna institucija koja je zavisno društvo u grupi kreditnih institucija u trećoj zemlji - na pojedinačnoj osnovi;
 - 2) matična kreditna institucija u Crnoj Gori, kreditna institucija iz člana 310 stav 2 ovog zakona i matična kreditna institucija u Crnoj Gori koja je zavisno društvo u grupi kreditnih institucija u trećoj zemlji, za svoju grupu - na konsolidovanoj osnovi;
 - 3) matična kreditna institucija u Evropskoj uniji sa sjedištem u Crnoj Gori, na konsolidovanoj osnovi;

4) kreditna institucija koja je član grupe kreditnih institucija u Evropskoj uniji, i to na pojedinačnoj ili potkonsolidovanoj osnovi, ako je tako odlučeno u skladu sa članom 132 ovog zakona i naloženo rješenjem Centralne banke, i

5) kreditna institucija koja je isključena iz grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori u skladu sa članom 313 ovog zakona - na pojedinačnoj osnovi.

(2) Plan oporavka naročito sadrži:

1) kratak pregled ključnih elemenata plana i kratak pregled ukupnog kapaciteta kreditne institucije za oporavak, pod kojim se podrazumijeva mogućnost kreditne institucije da povрати svoju finansijsku poziciju nakon značajnog pogoršanja;

2) kratak pregled značajnih promjena u kreditnoj instituciji od podnošenja posljednjeg plana oporavka;

3) plan komunikacije i objavljivanja, uz opis na koji način kreditna institucija ima namjeru da rješava moguće negativne reakcije tržišta;

4) obim mjera u vezi sa kapitalom i likvidnošću, potrebnih za održavanje ili oporavak održivosti i finansijskog stanja kreditne institucije;

5) procjenu vremenskog okvira za sprovođenje svakog važnog aspekta plana;

6) detaljan opis svih bitnih smetnji za efikasno i blagovremeno sprovođenje plana, pri čemu se uzima u obzir uticaj na ostatak grupe, klijente i druge ugovorne strane;

7) identifikovanje kritičnih funkcija;

8) detaljan opis procesa za utvrđivanje vrijednosti i stavljanje na tržište osnovnih linija poslovanja, aktivnosti i imovine kreditne institucije;

9) detaljan opis kako je planiranje oporavka uključeno u strukturu korporativnog upravljanja kreditnom institucijom i politike i procedure kojima se utvrđuje način odobravanja plana oporavka i utvrđivanje lica koja su u kreditnoj instituciji odgovorna za pripremu i sprovođenje plana oporavka;

10) mehanizme i mjere za očuvanje ili obnovu regulatornog kapitala kreditne institucije;

11) mehanizme i mjere kojim se obezbjeđuje da kreditna institucija ima odgovarajući pristup izvorima finansiranja za nepredviđene događaje, uključujući moguće izvore likvidnosti, procjenu raspoloživih kolaterala i procjenu mogućnosti prenosa likvidnosti između subjekata grupe i linija poslovanja, u cilju stvaranja uslova za nastavak poslovanja i ispunjavanje obaveza u trenutku njihovog dospijanja;

12) mehanizme i mjere za smanjenje rizika i finansijskog leveridža;

13) mehanizme i mjere za restrukturiranje obaveza;

14) mehanizme i mjere za restrukturiranje linija poslovanja;

15) mehanizme i mjere potrebne za održavanje stalnog pristupa infrastrukturi finansijskih tržišta;

16) mehanizme i mjere potrebne za održavanje neprekidnog funkcionisanja operativnih procesa kreditne institucije, uključujući infrastrukturu i informacione sisteme koji se uspostavljaju i kojima se upravlja u skladu sa propisom kojim se uređuje digitalna operativna otpornost finansijskog sektora;

17) pripremne mehanizme za olakšavanje prodaje imovine ili linija poslovanja u vremenskom okviru primjerenom za oporavak finansijskog stanja;

18) druge mjere i strategije organa upravljanja kreditne institucije za obnavljanje finansijskog stanja i očekivani finansijski uticaj tih mjera ili strategija;

19) pripremne mjere koje je kreditna institucija preduzela ili planove koje je potrebno da sprovede radi olakšanja sprovođenja plana oporavka, uključujući mjere koje su neophodne da bi se omogućila blagovremena dokapitalizacija kreditne institucije;

20) okvir indikatora koji predstavljaju osnovu za preduzimanje odgovarajuće mjere iz plana oporavka, koji mogu biti kvalitativni ili kvantitativni u zavisnosti od finansijske pozicije kreditne institucije i koji treba da budu jednostavni za praćenje.

(3) U plan oporavka ne mogu biti uključeni pristup ili primanje vanredne javne finansijske pomoći.

(4) Plan oporavka po potrebi, obuhvata analizu načina i trenutka u kojima kreditna institucija može da se prijavi za korišćenje sredstava Centralne banke i da identifikuje imovinu koja bi mogla da se smatra kolateralom kao i mjere koje bi kreditna institucija mogla da preduzme ako su ispunjeni uslovi za ranu intervenciju iz člana 288 ovog zakona.

(5) Plan oporavka uključuje i odgovarajuće uslove i procedure za obezbjeđivanje blagovremenog sprovođenja mjera oporavka kao i veći broj opcija za oporavak.

(6) Plan oporavka sadrži i više scenarija mogućeg ozbiljnog makroekonomskog i finansijskog stresa od uticaja na finansijsko stanje kreditne institucije, uključujući i događaje na nivou cijelog sistema i poseban stres povezan sa pojedinim pravnim licima i grupama kojima pripadaju.

(7) Plan oporavka iz stava 1 ovog člana usvaja upravni odbor kreditne institucije uz prethodnu saglasnost nadzornog odbora.

(8) Kreditna institucija je dužna da primjenjuje usvojeni plan oporavka, s tim što može da preduzme mjere iz plana oporavka i ako relevantni indikator iz stava 2 tačka 20 ovog člana još nije postignut ali organ upravljanja kreditne institucije smatra da je to potrebno u datim okolnostima, ili da se suzdrži od preduzimanja takve mjere ako organ upravljanja kreditne institucije ne smatra da je to potrebno u datim okolnostima, i u slučaju takvog postupanja dužna je da o tome bez odlaganja obavijesti Centralnu banku.

(9) Način i obim primjene zahtjeva koji se odnose na izradu planova oporavka kreditne institucije, kao i sadržaj, način i rokove za dostavljanje tih planova, propisuje Centralna banka.

Odobrenja u vezi sa ispunjavanjem zahtjeva za regulatorni kapital

Član 135

(1) Kreditna institucija ne može, bez prethodnog odobrenja Centralne banke, da:

1) prije donošenja formalne odluke kojom se potvrđuje konačna godišnja dobit ili gubitak kreditne institucije, uključuje dobit tekuće godine ostvarene tokom poslovne godine ili dobit tekuće godine ostvarene na kraju poslovne godine u redovni osnovni kapital;

2) raspoređuje instrumente kapitala u redovni osnovni kapital, dodatni osnovni kapital i dopunski kapital kreditne institucije;

3) raspoređuje u redovni osnovni kapital, dodatni osnovni kapital ili dopunski kapital instrumente kapitala u vezi sa kojim kreditna institucija ima diskreciono pravo donošenja odluke o raspodjeli u obliku koji nije gotovina ili u obliku instrumenta regulatornog kapitala;

4) prilikom izračunavanja regulatornog kapitala koristi konzervativnu procjenu osnovne izloženosti kreditne institucije prema instrumentima kapitala koji su uključeni u indekse;

5) smanjuje instrumente redovnog osnovnog, dopunskog ili dodatnog kapitala, i

6) koristi interne pristupe za izračunavanje zahtjeva za regulatorni kapital.

(2) Interni pristupi iz stava 1 tačka 6 ovog člana su pristupi za izračunavanje zahtjeva za regulatorni kapital, uređeni propisom iz člana 134 stav 9 ovog zakona, i to:

1) pristup zasnovan na internim rejtinzima, za izračunavanje iznosa rizikom ponderisane izloženosti prilikom izračunavanja zahtjeva za regulatorni kapital za kreditni rizik;

2) pristup internih modela za standardizovane sporazume o netiranju, za obračun efekata ublažavanja kreditnog rizika;

3) pristup sopstvene procjene korektivnih faktora po složenom metodu finansijskog kolaterala, za obračun efekata ublažavanja kreditnog rizika;

4) napredni pristupi za izračunavanje zahtjeva za regulatorni kapital za operativni rizik;

5) metod internih modela za obračun vrijednosti izloženosti riziku druge ugovorne strane;

6) metod internih modela za obračun zahtjeva za regulatorni kapital za tržišne rizike;

7) pristup interne procjene prilikom izračunavanja iznosa rizikom ponderisanih izloženosti u skladu sa pristupom zasnovanom na internim rejtinzima.

(3) O zahtjevu za izdavanje odobrenja iz stava 1 tačka 6 ovog člana, Centralna banka odlučuje u roku od 90 dana od dana uredno podnijetog zahtjeva za izdavanje odobrenja.

(4) Sadržaj zahtjeva i postupak za dobijanje odobrenja iz stava 1 ovog člana, propisuje Centralna banka.

Procjena adekvatnosti internog kapitala i interne likvidnosti

Član 136

(1) Kreditna institucija je dužna da utvrdi i sprovodi adekvatnu, efikasnu i sveobuhvatnu strategiju i postupke za kontinuiranu procjenu i održavanje iznosa, vrste i rasporeda internog kapitala i interne likvidnosti.

(2) Internim kapitalom, u smislu ovog zakona, smatra se kapital koji je kreditna institucija ocijenila adekvatnim u odnosu na vrstu i nivo rizika kojima je izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju.

(3) Kreditna institucija je dužna da redovno preispituje strategiju i postupke iz stava 1 ovog člana kako bi obezbijedila da su sveobuhvatni i srazmjerni vrsti, obimu i složenosti poslova koje obavlja.

(4) Postupak procjene, način i rokovi izvještavanja Centralne banke o adekvatnosti internog kapitala i interne likvidnosti kreditnih institucija i izračunavanje internog kapitala propisuje Centralna banka.

Interni pristup za izračunavanje zahtjeva za kapital

Član 137

(1) Kreditna institucija, koja je značajna zbog veličine, unutrašnje organizacije i vrste, obima i složenosti poslova koje obavlja, treba da, ne dovodeći u pitanje ispunjavanje kriterijuma utvrđenih propisom Centralne banke iz člana 134 stav 9 ovog zakona koji se odnose na odobravanje primjene pristupa zasnovanog na internim rejting sistemima za izračunavanje iznosa rizikom ponderisane izloženosti, prilikom izračunavanja zahtjeva za kapital za kreditni rizik preduzima adekvatne mjere za razvijanje interne procjene kreditnog rizika i korišćenje pristupa zasnovanog na internom rejting sistemu za izračunavanje zahtjeva za kapital za kreditni rizik, za izloženosti koje su značajne u apsolutnom iznosu i ako istovremeno ima velik broj značajnih drugih ugovornih strana.

(2) Kreditna institucija iz stava 1 ovog člana, ne dovodeći u pitanje ispunjavanje kriterijuma utvrđenih propisom Centralne banke iz člana 134 stav 9 ovog zakona koji se odnose na primjenu internih modela za izračunavanje zahtjeva za kapital za tržišni rizik, treba da preduzima adekvatne mjere za razvijanje interne procjene specifičnih

rizika i za razvijanje i korišćenje internih modela za izračunavanje kapitalnog zahtjeva za specifični rizik dužničkih instrumenata u knjizi trgovanja, zajedno sa internim modelima za izračunavanje zahtjeva za kapital za rizik nastanka statusa neispunjavanja obaveza i rizik migracije za izloženosti koje su značajne u apsolutnom iznosu i ako imaju velik broj značajnih pozicija u dužničkim instrumentima različitih emitenata.

(3) Značajne kreditne institucije ne smiju procjenu kreditne sposobnosti klijenta ili finansijskog instrumenta isključivo da zasnivaju na eksternim kreditnim rejtinzima.

Bafer za strukturni sistemski rizik

Član 150

(1) Centralna banka određuje stopu, odnosno stope i način održavanja bafera za strukturni sistemski rizik za sve kreditne institucije ili za jednu ili više podgrupa kreditnih institucija, i to za sve ili za jednu ili više podgrupa izloženosti u skladu sa stavom 4 ovog člana, radi sprečavanja ili ublažavanja strukturnih sistemskih rizika koji nijesu obuhvaćeni propisom iz člana 134 stav 9 ovog zakona, članom 139 i čl. 158 do 165 ovog zakona.

(2) Strukturni sistemski rizik, u smislu ovog zakona, je neciklični sistemski ili makroprudencijalni rizik dugoročnog karaktera, odnosno rizik poremećaja u finansijskom sistemu koji bi mogao da ima ozbiljne negativne posljedice za finansijski sistem i privredu u Crnoj Gori.

(3) Centralna banka ne može da odredi stopu bafera za strukturni sistemski rizik iz stava 1 ovog člana za tretiranje rizika koji su obuhvaćeni odredbama člana 139 i čl. 158 do 165 ovog zakona.

(4) Bafer za strukturni sistemski rizik može se primijeniti na:

1) sve izloženosti u Crnoj Gori;

2) sljedeće sektorske izloženosti u Crnoj Gori, i to:

- sve izloženosti prema stanovništvu (retail) obezbijeđene stambenim nepokretnostima;

- sve izloženosti prema pravnim licima, obezbijeđene hipotekama na poslovnim nepokretnostima;

- sve izloženosti prema pravnim licima, osim izloženosti iz alineje 2 ove tačke;

- sve izloženosti prema fizičkim licima, osim izloženosti iz alineje 1 ove tačke;

3) sve izloženosti u drugim državama članicama u skladu sa članom 151 stav 6 i članom 153 st. 9 i 10 ovog zakona;

4) sektorske izloženosti, u skladu sa tačkom 2 ovog stava, u drugim državama članicama radi priznavanja stope bafera koju je odredila druga država članica u skladu sa svojim zakonodavstvom;

5) izloženosti u trećim zemljama;

6) podgrupe bilo koje od kategorija izloženosti utvrđenih u tački 2 ovog stava.

(5) Centralna banka izračunava bafer za strukturni sistemski rizik u skladu sa sljedećom formulom:

$$B_{SR} = r_T \cdot E_T + \sum_i r_i \cdot E_i$$

pri čemu je:

BSR = bafer za sistemski rizik;

rT = stopa bafera primjenjiva na ukupan iznos izloženosti riziku kreditne institucije, izračunat u skladu sa opštim aktom Centralne banke iz člana 134 stav 9 ovog zakona;

ET = ukupni iznos izloženosti riziku kreditne institucije izračunat u skladu sa opštim aktom Centralne banke iz člana 134 stav 9 ovog zakona;

i = indeks kojim se označava podskup izloženosti iz stava 4 ovog člana;

r_i = stopa bafera primjenjiva na iznos izloženosti riziku podskup izloženosti; i

E_i = iznos izloženosti riziku kreditne institucije za podskup izloženosti i , koji je izračunat u skladu sa opštim aktom Centralne banke iz člana 134 stav 9 ovog zakona.

Član 153

(1) Ako Centralna banka odredi ili promijeni stopu bafera za strukturni sistemski rizik, dužna je da o tome obavijesti Evropski odbor za sistemske rizike, najkasnije mjesec dana prije objavljivanja odluke u skladu sa članom 156 ovog zakona.

(2) Obavještenje iz stava 1 ovog člana sadrži:

1) informaciju o sistemskom ili makroprudencijalnom riziku u Crnoj Gori;

2) razloge zbog kojih veličina sistemskog ili makroprudencijalnog rizika ugrožava stabilnost finansijskog sistema u Crnoj Gori, kao opravdanje za stopu bafera za strukturni sistemski rizik;

3) obrazloženje razloga zbog kojih Centralna banka smatra da će bafer za strukturni sistemski rizik vjerovatno na efikasan i odgovarajući način uticati na ublažavanje rizika;

4) procjenu vjerovatnog pozitivnog ili negativnog uticaja bafera za strukturni sistemski rizik na unutrašnje tržište, zasnovanu na dostupnim informacijama;

5) stopu ili stope bafera za strukturni sistemski rizik koje Centralna banka namjerava da propiše, izloženosti na koje se te stope primjenjuju, kao i kreditne institucije koje su dužne da primjenjuju te stope;

6) obrazloženje razloga zbog kojih Centralna banka smatra da se baferom za strukturni sistemski rizik ne udvostručava primjena bafera za ostalu sistemski važnu kreditnu instituciju iz člana 163 ovog zakona, ako se stopa bafera za strukturni sistemski rizik primjenjuje na sve izloženosti.

(3) Ako je kreditna institucija na koju se primjenjuje jedna ili više stopa bafera za strukturni sistemski rizik zavisno društvo čije matično društvo ima sjedište u državi članici, Centralna banka je dužna da o tome obavijesti imenovani organ te države članice u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana.

(4) Centralna banka je dužna da, u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana, obavijesti Evropski odbor za sistemske rizike i u slučaju kada se stopa bafera za strukturni sistemski rizik primjenjuje na izloženosti u trećim zemljama.

(5) Ako stopa ili stope bafera za strukturni sistemski rizik, koje Centralna banka odredi za jednu ili više podgrupa izloženosti iz člana 151 ovog zakona, na koje se primjenjuju jedna ili više stopa tog bafera za strukturni sistemski rizik, ne dovede do kombinovanog bafera za strukturni sistemski rizik koji je veći od 3% za bilo koju od tih izloženosti, Centralna banka će mjesec dana prije objavljivanja odluke iz člana 156 ovog zakona obavijestiti Evropski odbor za sistemske rizike u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana.

(6) U zbir stopa od 3% iz stava 5 ovog člana ne uračunava se priznavanje stope bafera za strukturni sistemski rizik koju je odredila druga država članica u skladu sa članom 157 ovog zakona.

(7) Ako Centralna banka određuje ili mijenja stopu ili stope bafera za strukturni sistemski rizik za jednu ili više podgrupa izloženosti iz člana 151 ovog zakona, na koje se primjenjuju jedan ili više bafera za strukturni sistemski rizik, što dovodi do

kombinovane stope bafera za strukturni sistemski rizik koja je veća od 3% ali ne i veća od 5% za bilo koju od tih izloženosti, postupiće u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana pod uslovom da je prethodno obavijestila Evropsku komisiju i od nje dobila pozitivno mišljenje u skladu sa članom 153 ovog zakona.

(8) Ako je mišljenje Evropske komisije iz stava 7 ovog člana negativno, Centralna banka je dužna da donese odluku u skladu sa tim mišljenjem ili da navede razloge za neprihvatanje i nepostupanje po tom mišljenju.

(9) Ako Centralna banka namjerava da odredi ili promijeni stopu ili stope bafera za strukturni sistemski rizik za jednu ili više podgrupa izloženosti iz člana 150 stav 4 ovog zakona na koje se primjenjuju jedan ili više bafera za strukturni sistemski rizik, što dovodi do kombinovane stope bafera za strukturni sistemski rizik koja je veća od 5% za bilo koju od tih izloženosti, Centralna banka je dužna da prije donošenja te odluke pribavi odobrenje Evropske komisije.

(10) Centralna banka može da primijeni stopu iz stava 9 ovog člana nakon što Evropska komisija odobri primjenu te stope.

(11) Ako odluka Centralne banke o utvrđivanju bafera za strukturni sistemski rizik rezultira smanjenjem ili ne dođe do promjene ranije utvrđene stope bafera, Centralna banka postupa u skladu sa st. 1 do 10 ovog člana.

Postupanje u slučaju neslaganja država članica sa predloženim baferom za strukturni sistemski rizik

Član 154

(1) Ako se primjena bafera za strukturni sistemski rizik iz člana 153 stav 7 ovog zakona odnosi na kreditnu instituciju iz Crne Gore koja je zavisno društvo i čije matično društvo ima sjedište u državi članici, Centralna banka je dužna da uz obavještenje iz člana 153 stav 3 ovog zakona zahtijeva preporuku Evropske komisije i Evropskog odbora za sistemske rizike.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, ako imenovani organi države članice koji su nadležni za zavisno i matično društvo iskažu neslaganje sa predloženim baferom, odnosno baferima za strukturni sistemski rizik primjenjivim na tu kreditnu instituciju i ako su Evropska komisija i Evropski odbor za sistemske rizike dali negativnu preporuku o predloženoj mjeri, Centralna banka ne smije primijeniti predloženi bafer, odnosno bafere, ali može tražiti posredovanje Evropskog bankarskog regulatora u skladu sa članom 19 Regulative (EU) br. 1093/2010.

(3) Centralna banka će odložiti donošenje odluke o baferu za strukturni sistemski rizik do donošenja odluke Evropskog bankarskog regulatora u postupku posredovanja iz stava 2 ovog člana i u skladu sa tom odlukom donijeti odluku o baferu, odnosno baferima za strukturni sistemski rizik.

(4) Centralna banka može da izrazi neslaganje kada je imenovani organ države članice obavijesti o primjeni bafera za strukturni sistemski rizik iz člana 153 stav 3 ovog zakona koji se odnosi na kreditnu instituciju koja je zavisno društvo iz te države članice čije matično društvo ima sjedište u Crnoj Gori.

Zahtjev za održavanje bafera za ostalu sistemski važnu kreditnu instituciju

Član 163

(1) Centralna banka može da propiše obavezu održavanja stope bafera za ostale sistemski važne kreditne institucije na konsolidovanoj, potkonsolidovanoj ili pojedinačnoj osnovi, u visini do 3% ukupnog iznosa izloženosti riziku kreditne institucije izračunatog u skladu sa opštim aktom Centralne banke iz člana 134 stav 9 ovog zakona, koji se sastoji od redovnog osnovnog kapitala, vodeći računa o kriterijumima za utvrđivanje ostalih sistemski važnih kreditnih institucija.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, Centralna banka može za svaku ostalu sistemski važnu kreditnu instituciju, na konsolidovanoj, potkonsolidovanoj ili pojedinačnoj osnovi, da propiše obavezu održavanja stope bafera koja je viša od 3% ukupnog iznosa izloženosti riziku, izračunatog u skladu sa opštim aktom Centralne banke iz člana 134 stav 9 ovog zakona, ako je za to prethodno dobila odobrenje Evropske komisije.

(3) Prilikom određivanja zahtjeva za održavanje bafera za ostalu sistemski važnu kreditnu instituciju, Centralna banka mora da vodi računa da bafer za ostalu sistemski važnu kreditnu instituciju ne smije da stvori prepreke za funkcionisanje unutrašnjeg tržišta i na taj način dovede do nesrazmjerno nepovoljnih uticaja na ukupni finansijski sistem država članica ili na djelove tog sistema, ili na finansijski sistem Evropske unije kao cjeline.

(4) Izuzetno od stava 1 ovog člana i člana 150 ovog zakona, kada je ostala sistemski važna kreditna institucija zavisno društvo globalne sistemski važne kreditne institucije ili ostale sistemski važne kreditne institucije koja je ili kreditna institucija ili grupa kojoj je matična kreditna institucija iz EU i na koju se primjenjuje bafer za ostalu sistemski važnu kreditnu instituciju na konsolidovanoj osnovi, bafer koji se primjenjuje na pojedinačnom ili potkonsolidovanom nivou za ostalu sistemski važnu kreditnu instituciju ne smije da prelazi manju od sljedećih vrijednosti:

1) zbir veće od stope bafera za globalnu sistemski važnu kreditnu instituciju ili stope bafera za ostalu sistemski važnu kreditnu instituciju koja se primjenjuje na grupu na konsolidovanoj osnovi i 1% ukupnog iznosa izloženosti riziku izračunatog u skladu sa opštim aktom Centralne banke iz člana 134 stav 9 ovog zakona, i

2) vrijednosti:

- 3% ukupnog iznosa izloženosti riziku izračunatog u skladu sa opštim aktom Centralne banke iz člana 134 stav 9 ovog zakona, ili

- stope bafera koju Evropska komisija odobri za primjenu na grupu na konsolidovanoj osnovi u skladu sa stavom 2 ovog člana.

(5) Ostala sistemski važna kreditna institucija je dužna da održava bafer za ostalu sistemski važnu kreditnu instituciju u visini koju odredi Centralna banka uzimajući u obzir stav 4 ovog člana i član 165 ovog zakona.

(6) Centralna banka je dužna da najmanje jednom godišnje preispituje zahtjev za održavanje bafera za ostalu sistemski važnu kreditnu instituciju, i o rezultatima preispitivanja obavještava ostale sistemski važne kreditne institucije.

Međuodnos bafera za strukturni sistemski rizik, globalne sistemski važne i ostale sistemski važne kreditne institucije i zahtjev za kombinovani bafer

Član 165

(1) Kada grupa na konsolidovanoj osnovi podliježe obavezi održavanja bafera za globalnu sistemski važnu kreditnu instituciju i bafera za ostalu sistemski važnu kreditnu instituciju, ta grupa na konsolidovanoj osnovi održava bafer koji je veći.

(2) Kada kreditna institucija podliježe obavezi održavanja bafera za strukturni sistemski rizik iz člana 150 ovog zakona, taj bafer za strukturni sistemski rizik dodaje se baferu za ostalu sistemski važnu kreditnu instituciju, odnosno baferu za globalnu sistemski važnu kreditnu instituciju koji se primjenjuje u skladu sa čl. 158 do 164 ovog zakona.

(3) Kada je zbir stope bafera za strukturni sistemski rizik, izračunat za potrebe obavještenja iz člana 153 st. 5 do 9 ovog zakona, i bafera za ostalu sistemski važnu kreditnu instituciju ili bafera za globalnu sistemski važnu kreditnu instituciju, kojima podliježe kreditna institucija, viši od 5%, Centralna banka može da propiše obavezu

održavanja te stope bafera samo ako je prethodno dobila odobrenje Evropske komisije.

(4) Zahtjev za kombinovani bafer je redovni osnovni kapital koji je potreban za ispunjavanje zahtjeva za bafer za očuvanje kapitala, uvećan za sljedeće bafere, zavisno od toga koji su primjenjivi:

- 1) kontraciklični bafer kapitala,
- 2) bafer za globalnu sistemski važnu kreditnu instituciju,
- 3) bafer za ostalu sistemski važnu kreditnu instituciju,
- 4) bafer za strukturni sistemski rizik.

Plan za očuvanje kapitala

Član 170

(1) Kreditna institucija koja ne ispunjava zahtjev za kombinovani bafer, ili zahtjev za bafer za koeficijent finansijskog leveridža, ako je to primjenjivo, dužna je da izradi plan za očuvanje kapitala i dostavi ga Centralnoj banci najkasnije u roku od pet radnih dana od dana kada ustanovi da neće uspjeti da ispuni taj zahtjev.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, na osnovu procjene pojedinačne situacije u kreditnoj instituciji Centralna banka može da izda odobrenje za produženje roka iz stava 1 ovog člana do najduže deset dana.

(3) Plan za očuvanje kapitala mora da sadrži:

- 1) procjene prihoda i rashoda kao i projekciju iskaza o finansijskoj poziciji;
- 2) mjere za povećanje stopa kapitala kreditne institucije;
- 3) plan i vremenski okvir za povećanje regulatornog kapitala koji ima za cilj potpuno ispunjavanje zahtjeva za kombinovani bafer, i
- 4) druge podatke koje Centralna banka smatra potrebnim za sprovođenje procjene iz stava 4 ovog člana.

(4) Centralna banka razmatra plan kreditne institucije za očuvanje kapitala i odobrava ga samo ako ocijeni da je izvjesno da će se sprovođenjem plana očuvati ili prikupiti dovoljno kapitala koji bi toj kreditnoj instituciji omogućio ispunjavanje zahtjeva za kombinovani bafer u roku koji Centralna banka smatra primjerenim.

(5) Ako ne odobri plan za očuvanje kapitala u skladu sa stavom 4 ovog člana, Centralna banka može da preduzme sljedeće mjere:

- 1) da zahtijeva od kreditne institucije da u određenom roku poveća regulatorni kapital do određenog nivoa; i/ili
- 2) na osnovu ovlašćenja iz člana 276 ovog zakona, naloži strožija ograničenja raspodjele od onih koja se zahtijevaju čl. 166 do 169a ovog zakona.

(6) Kreditna institucija koja namjerava da preduzme druge mjere za povećanje stopa kapitala, odnosno promijeni vremenski okvir za povećanje regulatornog kapitala iz odobrenog plana za očuvanje kapitala, dužna je da o tome obavijesti Centralnu banku i dostavi izmijenjeni plan za očuvanje kapitala koji Centralna banka procjenjuje i odobrava u skladu sa stavom 4 ovog člana.

Ograničenja izloženosti

Član 172

(1) Izloženost, u smislu ovog zakona, predstavlja svaku stavku aktive ili vanbilansnu stavku kreditne institucije koja se, u skladu sa opštim aktom Centralne banke kojim se uređuje adekvatnost kapitala kreditnih institucija, ponderišu odgovarajućim ponderom rizika pri primjeni standardizovanog pristupa za izračunavanje zahtjeva za kapital za kreditni rizik, bez primjene pondera rizika ili stepena rizika.

(2) Izloženost kreditne institucije prema jednom licu ili grupi povezanih lica smatra se velikom izloženošću ako je njena vrijednost jednaka ili prelazi 10% osnovnog kapitala kreditne institucije.

(3) Izloženost kreditne institucije prema jednom licu ili grupi povezanih lica, nakon primjene efekata tehnika ublažavanja kreditnog rizika izračunatih u skladu sa opštim aktom Centralne banke iz stava 10 ovog člana, ne smije da prelazi 25% osnovnog kapitala kreditne institucije.

(4) Izuzetno od stava 3 ovog člana, ako je lice prema kojem kreditna institucija ima izloženost druga kreditna institucija, ili ako grupa povezanih lica uključuje jednu ili više kreditnih institucija, takva izloženost ne smije preći 25% osnovnog kapitala kreditne institucije ili iznos od 2.500.000 eura, u zavisnosti od toga šta je veće, pod uslovom da zbir ukupnih izloženosti prema svim povezanim licima koja nijesu kreditne institucije nakon uzimanja u obzir efekata tehnika ublažavanja kreditnog rizika, utvrđenih u skladu sa opštim aktom iz stava 10 ovog člana, ne prelazi 25% osnovnog kapitala kreditne institucije.

(5) Ako u izuzetnom slučaju kreditna institucija prekorači limit izloženosti iz st. 3 ili 4 ovog člana, u zavisnosti od toga šta je primjenljivo, dužna je da odmah obavijesti Centralnu banku o iznosu prekoračenja i nazivu lica na koje se prekoračenje odnosi i, ako je primjenljivo, o nazivu grupe povezanih lica na koje se prekoračenje odnosi.

(6) Ako nakon sprovedene ocjene okolnosti nastalog prekoračenja, ocijeni da su razlozi prekoračenja opravdani, i ako zaključi da se prekoračenje ponavljalo ili kada visina prekoračenja može da ima veliki uticaj na finansijsku situaciju kreditne institucije, Centralna banka može da odobri kreditnoj instituciji određeni period za usklađivanje sa propisanim limitom izloženosti, do tri mjeseca ili duži rok u slučaju iz stava 7 ovog člana.

(7) Centralna banka može, u izuzetnom slučaju, da, ako procijeni da kreditna institucija iz opravdanih razloga nije u mogućnosti da otkloni nastalo prekoračenje u roku od tri mjeseca, odobri kreditnoj instituciji duži rok za usklađivanje sa propisanim limitom izloženosti, koji ne bi trebalo da bude duži od jedne godine.

(8) Kreditna institucija je dužna da, u slučaju odobrenja roka iz stava 7 ovog člana, dostavi Centralnoj banci plan uspostavljanja usklađenosti sa propisanim limitima iz st. 3 ili 4 ovog člana, u zavisnosti od toga šta je primjenljivo.

(9) Kreditna institucija je dužna da uspostavi adekvatne administrativne i računovodstvene postupke i odgovarajuće mehanizme interne kontrole za potrebe utvrđivanja, upravljanja, praćenja, izvještavanja i evidentiranja velikih izloženosti i njihovih naknadnih promjena u skladu sa propisom iz stava 10 ovog člana.

(10) Način izračunavanja velikih izloženosti kreditnih institucija, kriterijume za utvrđivanje povezanosti, tehnike ublažavanja kreditnog rizika, kriterijume za procjenu primjerenog perioda za otklanjanje prekoračenja, elemente plana uspostavljanja usklađenosti iz stava 8 ovog člana i izvještavanje o velikim izloženostima, propisuje Centralna banka.

Ograničenje ulaganja u lica koja se bave nefinansijskom poslovnom aktivnošću

Član 175

(1) Kreditna institucija ne smije imati kvalifikovano učešće u pravnom licu koje se bavi nefinansijskom poslovnom aktivnošću čiji je iznos veći od 15% priznatog kapitala kreditne institucije.

(2) Kreditna institucija ne smije imati ukupno kvalifikovano učešće u svim pravnim licima iz stava 1 ovog člana koje je veće od 60%.

(3) Licima iz stava 1 ovog člana smatraju se privredna društva koja nijesu subjekti finansijskog sektora, osim privrednih društava koja nijesu subjekti finansijskog sektora ali obavljaju poslove za koje Centralna banka ocijeni da predstavljaju:

1) direktni produžetak bankarskih usluga;

- 2) pomoćne usluge;
- 3) poslove lizinga, faktoringa, upravljanja investicionim fondovima, upravljanja uslugama obrade podataka i druge slične poslove.
- (4) Subjekti finansijskog sektora iz stava 3 ovog člana su:
 - 1) institucija;
 - 2) finansijska institucija;
 - 3) društvo za pomoćne usluge uključeno u konsolidovani finansijski položaj institucije;
 - 4) društvo za osiguranje;
 - 5) društvo za osiguranje iz treće zemlje;
 - 6) društvo za reosiguranje;
 - 7) društvo za reosiguranje iz treće zemlje;
 - 8) holding osiguravača, pod kojim se podrazumijeva matično društvo koje nije mješoviti finansijski holding i čija je glavna djelatnost sticanje i učestvovanje u zavisnim društvima, koja su isključivo ili pretežno društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje, ili društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje iz treće zemlje, pri čemu je barem jedno od tih zavisnih društava društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje;
 - 9) društvo za osiguranje na koje se, zbog njegove veličine, ne primjenjuju propisi kojima se uređuje poslovanje društava za osiguranje;
 - 10) društvo iz treće zemlje čija je osnovna djelatnost uporediva sa djelatnošću nekog od subjekata iz al. 1 do 9 ove tačke.
- (5) U obračun iznosa učešća iz st. 1 i 2 ovog člana ne uključuju se akcije i udjeli:
 - 1) koje kreditna institucija privremeno drži radi finansijske pomoći u cilju reorganizacije i spašavanja tog subjekta;
 - 2) proizašle iz pružanja usluge sprovođenja ponude, odnosno prodaje, finansijskih instrumenata uz obavezu otkupa koja se drži najviše pet radnih dana;
 - 3) akcije ili udjeli koji se drže u ime kreditne institucije, a za račun drugih lica;
 - 4) akcije i udjeli koji ne predstavljaju trajnu finansijsku imovinu.

Saglasnost skupštine akionara za zaključivanje sporazuma o podršci

Član 187

- (1) Kada Centralna banka, ili drugi nadležni organ za konsolidaciju, izda odobrenje matičnoj kreditnoj instituciji za zaključivanje sporazuma o podršci, upravni odbor kreditne institucije koja namjerava da zaključi taj sporazum dužan je da za zaključivanje tog sporazuma dobije saglasnost ili ovlašćenje skupštine akcionara kreditne institucije.
- (2) Sporazum iz stava 1 ovog člana proizvodi pravno dejstvo samo u odnosu na člana grupe kreditnih institucija čija je skupština ovlastila upravni odbor da samostalno odluči o tome da to društvo bude korisnik ili pružalac finansijske podrške u skladu sa uslovima iz sporazuma.
- (3) Ako skupština ovlasti upravni odbor u skladu sa stavom 2 ovog člana, ne primjenjuju se odredbe statuta društva ili odluka nadzornog odbora kojom je utvrđeno da se određene vrste poslova mogu obavljati samo uz prethodnu saglasnost tog odbora, ako bi takve odredbe ili odluke ograničavale upravni odbor u donošenju odluke da kreditna institucija bude korisnik ili pružalac finansijske podrške.
- (4) Skupština akcionara može da opozove ovlašćenje iz stava 2 ovog člana, i u tom slučaju sporazum o podršci ne proizvodi pravno dejstvo za to društvo.
- (5) Kreditna institucija je dužna da odluku skupštine akcionara o davanju ovlašćenja upravnom odboru, i odluku o njegovom opozivu, bez odlaganja dostavi Centralnoj banci i svim potpisnicima tog sporazuma.

(6) Upravni odbor člana grupe kreditnih institucija koji je potpisnik sporazuma, dužan je da najmanje jednom godišnje izvještava skupštinu akcionara o sprovođenju sporazuma i svakoj odluci koja je donijeta u skladu sa tim sporazumom.

(7) Matična kreditna institucija iz Crne Gore, matična kreditna institucija iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori, i kreditna institucija iz člana 310 stav 5 ovog zakona, su dužne da obezbijede da svi članovi grupe iz Crne Gore koji namjeravaju da zaključe sporazum, a nijesu kreditne institucije ili investiciona društva, postupaju u skladu sa odredbama ovog zakona kojima se uređuje zaključivanje sporazuma o finansijskoj podršci u okviru grupe.

Obaveza vršenja spoljne revizije

Član 222

(1) Obavezi spoljne revizije podliježu godišnji finansijski iskazi kreditne institucije, godišnji konsolidovani finansijski iskazi grupe kreditnih institucija iz Crne Gore i konsolidovani godišnji finansijski iskazi grupe ako su članovi grupe i nefinansijske institucije.

(2) Revizija godišnjih finansijskih iskaza iz stava 1 ovog člana vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija, ako ovim zakonom i propisima donijetim na osnovu ovog zakona nije drugačije određeno.

(3) Revizija, u smislu ovog zakona, obuhvata:

- 1) zakonsku reviziju godišnjih finansijskih iskaza kreditne institucije; i
- 2) reviziju za potrebe Centralne banke.

(4) Reviziju finansijskih iskaza i reviziju za potrebe Centralne banke mora izvršiti isti spoljni revizor odnosno društvo za reviziju, osim u slučaju iz člana 231 stav 4 tačka 2 ovog zakona.

Smetnje za vršenje revizije

Član 225

(1) Reviziju finansijskih iskaza kreditne institucije ne može da vrši spoljni revizor koji je direktno ili indirektno, kreditnoj instituciji koja je predmet revizije, njenom matičnom društvu ili njenim zavisnim društvima pružao nerevizorske usluge iz stava 2 ovog člana, i to:

1) jednu ili više nerevizorskih usluga iz stava 2 ovog člana u periodu od početka godine koja je predmet revizije i izdavanja revizorskog izvještaja, i

2) nerevizorsku uslugu iz stava 2 tačka 5 ovog člana u finansijskoj godini koja prethodi periodu iz tačke 1 ovog stava.

(2) Nerevizorskim uslugama iz stava 1 ovog člana smatraju se:

1) poreske usluge povezane sa pripremom poreskih obrazaca, porezom na dohodak i carinom;

2) usluge koje uključuju bilo kakvu ulogu revizora u upravljanju ili donošenju odluka u kreditnoj instituciji koja je predmet revizije;

3) knjigovodstvene usluge i sačinjavanje računovodstvenih evidencija i finansijskih izvještaja;

4) usluge obračuna zarada;

5) usluge osmišljavanja i sprovođenje postupaka interne kontrole ili upravljanja rizikom povezanih sa pripremom i/ili nadzorom finansijskih informacija ili osmišljavanja i sprovođenja tehnoloških sistema za finansijske informacije;

6) pravne usluge povezane sa opštim savjetovanjem, pregovaranjem u ime kreditne institucije koja je predmet revizije i pravnim zastupanjem u rješavanju sudskih sporova;

7) usluge u vezi sa funkcijom interne revizije kreditne institucije;

8) usluge povezane sa finansiranjem, strukturom i raspodjelom kapitala i investicionom strategijom kreditne institucije, osim pružanja usluga u vezi sa finansijskim izvještajima, kao što je davanje pisama podrške u vezi sa prospektima koje je izdala kreditna institucija;

9) trgovanje akcijama ili preuzimanje emisije akcija kreditne institucije i reklamne aktivnosti u vezi sa tim;

10) usluge koje se odnose na:

- pronalaženje kandidata za člana upravnog odbora koji može značajno da utiče na sačinjavanje računovodstvenih evidencija ili finansijskih izvještaja koji su predmet zakonske revizije, ili provjeru njegovih referenci;

- restrukturiranje modela organizovanja kreditne institucije, i

- kontrolu troškova.

Revizija u slučaju restrukturiranja kreditne institucije

Član 227

(1) U slučaju restrukturiranja, kreditna institucija koja je osnovana spajanjem, kreditna institucija kojoj se pripojila druga kreditna institucija, odnosno kreditne institucije koje su nastale podjelom ili odvajanjem, dužne su da angažuju spoljnog revizora radi obavljanja revizije svojih finansijskih iskaza sa stanjem na dan spajanja, podjele ili odvajanja.

(2) Kreditne institucije iz stava 1 ovog člana dužne su da, u roku od 60 dana od dana registracije u Centralnom registru privrednih subjekata, dostave Centralnoj banci izvještaj spoljnog revizora o istinitosti i objektivnosti svog početnog iskaza o finansijskoj poziciji na dan spajanja, pripajanja, podjele ili odvajanja.

Revizorski izvještaj

Član 229

(1) Nakon izvršene revizije iz člana 222 stav 3 tačka 1 ovog zakona spoljni revizor sačinjava izveštaj i daje mišljenje o usklađenosti godišnjih finansijskih iskaza kreditne institucije sa ovim zakonom, Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, zakonom kojim se uređuje revizija i drugim propisima, i o tome da li godišnji finansijski iskazi istinito i objektivno prikazuju finansijsku poziciju kreditne institucije, rezultate poslovanja i novčane tokove za tu poslovnu godinu po svim materijalno značajnim pitanjima.

(2) Centralna banka može da traži od spoljnog revizora dodatne informacije u vezi sa izvršenom revizijom.

Revizija za potrebe Centralne banke

Član 231

(1) Na osnovu izvršene revizije za potrebe Centralne banke iz člana 222 stav 3 tačka 2 ovog zakona spoljni revizor daje ocjenu o:

1) poštovanju propisa o upravljanju rizicima u kreditnoj instituciji;

2) adekvatnosti obavljanja poslova funkcije upravljanja rizicima, funkcije praćenja usklađenosti i funkcije interne revizije;

3) stanja informacionog sistema i adekvatnosti upravljanja informacionim sistemom, i

4) pravilnosti, tačnosti i potpunosti izvještaja koji se dostavljaju Centralnoj banci.

(2) Centralna banka može od revizora da traži dodatne informacije u vezi sa izvršenom revizijom.

(3) Ocjena iz stava 1 ovog člana je opisna i kreće se u rasponu od potpuno zadovoljavajuće do potpuno nezadovoljavajuće (potpuno zadovoljavajuće, zadovoljavajuće, nezadovoljavajuće, u potpunosti nezadovoljavajuće).

(4) Ako Centralna banka utvrdi da ocjena iz stava 1 ovog člana nije data u skladu sa ovim zakonom, zakonom kojim se uređuje revizija i pravilima revizorske struke, ili ako na osnovu izvršene kontrole poslovanja kreditne institucije ili na drugi način utvrdi da ocjena nije zasnovana na istinitim i objektivnim činjenicama, može da:

- 1) zahtijeva od spoljnog revizora da svoju ocjenu ispravi, odnosno dopuni, ili
- 2) zahtijeva od kreditne institucije da angažuje drugog spoljnog revizora da izvrši reviziju iz stava 1 ovog člana na trošak kreditne institucije.

(5) Neprihvatanje ocjene iz stava 1 ovog člana nema za posljedicu odbijanje revizorskog izvještaja o obavljenoj reviziji finansijskih iskaza kreditne institucije za tu godinu ako je revizorski izvještaj o obavljenoj reviziji prihvatljiv za Centralnu banku.

Obavještavanje Centralne banke

Član 235

(1) Kreditna institucija je dužna da u roku od tri radna dana obavijesti Centralnu banku o:

1) svakom izvršenom upisu promjene podataka u Centralni registar privrednih subjekata;

2) sazivanju i datumu održavanja skupštine akcionara i svim odlukama koje su donijete na toj skupštini;

3) svakoj planiranoj promjeni osnovnog kapitala kreditne institucije u iznosu od 10% ili više;

4) prestanku pružanja pojedinih usluga koje je kreditna institucija pružala na osnovu dozvole za rad ili posebnog odobrenja;

5) saznanju da je fizičko ili pravno lice steklo ili povećalo kvalifikovano učešće u kreditnoj instituciji iznad nivoa za koje ima odobrenje Centralne banke, odnosno o saznanju da je lice sa kvalifikovanim učešćem prodalo ili na drugi način otuđilo akcije, čime je smanjilo učešće u kapitalu kreditne institucije ispod nivoa za koji ima odobrenje Centralne banke;

6) nastalim bliskim povezanostima kreditne institucije i drugih fizičkih i pravnih lica, i

7) promjenama u sastavu grupa povezanih lica prema kojima je kreditna institucija izložena.

(2) Kreditna institucija čije su akcije uključene za trgovanje na regulisanom tržištu dužna je da najmanje jednom godišnje obavijesti Centralnu banku o akcionarima sa kvalifikovanim učešćem u kreditnoj instituciji i o visini učešća, u skladu sa članom 233 stav 2 ovog zakona.

(3) Upravni odbor kreditne institucije je dužan da odmah obavijesti Centralnu banku o:

1) ugroženoj likvidnosti ili solventnosti kreditne institucije;

2) nastanku razloga za oduzimanje dozvole za rad kreditne institucije i za oduzimanje odobrenja iz ovog zakona;

3) promjeni finansijskog stanja kreditne institucije koja je rezultirala smanjenjem regulatornog kapitala i/ili pokazatelja poslovanja kreditne institucije ispod propisanog nivoa;

4) razrješenju ili ostavci člana nadzornog ili upravnog odbora, člana revizorskog odbora koji nije zaposleni, akcionar ili član organa upravljanja kreditne institucije, ili internog revizora, kao i razlozima za razrješenje ili ostavku tih lica.

Javno objavljivanje podataka o kreditnoj instituciji

Član 237

(1) Kreditna institucija je dužna da, u rokovima i na način utvrđen propisom iz stava 3 ovog člana, javno objavi tačne i potpune kvantitativne i kvalitativne podatke, koji su

od značaja za informisanje javnosti o njenom finansijskom stanju, poslovanju i rizičnom profilu.

(2) Kreditna institucija je dužna da svojim aktima, zavisno od veličine, obima i složenosti poslovnih aktivnosti, nivoa preuzetog rizika i finansijskog stanja kreditne institucije, utvrdi:

- 1) vrste podataka koji se javno objavljuju;
- 2) rokove i način javnog objavljivanja podataka.

(3) Minimum podataka iz stava 1 ovog člana koji se javno objavljuju, način objavljivanja i rokove za javno objavljivanje podataka iz stava 1 ovog člana, propisuje Centralna banka.

Objavljivanje informacija o upravljanju

Član 238

(1) Kreditna institucija je dužna da javno objavi način na koji je usklađena sa odredbama ovog zakona kojima se uređuju:

- 1) organizaciona struktura kreditne institucije;
- 2) sastav, dužnosti i odgovornosti nadzornog i upravnog odbora kreditne institucije i odgovornosti odbora za imenovanja;
- 3) obaveza nadzornog odbora da obrazuje odbor za primanja, odbor za imenovanja i odbor za rizike;
- 4) politike primanja, uključujući varijabilne djelove primanja i odgovornosti odbora za primanja;
- 5) informacije iz člana 236 stav 1 ovog zakona.

(2) Kreditna institucija je dužna da informacije iz ovog člana objavi i redovno ažurira na svojoj internet stranici.

Pribavljanje informacija od drugih lica

Član 244

(1) Lica koja imaju kvalifikovano učešće i lica povezana sa kreditnom institucijom, kao i lica na koje je kreditna institucija prenijela dio svojih poslovnih aktivnosti, dužni su da na zahtjev Centralne banke, a radi postizanja ciljeva supervizije kreditne institucije, dostave Centralnoj banci odgovarajuću dokumentaciju i informacije.

(2) Za potrebe izvršavanja svojih ovlašćenja, Centralna banka može da zahtijeva dostavljanje potrebnih informacija, uključujući dostavljanje informacija za potrebe supervizije i sa njima povezane statističke potrebe periodično i u utvrđenoj formi, od sljedećih subjekata:

- 1) kreditne institucije;
- 2) finansijskog holdinga sa sjedištem u Crnoj Gori;
- 3) mješovitog finansijskog holdinga sa sjedištem u Crnoj Gori;
- 4) mješovitog holdinga sa sjedištem u Crnoj Gori;
- 5) pružaoca usluge eksternalizacije nekom od lica iz tač. 1 do 4 ovog stava.

(3) U cilju utvrđivanja činjenica i okolnosti o licima iz stava 2 ovog člana, neophodnih za izvršavanje svojih ovlašćenja, uključujući utvrđivanje postojanja uslova za pokretanje prekršajnog postupka, Centralna banka može da:

- 1) od bilo kog pravnog ili fizičkog lica, za koje ocijeni da posjeduje relevantnu dokumentaciju, zahtijeva da dostavi tu dokumentaciju;
- 2) izvrši pregled poslovnih knjiga i dokumentacije lica iz stava 1 ovog člana uključujući pribavljanje kopija te dokumentacije;
- 3) zahtijeva pisana i usmena objašnjenja od lica iz stava 1 ovog člana, kao i od njihovih zaposlenih;
- 4) obavi razgovore za potrebe prikupljanja informacija sa bilo kojim licem za koje ocijeni da ima relevantna saznanja, uz uslov izričitog pristanka tog lica.

(4) Centralna banka može da izvršiti neposrednu kontrolu poslovanja lica iz stava 2 ovog člana, uz prethodno obavješćavanje relevantnog nadležnog organa i, ukoliko su ispunjeni potrebni uslovi, svih drugih društava uključenih u superviziju na konsolidovanoj osnovi, i to u sjedištu i na drugim mjestima gdje ta društva posluju.

Obuhvat supervizije

Član 245

(1) Pri vršenju supervizije Centralna banka, polazeći od tehničkih kriterijuma iz člana 246 ovog zakona, vrši pregled i procjenu poslovanja kreditne institucije i ocjenu zakonitosti, uključujući organizaciju, strategije, politike, procese i mehanizme koje kreditna institucija sprovodi u cilju usklađivanja svog poslovanja sa ovim zakonom i procjenjuje:

1) rizike kojima je kreditna institucija izložena ili bi mogla biti izložena u toku poslovanja;

2) rizike koji se identifikuju testiranjem otpornosti na stres, uzimajući u obzir vrstu, obim i složenost poslova kreditne institucije.

(2) Na osnovu kontrole iz stava 1 ovog člana Centralna banka utvrđuje da li organizacija, strategije, procesi i mehanizmi koje kreditna institucija sprovodi, kao i regulatorni kapital i likvidnost kreditne institucije, obezbjeđuju primjeren sistem upravljanja i pokrivanje svih rizika.

(3) Centralna banka određuje učestalost i intezitet vršenja kontrole iz stava 1 ovog člana, polazeći od veličine i značaja kreditne institucije za bankarski sistem Crne Gore, vrste, obima i složenosti poslova koje kreditna institucija obavlja, kao i principa proporcionalnosti, u skladu sa kriterijumima iz člana 246 stav 1 ovog zakona, a koji se objavljuju u skladu sa članom 353 stav 1 tačka 3 ovog zakona.

(4) Kontrolu iz stava 1 ovog člana Centralna banka vrši najmanje jednom godišnje za svaku kreditnu instituciju obuhvaćenu planom kontrole iz člana 249 ovog zakona.

(5) Centralna banka po potrebi, a najmanje jednom godišnje, sprovodi odgovarajuća testiranja otpornosti kreditnih institucija na stres.

(6) Centralna banka može prilagoditi metodologiju za sprovođenje supervizije kreditne institucije iz stava 1 ovog člana kreditnim institucijama koje imaju slične rizične profile (slične modele poslovanja ili geografski položaj izloženosti i dr), na način kojim se uključuju rizično orijentisane referentne vrijednosti i kvantitativni indikatori, omogućava potrebno razmatranje specifičnih rizika kojima pojedina kreditna institucija može biti izložena i ne utiče na vrstu mjera specifičnih za pojedinu kreditnu instituciju izrečenih u skladu sa članom 279 ovog zakona.

(7) Izuzetno od stava 4 ovog člana Centralna banka ne sprovodi superviziju ako je nad kreditnom institucijom pokrenut postupak sanacije, odnosno tokom trajanja postupka sanacije do okončanja tog postupka.

Tehnički kriterijumi za superviziju

Član 246

(1) Supervizija kreditnih institucija, pored procjene izloženosti kreditnom, tržišnom i operativnom riziku i upravljanja tim rizicima, obuhvata kao minimum:

1) rezultate testiranja otpornosti na stres koje sprovodi kreditna institucija koja primjenjuje pristup zasnovan na internim rejtinzima;

2) izloženost riziku koncentracije i upravljanje tim rizikom od strane kreditne institucije, uključujući usklađenost kreditne institucije sa propisanim zahtjevima;

3) robusnost, adekvatnost i način primjene politika i procedura koje kreditna institucija sprovodi za upravljanje rezidualnim rizikom povezanim sa korišćenjem priznatih tehnika ublažavanja kreditnog rizika;

4) obim u kojem je regulatorni kapital kreditne institucije adekvatan sa aspekta imovine koju je kreditna institucija sekjuritizovala, uzimajući u obzir ekonomski sadržaj transakcije kao i stepen ostvarenog transfera rizika;

5) izloženost, mjerenje i upravljanje rizikom likvidnosti od strane kreditne institucije, uključujući izradu analiza različitih scenarija, upravljanje instrumentima za ublažavanje rizika (naročito nivoom, sastavom i kvalitetom bafera za likvidnost), kao i efikasne planove za postupanje u nepredviđenim okolnostima;

6) uticaj efekata diversifikacije i način na koji su ti efekti uključeni u sistem mjerenja rizika;

7) rezultate testiranja otpornosti na stres koje sprovodi kreditna institucija koja koristi interni model za izračunavanje zahtjeva za kapital za tržišni rizik;

8) geografski položaj izloženosti kreditne institucije;

9) model poslovanja kreditne institucije.

(2) Pri procjeni rizika likvidnosti iz stava 1 tačka 5 ovog člana, Centralna banka redovno i sveobuhvatno sprovodi ocjenu ukupnog upravljanja rizikom likvidnosti od strane kreditne institucije i podstiče razvoj internih metodologija, uzimajući u obzir značaj i ulogu te kreditne institucije na finansijskom tržištu, i sa dužnom pažnjom razmatra mogući efekat svojih odluka na stabilnost finansijskog sistema u drugim relevantnim državama članicama.

(3) Ako Centralna banka pri vršenju supervizije utvrdi da je kreditna institucija više puta pružila implicitnu podršku sekjuritizaciji, a ukoliko je vjerovatno da će kreditna institucija nastaviti da pruža podršku sekjuritizaciji što će onemogućiti transfer značajnog dijela povezanog rizika, Centralna banka će kreditnoj instituciji naložiti odgovarajuće supervizorske mjere.

(4) Prilikom vršenja ovlašćenja iz člana 245 stav 2 ovog zakona Centralna banka razmatra da li usklađivanja vrednovanja za pozicije ili portfolia u knjizi trgovanja omogućavaju kreditnoj instituciji da u kratkom vremenskom periodu proda svoje pozicije ili ih zaštiti od rizika bez ostvarivanja značajnih gubitaka u uobičajenim tržišnim uslovima.

(5) Centralna banka je dužna da pri vršenju supervizije obuhvati i:

1) izloženost kreditne institucije riziku kamatne stope koji proizilazi iz knjige pozicija kojima se ne trguje, pri čemu je dužna da naloži kreditnoj instituciji odgovarajuće supervizorske mjere, pojača komunikaciju iz člana 243 ovog zakona, ili da naloži korišćenje određenih pretpostavki modela i parametara koje su dodatne u odnosu na pretpostavke koje kreditna institucija uzima u obzir prilikom izračunavanja ekonomske vrijednosti kapitala u okviru metodologija iz člana 109 ovog zakona, ako:

- utvrdi smanjenje ekonomske vrijednosti kapitala kreditne institucije veće od 15% osnovnog kapitala koje je posljedica iznenadne i neočekivane promjene kamatnih stopa određenih u bilo kojem od supervizorskih scenarija šoka koji se primjenjuju na kamatne stope,

- se neto kamatni prihod kreditne institucije utvrđen članom 109 stav 2 ovog zakona značajno smanjio zbog iznenadne i neočekivane promjene kamatnih stopa u skladu sa bilo kojim od supervizorskih scenarija šoka koji se primjenjuju na kamatne stope;

2) izloženost kreditne institucije riziku prekomjernog finansijskog leveridža, koji se odražava u pokazateljima prekomjernog finansijskog leveridža, uključujući i koeficijent finansijskog leveridža iz člana 115a ovog zakona, pri čemu Centralna banka uzima u obzir model poslovanja kreditne institucije, kao i ocjenu adekvatnosti organizacije, strategije, politike, postupaka i procedura koje je usvojila kreditna institucija za namjene upravljanja rizikom prekomjernog finansijskog leveridža;

3) sisteme upravljanja kreditnom institucijom, korporativnu kulturu i vrijednosti, kao i sposobnost članova nadzornog i upravnog odbora da izvršavaju svoje obaveze pri čemu prilikom sprovođenja supervizije Centralna banka, kao minimum, ostvaruje uvid u dokumentaciju koja sadrži dnevni red i materijale sa sjednica nadzornog i upravnog odbora, kao i sastanaka odbora i drugih radnih tijela ovih organa upravljanja.

(6) Izuzetno od stava 5 tačka 1 ovog člana, Centralna banka nije dužna da naloži mjere ako, na osnovu supervizije, utvrdi da kreditna institucija na odgovarajući način upravlja rizikom kamatne stope koji proizilazi iz aktivnosti koje se vode u knjizi pozicija kojima se ne trguje i da nije prekomjerno izložena tom riziku.

(7) Supervizorske scenarije šoka iz stava 5 tačka 1 al. 1 i 2 ovog člana, značajno smanjenje iz stava 5 tačka 1 alineja 1 ovog člana, kao i zajedničke pretpostavke modela i parametara, osim bihevioralnih pretpostavki, koje kreditne institucije primjenjuju u svojim izračunima ekonomske vrijednosti kapitala i neto kamatnog prihoda, propisuje Centralna banka.

Redovna provjera odobrenja za korišćenje internih pristupa

Član 247

(1) Centralna banka redovno, a najmanje na trogodišnjoj osnovi, provjerava usklađenost kreditne institucije sa zahtjevima koji se odnose na interne pristupe za izračunavanje zahtjeva za kapital u skladu sa propisom Centralne banke kojim se uređuje adekvatnost kapitala kreditnih institucija, a za čiju primjenu je dobila odobrenje od Centralne banke, naročito uzimajući u obzir promjene u poslovanju kreditne institucije kao i primjenu tih pristupa na nove proizvode.

(2) Centralna banka naročito provjerava i ocjenjuje da li kreditna institucija primjenjuje dobro razvijene i ažurirane tehnike i prakse za interne pristupe.

(3) Ako utvrdi značajne nedostatke u obuhvatu izloženosti riziku internih pristupa kreditne institucije, Centralna banka će kreditnoj instituciji naložiti odgovarajuće supervizorske mjere za njihovo otklanjanje ili ublažavanje njihovih posljedica, što može uključiti i nalažanje viših multiplikacionih faktora ili dodatnih zahtjeva za kapital, odnosno preduzimanje drugih odgovarajućih i efikasnih mjera.

(4) Ako utvrdi da interni model koji kreditna institucija primjenjuje za izračunavanje zahtjeva za kapital za tržišne rizike nije ili više nije dovoljno tačan zbog brojnih prekoračenja koja su rezultat primjene retroaktivnog testiranja hipotetičkih promjena vrijednosti portfelja u skladu sa propisom Centralne banke kojim se uređuje adekvatnost kapitala kreditnih institucija, Centralna banka će oduzeti odobrenje za korišćenje internog modela ili naložiti odgovarajuće supervizorske mjere kako bi se obezbijedilo poboljšanje modela u što kraćem roku.

(5) Ako utvrdi da kreditna institucija više ne ispunjava propisane zahtjeve za primjenu internog pristupa prilikom izračunavanja zahtjeva za kapital, Centralna banka će od kreditne institucije zahtijevati da:

1) dokaže da je uticaj takve neusklađenosti beznačajan, ili

2) prezentuje Centralnoj banci plan za blagovremeno ponovno uspostavljanje usklađenosti sa zahtjevima i odredi rok za njegovo sprovođenje, pri čemu Centralna banka može zahtijevati poboljšanje tog plana ako ocijeni da nije vjerovatno da će prezentovani plan dovesti do potpune usklađenosti, ili je rok za njegovo sprovođenje neodgovarajući.

(6) Na bazi postupka provjere iz stava 1 ovog člana Centralna banka će oduzeti kreditnoj instituciji odobrenje za korišćenje internog pristupa, ili će ga ograničiti na ona područja u kojima je usklađenost moguće postići u odgovarajućem roku, ako:

1) nije vjerovatno da će kreditna institucija biti u mogućnosti da ponovo uspostavi usklađenost u odgovarajućem roku, ili

2) kreditna institucija ne uspije da na zadovoljavajući način dokaže da je uticaj neusklađenosti beznačajan, kada je to primjenjivo.

Ocjena internih pristupa za izračunavanje zahtjeva za kapital za izloženosti ili pozicije koje su uključene u referentne portfolie

Član 248

(1) Kreditna institucija koja, u skladu sa Regulativom (EU) br. 575/2013, ima odobrenje za interni pristup za izračunavanje iznosa izloženosti ponderisanih rizikom ili zahtjeva za kapital, osim za operativni rizik, dužna je da Centralnoj banci i Evropskom bankarskom regulatoru najmanje jednom godišnje dostavlja izvještaj o rezultatima izračuna svojih internih pristupa za izloženosti ili pozicije koje su uključene u referentne portfolie, koji sadrži prikaz rezultata dobijenih izračunavanjem sa obrazloženjem metodologija korišćenih prilikom izračunavanja.

(2) Kao referentni portfolio iz stava 1 ovog člana primjenjuje se portfolio koji tehničkim standardom propisuje Evropska komisija.

(3) Centralna banka može donijeti propis kojim se bliže uređuje sadržaj, način i rokovi za dostavljanje izvještaja iz stava 1 ovog člana i može utvrditi specifične portfolie za koje je potrebno izračunati zahtjeve za kapital.

(4) Centralna banka će se prije utvrđivanja specifičnog portfolia iz stava 3 ovog člana konsultovati sa Evropskim bankarskim regulatorom.

(5) Centralna banka, na osnovu informacija koje su joj kreditne institucije dostavile u skladu sa stavom 1 ovog člana, po potrebi, prati i analizira raspon iznosa izloženosti ponderisanih rizikom ili zahtjeva za kapital, osim za operativni rizik, za izloženosti ili transakcije u referentnom portfolio, a koji proizilaze iz internih pristupa koje primjenjuju te kreditne institucije.

(6) Centralna banka, minimalno na godišnjoj osnovi, provjerava kvalitet pristupa iz stava 1 ovog člana, pri čemu posebnu pažnjom posvećuje pristupima:

1) koji pokazuju značajne razlike u zahtjevima za kapital za istu izloženost;

2) kod kojih postoji naročito velika ili mala razlika, i

3) kod kojih postoji značajno i sistemsko potcjenjivanje zahtjeva za kapital.

(7) Ako se rezultati izračuna pojedinih kreditnih institucija značajno razlikuju od rezultata većine uporedivih kreditnih institucija, ili ako pristupi pružaju veći broj različitih rezultata, Centralna banka će ispitati razloge tih razlika.

(8) Kada utvrdi da interni modeli koje primjenjuje kreditna institucija potcjenjuju zahtjeve za kapital, a to ne proizilazi iz razlika u odnosnim rizicima izloženosti ili pozicija, Centralna banka će preduzeti korektivne mjere.

(9) Korektivne mjere iz stava 8 ovog člana moraju biti u skladu sa ciljevima primjene internih pristupa i u tom smislu ne smiju da:

1) dovode do standardizacije internih pristupa ili korišćenja preferiranih metoda;

2) stvaraju pogrešne podsticaje, ili

3) prouzrokuju da sve kreditne institucije neosnovano preduzimaju iste aktivnosti.

Lica ovlašćena za kontrolu

Član 250

(1) Neposrednu kontrolu vrše zaposleni u Centralnoj banci, koje Centralna banka ovlasti za vršenje tih poslova (u daljem tekstu: ovlašćeni kontrolori).

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, za obavljanje pojedinih zadataka u vezi sa neposrednom kontrolom poslovanja kreditne institucije Centralna banka može da ovlasti i lica koja nijesu zaposlena u Centralnoj banci.

(3) Lica iz stava 2 ovog člana imaju ista ovlašćenja i odgovornosti kao i ovlašćeni kontrolori iz stava 1 ovog člana pri obavljanju poslova u vezi sa neposrednom kontrolom poslovanja kreditne institucije za koje su ovlašćeni.

(4) Posrednu kontrolu vrše zaposleni kojima su ti poslovi povjereni u skladu sa aktom o unutrašnjoj organizaciji Centralne banke.

Način i obim supervizije filijala kreditnih institucija iz trećih zemalja

Član 268

Centralna banka vrši superviziju filijala kreditnih institucija iz trećih zemalja koje pružaju usluge u Crnoj Gori na način i u obimu u kojem vrši superviziju kreditnih institucija sa sjedištem u Crnoj Gori.

Cilj i način utvrđivanja mjera

Član 272

(1) Cilj supervizorskih mjera Centralne banke je blagovremeno preduzimanje aktivnosti za poboljšanje sigurnosti i stabilnosti poslovanja kreditne institucije, kao i otklanjanje utvrđenih nepravilnosti.

(2) Supervizorske mjere za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti u poslovanju kreditne institucije utvrđuju se:

- 1) pisanim upozorenjem;
- 2) sporazumom o otklanjanju nepravilnosti;
- 3) rješenjem o nalaaganju mjera za otklanjanje nepravilnosti.

(3) Supervizorske mjere Centralne banke moraju biti efikasne, srazmjerne i usmjerene na postizanje cilja opšte i specijalne prevencije.

Rješenje o izricanju mjera

Član 276

(1) Centralna banka će rješenjem naložiti kreditnoj instituciji mjere iz člana 279 ovog zakona i druge mjere utvrđene ovim zakonom, ako u okviru svojih ovlašćenja utvrdi da:

1) je kreditna institucija svojim radnjama ili propuštanjem određenih radnji postupila suprotno ovom zakonu ili drugim propisima kojima se uređuje poslovanje kreditnih institucija;

2) se prema podacima kojima raspolaže Centralna banka opravdano može očekivati da će u narednih 12 mjeseci doći do kršenja odredbi ovog zakona ili drugih propisa kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija, ili

3) postoje slabosti ili nedostaci u poslovanju kreditne institucije koji ne predstavljaju kršenja propisa, ali je potrebno da kreditna institucija preduzme radnje i postupke za poboljšanje poslovanja.

(2) Rješenjem iz stava 1 ovog člana obavezno se:

1) utvrđuju rokovi i način postupanja kreditne institucije u cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti u poslovanju ili sprečavanja nastanka nepravilnosti u poslovanju;

2) utvrđuju rokovi u kojima je kreditna institucija dužna da obavještava Centralnu banku o preduzetim mjerama za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti;

3) ako je primjenljivo, nalaže odgovornom licu ili kreditnoj instituciji da prekine i da više ne ponavlja postupanje koje je ovim zakonom utvrđeno kao prekršaj, i

4) utvrđuje iznos sredstava koji je kreditna institucija dužna da uplati Centralnoj banci, s tim što taj iznos može biti utvrđen u visini do 3% regulatornog kapitala kreditne institucije.

(3) Rješenjem iz stava 1 ovog člana može se utvrditi iznos sredstava koji je odgovorno lice iz nadzornog odbora, upravnog odbora ili drugo odgovorno lice u kreditnoj instituciji dužno da uplati Centralnoj banci, s tim što taj iznos može biti utvrđen u visini do 24 prosječne naknade, odnosno zarade koju je to lice ostvarilo u kreditnoj instituciji za posljednja tri mjeseca.

(4) Kreditna institucija je dužna da sprovede mjere na način i u rokovima kako je naloženo rješenjem Centralne banke.

(5) Izuzetno od stava 4 ovog člana, Centralna banka može na obrazloženi zahtjev kreditne institucije produžiti rok za ispunjenje jedne ili više obaveza iz rješenja, ukoliko zahtjev ocijeni opravdanim, o čemu će obavijestiti kreditnu instituciju.

Vrste mjera

Član 279

(1) Centralna banka može, pored ostalih mjera propisanih ovim zakonom, naložiti kreditnoj instituciji da:

1) poveća iznos regulatornog kapitala iznad minimalno propisanog nivoa, ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 281 ovog zakona;

2) poboljša sistem upravljanja u skladu sa članom 104 ovog zakona, kao i da poboljša strategije i postupke procjene adekvatnosti internog kapitala;

3) dostavi Centralnoj banci plan za ponovno uspostavljanje usklađenosti sa regulatornim zahtjevima iz ovog zakona i propisa donijetih za sprovođenje ovog zakona i odredi kreditnoj instituciji rokove za njegovo sprovođenje, uključujući poboljšanje tog plana po pitanju obima i rokova za njegovo sprovođenje;

4) primjeni posebne politike rezervisanja ili tretmana aktive u odnosu na izračunavanje zahtjeva za kapital;

5) ograniči poslovanje ili širenje poslovne mreže filijala kreditne institucije ili da prestane sa obavljanjem djelatnosti koja predstavlja prekomjeren rizik za stabilnost kreditne institucije;

6) smanji rizike koji proizilaze iz određenih djelatnosti, proizvoda, transakcija i sistema kreditne institucije, uključujući i eksternalizovane aktivnosti;

7) ograniči varijabilna primanja na procenat neto prihoda kada ta primanja nijesu u skladu sa održavanjem dobre kapitalne osnove;

8) neto dobit iskoristi za jačanje regulatornog kapitala;

9) prestane ili ograniči isplatu dividende ili bilo kojeg drugog oblika isplate dobiti akcionarima, kao i obračun i raspodjelu imaoima instrumenata dodatnog osnovnog kapitala, ako zabrana ili ograničenje nema za posljedicu nastanak statusa neispunjavanja obaveze kreditne institucije;

10) dodatno ili učestalije izvještava Centralnu banku, uključujući izvještavanje o pozicijama kapitala, likvidnosti i finansijskom leveridžu;

11) ispuni posebne zahtjeve koji se odnose na likvidnost, uključujući i ograničenja ročnih neusklađenosti između imovine i obaveza;

12) javno objavi dodatne informacije;

13) privremeno prestane da daje kredite, pruža ostale usluge, zaključuje pojedine vrste transakcija, uključujući i pojedinačne transakcije sa licima sa neodgovarajućom kreditnom sposobnošću, ili pojedinim akcionarima, članovima organa upravljanja kreditne institucije, društvima blisko povezanim sa kreditnom institucijom, investicionim fondovima kojim upravljaju društva koja su blisko povezana sa kreditnom institucijom, ili druga društva i lica koja predstavljaju povišen rizik za kreditnu instituciju;

14) privremeno prestane ili ograniči poslovanje sa licima povezanim sa tom kreditnom institucijom;

15) privremeno prestane da stiče udjele u investicionim fondovima i vrši ulaganja u druga pravna lica;

16) privremeno prestane da prima depozite i druga povratna sredstva ili uvodi nove proizvode;

17) ne povećava ili da ograniči rast aktive i rizičnih vanbilansnih stavki kreditne institucije;

18) smanji troškove poslovanja;

19) utvrdi posebne uslove poslovanja, koji mogu da sadrže najniže odnosno najviše kamatne stope, rokove dospijeca potraživanja i obaveza kao i druge uslove;

20) proda materijalnu i drugu imovinu;

21) proda akcije ili poslovne udjele ili da pokrene postupak likvidacije zavisnog društva kreditne institucije;

22) razriješi člana nadzornog ili upravnog odbora i zabrani tim licima obavljanje funkcije do okončanja postupka po nalogu za razrješenje;

23) promijeni područja poslovanja, odnosno strukturu usluga koje pruža;

24) usvoji i sprovede mjere za poboljšanje postupaka naplate dospjelih potraživanja, poboljša računovodstveni i informacioni sistem i/ili poboljša sistem internih kontrola i internu reviziju;

25) poboljša ili ograniči primjenu pojedinog internog pristupa ili modela iz člana 135 stav 2 ovog zakona;

26) smanji, odnosno ograniči izloženosti kreditne institucije;

26a) sprovede mjere za obezbjeđivanje sigurnog i efikasnog platnog prometa i usklađivanje poslovanja sa zakonom kojim se uređuje platni promet, uključujući i mjere zabrane raspolaganja sredstvima sa računa i mjere zabrane odobrenja ili zaduženja računa;

26b) privremeno prestane da pruža jednu ili više platnih usluga;

27) preduzme druge mjere koje smatra primjerenim i proporcionalnim, kako bi kreditna institucija uskladila svoje poslovanje sa odredbama ovog zakona i drugim propisima kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija.

(2) Pri izricanju supervizorske mjere Centralna banka će, kada je primjenjivo, naložiti kreditnoj instituciji da prekine sa protivpravnim postupanjem i da više ne ponavlja postupanje.

(3) Pored mjera iz stava 1 ovog člana izrečenih kreditnoj instituciji, Centralna banka može posebnim rješenjem, privremeno a ne duže od šest mjeseci, suspendovati pravo glasa licu koje ima kvalifikovano učešće u kreditnoj instituciji, ako postoji vjerovatnoća da će to lice koristiti svoj uticaj suprotno pravilima dobrog i razumnog upravljanja kreditnom institucijom, ili da neće postupati sa pažnjom dobrog privrednika.

(4) U slučaju iz stava 3 ovog člana, lice kome je suspendovano pravo glasa ne može ostvarivati pravo glasa iz akcija za koje mu je potrebno odobrenje Centralne banke, a kvorum za odlučivanje i potrebna većina za donošenje odluka skupštine akcionara računaju se u odnosu na ukupan broj akcija sa pravom glasa, umanjen za iznos akcija po osnovu kojih to lice ne može ostvarivati pravo glasa.

(5) Ako Centralna banka pri sprovođenju supervizije utvrdi da su kreditne institucije sličnih rizičnih profila (npr. slični modeli poslovanja ili geografski položaj izloženosti) izložene ili bi mogle biti izložene sličnim rizicima ili predstavljaju slične rizike za finansijski sistem, može prema tim kreditnim institucijama primijeniti jednak način vršenja supervizije i naložiti slične ili jednake supervizorske mjere.

(6) U slučaju iz stava 5 ovog člana Centralna banka će i podzakonskim propisom propisati dodatne prudencijalne zahtjeve i druga ograničenja kojima se određuju posebni uslovi poslovanja kreditnih institucija.

(7) Centralna banka o postupanjima iz stava 5 ovog člana obavještava Evropskog bankarskog regulatora.

(8) Centralna banka može da naloži kreditnoj instituciji mjeru iz stava 1 tačka 10 ovog člana samo ako je mjera primjerena i srazmjerna svrsi za koju se izvještavanje zahtijeva i ako ne sadrži informacije koje su na drugi način već dostavljene Centralnoj banci, odnosno ako ih Centralna banka sama ne može sačiniti.

(9) U smislu stava 8 ovog člana, Centralna banka ne zahtijeva dostavljanje dodatnih informacija ako je prethodno primila takve informacije u drugačijem formatu ili nivou granularnosti i taj različiti format ili granularnost ne sprečava Centralnu banku da sačini informacije istog kvaliteta ili pouzdanosti od one koja bi bila sačinjena na osnovu dodatnog ili učestalijeg izvještavanja.

(10) Centralna banka može da naloži mjere iz stava 1 ovog člana i u ostvarivanju funkcije organa za sanaciju kreditnih institucija kad je utvrđeno kršenje odredbi propisanih zakonom kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija.

Dodatni zahtjev za kapital iznad minimalno propisanog

Član 281

(1) Centralna banka je dužna da naloži kreditnoj instituciji mjeru iz člana 279 stav 1 tačka 1 ovog zakona, u vidu dodatnog zahtjeva za kapital, u sljedećim slučajevima, i to:

1) ako je kreditna institucija izložena rizicima ili elementima rizika koji nijesu obuhvaćeni ili nijesu dovoljno pokriveni zahtjevima za regulatorni kapital u skladu sa stavom 3 ovog člana i čl. 115a, 134, 172 i 281b ovog zakona;

2) ako kreditna institucija ne ispunjava zahtjeve iz čl. 104 i 136 ovog zakona ili zahtjev u vezi sa upravljanjem, praćenjem i izvještavanjem o velikim izloženostima u skladu sa članom 172 ovog zakona, i nije vjerovatno da bi druge supervizorske mjere bile dovoljne za pravovremeno ispunjavanje tih zahtjeva;

3) ako vrednosna usklađivanja iz člana 246 stav 4 ovog zakona nijesu dovoljna da bi kreditnoj instituciji omogućila da u kratkom vremenskom periodu proda svoje pozicije ili ih zaštiti od rizika bez ostvarivanja značajnih gubitaka u uobičajenim tržišnim uslovima;

4) ako je supervizijom u skladu sa članom 246 ovog zakona ili članom 247 st. 5 i 6 ovog zakona utvrđeno da će neusklađenost sa zahtjevima za primjenu internih pristupa vjerovatno dovesti do neadekvatnih iznosa zahtjeva za kapital;

5) ako kreditna institucija u više navrata ne uspostavi ili ne održi odgovarajući nivo naloženog regulatornog kapitala iznad minimalno propisanog, koji je utvrđen u skladu sa članom 281b ovog zakona;

6) u slučaju drugih okolnosti koje su specifične za određenu kreditnu instituciju za koje Centralna banka smatra da predstavljaju razlog za značajnu zabrinutost.

(2) Centralna banka nalaže mjeru povećanja iznosa regulatornog kapitala iznad minimalno propisanog nivoa iz člana 279 stav 1 tačka 1 ovog zakona samo ako je potrebno pokriti rizike koji su nastali kao rezultat poslovanja pojedine kreditne institucije ili kao posljedica određenih ekonomskih i tržišnih kretanja na rizični profil te kreditne institucije.

(3) Smatra se da rizici ili elementi rizika iz stava 1 tačka 1 ovog člana nijesu obuhvaćeni ili nijesu dovoljno pokriveni zahtjevima za regulatorni kapital kreditne institucije, samo ako su iznosi, vrste i raspodjela kapitala, koje Centralna banka uzimajući u obzir i procjenu iz člana 136 st. 1 i 2 i člana 240 ovog zakona smatra adekvatnim, veći od propisanih zahtjeva za regulatorni kapital.

(4) Radi primjene stava 3 ovog člana, Centralna banka, uzimajući u obzir rizični profil kreditne institucije, vrši procjenu rizika kojima je kreditna institucija izložena, uključujući:

1) rizike ili elemente rizika specifičnih za kreditnu instituciju koji su izričito isključeni ili nijesu izričito pokriveni zahtjevima za regulatorni kapital;

2) rizike ili elemente rizika specifičnih za kreditnu instituciju koji će vjerovatno biti potcijenjeni uprkos usklađenosti sa primjenjivim zahtjevima za kapital;

3) značajni rizik kamatne stope koji proizilazi iz knjige pozicija kojima se ne trguje u skladu sa stavom 6 ovog člana.

(5) Kapital iz stava 3 ovog člana koji se smatra adekvatnim obuhvata sve rizike ili elemente rizika koji su utvrđeni kao materijalni na osnovu procjene iz stava 4 ovog člana, a koji nijesu obuhvaćeni ili nijesu dovoljno obuhvaćeni zahtjevima za regulatorni kapital.

(6) Rizik kamatne stope iz stava 4 tačka 3 ovog člana smatra se značajnim najmanje u slučajevima iz člana 246 stav 5 ovog zakona, osim ako u postupku supervizije Centralna banka ocijeni da kreditna institucija na adekvatan način upravlja rizikom kamatne stope koji proizilazi iz knjige pozicija kojima se ne trguje i da kreditna institucija nije prekomjerno izložena ovom riziku.

Utvrđivanje kapitala iznad minimalno propisanog

Član 281a

(1) Kada naloži mjeru iz člana 281 stav 1 tačka 1 ovog zakona za pokriće rizika koji nijesu rizik prekomjernog finansijskog leveridža, Centralna banka utvrđuje iznos regulatornog kapitala iznad minimalno propisanog nivoa kao razliku između kapitala koji se u skladu sa članom 281 st. 3 do 6 ovog zakona smatra adekvatnim i propisanih zahtjeva za regulatorni kapital.

(2) Kada naloži mjeru iz člana 281 stav 1 tačka 1 ovog zakona za pokriće rizika prekomjernog finansijskog leveridža koji nije dovoljno obuhvaćen kapitalom iz člana 134 stav 2 tačka 4 ovog zakona, Centralna banka utvrđuje iznos regulatornog kapitala iznad minimalno propisanog nivoa kao razliku između kapitala koji se u skladu sa članom 281 st. 3 do 6 ovog zakona smatra adekvatnim i propisanih zahtjeva za regulatorni kapital.

(3) Kreditna institucija je dužna da kapital koji je Centralna banka naložila mjerom iz člana 279 stav 1 tačka 1 ovog zakona za pokriće rizika koji nijesu rizik prekomjernog finansijskog leveridža održava regulatornim kapitalom na način da:

1) najmanje tri četvrtine zahtjeva za dodatni kapital održava osnovnim kapitalom;

2) se najmanje tri četvrtine osnovnog kapitala kreditne institucije iz tačke 1 ovog stava sastoji od redovnog osnovnog kapitala.

(4) Kreditna institucija je dužna da kapital koji je Centralna banka naložila mjerom iz člana 279 stav 1 tačka 1 ovog zakona za pokriće rizika prekomjernog finansijskog leveridža održava osnovnim kapitalom.

(5) Izuzetno od st. 3 i 4 ovog člana, Centralna banka je dužna da naloži kreditnoj instituciji veći udio osnovnog, odnosno redovnog osnovnog kapitala za održavanje naloženog kapitala iznad minimalno propisanog, ako smatra da je to potrebno zbog posebnih okolnosti u kojima se kreditna institucija nalazi.

(6) Kreditna institucija ne može da koristi regulatorni kapital iz stava 3 ovog člana za održavanje:

1) zahtjeva za kapital iz člana 134 stav 2 tač. 1 do 3 ovog zakona;

2) zahtjeva za kombinovani bafer;

3) indikatora dodatnog internog kapitala iz člana 281b ovog zakona, ako se njim pokrivaju rizici koji nijesu rizik prekomjernog finansijskog leveridža.

(7) Kreditna institucija ne može da koristi regulatorni kapital iz stava 2 ovog člana za održavanje:

1) zahtjeva za kapital iz člana 134 stav 2 tačka 4 ovog zakona;

2) zahtjeva za održavanje bafera za koeficijent finansijskog leveridža iz člana 134a ovog zakona;

3) indikatora dodatnog internog kapitala iz člana 281b ovog zakona, ako se njim pokrivaju rizici prekomjernog finansijskog leveridža.

(8) Centralna banka rješenjem nalaže mjeru povećanja iznosa regulatornog kapitala iznad minimalno propisanog nivoa iz člana 279 stav 1 tačka 1 ovog zakona, koje mora da sadrži obrazloženje izračunavanja svih elemenata iz člana 281 ovog zakona i st. 1 do 7 ovog člana, a u slučaju iz člana 281 stav 1 tačka 5 ovog zakona rješenje mora da sadrži i obrazloženje razloga zbog kojih se nalažanje indikatora dodatnog internog kapitala više ne smatra dovoljnim.

(9) Rješenje iz stava 8 ovog člana dostavlja se organu nadležnom za sanaciju.

Indikator dodatnog internog kapitala

Član 281b

(1) Kreditna institucija je dužna da na osnovu strategija i postupaka iz člana 136 ovog zakona utvrdi iznos internog kapitala koji je dovoljan za pokrivanje svih rizika kojima je kreditna institucija izložena, i da obezbijedi da regulatorni kapital može da pokrije potencijalne gubitke koji proizilaze iz scenarija stresa, uključujući i gubitke koji su identifikovani u okviru supervizorskog testiranja otpornosti na stres iz člana 245 stav 5 ovog zakona.

(2) U okviru supervizije koju sprovodi u skladu sa čl. 245 i 247 ovog zakona, i uključujući rezultate otpornosti na stres iz člana 245 stav 5 ovog zakona, Centralna banka provjerava iznos internog kapitala koji je u skladu sa stavom 1 ovog člana utvrdila kreditna institucija, i na osnovu te provjere određuje iznos regulatornog kapitala koji smatra odgovarajućim za kreditnu instituciju, i obavještava je o indikatoru dodatnog internog kapitala, ako je utvrđivanje indikatora potrebno.

(3) Indikator dodatnog internog kapitala koji utvrdi Centralna banka u skladu sa stavom 2 ovog člana može obuhvatiti rizike koji su inače pokriveni kapitalom iznad minimalno propisanog koji je naložen u skladu sa članom 279 stav 1 tačka 1 ovog zakona samo u mjeri u kojoj obuhvata elemente tih rizika koji nijesu već pokriveni tim zahtjevom.

(4) Kreditna institucija ne smije da koristi regulatorni kapital kojim ispunjava zahtjev u pogledu indikatora dodatnog internog kapitala, kojim se pokrivaju rizici, osim rizika prekomjernog finansijskog leveridža, za ispunjavanje:

1) zahtjeva za regulatorni kapital iz člana 134 stav 2 tač. 1 do 3 ovog zakona;

2) zahtjeva za kapital iznad minimalno propisanog članom 281 ovog zakona koji naloži Centralna banka za pokriće rizika koji nije rizik prekomjernog finansijskog leveridža i zahtjeva za kombinovani bafer.

(5) Kreditna institucija ne smije da koristi regulatorni kapital kojim ispunjava zahtjev u pogledu indikatora dodatnog internog kapitala za pokrivanje rizika prekomjernog finansijskog leveridža iz člana 115a ovog zakona, za ispunjavanje:

1) zahtjeva za regulatorni kapital iz člana 134 stav 2 tačka 4 ovog zakona;

2) zahtjeva za kapital iznad minimalno propisanog članom 281 ovog zakona koji naloži Centralna banka za pokriće rizika prekomjernog finansijskog leveridža i zahtjeva za održavanje bafera za koeficijent finansijskog leveridža.

(6) Na kreditnu instituciju koja ne ispunjava zahtjev u pogledu indikatora dodatnog internog kapitala koji je naložila Centralna banka u skladu sa stavom 2 ovog člana, a koja ispunjava propisane zahtjeve za regulatorni kapital, zahtjev za kapital iznad minimalno propisanog iz člana 281 ovog zakona i zahtjev za kombinovani bafer ili zahtjev za bafer za koeficijent finansijskog leveridža, ne primjenjuju se ograničenja iz čl. 166 do 169 ovog zakona.

(7) Indikator dodatnog internog kapitala iz stava 2 ovog člana dostavlja se organu nadležnom za sanaciju kreditnih institucija.

Ovlašćenja i obaveze administratora i pomoćnika

Član 293

(1) Rješenjem o imenovanju administratora i pomoćnika utvrđuju se njihova ovlašćenja i obaveze, trajanje mandata, rokovi za izvještavanje, a mogu se odrediti i poslovi koje administrator može da obavlja samo uz prethodnu saglasnost Centralne banke.

(2) Rješenjem o imenovanju, pored ovlašćenja i obaveza koje ima ovlašćeno lice u skladu sa čl. 283 i 285 ovog zakona, administrator može biti ovlašćen i za:

1) davanje prethodne saglasnosti na određene odluke nadzornog i upravnog odbora kreditne institucije, i/ili

2) pružanje stručnog mišljenja nadzornom i upravnom odboru kreditne institucije prije donošenja odluka.

(3) Centralna banka može da naloži administratoru da sačini izvještaj o finansijskom stanju kreditne institucije i radnjama izvršenim tokom njegovog mandata, u periodima koje odredi Centralna banka, i na kraju mandata.

(4) U slučaju iz stava 2 tačka 1 ovog člana, članovi nadzornog i upravnog odbora ne mogu samostalno da donose odluke, a odluke koje su donijete bez prethodne saglasnosti administratora su ništave.

(5) U slučaju iz stava 2 tačka 2 ovog člana nadzorni i upravni odbor su dužni da pri donošenju odluka razmotre mišljenje administratora.

(6) Ako je Centralna banka rješenjem o imenovanju administratora odredila da pojedine radnje ili odluke u kreditnoj instituciji mogu da se preduzimaju ili donose samo uz prethodnu saglasnost administratora, to ograničenje se upisuje u Centralni registar privrednih subjekata kao ograničenje ovlašćenja za lica koja su ovlašćena za zastupanje kreditne institucije.

(7) Prijavu za upis ograničenja iz stava 6 ovog člana u Centralni registar privrednih subjekata podnosi Centralna banka.

Objavljivanje odluke o uvođenju privremene uprave

Član 297

(1) Centralna banka bez odlaganja dostavlja rješenje o uvođenju privremene uprave kreditnoj instituciji.

(2) Rješenje o uvođenju privremene uprave Centralna banka dostavlja "Službenom listu Crne Gore" radi objavljivanja i Centralnom registru privrednih subjekata radi upisa promjena podataka.

Zahtjevi na pojedinačnoj osnovi

Član 309

(1) Kreditna institucija je dužna da na pojedinačnoj osnovi ispunjava zahtjeve iz ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona, koji se odnose na:

1) sistem upravljanja iz člana 104 ovog zakona;

2) strategije i postupke procjenjivanja adekvatnosti internog kapitala iz člana 136 ovog zakona;

3) bafer za očuvanje kapitala iz člana 138 ovog zakona;

4) kontraciklični bafer iz člana 139 ovog zakona;

5) bafer za strukturni sistemski rizik iz člana 150 ovog zakona, a na način utvrđen članom 165 ovog zakona;

6) bafer za OSV kreditne institucije iz člana 161 ovog zakona, a na način utvrđen članom 165 ovog zakona;

7) ulaganje u nepokretnosti i osnovna sredstva iz člana 176 ovog zakona;

8) sačinjavanje i dostavljanje finansijskih i drugih izvještaja za potrebe Centralne banke;

9) zahtjeve za kapital iz člana 134 stav 2 ovog zakona;

10) velike izloženosti;

- 11) izloženost prenesenom kreditnom riziku;
- 12) likvidnost;
- 13) finansijski leveridž uređen propisom iz člana 115a stav 3 ovog zakona;
- 14) objelodanjivanje podataka;
- 15) kvalifikovana učešća u licima koja se bave nefinansijskim poslovnim aktivnostima.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana:

1) kreditna institucija koja je uključena u grupu kreditnih institucija u Crnoj Gori, ako u Crnoj Gori ima položaj matične kreditne institucije ili zavisnog društva matične kreditne institucije u Crnoj Gori, matičnog finansijskog holdinga u Crnoj Gori ili matičnog mješovitog finansijskog holdinga u Crnoj Gori, nije dužna da na pojedinačnoj osnovi ispunjava zahtjeve iz stava 1 tačka 2 ovog člana;

2) kreditna institucija koja je matično ili zavisno društvo u grupi iz Crne Gore i kreditna institucija koja je uključena u konsolidaciju, nije dužna da na pojedinačnoj osnovi ispunjava obavezu iz stava 1 tačka 15 ovog člana;

3) kreditna institucija koja je matično ili zavisno društvo i svaka institucija koja je uključena u konsolidaciju nije dužna da na pojedinačnoj osnovi ispunjava obaveze iz stava 1 tačka 10 ovog člana.

(3) Obaveza iz stava 1 tačka 2 ovog člana odnosi se i na kreditnu instituciju koja je u skladu sa članom 313 ovog zakona isključena iz grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori.

(4) Izuzetno od stava 1 ovog člana, Centralna banka može:

1) osloboditi obaveze ispunjavanja, na pojedinačnoj osnovi, zahtjeva iz stava 1 tač. 5, 6, 7 i 10 ovog člana, kreditnu instituciju koja je zavisno društvo druge kreditne institucije sa sjedištem u Crnoj Gori i koja je uključena u superviziju matične kreditne institucije na konsolidovanoj osnovi, ako su u cilju obezbjeđenja adekvatnog raspodjeljivanja regulatornog kapitala između matične i zavisne kreditne institucije, ispunjeni sljedeći uslovi:

- ne postoje tekuće ili predvidljive značajne praktične ili pravne prepreke za brzi prenos regulatornog kapitala, ili za otplatu obaveza od strane matične kreditne institucije;

- matična kreditna institucija ispunjava zahtjeve Centralne banke u vezi sa prudencijalnim upravljanjem zavisnom kreditnom institucijom;

- matična kreditna institucija je, uz odobrenje Centralne banke, dala izjavu da garantuje za obaveze zavisne kreditne institucije ili su rizici zavisne kreditne institucije zanemarljivi;

- procedurama procjene, mjerenja i kontrole rizika matične kreditne institucije obuhvaćena je i zavisna kreditna institucija;

- matična kreditna institucija ima više od 50% glasačkih prava povezanih sa učešćem u kapitalu zavisne kreditne institucije, ili ima pravo da imenuje ili razrješava većinu članova nadzornog ili upravnog odbora.

2) u cjelosti ili djelimično, osloboditi obaveze ispunjavanja, na pojedinačnoj osnovi, zahtjeva iz stava 1 tačka 12 ovog člana, matičnu kreditnu instituciju i sve ili pojedine kreditne institucije sa sjedištem u Crnoj Gori koje su zavisna društva te kreditne institucije, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- matična kreditna institucija na konsolidovanoj osnovi, odnosno zavisna kreditna institucija na potkonsolidovanoj osnovi, ispunjava obaveze propisane stavom 1 tačka 12 ovog člana;

- matična kreditna institucija na konsolidovanoj osnovi ili zavisna institucija na potkonsolidovanoj osnovi prate i u svakom trenutku imaju uvid u likvidnosne pozicije

svih kreditnih institucija u okviru grupe ili podgrupe na koje se odnosi izuzetak iz ove tačke i obezbjeđuje zadovoljavajući nivo likvidnosti za sve te kreditne institucije;

- kreditne institucije su, u skladu sa zahtjevima Centralne banke, zaključile ugovore koji omogućavaju slobodno kretanje sredstava između tih kreditnih institucija, u cilju izmirivanja pojedinačnih i zajedničkih obaveza po njihovom dospjeću, i

- ne postoje tekuće ili predvidive značajne praktične ili pravne prepreke za ispunjavanje obaveza iz ugovora iz alineje 3 ove tačke.

Zahtjevi na konsolidovanoj i potkonsolidovanoj osnovi

Član 310

(1) Matična kreditna institucija sa sjedištem u Crnoj Gori koja je matično društvo u grupi kreditnih institucija u Crnoj Gori dužna je da za tu grupu ispunjava na konsolidovanoj osnovi zahtjeve koji se odnose na:

- 1) sistem upravljanja, uključujući i politiku primanja, iz člana 104 ovog zakona;
- 2) strategije i procedure procjenjivanja adekvatnosti internog kapitala iz člana 136 ovog zakona;
- 3) bafer za očuvanje kapitala iz člana 138 ovog zakona;
- 4) kontraciklični bafer iz člana 139 ovog zakona;
- 5) bafer za strukturni sistemski rizik iz člana 150 ovog zakona, a na način iz člana 165 ovog zakona;
- 6) bafer za GSV kreditne institucije iz člana 160 ovog zakona, a na način iz člana 165 ovog zakona;
- 7) bafer za OSV kreditne institucije iz člana 161 ovog zakona, a na način iz člana 165 ovog zakona;
- 8) ulaganje u nepokretnosti i osnovna sredstva iz člana 176 ovog zakona;
- 9) sačinjavanje i dostavljanje finansijskih i drugih izvještaja za potrebe Centralne banke;
- 10) regulatorni kapital iz člana 134 ovog zakona;
- 11) zahtjeve za kapital iz čl. 134 do 137a ovog zakona;
- 12) velike izloženosti iz člana 172 ovog zakona;
- 13) izloženost prenijetom kreditnom riziku iz odluke kojom se uređuje adekvatnost kapitala kreditnih institucija;
- 14) izloženost iz čl. 113 i 114 ovog zakona;
- 15) finansijski leveridž iz člana 115a ovog zakona;
- 16) objavljivanje podataka iz člana 237 ovog zakona;
- 17) kvalifikovana učešća van finansijskog sektora iz odluke kojom se uređuje adekvatnost kapitala kreditnih institucija.

(2) Ispunjavanjem zahtjeva na konsolidovanoj osnovi iz stava 1 ovog člana smatra se ispunjavanje zahtjeva na osnovu konsolidovanog položaja kreditne institucije, pod kojim se podrazumijeva položaj koji nastaje kao rezultat primjene zahtjeva iz ovog zakona koje se odnose na superviziju na konsolidovanoj osnovi, a koji se odnose na jednu kreditnu instituciju kao da ta institucija sa jednim ili više drugih subjekata čini jedinstvenu instituciju.

(3) Obaveza iz stava 1 ovog člana odnosi se i na matičnu kreditnu instituciju iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori.

(4) Kreditna institucija koja je zavisno društvo finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga na način iz člana 312 ovog zakona, dužna je da na konsolidovanoj osnovi ispunjava zahtjeve iz stava 1 ovog člana za grupu kreditnih institucija u Crnoj Gori kojoj pripada, a ako je više kreditnih institucija u Crnoj Gori zavisno društvo istog matičnog finansijskog holdinga ili istog matičnog mješovitog

finansijskog holdinga, obavezu ispunjavanja zahtjeva iz stava 1 ovog člana ima kreditna institucija koja ima najveću bilansnu sumu.

(5) Matična kreditna institucija dužna je da za svoju grupu kreditnih institucija u Crnoj Gori na potkonsolidovanoj osnovi ispunjava zahtjeve koje se odnose na:

1) sistem upravljanja iz člana 104 ovog zakona;

2) bafer za strukturni sistemski rizik iz člana 150 ovog zakona, a na način iz člana 165 ovog zakona, ako je tako propisano u skladu sa članom 150 ili članom 163 stav 1 ovog zakona, i

3) bafer za OSV kreditne institucije iz člana 161 ovog zakona, a na način iz člana 165 ovog zakona, ako je tako uređeno propisom donijetim na osnovu člana 163 stav 1 ovog zakona ili člana 150 stav 4 ovog zakona.

(6) Ispunjavanjem zahtjeva na potkonsolidovanoj osnovi iz stava 5 ovog člana smatra se ispunjavanje zahtjeva na osnovu potkonsolidovanog položaja, pod kojim se podrazumijeva konsolidovani položaj matične kreditne institucije, finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga, isključujući podgrupu subjekata, ili konsolidovani položaj matične kreditne institucije, finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga koji nije konačna matična institucija, finansijski holding ili mješoviti finansijski holding.

(7) Ako je kreditna institucija zavisno društvo finansijskog ili mješovitog finansijskog holdinga u grupi kreditnih institucija u Crnoj Gori, a ta kreditna institucija, ili matični finansijski ili mješoviti finansijski holding, imaju položaj matičnog društva ili imaju značajno učešće u drugoj kreditnoj instituciji, finansijskoj instituciji ili društvu za upravljanje UCITS-om, ta kreditna institucija je dužna da na potkonsolidovanoj osnovi, ispunjava zahtjeve iz stava 1 tačka 2 ovog člana.

(8) Matična kreditna institucija u grupi kreditnih institucija u Crnoj Gori i matični finansijski holding i matični mješoviti finansijski holding iz člana 312 ovog zakona, kao i njihova zavisna društva u grupi kreditnih institucija u Crnoj Gori dužni su da obezbijede sprovođenje zahtjeva iz stava 5 ovog člana u okviru grupe kreditnih institucija, a posebno onih zavisnih društava na koja se ovaj zakon ne primjenjuje, uključujući i ona koja su osnovana u ošor finansijskim centrima, u cilju prikupljanja svih podataka i informacija relevantnih za superviziju, pri čemu su zavisna društva koja ne podliježu ovom zakonu dužna da ispunjavaju zahtjeve specifične za sektor kojem pripadaju na individualnoj osnovi.

(9) Matična kreditna institucija u grupi kreditnih institucija u Crnoj Gori i matični finansijski holding i matični mješoviti finansijski holding iz člana 312 ovog zakona, kao i njihova zavisna društva u grupi kreditnih institucija u Crnoj Gori, dužni su da:

1) na konsolidovanoj ili potkonsolidovanoj osnovi ispunjavaju obaveze o sistemu upravljanja iz člana 104 ovog zakona, kao i obaveze iz propisa iz člana 134 stav 9 ovog zakona (adekvatnost kapitala koja se odnosi na izloženosti prenijetom kreditnom riziku na nivou grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori), sa ciljem da se obezbijedi da organizaciona struktura, procedure i sistemi u okviru grupe kreditnih institucija budu usklađeni i primijenjeni i da omogućavaju nesmetano prikupljanje svih podataka i informacija za potrebe supervizije;

2) obezbijede da organizaciona struktura, procedure i sistemi iz tačke 1 ovog stava budu uspostavljeni u njihovim zavisnim društvima u trećim zemljama, i to na način da ta zavisna društva mogu nesmetano prikupljati sve podatke i informacije za potrebe supervizije.

(10) Izuzetno od stava 9 ovog člana, matična kreditna institucija u grupi kreditnih institucija u Crnoj Gori i matični finansijski holding i matični mješoviti finansijski holding iz člana 312 ovog zakona, kao i njihova zavisna društva u grupi kreditnih

institucija u Crnoj Gori nijesu dužni da ispunjavaju obaveze iz čl. 103 do 133 ovog zakona u dijelu koji se odnosi na zavisna društva u trećim zemljama, ako mogu da dokažu Centralnoj banci da bi ispunjavanje tih zahtjeva bilo u suprotnosti sa propisima treće zemlje u kojoj je zavisno društvo osnovano.

Razmjena informacija sa nadležnim organima država članica

Član 327

(1) Centralna banka sarađuje sa nadležnim organima drugih država članica i dostavlja im informacije koje su od značaja ili su relevantne za vršenje supervizije u skladu sa ovim zakonom i Regulativom (EU) br. 575/2013 i u tom cilju, Centralna banka može da drugom nadležnom organu:

1) na njegov zahtjev, dostavi sve informacije koje su relevantne ili se odnose na superviziju koju vrši taj nadležni organ; ili

2) samoinicijativno dostavi sve informacije koje bi mogle da značajno utiču na procjenu finansijskog stanja kreditne ili finansijske institucije u drugoj državi članici.

(2) Centralna banka, u skladu sa Regulativom (EU) br. 1093/2010, sarađuje sa Evropskim bankarskim regulatorom u cilju primjene ovog zakona i Regulative (EU) br. 575/2013 i dostavlja tom regulatoru sve informacije neophodne za ostvarivanje njegovih zadataka, a na način uređen članom 35 Regulative (EU) br. 1093/2010.

(3) Centralna banka može da traži posredovanje Evropskog bankarskog regulatora, ako joj drugi nadležni organ nije dostavio značajne informacije iz stava 1 tačka 1 ovog člana, ili ako je odbio ili nije u razumnom roku udovoljio zahtjevu Centralne banke za saradnju, a naročito za razmjenu relevantnih informacija.

(4) Ako je Centralna banka nadležna za superviziju na konsolidovanoj osnovi matične kreditne institucije iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori, kreditna institucija koju kontroliše matični finansijski holding iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori ili kreditne institucije koju kontroliše matični mješoviti finansijski holding iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori, dužna je da nadležnim organima iz drugih država članica koji vrše nadzor zavisnih društava tih matičnih društava dostavi sve relevantne informacije.

(5) Pri određivanju obima relevantnih informacija koje se dostavljaju u skladu sa stavom 4 ovog člana uzima se u obzir važnost tih zavisnih društava za finansijski sistem u državama članicama u kojima je sjedište tih zavisnih društava.

(6) Značajnim informacijama, u smislu ovog člana, smatraju se materijalno značajne informacije za procjenu finansijske stabilnosti pojedinog člana grupe u državi članici, a naročito:

1) značajni podaci o pravnim odnosima u grupi, o upravljačkoj i organizacionoj strukturi grupe, uključujući sve regulisane i neregulisane subjekte, neregulisana zavisna društva i značajne filijale koji pripadaju grupi, kao i matična društva, u skladu sa članom 69 stav 1 tač. 7 i 8, članom 310 stav 6 i članom 104 ovog zakona, kao i značajni podaci o organima koji su nadležni za nadzor regulisanih subjekata u grupi;

2) procedure za prikupljanje podataka od kreditnih institucija u grupi i za kontrolu tih podataka;

3) nepovoljna kretanja u kreditnoj instituciji u grupi ili kod drugog člana grupe koja bi mogla da ozbiljno utiču na druge kreditne institucije u grupi, i

4) značajni prekršaji i izvanredne mjere koje je nadležni organ izrekao kreditnoj instituciji u grupi, uključujući nalažanje dodatnih zahtjeva za kapital na osnovu čl. 279 i 281 ovog zakona i nalažanje bilo kojih ograničenja za primjenu naprednog pristupa za izračunavanje zahtjeva za kapital u skladu sa članom 312 stav 2 Regulative br. 575/2013.

(7) Ako vrši superviziju kreditne institucije koju kontroliše matična kreditna institucija iz EU i ako su joj potrebne informacije koje se odnose na sprovođenje pristupa i

metodologija iz ovog zakona i Regulative (EU) br. 575/2013, Centralna banka će, kada je to moguće, od organa nadležnog za kontrolu na konsolidovanoj osnovi tražiti informacije koje su dostupne tom organu.

Saradnja sa nadležnim organima država članica koji su uključeni u kontrolu na konsolidovanoj osnovi

Član 328

(1) Prije donošenja odluke koja je značajna nadležnim organima drugih država članica za vršenje supervizije u okviru njihovih nadležnosti, Centralna banka će se savjetovati sa tim nadležnim organima o:

1) promjenama u akcionarskoj, organizacionoj ili upravljačkoj strukturi kreditne institucije u grupi za koje je potrebno odobrenje nadležnog organa, i

2) značajnim prekršajima i vanrednim mjerama koje namjerava da naloži kreditnoj instituciji u skladu sa ovim zakonom, uključujući nalažanje dodatnog iznosa regulatornog kapitala i uspostavljanje bilo kojeg ograničenja za primjenu naprednog pristupa za izračunavanje zahtjeva za kapital u skladu sa članom 312 stav 2 Regulative (EU) br. 575/2013.

(2) U slučaju iz stava 1 tačka 2 ovog člana, Centralna banka će se konsultovati sa organom nadležnim za konsolidaciju.

(3) Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana, Centralna banka nije dužna da se konsultuje sa drugim nadležnim organima u hitnim slučajevima ili kada bi takve konsultacije mogle da ugroze efektivnost odluke koju namjerava da donese, već će bez odlaganja obavijestiti druge nadležne organe o donijetoj odluci.

(4) Centralna banka je dužna da, u okviru svojih nadležnosti, sarađuje i razmjenjuje relevantne informacije za obavljanje zadataka na osnovu ovog zakona, propisa kojim se uređuje adekvatnost kapitala kreditnih institucija i propisa kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, sa organom uprave nadležnim za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, drugim nadležnim nadzornim organima sa javnim ovlašćenjima u nadziranju kreditnih institucija u skladu sa propisima kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, pod uslovom da se time ne utiče na tekuće izviđaje, istrage ili postupke koji se vode u skladu sa krivičnim ili upravnim zakonima države članice u kojoj se nalazi nadležni organ, finansijsko-obavještajna jedinica ili drugi nadležni organ sa javnim ovlašćenjem za nadzor nad obveznicima pod njihovom nadležnošću.

(5) Ako je Centralna banka nadležna za superviziju na konsolidovanoj osnovi, a u skladu sa zakonom kojim se uređuje dodatna supervizija finansijskih konglomerata nije određena i kao koordinator, dužna je da sarađuje sa koordinatorom matičnog mješovitog finansijskog holdinga za potrebe primjene odredbi ovog zakona i Regulative (EU) br. 575/2013 na konsolidovanoj osnovi, kao i da sa koordinatorom zaključi pisani sporazum o međusobnoj saradnji.

Saradnja nadzornih organa u slučaju kada je jedno od zavisnih društava društvo za osiguranje ili investiciono društvo

Član 332

(1) Kada kreditna institucija, finansijski holding, mješoviti finansijski holding ili mješoviti holding kontroliše jedno ili više zavisnih društava za osiguranje ili investicionih društava, koji obavljaju djelatnost na osnovu izdatog odobrenja za rad, Centralna banka će sarađivati sa organima odgovornim za nadzor tih društava, na način što će sa tim organima razmjenjivati informacije koje bi mogle olakšati obavljanje njihovih zadataka i omogućiti superviziju aktivnosti i opšteg finansijskog stanja tih društava.

(2) Za informacije koje su primljene u okviru supervizije na konsolidovanoj osnovi u skladu sa stavom 1 ovog člana, a naročito za svaku razmjenu informacija između nadzornih organa koja je predviđena ovim zakonom, važi obaveza čuvanja povjerljivih informacija.

Primjena propisa na mješoviti finansijski holding

Član 335

(1) Ako se na mješoviti finansijski holding primjenjuju odredbe ovog zakona koje su identične odredbama zakona kojim se uređuje dodatna supervizija finansijskih konglomerata, naročito u dijelu supervizije poslovanja, Centralna banka, u slučaju kada je nadležna za superviziju na konsolidovanoj osnovi i nakon obavljenih konsultacija sa ostalim organima nadležnim za kontrolu zavisnih društava, može donijeti odluku da se na mješoviti finansijski holding primjenjuju samo relevantne odredbe zakona kojim se uređuje dodatna supervizija finansijskih konglomerata.

(2) Ako se na mješoviti finansijski holding odnose odredbe ovog zakona koje su identične odredbama zakona kojim se uređuje osiguranje, naročito u dijelu supervizije poslovanja, Centralna banka, ako je nadležna za superviziju na konsolidovanoj osnovi i uz saglasnost organa nadležnog za superviziju društava za osiguranje, može donijeti odluku da se na taj mješoviti finansijski holding primjenjuju samo relevantne odredbe ovog zakona koje se odnose na najznačajniji finansijski sektor, utvrđen u skladu sa zakonom kojim se uređuje dodatna kontrola finansijskih konglomerata.

(3) Centralna banka će obavijestiti Evropskog bankarskog regulatora i Evropski organ za superviziju osiguranja i dobrovoljnih penzijskih fondova o odlukama koje je donijela u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana.

Obaveza čuvanja povjerljivih informacija

Član 344

(1) Centralna banka, zaposleni u Centralnoj banci, spoljni revizori i druga stručna lica koja rade ili su radila po ovlašćenju Centralne banke dužna su da čuvaju kao povjerljive sve informacije o superviziji kreditne institucije do kojih su došli tokom rada za Centralnu banku.

(2) Lica iz stava 1 ovog člana mogu da koriste informacije koje se smatraju povjerljivim samo tokom i u svrhu obavljanja svojih dužnosti i ne smiju te informacije učiniti dostupnim drugim licima ili organima osim u obliku sažetih ili zbirnih podataka iz kojih nije moguće prepoznati pojedinačnu kreditnu instituciju ili lice na koje se odnose.

(3) Obaveza čuvanja povjerljivih informacija iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na:

1) povjerljive informacije koje se saopštavaju na pisani zahtjev nadležnog pravosudnog organa za potrebe sprovođenja krivičnog postupka;

2) dostavljanje povjerljivih informacija u slučaju kad je nad kreditnom institucijom pokrenut postupak stečaja ili postupak likvidacije ili je u vezi sa tim postupcima pokrenut sudski postupak, osim informacija koje se odnose na pravna i fizička lica koja preduzimaju radnje i postupke u cilju reorganizacije kreditne institucije;

3) javno objavljivanje informacija iz člana 237 ovog zakona;

4) objavljivanje rezultata testiranja otpornosti na stres sprovedenih u skladu sa članom 245 stav 5 ovog zakona.

5) povjerljive informacije koje se saopštavaju na zahtjev ovlašćenog organa druge države članice za potrebe sprovođenja krivičnog postupka; i

6) dostavljanje rezultata testiranja otpornosti na stres Evropskom bankarskom regulatoru za namjene objavljivanja rezultata testiranja otpornosti na stres na nivou Evropske unije.

(4) Izuzetno od st. 1, 2, i 3 ovog člana, Centralna banka može da razmjenjuje povjerljive informacije sa nadležnim organima iz drugih država članica ili da ih prosljeđuje Evropskom bankarskom regulatoru, Evropskom odboru za sistemske rizike ili Evropskom organu za hartije od vrijednosti i tržišta kapitala na način uređen ovim zakonom i drugim propisima, uz obavezu čuvanja povjerljivih informacija dobijenih razmjenom.

Razmjena informacija sa subjektima iz Crne Gore

Član 346

(1) Centralna banka može da razmjenjuje povjerljive informacije sa sljedećim subjektima u Crnoj Gori, za namjene vršenja nadzora i obavljanja drugih poslova za koje su ti subjekti ovlašćeni:

- 1) Agencijom za nadzor osiguranja;
- 2) Komisijom za tržište kapitala;
- 3) Savjetom za finansijsku stabilnost;
- 4) revizorima koji vrše reviziju finansijskih iskaza kreditnih i finansijskih institucija u obavljanju njihovih zakonom utvrđenih zadataka;

5) Fondom za zaštitu depozita;

6) ministarstvom nadležnom za poslove finansija, za izvršavanje ovlašćenja za pripremu zakona iz oblasti supervizije i sanacije kreditnih institucija.

(2) Centralna banka, u okviru svojih nadležnosti, sarađuje i razmjenjuje relevantne informacije za obavljanje poslova po osnovu ovog zakona, propisa kojima se uređuje adekvatnost kapitala kreditnih institucija i propisa kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, sa organima nadležnim za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, drugim organima sa javnim ovlašćenjima u nadziranju kreditnih institucija u skladu sa propisima kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

(3) Na lica kojima je Centralna banka dostavila povjerljive informacije u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana primjenjuje se obaveza čuvanja povjerljivih informacija iz člana 344 ovog zakona.

Razmjena informacija sa subjektima iz drugih država članica

Član 347

(1) Centralna banka može da proslijedi povjerljive informacije sljedećim subjektima u državama članicama za namjene sprovođenja supervizije, odnosno nadzora za koje su ti subjekti ovlašćeni:

1) organima koji su nadležni za nadzor kreditnih institucija u tim državama članicama i drugim organima nadležnim za nadzor finansijskih institucija, društava za osiguranje, društava za reosiguranje i finansijskih tržišta;

2) organima nadležnim za upravljanje finansijskom stabilnošću primjenom makroprudencijalnih pravila;

3) organima koji sprovode postupke reorganizacije ili organima čiji je cilj očuvanje finansijske stabilnosti;

4) ugovornim ili institucionalnim sistemima zaštite iz člana 113 stav 7 Regulative (EU) 575/2013;

5) organima uključenim u stečaj i likvidaciju institucija ili slične postupke;

6) revizorima koji vrše reviziju finansijskih iskaza kreditnih i finansijskih institucija u obavljanju njihovih zakonom utvrđenih zadataka;

6a) organima nadležnim za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma i drugim nadležnim nadzornim organima sa javnim ovlašćenjima u nadziranju kreditnih institucija u skladu sa propisima kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma;

6b) nadležnim organima ili organima nadležnim za primjenu propisa o strukturnom razdvajanju u okviru bankarske grupe;

7) organima nadležnim za sanaciju kreditnih institucija, i

8) relevantnim ministarstvima nadležnim za finansije, odnosno državnim organima ovlaštenim za predlaganje zakona iz oblasti supervizije institucija, finansijskih institucija i društava za osiguranje, za potrebe sprovođenja nadzora iz njihove nadležnosti i za sprovođenje preventivnih i sanacionih mjera za kreditne institucije iz država članica koje posluju sa teškoćama, ako nastupi vanredna situacija iz člana 325 ovog zakona.

(2) Na lica kojima je Centralna banka dostavila povjerljive informacije u skladu sa stavom 1 ovog člana primjenjuje se obaveza čuvanja povjerljivih informacija iz člana 344 ovog zakona.

Obavješćavanje organa Evropske unije

Član 352

(1) Centralna banka obavještava Evropsku komisiju o:

1) odbijanju zahtjeva kreditne institucije za osnivanje filijale u drugoj državi članici, propustima u prosljeđivanju informacija i o preventivnim mjerama iz člana 264 ovog zakona,

2) preuzimanju i prenosu nadležnosti iz člana 316 stav 1 ovog zakona, i

3) propisima kojim se uređuje šta se smatra primanjem depozita ili drugih povratnih sredstava od javnosti iz člana 4 stav 2 ovog zakona.

(2) Centralna banka je dužna da obavijesti Evropskog bankarskog regulatora o:

1) svakom odobrenju za rad filijale izdatom kreditnoj instituciji sa sjedištem u trećoj zemlji i o svakoj naknadnoj izmjeni tih odobrenja za rad;

2) ukupnoj aktivni i obavezama filijale kreditne institucije sa odobrenjem za rad koje imaju sjedište u trećoj zemlji o kojima je filijala dužna da izvještava Centralnu banku periodično;

3) nazivu grupe iz treće zemlje čiji je član filijala sa izdatim odobrenjem za rad.

(3) Centralna banka je dužna da sačinjava spisak finansijskih holdinga ili mješovitih finansijskih holdinga iz člana 73c stav 6 tačka 4 i stav 7 i člana 73d ovog zakona i dostavlja ga relevantnim nadležnim organima drugih država članica, Evropskom bankarskom regulatoru i Evropskoj komisiji.

(4) Centralna banka je dužna da o postupcima iz člana 337 stav 3 ovog zakona obavijesti ostale nadležne organe uključene u superviziju na konsolidovanoj osnovi, Evropskog bankarskog regulatora i Evropsku komisiju.

(5) Centralna banka obavještava Evropskog bankarskog regulatora o:

1) uslovima za dobijanje dozvole, odnosno odobrenja za rad kreditne institucije;

2) izdavanju i oduzimanju dozvole, odnosno odobrenja za rad kreditnih institucija, razlozima za oduzimanje dozvole, odnosno odobrenja za rad, kao i o sistemu zaštite depozita u koji je kreditna institucija uključena;

3) odbijanju zahtjeva kreditnih institucija za osnivanje filijale u drugoj državi članici, propustu u prosljeđivanju informacija i preventivnim mjerama iz člana 264 ovog zakona;

4) podacima koje je kreditna institucija objelodanila u vezi sa informacijama o ukupnim primanjima, ukupnim primanjima po zaposlenima čije profesionalne aktivnosti imaju značajan uticaj na rizični profil kreditnih institucija i primjeni odredbi podzakonskog propisa kojim se uređuju primanja u kreditnim institucijama u pogledu pravila o varijabilnim primanjima u značajnoj kreditnoj instituciji;

5) podacima o zaposlenima čiji ukupni godišnji prihodi prelaze iznos utvrđen u skladu sa propisom iz člana 124 stav 5 ovog zakona;

- 6) preuzimanju i prenosu nadležnosti iz člana 316 stav 1 ovog zakona;
 - 7) organima sa kojima će, u skladu sa članom 348 ovog zakona, razmjenjivati povjerljive informacije;
 - 8) svim odlukama u prekršajnom postupku, o pravnim lijekovima i toku postupka;
 - 9) postojanju i sadržaju bilateralnih sporazuma iz člana 326 st. 3 i 4 ovog zakona;
 - 10) nalazima supervizije, ako se utvrdi da kreditna institucija može predstavljati sistemski rizik;
 - 11) funkcionisanju postupka supervizije kreditnih institucija iz člana 245 ovog zakona;
 - 12) metodologiji na kojoj se zasnivaju odluke iz čl. 245 st. 5 i 6, 246, 247, 276 stav 1, 279 i 280 ovog zakona;
 - 13) svim mjerama preduzetim u skladu sa članom 280 ovog zakona;
 - 14) sastancima koji se odnose na pripremu i usklađivanje aktivnosti vezanih za planove oporavka i sanacije, a posebno o datumu i mjestu održavanja, glavnim pitanjima o kojima će se raspravljati i o aktivnostima koje se razmatraju;
 - 15) nastanku vanredne situacije ili nepovoljnog tržišnog kretanja, koje bi moglo ugroziti likvidnost tržišta ili stabilnost finansijskog sistema u bilo kojoj državi članici;
 - 16) propisima kojima se propisuje šta se ne smatra primanjem depozita ili drugih povratnih sredstava od javnosti iz člana 4 stav 2 ovog zakona;
 - 17) okolnostima utvrđenim pri sprovođenju supervizije, a naročito prilikom procjenjivanja sistema upravljanja, poslovnog modela ili poslovanja kreditne institucije, koje upućuju na postojanje opravdane sumnje da se sprovodi, ili se pokušava sprovesti pranje novca ili finansiranje terorizma ili da postoji povećani rizik od sprovođenja pranja novca ili finansiranja terorizma.
- (6) Ako je organ nadležan za konsolidaciju, Centralna banka dostavlja drugim relevantnim nadležnim organima i Evropskom bankarskom regulatoru sve informacije o grupi iz člana 69 stav 1 tač. 7 i 8, člana 104 i člana 310 st. 5, 6 i 7 ovog zakona, a naročito informacije o pravnim odnosima u grupi kreditnih institucija i o upravljačkoj i organizacionoj strukturi grupe.
- (7) Centralna banka može da Evropskom bankarskom regulatoru dostavi informacije dobijene od nadležnog organa treće zemlje, na osnovu saradnje iz člana 350 ovog zakona.
- (8) Centralna banka obavještava Evropsku komisiju, Evropskog bankarskog regulatora, Evropski odbor za bankarstvo i druga tijela Evropske unije i o drugim pitanjima kada je to propisano pravnom tekovinom Evropske unije.
- (9) U slučaju iz stava 5 tačka 17 ovog člana, Centralna banka obavještava i nadležni nadzorni organ za sprovođenje nadzora iz oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma i o zajedničkim rezultatima obavještava Evropskog bankarskog regulatora, a ako ocijeni potrebnim, nalaže kreditnoj instituciji odgovarajuće supervizorske mjere u skladu sa ovim zakonom.

Upis u javne knjige

Član 368

- (1) Uvođenje mjere reorganizacije upisaće se u Crnoj Gori na zahtjev državnog organa, organa sa javnim ovlaštenjima ili suda države članice u Centralni registar privrednih subjekata, u katastar nepokretnosti ili druge relevantne registre.
- (2) Troškovi upisa iz stava 1 ovog člana smatraju se troškovima postupka reorganizacije.

Prekršaji kreditnih institucija

Član 373

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 1% do 10% povrijeđene zaštićene vrijednosti kazniće se za prekršaj kreditna institucija ako:

1) je dobila odobrenje za rad na osnovu netačnih ili lažnih izjava i informacija ili na neki drugi nedozvoljen način;

2) nema uspostavljen efikasan i pouzdan sistem upravljanja na način propisan u članu 104 stav 1 ovog zakona;

3) je izložena kreditnom riziku sekjuritizovanih pozicija, a ne ispunjava uslove pod kojima može biti izložena tom riziku, utvrđene propisom iz člana 134 stav 9 ovog zakona (član 110 stav 7);

4) više puta ili kontinuirano ne ispunjava zahtjev za održavanjem koeficijenta likvidne pokrivenosti minimalno na nivou od 100% (član 114 stav 3);

5) ne usvoji i ne dostavi Centralnoj banci plan oporavka u kome su utvrđene mjere za poboljšanje finansijskog stanja kreditne institucije u slučaju nastanka značajnog pogoršanja njenog finansijskog stanja (član 125 stav 1);

6) plan oporavka ne ažurira najmanje jednom ili na zahtjev Centralne banke više puta u toku godine (član 126 stav 1);

7) izvrši isplatu imaoima instrumenata redovnog osnovnog kapitala dodatnog osnovnog kapitala, ili dopunskog kapitala, koja nije dozvoljena propisom iz člana 134 stav 9 ovog zakona (član 134 stav 8);

8) ispunjava zahtjev za kombinovani bafer, a vrši raspodjelu u vezi sa redovnim osnovnim kapitalom, a ta raspodjela dovodi do smanjenja redovnog osnovnog kapitala ispod nivoa potrebnog za ispunjavanje zahtjeva za kombinovani bafer (član 166 stav 1);

9) prije izračunavanja maksimalnog iznosa za raspodjelu, izvrši raspodjelu u vezi sa redovnim osnovnim kapitalom iz člana 166 stav 2 ovog zakona (član 167 stav 2 tačka 1);

10) prije izračunavanja maksimalnog iznosa za raspodjelu, stvori obavezu isplate varijabilnih primanja ili obavezu isplate diskrecionih penzijskih pogodnosti, a obaveza plaćanja je nastala u trenutku kada nije ispunjavala zahtjev za kombinovani bafer (član 167 stav 2 tačka 2);

11) prije izračunavanja maksimalnog iznosa za raspodjelu vrši plaćanja po instrumentima dodatnog osnovnog kapitala (član 167 stav 2 tačka 3);

12) prekorači ograničenja izloženosti prema jednom licu, odnosno grupi povezanih lica (član 172);

13) pruži finansijsku podršku, a nije dobila odobrenje Centralne banke za pružanje finansijske podrške (član 191 stav 1);

14) u rokovima i na način utvrđen propisom iz člana 233 stav 2 ovog zakona, ne dostavi Centralnoj banci tačne i potpune izvještaje koji se odnose na ispunjavanje zahtjeva za kapital iz člana 134 ovog zakona (član 233 stav 1 tačka 1);

15) u rokovima i na način utvrđen propisom iz člana 233 stav 2 ovog zakona, ne dostavi Centralnoj banci tačne i potpune izvještaje o likvidnoj pokrivenosti i stabilnim izvorima finansiranja iz člana 114 ovog zakona (član 233 stav 1 tačka 2);

16) u rokovima i na način utvrđen propisom iz člana 233 stav 2 ovog zakona, ne dostavi Centralnoj banci tačne i potpune izvještaje o velikim izloženostima iz člana 172 ovog zakona (član 233 stav 1 tačka 3);

17) u rokovima i na način utvrđen propisom iz člana 233 stav 2 ovog zakona, ne dostavi Centralnoj banci tačne i potpune izvještaje o koeficijentu finansijskog leveridža iz člana 115 ovog zakona (član 233 stav 1 tačka 4);

18) u roku od tri radna dana od saznanja da je fizičko ili pravno lice steklo ili povećalo kvalifikovano učešće u kreditnoj instituciji iznad nivoa za koje ima odobrenje

Centralne banke, odnosno od saznanja da je lice sa kvalifikovanim učešćem prodalo ili na drugi način otuđilo akcije čime je smanjilo učešće u kapitalu kreditne institucije ispod nivoa za koji ima odobrenje Centralne banke, ne obavijesti Centralnu banku (član 235 stav 1 tačka 5);

19) najmanje jednom godišnje ne obavijesti Centralnu banku o akcionarima sa kvalifikovanim učešćem u kreditnoj instituciji i o visini učešća, u skladu sa članom 233 stav 2 ovog zakona (član 235 stav 2);

20) u rokovima i na način utvrđen propisom iz člana 237 stav 3 ovog zakona, javno ne objavi tačne i potpune kvantitativne i kvalitativne podatke, koji su od značaja za informisanje javnosti o njenom finansijskom stanju, poslovanju i rizičnom profilu (član 237 stav 1);

20a) ovlašćenim kontrolorima Centralne banke ne omogući nesmetani uvid u poslovne knjige, drugu poslovnu dokumentaciju i evidencije, uvid u funkcionisanje informacione tehnologije i u kompjutersku bazu podataka, kao i na zahtjev ovlašćenih kontrolora ne obezbijedi kopije poslovnih knjiga, drugu poslovnu dokumentaciju i evidencije u papirnoj i/ili elektronskoj formi (član 252 stav 1);

21) je Centralna banka naložila kreditnoj instituciji da razriješi člana nadzornog ili upravnog odbora i zabranila tim licima obavljanje funkcije do okončanja postupka po nalogu za razrješenje, a kreditna institucija nije sprovela izrečenu mjeru u roku utvrđenom rješenjem (član 279 stav 1 tačka 22).

(2) Povrijeđenom zaštićenom vrijednošću, u smislu stava 1 ovog člana, smatra se očuvanje stabilnosti bankarskog sistema i zaštita sredstava klijenata koja se, za potrebe prekršajnog postupka, izražava kao neto prihod ostvaren u poslovnoj godini koja prethodi godini u kojoj je prekršaj učinjen i koji je objavljen u godišnjem finansijskom izvještaju te kreditne institucije.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, ako je prekršaj počinila kreditna institucija koja je zavisno društvo matičnom društvu u Crnoj Gori, relevantni neto prihod po kamatama i naknadama utvrđuje se iz konsolidovanog godišnjeg finansijskog izvještaja krajnjeg matičnog društva u Crnoj Gori.

(4) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i član nadzornog odbora, član upravnog odbora ili drugo odgovorno lice u kreditnoj instituciji novčanom kaznom u iznosu od 5.000 EUR do 20.000 EUR.

(5) Za prekršaje iz koristoljublja kojima je ostvarena imovinska korist kazniće se kreditna institucija i odgovorno lice u kreditnoj instituciji novčanom kaznom u dvostrukom iznosu novčane kazne propisane za taj prekršaj.

Član 374

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000 EUR do 40.000 EUR kazniće se za prekršaj kreditna institucija ako:

1) direktno ili indirektno, kreditira sticanje ili izdaje garancije ili druga jemstva za sticanje akcija te kreditne institucije, ili akcija odnosno poslovnih udjela društva u kojem ima 20% ili više učešća u kapitalu, a takvim sticanjem akcija odnosno poslovnih udjela ne prestaje svaka kapitalna povezanost kreditne institucije sa odnosnim društvom (član 20);

2) ukupan iznos njenog akcionarskog kapitala koji se odnosi na povlašćene akcije prelazi jednu četvrtinu iznosa akcionarskog kapitala kreditne institucije (član 21);

3) stekne kvalifikovano učešće u pravnom licu koje ima kvalifikovano učešće u toj kreditnoj instituciji (član 22);

4) ne obavijesti Centralnu banku o prestanku mandata člana nadzornog ili upravnog odbora i ne navede razloge za prestanak mandata, bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri radna dana od dana prestanka mandata (član 42 stav 4);

5) u potpunosti eksternalizuje kontrolne funkcije (član 116);

6) nema utvrđenu strategiju i postupke za kontinuiranu procjenu i održavanje iznosa, vrste i rasporeda internog kapitala (član 136);

7) ne ispunjava zahtjev za kombinovani bafer, a ne izradi i dostavi Centralnoj banci plan za očuvanje kapitala najkasnije u roku od pet radnih dana od dana kada ustanovi da neće uspjeti da ispuni taj zahtjev (član 170 stav 1);

8) pri pružanju ili korišćenju usluge lica povezanih sa kreditnom institucijom, pruža usluge po uslovima koji su povoljniji od uslova po kojima te usluge pruža drugim licima i/ili koristi usluge lica povezanih sa kreditnom institucijom po uslovima koji su nepovoljniji od uslova po kojima bi druga lica pružala te usluge kreditnoj instituciji (član 173 stav 1);

9) bez prethodnog odobrenja Centralne banke osnuje pravno lice ili zaključi pravni posao na osnovu kojeg direktno ili indirektno, stiče većinsko učešće u kapitalu ili većinsko pravo odlučivanja u drugom pravnom licu ili 20% i više učešća u kapitalu drugog pravnog lica, ako je to učešće veće od 10% priznatog kapitala kreditne institucije (član 174 stav 1);

10) stekne kvalifikovano učešće u pravnom licu koje se bavi nefinansijskom poslovnom aktivnošću čiji je iznos veći od 15% priznatog kapitala kreditne institucije (član 175 stav 1);

11) stekne sopstvene akcije ili druge elemente regulatornog kapitala čiji iznos prelazi 5% regulatornog kapitala kreditne institucije (član 178 stav 1);

12) stečene sopstvene akcije ne otuđi u roku od šest mjeseci od dana sticanja (član 178 stav 2);

13) uzme u zalogu sopstvene akcije ili druge elemente regulatornog kapitala (član 179);

14) isplati akontaciju dobiti ili dividende, dobit ili dividendu i izvrši isplatu po osnovu učešća upravnog odbora, nadzornog odbora i zaposlenih u dobiti društva u slučajevima iz člana 180 stav 1 ovog zakona;

15) pruži podršku u skladu sa potpisanim sporazumom o podršci bez odobrenja Centralne banke (član 202 stav 1);

16) na vidnom mjestu u svojim poslovnim prostorijama ne istakne opšte uslove poslovanja, kao i njihove izmjene i dopune, najmanje osam dana prije njihovog stupanja na snagu (član 206);

17) ako na ugovoren način, a najmanje jednom godišnje bez naknade, ne informiše potrošača o stanju kredita ili depozitnog računa klijenta, a u odnosu na odobrene kredite naročito o dospjelim nepodmirenim dugovanjima prema kreditnoj instituciji i o rokovima za slanje opomena o dugu i upozorenja o otkazu kredita ili ne obezbijedi pristup drugim podacima koji mogu biti dostupni klijentu u skladu sa ovim zakonom (član 207 stav 1);

18) prije zaključivanja ugovora o kreditu ne informiše i druge učesnike u kreditnom odnosu (sudužnike, založne dužnike i žirante/jemce) o svim bitnim uslovima iz ugovora koji se odnose na njihova prava i obaveze i ne upozori ih na pravnu prirodu sudužništva odnosno žiriranja/jemstva, kao i na pravo kreditne institucije da naplatu svojih potraživanja može vršiti od svih učesnika kreditnog odnosa (član 210 stav 1);

19) pri ponudi kredita sa promjenljivom kamatnom stopom ili kredita za koje iznos otplate zavisi od kretanja kursa valute koja nije euro, nije na jasan i nedvosmislen

način upozorila potrošača na sve rizike koji proizilaze iz promjenjivosti kamatne stope, odnosno kretanja valutnih kurseva (član 212 stav 1);

20) ne vodi poslovne knjige po kontnom okviru koji propisuje Centralna banka (član 221);

21) skupština akcionara kreditne institucije ne izabere društvo za reviziju (spolnog revizora), za reviziju finansijskih iskaza za određenu poslovnu godinu, najkasnije do 30. septembra te poslovne godine (član 223 stav 1);

22) Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama, "Sl. list CG", br. 24/25)

23) godišnje finansijske iskaze, sa izvještajem i mišljenjem spolnog revizora, ne dostavi Centralnoj banci u roku od 120 dana od dana isteka poslovne godine na koju se izvještaj odnosi (član 232 stav 1);

24) kao matično društvo u grupi, godišnje konsolidovane finansijske iskaze grupe kreditnih institucija, sa izvještajem i mišljenjem spolnog revizora, ne dostavi Centralnoj banci u roku od 150 dana od dana isteka poslovne godine na koju se izvještaj odnosi (član 232 stav 2);

24a) javno ne objavi godišnje finansijske iskaze, sa izvještajem i mišljenjem spolnog revizora, najkasnije pet radnih dana od dana dostavljanja izvještaja Centralnoj banci (član 232 stav 4);

25) ne dostavi Centralnoj banci, u rokovima i na način utvrđenim propisom iz člana 233 stav 2 ovog zakona, tačne i potpune izvještaje iz člana 233 stav 1 tač. 5 i 6 ovog zakona;

26) Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama, "Sl. list CG", br. 24/25)

27) na sjednicu skupštine akcionara, nadzornog i upravnog odbora, odbora za reviziju i tijela nadzornog odbora ne pozove ovlašćeno lice i blagovremeno mu ne dostavi dnevni red sa potrebnom dokumentacijom (član 283 stav 2).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u kreditnoj instituciji novčanom kaznom u iznosu od 2.000 EUR do 4.000 EUR.

Član 375

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 1% do 10% povrijeđene zaštićene vrijednosti kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

1) nije lice iz člana 3 stav 1 tač. 1 do 5 ovog zakona, a u svom nazivu ili pravnom prometu koristi riječi "kreditna institucija", "banka" ili izvedenice iz tih riječi (član 1);

2) stekne kvalifikovano učešće u kreditnoj instituciji koja ima kvalifikovano učešće u tom pravnom licu (član 22 stav 1);

3) bez odobrenja Centralne banke stekne kvalifikovano učešće u kreditnoj instituciji (član 23 stav 1);

4) ima kvalifikovano učešće u kreditnoj instituciji, a direktno ili indirektno, bez odobrenja Centralne banke, poveća kvalifikovano učešće do nivoa koji je jednak ili veći od 20%, 33%, odnosno 50% učešća u kapitalu odnosno glasačkim pravima u toj kreditnoj instituciji (član 23 stav 3);

5) ima odobrenje za sticanje kvalifikovanog učešća u kreditnoj instituciji i odlučilo je da proda ili na drugi način otuđi svoje akcije čime se njegovo učešće smanjuje ispod visine za koju je dobilo odobrenje, a prije prodaje ili otuđivanja akcija na drugi način o tome ne obavijesti Centralnu banku (član 38 stav 1);

6) nije lice iz člana 62 ovog zakona, a u vidu djelatnosti obavlja poslove primanja depozita ili ostalih povratnih sredstava od javnosti (član 63 stav 1);

7) bavi se poslovima odobravanja kredita u vidu djelatnosti ili zanimanja, a te poslove ne obavlja u skladu sa zakonom (član 63 stav 3);

8) ne podnese zahtjev za izdavanje dozvole za rad u skladu sa članom 66 ovog zakona (član 66a stav 1);

9) ne podnese zahtjev za izdavanje odobrenja za rad u skladu sa članom 73a stav 3 ovog zakona;

10) ne dokaže obrazloženim zahtjevom Centralnoj banci da su ispunjeni svi uslovi propisani članom 73a stav 6 ovog zakona;

11) ne podnese zahtjev za odobrenje iz člana 73a st. 1 ili 2 ovog zakona, ako Centralna banka utvrdi da uslovi iz člana 73a stav 6 ovog zakona nijesu više ispunjeni (član 73a stav 8);

12) je matični finansijski holding ili matični mješoviti finansijski holding i ne preduzme sve potrebne mjere za usklađenost sa zahtjevima iz člana 73f stav 1 tač. 1, 2 i 3 ovog zakona.

(2) Povrijeđenom zaštićenom vrijednošću, u smislu stava 1 ovog člana, smatra se očuvanje stabilnosti bankarskog sistema i zaštita sredstava klijenata, koja se, za potrebe prekršajnog postupka, izražava kao neto prihod pravnog lica u poslovnoj godini koja prethodi godini u kojoj je prekršaj učinjen i koji je objavljen u godišnjem finansijskom izvještaju tog pravnog lica.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, ako je prekršaj počinilo pravno lice koje je zavisno društvo matičnog društva sa sjedištem u Crnoj Gori, relevantni neto prihod utvrđuje se iz konsolidovanog godišnjeg finansijskog izvještaja krajnjeg matičnog društva u Crnoj Gori.

(4) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 5.000 EUR do 20.000 EUR.

(5) Za prekršaj iz stava 1 tač. 2 do 7 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 5.000 EUR do 30.000 EUR.

(6) Za prekršaj iz stava 1 tač. 2 do 7 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 3.000 EUR do 15.000 EUR.

(7) Za prekršaje iz stava 1 ovog člana koji su počinjeni iz koristoljublja kojima je ostvarena imovinska korist kazniće se pravno lice i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u dvostrukom iznosu novčane kazne propisane za taj prekršaj.

Rok za usklađivanje propisa

Član 377a

(1) Propisi donijeti na osnovu Zakona o kreditnim institucijama ("Službeni list CG", br. 72/19 i 8/21) uskladiće se sa odredbama ovog zakona u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Do usklađivanja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi donijeti na osnovu Zakona o kreditnim institucijama ("Službeni list CG", br. 72/19 i 8/21).

Započeti postupci

Član 379a

Postupci započeti u skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama ("Službeni list CG", br. 72/19 i 8/21) okončaće se po tom zakonu.

Odložena primjena

Član 391

Odredbe čl. 6, 7 i 8, člana 26 st. 3 i 4, člana 28 stav 5 tačka 3, člana 30, član 42 stav 6, člana 43 stav 3 tačka 2, člana 44 stav 7, člana 53 stav 11, člana 60 st. 2 i 3, člana 62 tačka 2, člana 63 stav 2 tač. 2 i 5, člana 66 stav 5, člana 69 st. 3 i 4, člana 73a st. 4 i 5, člana 73d st. 1 do 6 i 8, člana 73e, čl. 73g do 80, čl. 84 do 88, člana 124 stav 7, člana 125 stav 1 tač. 3 i 4, člana 126 stav 8, člana 127 stav 3, čl. 130 do 133, člana 134a, člana 144 st. 2 i 3, člana 149 stav 2, člana 150 stav 4 tač. 3 i 4, člana 151 st. 3 i 4, čl. 153 i 154, čl. 157 do 160, člana 161 stav 2 tačka 2, člana 162 stav 1 i stav 3 tačka 2, člana 163 st. 2 i 3 i stav 4 tačka 2 alineja 2, člana 164 st. 1 i 2, čl. 182 do 194, člana 242 stav 1 tač. 2 i 3, člana 246 stav 2, člana 248, člana 249 stav 4, čl. 255 do 267, člana 279 stav 8, čl. 302 do 305, člana 310 st. 2, 4 i 5, člana 311 stav 3, člana 312 stav 1 tač. 2, 4 i 6, stav 3 tačka 2 i st. 4 i 5, člana 316, člana 317 st. 7 i 9, člana 318 stav 1 tačka 3 i st. 2, 3 i 4, člana 320 st. 1 do 4, čl. 321 do 328, člana 329 stav 4, čl. 331, 333 i 335, člana 336 stav 3, člana 337, čl. 340 do 343, člana 344 stav 3 tač. 5 i 6 i stav 4, člana 345 tač. 7 i 8, člana 347, člana 348 st. 7 i 8, čl. 349 i 352, člana 353 stav 3 i čl. 355 do 371 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.